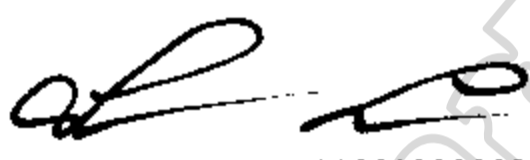

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ได้พิจารณาวิทยานิพนธ์ของ นางศรินรัตน์ มาลาชาติ
เรียบร้อยแล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

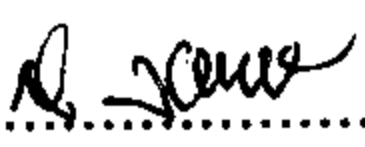

.....ประธานกรรมการ
(นายชาญณรงค์ ศิริอำพันธ์กุล)

.....ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์
(ดร. สุรัชย์ ปิยานุกุล)

.....ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ปิยาภรณ์ ศิริภาณุมาศ)

.....กรรมการสอบ
(ดร. สาทิต ผลเจริญ)

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์อนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้
เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สุเทียบ ละอองทอง)
วันที่.....เดือน.....ปี.....พ.ศ.....
18 ต.ค. 2553

ชื่อเรื่อง	ความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการบริหารงานของผู้บริหาร โรงเรียน กับการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของโรงเรียน สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4		
ผู้วิจัย	ศรินรัตน์ มาลาชาติ		
ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์	ดร.สุรชัย ปิยานุกูล	ที่ปรึกษา	
	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปิยาภรณ์ ศิริภานุมาศ	ที่ปรึกษาร่วม	
ปริญญา	ครุศาสตรมหาบัณฑิต	สาขาวิชา	การบริหารการศึกษา
สถานศึกษา	มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์	ปีที่พิมพ์	2553

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อ 1) ศึกษาทักษะการบริหารงานของผู้บริหาร โรงเรียน และการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 2) เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหาร โรงเรียนและครูเกี่ยวกับทักษะการบริหารงานของผู้บริหาร โรงเรียน และการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 จำแนกตามขนาดของโรงเรียน และ 3) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการบริหารงานของผู้บริหาร โรงเรียนกับการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 ประชากรเป็นผู้บริหาร โรงเรียนและครู จำนวน 416 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของ เครจซี และมอร์แกน (Krejcie and Morgan) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 200 คน จากนั้นใช้วิธีสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) ตามขนาดของโรงเรียน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม ชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ซึ่งได้หาคุณภาพเครื่องมือด้านค่าความเที่ยงตรง (Validity) และ ค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ได้ค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.95 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ค่าความแปรปรวนทางเดียว (One-way Analysis of Variance) และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation Coefficient)

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. ทักษะการบริหารงานของผู้บริหาร โรงเรียนและการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 ผู้บริหารและครูมีความคิดเห็นว่าการปฏิบัติอยู่ในระดับมากทั้ง โดยภาพรวมและรายด้าน ความคิดเห็นเกี่ยวกับทักษะ

การบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนด้านที่มีความคิดเห็นมากที่สุด ได้แก่ ทักษะด้านมนุษย
รื่องลงมาได้แก่ทักษะด้านการศึกษาและการสอน ส่วนด้านที่มีความคิดเห็นน้อยที่สุดได้แก่ ทักษะ
ด้านเทคนิค ความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในด้านที่มีความคิดเห็นว่ามี
การปฏิบัติมากที่สุดได้แก่ ด้านคุณภาพผู้เรียน รองลงมาได้แก่ด้านการบริหารและการจัดการศึกษา
ส่วนด้านที่มีความคิดเห็นว่ามีการปฏิบัติน้อยที่สุด ได้แก่ด้านการเรียนการสอนและด้านการพัฒนา
ชุมชนแห่งการเรียนรู้

2. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหาร โรงเรียนและครูเกี่ยวกับทักษะ
การบริหารงานของผู้บริหาร โรงเรียนและการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของ โรงเรียน สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 จำแนกตามขนาดของ โรงเรียน พบว่า ผู้บริหาร โรงเรียน
และครูที่ปฏิบัติงานใน โรงเรียนที่มีขนาดต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับทักษะการบริหารงานของ
ผู้บริหาร โรงเรียน และการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของ โรงเรียน ไม่แตกต่างกันทั้ง โดย
ภาพรวมและรายด้าน

3. ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการบริหารงานของผู้บริหาร โรงเรียนกับ
การดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของ โรงเรียน พบว่าใน โรงเรียนขนาดเล็กและใหญ่ ไม่มี
ความสัมพันธ์กัน แต่ใน โรงเรียนขนาดกลางมีความสัมพันธ์กัน ($r_{xy} = 0.364$)

4. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 ควรจัดให้มี
การอบรมเพื่อเพิ่มพูนและพัฒนาทักษะการบริหารงานทั้ง 5 ด้าน โดยเน้นการพัฒนาทักษะด้าน
เทคนิคให้มากขึ้น ในการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของ โรงเรียน สำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 ควรส่งเสริมและสนับสนุนให้ โรงเรียนในสังกัด มีการปฏิบัติเกี่ยวกับ
การประกันคุณภาพภายในให้มากขึ้นและครบทุกมาตรฐานของสำนักงานรับรองมาตรฐานและ
ประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) โดยเน้นด้านการเรียนการสอนและด้านการพัฒนา
ชุมชนแห่งการเรียนรู้

TITLE	Relationship between Administrative Skills of School Administrators and the Operation of Internal Quality Assurance in Schools under Buriram Educational Service Area Office 4		
AUTHOR	Sarinrat Malachat		
THESIS ADVISORS	Dr. Surachai Piyanukool	Advisor	
	Assistant Professor Dr. Piyaporn Siripanumas	Co-advisor	
DEGREE	Master of Education	MAJOR	Educational Administration
SCHOOL	Buriram Rajabhat University	YEAR	2010

ABSTRACT

The purposes of this research were 1) to study the administrative skills of the school administrators and the operation of internal quality assurance in schools under Buriram Educational Service Area Office 4; 2) to compare the opinions of the school administrators and teachers about the administrative skills of the school administrators and the operation of internal quality assurance in schools under Buriram Educational Service Area Office 4 classified by school sizes; and 3) to examine the relationship between the administrative skills of the school administrators and the operation of internal quality assurance in schools under Buriram Educational Service Area Office 4. The number population was 416 school administrators and teachers. The samples were 200 school administrators and teachers selected through the Table of Krejciei & Morgan and stratified random sampling, respectively. The instrument used for data collecting was a 5-rating scale questionnaire with its reliability at 0.95. The statistics used to analyze the collected data were percentage, mean, standard deviation, one-way analysis of variance and Peason product moment correlation coefficient.

The results of this research were as follows:

1. The administrative skills of the school administrators and the operation on internal quality assurance as perceived by the school administrators and teachers under Buriram Educational Service Area Office 4 both as a whole and as each aspect were at "high" levels. The two most administrative skills of the school administrators were human relation and studying and teaching skills; whereas, technique was the least. In term of the internal quality assurance operation, it was

found that the two highest mean scores were the quality of learners, and educational administration and management; whereas, learning and teaching and learning community development was the one least.

2. The results of comparison between the opinions of the school administrators and teachers towards the administrative skills and the operation on internal quality assurance in schools under Buriram Educational Service Area Office classified by sizes of schools both as a whole and as each aspect were not different.

3. The results of the relationship between the administrative skills and the operation of internal quality assurance of school administrators in schools were found that the small and big size schools did not have the relationship, but the moderate size did ($r = 0.364$).

4. The suggestions for applications were Buriram Educational Service Area Office 4 should provide the training for enhancing and developing 5 aspects of the administrative skills by focusing much more on technique development skills. For the operation of the internal quality assurance in schools, Buriram Educational Service Area Office 4 should promote and support more in implementing the internal quality assurance cover to all standards of the Office for National Education Standards and Quality Assessment (Public Organization) by focusing on learning and teaching, and learning community development.

ประกาศคุณูปการ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้โดยได้รับความอนุเคราะห์จากบุคคลหลายฝ่าย ผู้วิจัย ขอขอบพระคุณ ดร. สุรชัย ปิยานุกูล ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ปิยาภรณ์ ศิริภานุมาศ ที่ปรึกษาร่วม และ ดร. สาทิต ผลเจริญ กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ที่กรุณาช่วยเหลือให้ คำปรึกษา แนะนำ ตรวจสอบแก้ไข ข้อบกพร่องตั้งแต่ต้นจนสำเร็จเรียบร้อย และขอขอบคุณบัณฑิตวิทยาลัย ที่ได้อำนวยความสะดวกในการประสานงานจัดทำวิทยานิพนธ์

ขอขอบคุณผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 5 ท่าน คือ นายปิยเชษฐ จันภักดี รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 นายธีรศักดิ์ เลื่อยไธสง ศึกษาพิเศษชำนาญการพิเศษ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 นายมงคล ฤทธิธรรม ศึกษาพิเศษชำนาญการพิเศษ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 นายสมพร นามพรหม ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านสวายสอ (ประชานูรณะ) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 นางสงกรานต์ พันธุ์พินิจ ผู้อำนวยการโรงเรียนทศพรวิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 ซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญ ในการตรวจสอบและแก้ไข เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ขอขอบพระคุณนายทำนอง วรรณโคตร ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านท่าม่วง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 ที่ช่วยวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ และขอขอบคุณผู้อำนวยการโรงเรียน และครูผู้สอน สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 ที่ได้กรุณาออกแบบสอบถามทดลองใช้และออกแบบสอบถามการวิจัยในครั้งนี้

ขอขอบพระคุณคุณพ่อสมนึก มาลาชาติ คุณแม่มลไพโร มาลาชาติ ตลอดจนญาติพี่น้องที่ได้ให้ความช่วยเหลือในด้านต่าง ๆ ตลอดมา

ประโยชน์และคุณค่าที่เกิดจากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบบูชาพระคุณแด่บิดา มารดา ผู้ให้กำเนิดชีวิต บูรพาจารย์ คณาจารย์ ที่ได้อบรมสั่งสอนให้เป็นผู้มีศีล สมาธิ ปัญญา ตลอดจนทั้ง บุตรที่ได้ช่วยเหลือและให้กำลังใจแก่ผู้วิจัย

ศรินรัตน์ มาลาชาติ

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
ความมุ่งหมายของการศึกษา	3
สมมติฐานของการศึกษา	4
ความสำคัญของการศึกษา	4
ขอบเขตของการศึกษา	4
นิยามศัพท์เฉพาะ	6
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	9
หลักการและแนวคิดเกี่ยวกับทักษะการบริหารงาน	9
หลักการแนวคิดเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา	24
การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา	34
มาตรฐานเพื่อการประเมินคุณภาพภายนอก	58
ปัญหาการบริหารงานของผู้บริหาร โรงเรียนและการดำเนินการประกันคุณภาพ ภายใน	73
บริบทของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุริรัมย์ เขต 4.....	75
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	76
งานวิจัยในประเทศ	76
งานวิจัยต่างประเทศ	83
กรอบการวิจัย	86
3 วิธีดำเนินการวิจัย	88
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	88
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล	89
ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ	90
การเก็บรวบรวมข้อมูล	91

ความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียน
กับการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของโรงเรียน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4

RELATIONSHIP BETWEEN ADMINISTRATIVE SKILLS OF SCHOOL
ADMINISTRATORS AND THE OPERATION ON INTERNAL
QUALITY ASSURANCE IN SCHOOLS UNDER BURIRAM
EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 4

วิทยานิพนธ์

ของ

ศรินรัตน์ มาลาชาติ

เสนอต่อมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

ตุลาคม 2553

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
การวิเคราะห์ข้อมูล	91
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	92
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	96
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	96
การวิเคราะห์ข้อมูล	96
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	97
5 สรุปผล อภิปราย และข้อเสนอแนะ	115
ความมุ่งหมายของการวิจัย	115
สมมติฐานของการวิจัย	116
วิธีดำเนินการวิจัย	116
สรุปผลการวิจัย	118
อภิปรายผล	119
ข้อเสนอแนะ	125
ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้	126
ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป	126
บรรณานุกรม	126
ภาคผนวก	137
ภาคผนวก ก หนังสือเชิญผู้เชี่ยวชาญและขอความร่วมมือเพื่อการวิจัย	138
ภาคผนวก ข หนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล	144
ภาคผนวก ค แบบสอบถามเพื่อการวิจัย	147
ประวัติย่อของผู้วิจัย	155

สารบัญตาราง

ตาราง	หน้า
1 การเปรียบเทียบมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานกับมาตรฐานเพื่อการประเมินคุณภาพภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน.....	71
2 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามขนาด โรงเรียน.....	89
3 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามตำแหน่ง และขนาดของโรงเรียน.....	97
4 ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ($S.D.$) ของความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา และครู เกี่ยวกับทักษะการบริหารงานของผู้บริหาร โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4.....	98
5 ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ($S.D.$) ของความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครู เกี่ยวกับทักษะการบริหารงานของผู้บริหาร โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 โดยรวมทุกด้าน.....	103
6 ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ($S.D.$) ของความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครู เกี่ยวกับการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4.....	104
7 ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ($S.D.$) ของความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครู เกี่ยวกับการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 โดยรวมทุกด้าน.....	108
8 เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหาร โรงเรียนและครูเกี่ยวกับทักษะการบริหารงานของผู้บริหาร โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 จำแนกตามขนาดของโรงเรียน โดยรวมทุกด้าน.....	109
9 เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 จำแนกตามขนาดของ โรงเรียน โดยรวมทุกด้าน.....	110
10 ความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการบริหารงานของผู้บริหาร โรงเรียนกับการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร โรงเรียนและครูในโรงเรียนขนาดเล็ก.....	111

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
11 ความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการบริหารงานของผู้บริหาร โรงเรียนกับการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของ โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร โรงเรียนและครูใน โรงเรียนขนาดกลาง.....	111
12 ความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการบริหารงานของผู้บริหาร โรงเรียนกับการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของ โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร โรงเรียนและครูใน โรงเรียนขนาดใหญ่.....	112
13 ความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการบริหารงานของผู้บริหาร โรงเรียนกับการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของ โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร โรงเรียนและครู โดยรวมทุกขนาด โรงเรียน.....	112
14 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมของผู้บริหาร โรงเรียนและครู เกี่ยวกับทักษะการบริหารงานของผู้บริหาร โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4.....	113
15 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมของผู้บริหาร โรงเรียนและครู เกี่ยวกับ การดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของ โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4.....	114

สารบัญภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 การใช้ทักษะด้านต่าง ๆ ของผู้บริหาร.....	13
2 แสดงทักษะ 5 ด้านในการบริหารสถานศึกษาของนคร และ ไร่.....	15
3 ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับมาตรฐานสถานศึกษา.....	43
4 ขั้นตอนของการประเมินคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานสถานศึกษา.....	52
5 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	87

มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
Buriram Rajabhat University

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ภายใต้กระบวนการเปลี่ยนแปลงของการศึกษาปัจจุบัน ที่เริ่มจากยุทธศาสตร์ในการปฏิรูปการศึกษา กอปรกับการประกาศใช้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ซึ่งได้กำหนดสาระไว้อย่างชัดเจนเกี่ยวกับความมุ่งหมายและหลักการของการจัดการศึกษาที่ต้องมุ่งเน้นคุณภาพและมาตรฐาน โดยกำหนดรายละเอียดไว้ในหมวด 6 ที่ว่าด้วยมาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษา มาตรา 48 กำหนดไว้ว่าให้หน่วยงานต้นสังกัดและสถานศึกษาจัดให้มีการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาและให้ถือว่าการประกันคุณภาพภายในเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษาที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง โดยมีการจัดทำรายงานประจำปีเสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัด หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และเปิดเผยต่อสาธารณชนเพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาและเพื่อรองรับการประเมินคุณภาพภายนอก (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2542, 18) ดังนั้น จึงส่งผลให้สถานศึกษาทุกแห่งต้องตระหนักถึงคุณภาพของการจัดการศึกษา ซึ่งในการพัฒนาการศึกษาของประเทศไทย ในระยะที่ผ่านมาประสบผลสำเร็จเป็นที่น่าพอใจในระดับหนึ่ง แต่ยังไม่เป็นที่เพียงพอสำหรับปัจจุบัน และอนาคตที่มีปัจจัยและการเปลี่ยนแปลงด้านต่าง ๆ มากมาย (สุริยา มะโยธี, 2544, 2) โดยในการดำเนินการพัฒนาคุณภาพการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อการประกันคุณภาพในภาพรวมของประเทศ พบว่า มีปัญหาและอุปสรรคในด้านคุณภาพมาตรฐานคุณภาพของผู้เรียนที่ยังไม่เป็นที่พึงพอใจของสังคม สถานศึกษาขาดมาตรฐานในการนำหลักสูตรไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน และการบริหารจัดการขาดความเป็นเอกภาพในแนวคิดเชิงนโยบาย ตลอดจนขาดการกำกับติดตามให้สถานศึกษาดำเนินงานในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่องส่งผลให้ประเทศไทยมีศักยภาพและความสามารถในการแข่งขันกับประชาคมโลก 46 ประเทศ มีอันดับการแข่งขันด้านต่าง ๆ อยู่ในอันดับท้าย ๆ

* การพัฒนาคุณภาพการศึกษาของไทย ต้องเริ่มจากสถานศึกษาทุกแห่งดำเนินการพัฒนาคุณภาพของตนเอง โดยในการพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษานั้น จะต้องมีการพัฒนาคุณภาพภายในผสมผสานอยู่ในกระบวนการบริหารและการจัดการเรียนการสอนตามปกติของสถานศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง ตลอดเวลาอันจะเป็นการสร้างเชื่อมั่นว่าสถานศึกษาจะจัดการศึกษาให้มีคุณภาพเป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนด เพื่อให้เด็กไทยเป็นคนดี

มีความสามารถและมีความสุข จะได้ช่วยกันสร้างสรรค์สังคมไทยให้มีสันติ สิ่งแวดล้อมยั่งยืน เศรษฐกิจมั่นคงสามารถร่วมมือและแข่งขันกับประเทศอื่น ๆ ได้อย่างมีศักดิ์ศรีในสังคมโลกต่อไป (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2550, 4)

สำหรับในการประกันคุณภาพการศึกษานั้น จำเป็นต้องอาศัยความรู้ ความสามารถและ ทักษะการบริหารของผู้บริหาร จึงจะทำให้การดำเนินการประกันคุณภาพประสบผลสำเร็จได้ ดังนั้น ทักษะการบริหารงานจึงเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับผู้บริหาร ผู้บริหารโรงเรียนที่ประสบผลสำเร็จ ในการบริหารงานต่างก็มีความรู้ ความชำนาญในการใช้ทักษะในการบริหาร ซึ่งเกศนา พันทาเดชา (2543, 58) ได้กล่าวไว้ว่า ผู้บริหารที่มีทักษะการบริหารงานจะสามารถผลักดันกิจกรรมต่าง ๆ ให้ ดำเนินไปสู่เป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ และในการบริหารสิ่งใดก็ตามก็มีความจำเป็นจะต้องมีความรู้ ความเข้าใจสิ่งนั้น (เสริมศักดิ์ วิชาลาภรณ์, 2539, 1-6) กล่าวว่าการบริหารสถานศึกษาให้มี ประสิทธิภาพนั้น ผู้บริหารจำเป็นจะต้องมีทักษะ 5 ทักษะ ได้แก่ ทักษะทางความรู้ความคิด ทักษะ ทางเทคนิค ทักษะทางการศึกษาและการสอน ทักษะทางมนุษย์ และทักษะทางความคิดรวบยอด

การจัดให้มีการประกันคุณภาพภายในนั้น เป็นไปตามมาตรฐานการศึกษาของชาติที่ระบุ ไว้ในมาตรา 48 แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ทำให้การประกันคุณภาพภายในกับการประกันคุณภาพภายนอกมีความสัมพันธ์กันใน กระบวนการของการทำงาน และการดำเนินการประกันคุณภาพภายในจะมีประสิทธิภาพนั้นต้อง อาศัยทั้งทักษะการบริหารงานของผู้บริหาร โรงเรียนที่ดี และความรู้ความสามารถในการดำเนินการ ประกันคุณภาพภายในที่มีประสิทธิภาพ (สุรียา ศิริสอน, 2550, 2) ซึ่งการประเมินคุณภาพภายนอก โดยสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) นั้น สถานศึกษา ทุกแห่งจะต้องได้รับการประเมินครั้งแรกภายในหกปีนับตั้งแต่พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มีผลบังคับใช้ และต้องได้รับการประเมินอย่างน้อยหนึ่งครั้งในทุก ๆ 5 ปี นับตั้งแต่ การประเมินครั้งสุดท้าย ซึ่งในการเตรียมความพร้อมที่จะรับการประเมินภายนอกของสถานศึกษา นั้น จะต้องมีการประกันคุณภาพการศึกษาภายในขึ้นตามเกณฑ์ที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษา ขั้นพื้นฐาน กำหนด จำนวน 18 มาตรฐาน แบ่งออกเป็น 4 ด้าน คือ มาตรฐานด้านคุณภาพผู้เรียน 8 มาตรฐาน มาตรฐานด้านการเรียนการสอน 2 มาตรฐาน มาตรฐานการบริหารและการจัดการศึกษา 6 มาตรฐาน และมาตรฐานด้านการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ 2 มาตรฐาน

จากสรุปผลการประเมินคุณภาพภายนอกของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษานุริรัมย์ เขต 4 โดยสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การ มหาชน) รอบแรก จำนวน 209 โรงเรียน พบว่า มีผลระดับดี จำนวน 76 โรงเรียน และระดับพอใช้ จำนวน 133 โรงเรียน แต่สำหรับผลการประเมินจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพ

การศึกษา (องค์การมหาชน) รอบสอง จำนวน 111 โรงเรียน พบว่า อยู่ในระดับดี 95 โรงเรียน และระดับพอใช้ 16 โรงเรียน (ไม่ผ่านการรับรองมาตรฐานจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา) และจากการประเมินคุณภาพการศึกษาในรอบสองมีโรงเรียนที่ไม่ผ่านประเมินคุณภาพด้านผู้บริหารซึ่งมีจำนวน 5 มาตรฐาน จำนวน 21 โรงเรียน โดยแยกเป็น โรงเรียนขนาดเล็ก จำนวน 5 โรงเรียน ขนาดกลาง 10 โรงเรียน และขนาดใหญ่จำนวน 6 โรงเรียน ไม่ผ่านการประเมินมาตรฐานที่ 10 จำนวน 4 โรงเรียน มาตรฐานที่ 11 จำนวน 4 โรงเรียน มาตรฐานที่ 12 จำนวน 13 โรงเรียน มาตรฐานที่ 13 จำนวน 13 โรงเรียน และมาตรฐานที่ 14 จำนวน 3 โรงเรียน ดังนั้นจึงจำเป็นในการที่ต้องเร่งปรับปรุงคุณภาพด้านนี้ให้มากขึ้น (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4, 2552, 96-97)

จากข้อมูลการประเมินคุณภาพภายนอกของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) รอบสอง ที่กล่าวมาข้างต้น สามารถชี้ให้เห็นว่าคุณภาพด้านทักษะการบริหารงานของผู้บริหาร โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 ยังอยู่ในระดับที่ต้องปรับปรุง แก้ไข และพัฒนาในสูงขึ้น เพื่อให้ผู้บริหาร โรงเรียนมีมาตรฐานการบริหารจัดการที่สูงขึ้น ส่งผลต่อการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาด้วย ดังนั้น จึงเกิดคำถามว่า ความสามารถในทักษะการบริหารงานกับการดำเนินงานประกันคุณภาพภายใน โรงเรียนนั้น สัมพันธ์กันหรือไม่ เพราะเหตุใด ผู้วิจัยจึงมีความสนใจและมีความคิดเห็นว่า มีความจำเป็นจะต้องทำการศึกษาดังความสัมพัทธ์ระหว่างทักษะการบริหารงานของผู้บริหาร โรงเรียนกับการดำเนินงานประกันคุณภาพภายใน โรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 ว่า จะมีความสัมพันธ์กันหรือไม่ อย่างไร เพื่อให้ได้ข้อมูลสำหรับนำไปใช้ในการปรับปรุงพัฒนาทักษะการบริหารงานของผู้บริหาร โรงเรียนที่เอื้อต่อการดำเนินงานประกันคุณภาพภายใน โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 ต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาทักษะการบริหารงานของผู้บริหาร โรงเรียน และการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของ โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหาร โรงเรียนและครูเกี่ยวกับทักษะการบริหารงานของผู้บริหาร โรงเรียน และการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของ โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 จำแนกตามขนาดของโรงเรียน

3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนกับการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 จำแนกตามขนาดของโรงเรียน

สมมติฐานของการวิจัย

1. ผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 ที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับทักษะการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียน แตกต่างกัน
2. ผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 ที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของโรงเรียน แตกต่างกัน
3. ทักษะการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียน กับการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 มีความสัมพันธ์กัน

ความสำคัญของการวิจัย

ผลจากการวิจัยครั้งนี้จะ ได้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์แก่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการนำข้อมูลไปวางแผน กำหนดนโยบายในการพัฒนาผู้บริหารโรงเรียนในสังกัด และส่งเสริมการพัฒนาทักษะการบริหารงาน เพื่อให้ผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดให้มีทักษะการบริหารงานมากยิ่งขึ้น และมีความสามารถในการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในโรงเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ พร้อมรับการประเมินคุณภาพภายนอกต่อไป

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ มีจำนวน 416 คน ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียนและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 ปีการศึกษา 2552 จำนวนเท่าๆ กัน จากโรงเรียน จำนวน 208 คน แยกเป็นโรงเรียนขนาดเล็กจำนวน 63 คน ขนาดกลางจำนวน 99 คน และขนาดใหญ่จำนวน 46 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียนและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 ปีการศึกษา 2552 โดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโรงเรียน โดยใช้ตารางกำหนดขนาดของเครจซี่ และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970, 608-610) ได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 200 คน จากนั้นจึงทำการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) โดยการเทียบสัดส่วน ได้ผู้บริหารและครู โรงเรียนละ 2 คน จำแนกเป็นผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็ก จำนวน 60 คน ขนาดกลางจำนวน 96 คน และขนาดใหญ่จำนวน 44 คน

2. ขอบเขตของเนื้อหา

การวิจัยในครั้งนี้มุ่งศึกษาใน 2 ส่วน ดังนี้

2.1 ทักษะการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 ใน 5 ด้าน ตามแนวคิดของเดรก และ โรว์ (Drake & Roe, 1986, 29-30) ดังนี้

2.1.1 ทักษะด้านความคิดรวบยอด

2.1.2 ทักษะด้านมนุษย

2.1.3 ทักษะด้านเทคนิค

2.1.4 ทักษะด้านการศึกษาและการสอน

2.1.5 ทักษะด้านความรู้ความคึก

2.2 การดำเนินงานประกันคุณภาพภายในโรงเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามเกณฑ์ของสำนักคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 4 ด้าน ดังนี้

2.2.1 ด้านคุณภาพผู้เรียน

2.2.2 ด้านการเรียนการสอน

2.2.3 ด้านการบริหารและการจัดการศึกษา

2.2.4 ด้านพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้

3. ตัวแปร

ตัวแปรที่ทำการวิจัยครั้งนี้ มีดังนี้

3.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่

3.1.1 ขนาดของโรงเรียน จำแนกเป็น

3.1.1.1 โรงเรียนขนาดเล็ก

3.1.1.2 โรงเรียนขนาดกลาง

3.1.1.3 โรงเรียนขนาดใหญ่

3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ ทักษะการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียน 5 ด้าน ดังนี้

- 3.2.1 ทักษะด้านความคิดรวบยอด
- 3.2.2 ทักษะทางด้านมนุษย
- 3.2.3 ทักษะด้านเทคนิค
- 3.2.4 ทักษะด้านการศึกษาและการสอน
- 3.2.5 ทักษะด้านความรู้ความคิด

3.2 การดำเนินงานประกันคุณภาพภายในโรงเรียน ประกอบด้วย 4 ด้าน ได้แก่

- 3.2.1 ด้านคุณภาพผู้เรียน
- 3.2.2 ด้านการเรียนการสอน
- 3.2.3 ด้านการบริหารและการจัดการศึกษา
- 3.2.4 ด้านพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ทักษะการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียน หมายถึง ระดับการมีทักษะการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียน ที่ได้นำเอาความรู้ ความสามารถ ความชำนาญ และประสบการณ์ ซึ่งเห็นว่ามี ความสำคัญต่อการบริหาร โรงเรียนมาปรับใช้ให้เข้ากับการบริหารการดำเนินการประกันคุณภาพภายใน ในการศึกษาครั้งนี้ได้จำแนกทักษะการบริหารงานของผู้บริหาร โรงเรียนออกเป็น 5 ทักษะ ดังนี้

1.1 ทักษะด้านความคิดรวบยอด หมายถึง ความสามารถของผู้บริหารโรงเรียนในการมองเห็นภาพรวมขององค์กร และเข้าใจความสลับซับซ้อนใน โครงสร้างภารกิจของการบริหารงานโรงเรียน

1.2 ทักษะด้านมนุษย หมายถึง ความสามารถในการทำงานกับคน การใช้คนเพื่อปฏิบัติการกิจ สามารถเข้าใจความต้องการของผู้ร่วมงานประสานความสัมพันธ์กับบุคคลภายนอก

1.3 ทักษะด้านการศึกษาและการสอน หมายถึง ความรู้และความสามารถของผู้บริหารสถานศึกษาในการเป็นผู้นำทางการศึกษา เป็นผู้มีความรู้และเป็นนักวิชาการที่ดีในการใช้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเรียนการสอน สามารถถ่ายทอดเสนอแนะแก่บุคลากรในโรงเรียนได้

1.4 ทักษะด้านเทคนิค หมายถึง ความสามารถของผู้บริหารในการใช้ความรู้ วิธีการเทคนิค เครื่องมือ และอุปกรณ์ที่จำเป็นในการปฏิบัติการกิจอย่างใดอย่างหนึ่งอย่างเชี่ยวชาญและ

ชำนาญ ในการบริหารงานวิชาการ พร้อมทั้งสามารถแนะนำและชี้แนะให้ผู้อื่นปฏิบัติตามได้อย่างมีประสิทธิภาพ

1.5 ทักษะด้านความรู้ความคิด หมายถึง ความรู้และความชำนาญในการใช้ความรู้ ความคิด ปัญญา และวิสัยทัศน์ในการบริหารงานของโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพ และมีประสิทธิผล สามารถปรับปรุงเปลี่ยนแปลงวิธีการทำงานให้ทันต่อโลกทางการศึกษาในยุคปัจจุบัน

2. การดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา หมายถึง การดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนเพื่อเตรียมการประเมินคุณภาพภายนอก 18 มาตรฐาน 4 ด้าน ดังนี้

2.1 ด้านคุณภาพผู้เรียน หมายถึง ผู้เรียนควรที่จะต้องมีคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ ผู้เรียนมีทักษะการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ มีวิจารณญาณมีความคิดสร้างสรรค์คิดใคร่ครวญและมีวิสัยทัศน์ ผู้เรียนมีความรู้และทักษะที่จำเป็นตามหลักสูตร ผู้เรียนมีการแสวงหาความรู้ทักษะด้วยตนเอง รักการเรียนรู้ และพัฒนาตนเองอย่างค้ำคอเนื่อง ผู้เรียนมีทักษะในการทำงาน รักการทำงาน และสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ และทัศนคติที่ดีต่ออาชีพสุจริต ผู้เรียนมีสุขนิสัยสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี และผู้เรียนมีสุนทรียภาพและลักษณะนิสัยทางด้านศิลปะ คณิตรี และกีฬา

2.2 ด้านการเรียนการสอน หมายถึง ครูผู้สอนต้องมีความสามารถในการวิเคราะห์หลักสูตร และจัดทำแผนการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพและเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ครูมีคุณวุฒิ ความรู้ความสามารถตรงกับงานที่รับผิดชอบและมีครูที่พอเพียง

2.3 ด้านการบริหารและจัดการศึกษา หมายถึง ผู้บริหารควรมีคุณธรรม จริยธรรม มีภาวะผู้นำและมีความสามารถในการบริหารจัดการ สถานศึกษามีการจัดองค์กร โครงสร้างและบริหารงานอย่างเป็นระบบครบวงจรให้บรรลุเป้าหมายการศึกษา สถานศึกษามีการบริหารและจัดการ โดยใช้สถานศึกษาเป็นฐาน สถานศึกษาจัดการเรียนการสอน โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สถานศึกษามีการจัดสภาพแวดล้อม และการบริการ ส่งเสริมผู้เรียนพัฒนาตามธรรมชาติเต็มศักยภาพ

2.4 ด้านพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ หมายถึง สถานศึกษามีการสนับสนุนและใช้แหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาในท้องถิ่น และสถานศึกษามีการร่วมมือกันระหว่างบ้าน องค์กรทางศาสนา สถาบันทางวิชาการ และองค์กรภาครัฐและเอกชนเพื่อพัฒนาวิถีการเรียนรู้ในชุมชน

3. ผู้บริหารโรงเรียน หมายถึง ผู้อำนวยการโรงเรียน หรือผู้รักษาการในตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4

4. ครู หมายถึงข้าราชการครูผู้สอน ที่รับผิดชอบการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4

5. โรงเรียน หมายถึง สถานศึกษาที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 แบ่งตามขนาดของโรงเรียน ดังนี้

5.1 สถานศึกษาขนาดเล็ก มีนักเรียนไม่เกิน 120 คน

5.2 สถานศึกษาขนาดกลาง มีนักเรียนตั้งแต่ 121 - 300 คน

5.3 สถานศึกษาขนาดใหญ่ มีนักเรียนตั้งแต่ 301 คนขึ้นไป

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการบริหารของผู้บริหารโรงเรียนกับการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานูริรัมย์ เขต 4 โดยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และได้นำเสนอตามหัวข้อต่อไปนี้

1. หลักการและแนวคิดเกี่ยวกับทักษะการบริหารงาน
2. หลักการแนวคิดและความจำเป็นในการประกันคุณภาพการศึกษา
3. การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา
4. คุณภาพและมาตรฐานการศึกษา
5. ปัญหาการบริหารงานของผู้บริหาร โรงเรียนและการดำเนินการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียน
6. บริบทของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานูริรัมย์ เขต 4
7. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - 7.1 งานวิจัยในประเทศ
 - 7.2 งานวิจัยต่างประเทศ

หลักการและแนวคิดเกี่ยวกับทักษะการบริหารงาน

การบริหารสิ่งใดก็ตามจำเป็นจะต้องมีความรู้ความเข้าใจในสิ่งนั้นและพัฒนาสมรรถภาพและทักษะการบริหารสิ่งนั้น ๆ ด้วย ทักษะ (Skill) เป็นความชำนาญหรือความเชี่ยวชาญในการทำอย่างใดอย่างหนึ่ง ดังนั้น ทักษะการบริหารจึงเป็นความชำนาญหรือความเชี่ยวชาญในการบริหาร และในการบริหารสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพนั้น ผู้บริหารจำเป็นจะต้องมีทักษะการบริหารงาน (เสริมศักดิ์ วิชาลาภรณ์, 2539, 2) เพราะผู้บริหารเป็นผู้นำองค์กรที่มีภารกิจหลายด้าน ทั้งงานนโยบาย งานในหน้าที่ประจำ งานเฉพาะกิจ และงานสัมพันธ์กับชุมชน การบริหารงานให้ประสบความสำเร็จตามความมุ่งหมายขององค์กรนั้น ผู้บริหารจำเป็นจะต้องมีบุคลิกลักษณะที่ดี มีสุขภาพแข็งแรง มีความฉลาด มีวิสัยทัศน์ มีไหวพริบดี และจำเป็นจะต้องได้พัฒนาและฝึกฝนตนเองให้เกิดความชำนาญและมีทักษะในการบริหารเป็นอย่างดี (เกศนา พันทาเดช, 2543, 28) ผู้บริหารที่ประสบความสำเร็จในการบริหารงานจะต้องทำหน้าที่เป็นผู้นำการใช้ศักยภาพของบุคลากรให้ดำเนินไปสู่ความสำเร็จตามวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพ จากพระราชบัญญัติ

การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 การบริหารโรงเรียนมีความสลับซับซ้อนมากขึ้น โดยเฉพาะปัจจุบันเป็นช่วงที่มี การเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในหลาย ๆ ด้าน ซึ่งมีผลกระทบต่อการศึกษา และการบริหารการศึกษา ผู้บริหารจำเป็นต้องมีความรู้ความสามารถ ต้องรู้จักใช้ทั้งศาสตร์และศิลป์ ในการบริหารงานให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล คุณภาพดังกล่าวจะขึ้นอยู่กับความสามารถในการบริหารงานที่มีประสิทธิภาพของผู้บริหารเป็นสำคัญ ผู้บริหารที่มีสามัญสำนึก เพียงแต่มีความรับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่เท่านั้น จะไม่ทำให้การบริหารงานของผู้บริหารดังกล่าวเกิด ประสิทธิภาพหรือเกิดทักษะในการบริหารงานแต่อย่างใด ในทำนองเดียวกัน ผู้บริหารที่สามารถ ปฏิบัติงานจนเกิดความชำนาญ และงานนั้นๆ มีประสิทธิภาพย่อมแสดงให้เห็นว่า ผู้บริหารมี ทักษะการบริหารงาน (สมหวัง พิธิยานุวัฒน์, 2543, 19-20) ซึ่งทักษะนั้นเป็นความสามารถที่จะ เปลี่ยนความรู้ ความเข้าใจ ออกมาในรูปของการกระทำ และสามารถกระทำสิ่งนั้นได้อย่างชำนาญ ผู้บริหารต้องเป็นผู้มีทักษะในการบริหารงาน การที่ผู้บริหารจะบริหารงานให้ประสบความสำเร็จได้ มากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับความสามารถหรือทักษะในการบริหารงานนั้นด้วย (สุชาติพิศ รุทธิฤทธิ์, 2546, 30)

นอกจากแนวคิดที่กล่าวมาแล้ว ชีระ รุญเจริญ (2545, 49) ยังให้แนวคิดไว้ว่า การบริหาร การศึกษาเป็นการถ่ายโอนอำนาจหน้าที่ความรับผิดชอบและการตัดสินใจจากส่วนกลาง หรือศูนย์ รวมอำนาจไปสู่ส่วนต่างๆ ขององค์การหรือตามระดับชั้นขององค์การ โดยให้ทุกส่วนได้มีส่วนร่วม ในการตัดสินใจในการบริหารการศึกษา การศึกษาดังกล่าวต้องยอมรับว่ามีได้เป็นระบบที่เป็น การเอื้ออำนวยต่อการบริหารการศึกษาที่มีประสิทธิภาพเพราะยังเป็นระบบอำนาจ อำนาจในการ บังคับบัญชา การตัดสินใจ การอนุญาต อนุมัติ ตลอดจนบริหารงานบุคคล การเลื่อนขั้นเลื่อน ตำแหน่งและการเงินหรืองบประมาณ ในการบริหารการศึกษานั้นอยู่ที่ส่วนกลางหรืออยู่ที่กระทรวง ทบวง กรม ระบบการบริหารดังกล่าวนี้เป็นสายการบังคับบัญชาที่ก่อให้เกิดความล่าช้า และ ไม่สนองตอบต่อความต้องการของท้องถิ่นต่างๆ ได้จึงทำให้การบริหารการศึกษาไม่เกิดผลดี หรือไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า ทักษะเป็นความสามารถของบุคคลที่จำเป็นต่อการปฏิบัติงาน ซึ่งต้องนำเอาความรู้ ความสามารถ ความเข้าใจ และการมีประสบการณ์ มาปฏิบัติต่อการดำเนินงาน ในองค์กร ซึ่งต้องให้ทั้งศาสตร์ และศิลป์ เพื่อให้การบริหารงานมีประสิทธิภาพ

ความหมายของทักษะการบริหารงาน

ความหมายคำว่า “ ทักษะ ” และ “ ทักษะการบริหาร ” มีผู้ให้ความหมายไว้ ดังนี้

เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์ (2539, 1) กล่าวว่า ทักษะเป็นความชำนาญหรือความเชี่ยวชาญ ในการทำอะไรอย่างใดอย่างหนึ่ง

สมบัติ โขนิศวานิช (2542, 29) ให้ความหมายของทักษะว่า หมายถึง ความฉลาดของบุคคลที่กระทำสิ่งหนึ่งสิ่งใดได้อย่างชำนาญ คล่องแคล่ว ว่องไว ถูกต้อง เหมาะสม โดยแสดงออกมาทางร่างกายหรือสติปัญญา และเป็นที่ยอมรับของคนทั่วไป

แกทซ์ (Katz, 1974, 91) ได้ให้ความหมายของทักษะว่า หมายถึง ความสามารถในการเปลี่ยนความรู้ความเข้าใจออกมาเป็นรูปของการกระทำ

จากความหมายของทักษะที่กล่าวมาพอสรุปได้ว่า ทักษะ หมายถึง ความสามารถในการทำงานได้อย่างคล่องแคล่ว ว่องไว รวดเร็ว ถูกต้อง แม่นยำ และความชำนาญในการปฏิบัติงานเป็นที่เชื่อถือและยอมรับของบุคคลทั่วไป

ส่วนคำว่า การบริหาร (Administration) ได้มีผู้ให้ความหมายไว้หลายทัศนะด้วยกัน ดังต่อไปนี้

วิโรจน์ สารรัตนะ (2542, 11) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การบริหารเป็นกระบวนการดำเนินงานเพื่อให้บรรลุจุดหมายขององค์การ โดยอาศัยหน้าที่หลักทางการบริหารอย่างน้อย 4 ประการคือ การวางแผน การจัดองค์การ การนำ และการควบคุม

วิชา คำนธำรงกุล (2546, 29) ได้ให้ความหมายว่า การบริหาร คือ กระบวนการของการวางแผน การจัดองค์การ การนำและบังคับบัญชา และการควบคุมทรัพยากรต่าง ๆ ขององค์การเพื่อการบรรลุในเป้าหมายที่กำหนดไว้

ปราชญา กล้าผจญ (2547, 12) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การบริหารเป็นศิลปะของการทำงานให้สำเร็จได้ โดยใช้บุคคลอื่นเป็นผู้กระทำ ส่วนอีกความหมายหนึ่งคือ กระบวนการของการวางแผน การจัดองค์การ การสั่งการ และการควบคุม กำลังความพยายามของสมาชิกในองค์การและใช้ทรัพยากรอื่นๆ เพื่อความสำเร็จของเป้าหมายขององค์การที่กำหนดไว้

สุนทร โคตรบรรเทา (2547, 1) ได้ให้ความหมายว่า การบริหารหรือการจัดการ คือ กระบวนการทำงานกับคนและโดยคน เพื่อให้บรรลุเป้าหมายสูงสุดขององค์การ

หวน พินธุพันธ์ (2548, 2) ได้ให้ความหมายว่า การบริหาร คือ การดำเนินงานของกลุ่มบุคคลเพื่อให้บรรลุจุดประสงค์ที่วางไว้

จากความหมายดังกล่าวสรุปได้ว่า การบริหาร คือ การจัดการทรัพยากรต่าง ๆ ขององค์กรอย่างเป็นระบบ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดเอาไว้ร่วมกัน

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า “ทักษะการบริหารงาน” หมายถึง ความสามารถของบุคคลที่จะใช้ความรู้ ความชำนาญ และประสบการณ์ในการดำเนินงานต่อองค์กรอย่างเป็นระบบ ให้บรรลุเป้าหมายร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

ทักษะการบริหารงาน

การบริหารเป็นเรื่องที่ค่อนข้างยุ่งยาก สลับซับซ้อน เป็นเรื่องที่ต้องเกี่ยวข้องกับ คน ความรู้สึกนึกคิด ทรรศนะ จุดมุ่งหมาย ซึ่งความสำเร็จของผู้บริหารโรงเรียนสามารถพิจารณาได้จากประสิทธิผลของการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนนั้น ๆ องค์ประกอบของความสำเร็จในการบริหารของผู้บริหารประการหนึ่ง ได้แก่ ทักษะการบริหารงาน ซึ่งเกิดจากการนำความรู้ ความชำนาญมาดำเนินการจนเกิดประสิทธิผล

ปรีชาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2546, 10-12) ได้กล่าวว่า ทักษะการบริหารงานของผู้บริหาร ประกอบด้วย 3 ทักษะที่ทำให้การบริหารงานของผู้บริหารประสบผลสำเร็จ ซึ่งได้แก่ ทักษะทางเทคนิค ทักษะทางมนุษยสัมพันธ์ และทักษะทางการจัดการ ซึ่งเป็นทักษะในการจัดกิจกรรมต่างๆ ในการบริหาร เป็นความสามารถของผู้บริหารที่จะบริหารงาน และรักษาไว้ซึ่งความร่วมมือของบุคคลในการทำงาน การสร้างความก้าวหน้าและพัฒนาสถานศึกษา เพื่อความสัมฤทธิ์ผลตาม จุดมุ่งหมายของสถานศึกษา ทักษะทางการจัดการ ได้แก่ ความชำนาญของผู้บริหารในการวางแผน การตัดสินใจ การสั่งการ การควบคุมงาน การประสานงาน การจัดองค์การ การบริหารทรัพยากร รวมทั้งการประเมินผล และติดตามผลการทำงาน

✓ ปราชญา กล้าผจญ (2547, 18-19) ได้กล่าวว่า การบริหารจะต้องมีทักษะหรือความชำนาญ ด้านต่าง ๆ 4 ด้าน ซึ่งประกอบไปด้วยทักษะด้านเทคนิค (Technical Skills) ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ (Human Skills) ทักษะด้านความคิด (Conceptual Skills) และทักษะด้านการบริหาร (Managerial Skills)

1. ทักษะด้านเทคนิค หมายถึง ความสามารถในการใช้เครื่องมือ ระเบียบวิธีการปฏิบัติงาน หรือเทคนิคต่าง ๆ ของสาขาวิชาเฉพาะอย่าง เช่น วิศวกรรม สถาปัตยกรรม คอมพิวเตอร์ ช่างเทคนิค อาจารย์ ผู้ปฏิบัติงานทุกคนต้องมีทักษะทางด้านเทคนิคในขอบข่ายงานที่เขาได้รับมอบหมาย ให้ปฏิบัติ สามารถปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายนั้น สำเร็จตามเป้าหมายและมาตรฐานตามที่กำหนดไว้ได้ มีการปรับปรุง และพัฒนางานให้ดีขึ้นกว่าเดิมได้

2. ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ มีความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่น เข้าใจ จูงใจบุคคลอื่นได้ มีความชำนาญในการติดต่อ ประสานสัมพันธ์กับผู้บังคับบัญชา เพื่อนร่วมงานและผู้ใต้บังคับบัญชา ส่งเสริมการทำงานร่วมกันเป็นทีม ผู้บริหารการศึกษาซึ่งทำงานในระดับสูงยิ่งขึ้นไป ก็ยังต้องมีทักษะในด้านนี้มากยิ่งขึ้นเรื่อย ๆ

3. ทักษะทางด้านความคิด มีความสามารถในการใช้สมอง คิด ริเริ่ม สร้างสรรค์ คิดวางแผนการล่วงหน้าก่อนที่จะลงมือปฏิบัติ โดยสามารถเล็งเห็นความสัมพันธ์เชื่อมโยงระหว่างสิ่งต่างๆ และสามารถคาดคะเนเหตุการณ์และผลกระทบที่อาจจะเกิดขึ้นต่อหน่วยงานของตนได้ เป็น

การมององค์การ โดยส่วนรวม และเข้าใจว่าองค์การมีส่วนสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับส่วนงานอื่น ๆ
อย่างไร การเปลี่ยนแปลงจะมีผลกระทบต่อส่วนงานอื่นๆ อย่างไรบ้าง

4. ทักษะด้านการบริหาร มีความรู้ความชำนาญในด้านการบริหารงานในหน่วยงานที่ตน
รับผิดชอบ โดยสามารถเข้าใจนโยบาย นำนโยบายและอำนาจหน้าที่ตามที่ได้รับมอบหมาย มาทำ
การวางแผน จัดหน่วยงาน จัดบุคลากร สั่งงาน แก้ไขปัญหา ติดตามประสานงาน ควบคุม รายงาน
และควบคุมค่าใช้จ่าย อย่างมีประสิทธิภาพ

สรุปการใช้ทักษะต่าง ๆ ข้างต้นได้ว่า ยิ่งทำงานระดับสูงขึ้น ยิ่งใช้ทักษะด้านเทคนิค
น้อยลง เพราะไม่ต้องปฏิบัติเอง ใช้ทักษะมนุษย์สูงขึ้นเรื่อยๆ และใช้ทักษะด้านความคิดมากที่สุด
เมื่อปฏิบัติหน้าที่งานในระดับสูงสุด ซึ่งแสดงเป็นแผนภาพประกอบ 1 ต่อไปนี้(ปราชญา กล้าผจญ,
2547, 19)

ระดับต้น	ระดับกลาง	ระดับสูง
คิด	คิด	คิด
คน	คน	คน
งาน	งาน	งาน

ภาพประกอบ 1 ทักษะด้านต่าง ๆ ของผู้บริหาร

จากที่กล่าวมาแล้วจะเห็นได้ว่า ทักษะการบริหารเป็นสิ่งที่จำเป็นและสำคัญที่ช่วยให้
ผู้บริหารในทุกระดับบริหารงานในองค์กรได้ประสบความสำเร็จ แต่มีนักการศึกษาได้ให้ความคิดเห็น
ว่าผู้บริหารควรมีทักษะเพิ่มเติมจาก 3 ด้านนี้ โดยเฉพาะผู้บริหารการศึกษา ควรมีทักษะที่
จำเป็นเพิ่มอีก 2 ด้าน ซึ่งเสริมศักดิ์ วิชาลาภรณ์ (2539, 1-6) แสดงทัศนะว่าแต่เดิมเป็นที่ยอมรับกันว่า
ทักษะทางมนุษย์ ทักษะทางความคิดรวมยอด และทักษะทางเทคนิค แต่ทักษะที่จำเป็นสำหรับ
ผู้บริหารนั้นมีใช่ 3 ด้านนี้เท่านั้น อาจมีทักษะอื่นๆ ที่จำเป็นอีก แต่ควรมีน้อยอย่างน้อยที่สุด 3 ด้าน
สำหรับผู้บริหาร โรงเรียน ซึ่งมีหน้าที่บริหารการเรียนการสอน จัดทำหลักสูตร โปรแกรมการศึกษา
และพัฒนาการสอน รวมทั้งการประเมินผลการสอนควรมีทักษะที่จำเป็น 2 ด้านเพิ่มอีก คือ

ทักษะทางความรู้ความคิด และทักษะทางการศึกษาและการสอน ซึ่งเดรก และโรว์ (Drake & Roe) ได้ขยายแนวคิดเกี่ยวกับทักษะของ แคทซ์ (Katz) ออกไป ทักษะทั้ง 5 ด้านนี้ ได้แก่

1. ทักษะความคิดรวบยอด (Conceptual Skills) เป็นความสามารถที่จะประสานสิ่งต่างๆ เข้าด้วยกัน และสามารถที่จะมองเห็นองค์การในภาพรวม ซึ่งผู้บริหารจำเป็นจะต้องรู้ถึงการพึ่งพาอาศัยกันของส่วนต่างๆ หรือหน้าที่ต่างๆ ขององค์การ และเข้าใจได้ว่าการเปลี่ยนแปลงในส่วนหนึ่งจะมีผลกระทบต่อส่วนอื่นอย่างไรบ้าง

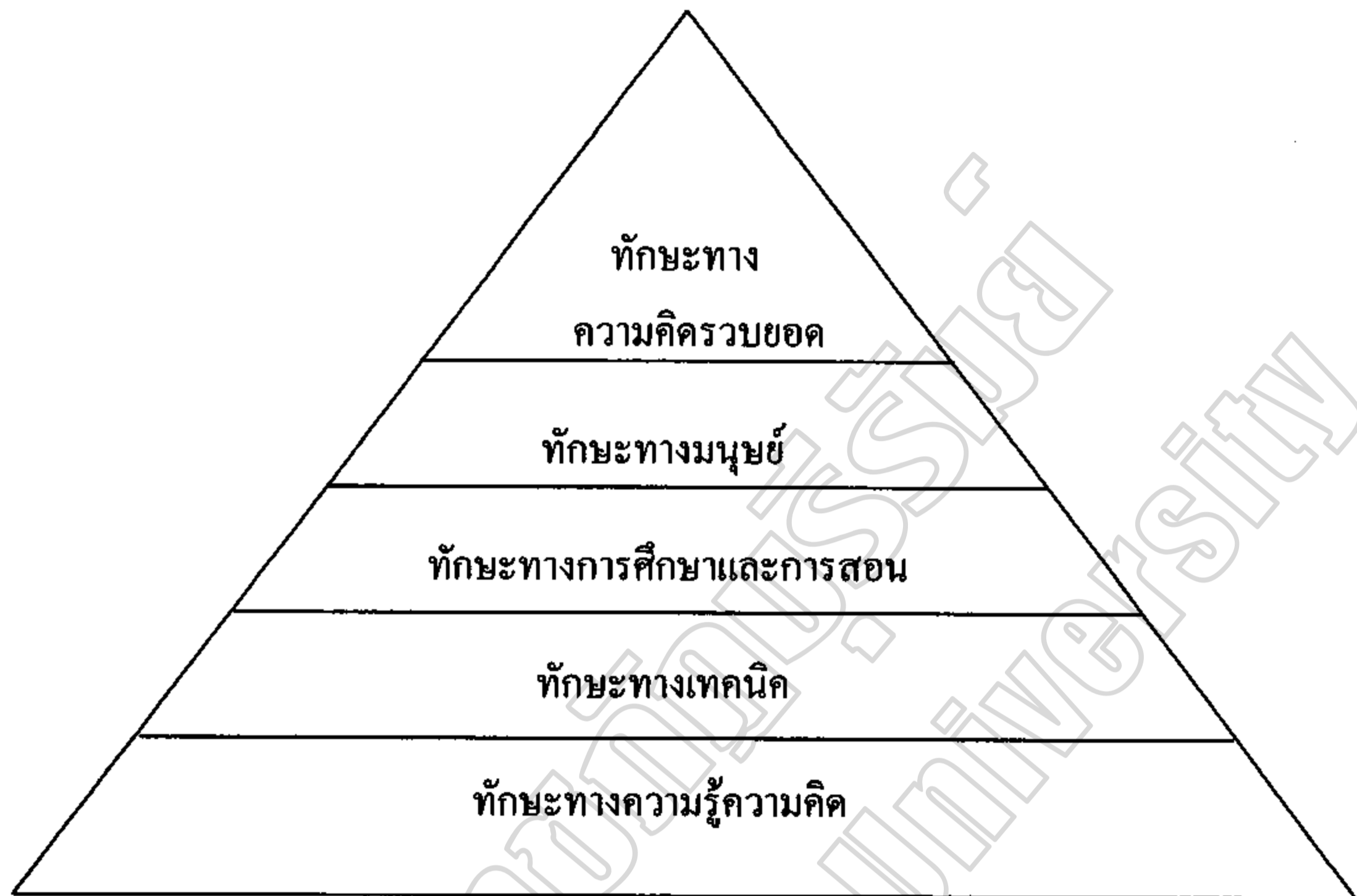
2. ทักษะทางมนุษย์ (Human Skills) เป็นทักษะที่ช่วยให้ผู้บริหารทำงานกับปัจเจกบุคคลหรือกลุ่มบุคคลได้อย่างมีประสิทธิภาพ ด้วยการสร้างพลังแห่งความร่วมมือของทีมงาน เพื่อบรรลุเป้าหมายขององค์การ

3. ทักษะทางการศึกษาและการสอน (Educational and Instructional Skills) เป็นทักษะ ที่จำเป็นสำหรับผู้บริหารโรงเรียนในฐานะผู้นำทางการศึกษา ซึ่งจะต้องมีความรู้ความเข้าใจ ในด้านการเรียนการสอน ต้องเป็นผู้มีภูมิรู้ และเป็นนักวิชาการที่ดี

4. ทักษะทางเทคนิค (Technical Skills) เป็นทักษะที่เกี่ยวข้องกับการมีความรู้ที่เชี่ยวชาญ และมีความชำนาญในกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่ง พร้อมทั้งมีความคล่องแคล่วในการใช้เครื่องมือ และเทคนิควิธีในการทำกิจกรรม

5. ทักษะทางความรู้ความคิด (Cognitive Skills) ผู้บริหารจำเป็นจะต้องมีความรู้ ความคิด มีสติปัญญาและมีวิสัยทัศน์

ทักษะทั้ง 5 ด้าน ตามแนวคิดของเดรกและโรว์ (Drake & Roe) สามารถแสดงได้ดัง ภาพประกอบ 2 ดังต่อไปนี้ (Drake & Roe, 1986, 30)

ภาพประกอบ 2 แสดงทักษะ 5 ด้านในการบริหารสถานศึกษาของเดรกและโรว์

อนันต์ชัย พงศ์สุวรรณ (2551, 18-19) ได้กล่าวถึงการบริหารว่าเป็นทั้งศาสตร์และศิลป์ อันมีความหมายไปในทางที่ว่าผู้บริหารจัดการจะต้องมีศาสตร์และความรู้ ขณะเดียวกันก็จะต้องมีศิลป์ด้วยคือความเชี่ยวชาญ เปรียบเสมือนศิลปินผู้ชำนาญ จะต้องมีความรู้ทางการออกแบบภาพ การวางโครงสร้างงาน การใช้เส้น ตลอดจนทฤษฎีสีและแสง ในขณะเดียวกันก็จะต้องมีความเชี่ยวชาญในการวาด การใช้เส้น การเลือกสรรวัสดุ การลงสี การกำหนดแสงด้วย ผู้บริหารจัดการก็เช่นกัน จะต้องมีทั้งความรู้และความเชี่ยวชาญในงานของตน ผู้ที่ศึกษาทักษะในการจัดการอย่างเป็นวิทยาศาสตร์ และมีผลงานเป็นที่รู้จักกันดีคือ แคทซ์ (Katz, 1974, 90-102) ซึ่งพบว่า ทักษะที่จำเป็นสำหรับผู้บริหารจัดการมี 3 ประเภท คือทักษะการคิดรวบยอด (Conceptual Skills) ทักษะมนุษย์สัมพันธ์ (Human Skills) ทักษะทางด้านเทคนิควิธี (Technical Skills) ขยายความได้ดังนี้

1. ทักษะการคิดรวบยอด คือการ “รู้จักคิด” คือวิเคราะห์ วินิจฉัยสถานการณ์และแยกแยะเหตุและผล ทักษะนี้ใช้ในการวางแผนและการตัดสินใจ ใช้วิเคราะห์องค์กรและพฤติกรรมบุคคล และกลุ่มในองค์กร เป็นทักษะที่ใช่มองภาพใหญ่ๆ เป็นภาพรวม

2. ทักษะมนุษยสัมพันธ์ หรือทักษะในการทำงานร่วมกับผู้อื่น คือการ “รู้คน” คือสามารถที่จะเข้าใจ ทำงานด้วยได้ รู้จักการนำ และควบคุมพฤติกรรมการทำงานของคนและกลุ่มในองค์กร

3. ทักษะทางด้านเทคนิควิธี คือการ “รู้งาน” คือการมีความรู้และเทคนิควิธีเฉพาะในการทำงาน เฉพาะสาขา เช่น มีความรู้ความเชี่ยวชาญเป็นพิเศษทางด้านการเงิน การโรงแรม การต่อสายไฟ หรือการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ เป็นต้น

สรุปได้ว่า ผู้บริหารควรจะต้อง “รู้จัก รู้คน รู้งาน” ซึ่งจะช่วยในการประมาณการในสิ่งที่พอจะเป็นไปได้ หรือเป็นฐานคิดว่า หากจะต้องการความเจริญก้าวหน้า ควรจะปรับปรุงตนเองในด้านใดเป็นพิเศษ

แคทซ์ (Katz, 1974, 90) ได้กล่าวว่า ทักษะการบริหารประกอบด้วยทักษะ 3 ด้าน คือ ทักษะทางความคิดรวบยอด ทักษะทางมนุษยสัมพันธ์ และทักษะทางเทคนิค ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญสำหรับการบริหารงานที่มีประสิทธิภาพ ความสำคัญของทักษะเหล่านี้มีต่อผู้บริหารทุกคน การที่ผู้บริหารคนใดควรมีทักษะอะไรมากน้อยเพียงใดนั้น ขึ้นอยู่กับระดับของผู้บริหารในหน่วยงาน ดังนี้

1. ทักษะทางเทคนิค มีความสำคัญต่อความก้าวหน้าอย่างมากในการบริหารงานในองค์กร และจำเป็นอย่างแท้จริงในการบริหารงานที่มีประสิทธิภาพในระดับต้น แต่การบริหารของผู้บริหารในระดับต้นนี้ได้หยุดอยู่เพียงแค่นี้ ผู้บริหารจะต้องก้าวไปข้างหน้าในตำแหน่งหน้าที่การงานที่สูงขึ้น ทักษะทางเทคนิคสำหรับผู้บริหารก็ลดความสำคัญลง จะมีเพียงแต่หาผู้ที่มีทักษะทางเทคนิคนี้มาทำงานแทน ผู้บริหารที่มีตำแหน่งมาก ทักษะทางเทคนิคแทบจะไม่ต้องใช้เลย แต่ผู้บริหารก็สามารถบริหารงานได้อย่างมีประสิทธิภาพโดยจัดตั้งทีมที่ปรึกษาและมอบอำนาจให้หัวหน้าฝ่ายทำหน้าที่ทางเทคนิคแทน

2. ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ มีความจำเป็นและความสำคัญต่อการบริหารที่มีประสิทธิภาพทุกระดับ ทั้งระดับต้น ระดับกลาง และระดับสูง ทั้งนี้เพราะผู้บริหารทุกระดับจะต้องทำงานกับบุคคลและกลุ่มบุคคลในองค์กร ดังนั้น ความเกี่ยวข้องกับการอำนวยความสะดวก การสื่อสารในองค์กร และมนุษยสัมพันธ์ จะมีความสำคัญต่อการบริหารทุกระดับ

3. ทักษะทางความคิดรวบยอด เมื่อผู้บริหารก้าวไปในระดับที่สูงขึ้น ทักษะด้านนี้จะกลายเป็นเครื่องมือที่สำคัญสำหรับการตัดสินใจในเรื่องนโยบาย และการปฏิบัติงานในขอบข่ายกว้างๆ และเป็นทักษะที่สำคัญที่สุดสำหรับผู้บริหารระดับสูง ส่วนในระดับต้นและระดับกลางจะมีความสำคัญน้อยลง

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า ทักษะการบริหารงานมีความสำคัญและจำเป็นอย่างมากต่อผู้บริหารทุกระดับและทุกองค์กร เพราะการที่จะบริหารงานให้ประสบผลสำเร็จตามที่มุ่งหวังไว้นั้น ต้องมี

ทักษะขั้นพื้นฐาน 3 ประการ คือ ทักษะทางมนุษย์ ทักษะทางเทคนิค และทักษะความคิดรวบยอด ซึ่งต้องฝึกฝนให้เกิดขึ้นกับตนเอง แต่สำหรับผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งมีหน้าที่บริหารจัดการศึกษา เพื่อพัฒนานักเรียนให้มีคุณภาพ เป็นไปตามคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของสังคม จึงต้องมีทักษะ ทั้ง 5 ประการ ตามแนวคิดของ เดรก และ โรว์ (Drake & Roe) คือ ทักษะทางความรู้ความคิด ทักษะทางเทคนิค ทักษะทางการศึกษาและการสอน ทักษะมนุษย์ และทักษะทางความคิดรวบยอด ซึ่งผู้บริหารจำเป็นจะต้องฝึกฝนทักษะทั้ง 5 ประการนี้ ให้เกิดความชำนาญ จึงจะบริหารงานได้ดีมีประสิทธิภาพและประสบผลสำเร็จ ซึ่งผู้วิจัยยึดทักษะนี้ตามแนวคิดของ เสริมศักดิ์ วิชาลาภรณ์ ที่เห็นสอดคล้องกับแนวคิดของ เดรก และ โรว์ (Drake & Roe) เป็นตัวแทนด้านการใช้ทักษะ

การบริหารโรงเรียนเป็นองค์การทางการศึกษา ซึ่งแตกต่างจากองค์การอื่นๆ การบริหารโรงเรียน มีจุดประสงค์เพื่อพัฒนานักเรียนเป็นหลัก ดังนั้นผู้บริหารโรงเรียนจำเป็นจะต้องมีทักษะทางการบริหารงานทั้ง 5 ประการ ตามแนวคิดของ เดรกและ โรว์ คือ ทักษะทางความคิดรวบยอด ทักษะทางมนุษย์ ทักษะทางการศึกษาและการสอน ทักษะทางเทคนิค และทักษะทางความรู้ความคิด ซึ่งผู้บริหารโรงเรียนที่ปรารถนาจะบริหารงานให้สำเร็จผลนั้น ผู้บริหารจำเป็นจะต้องฝึกฝนทั้ง 5 ประการนี้ให้เกิดความชำนาญ ซึ่งผู้วิจัยยึดทักษะนี้ตามแนวคิดของ เสริมศักดิ์ วิชาลาภรณ์ ที่เห็นสอดคล้องกับแนวคิดของ เดรก และ โรว์ เป็นตัวแปรด้านการใช้ทักษะการบริหารงาน ของผู้บริหาร ซึ่งมีรายละเอียดแต่ละทักษะ ดังนี้

ทักษะความคิดรวบยอด

สำหรับทักษะความคิดรวบยอดนั้น ได้มีนักการศึกษาทั้งในประเทศและต่างประเทศ ได้กล่าวถึงไว้หลายท่าน ดังนี้

หฤทัย ปุตราเศรษฐี (2539, 16) ให้ความหมายของทักษะด้านความคิดรวบยอดว่าเป็น ทักษะหรือความสามารถในการคิดวิเคราะห์เหตุการณ์ และปัจจัยต่างๆ ในองค์กรที่มีผลกระทบต่อผลการดำเนินงาน เป็นทักษะที่จำเป็นมากที่สุดสำหรับผู้บริหารระดับสูง

วิโรจน์ สารรัตนะ (2542, 5) กล่าวว่า ทักษะด้านความคิดรวบยอด หมายถึงความสามารถในการมององค์กร โดยภาพรวมกับความสัมพันธ์กับภายนอก ความเข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างส่วนต่างๆ ขององค์กร และการส่งผลต่อกันและความรู้ที่สามารถจะวินิจฉัยและประเมินปัญหา

แฮริส (Haris, 1963, 15) ได้กล่าวว่า ทักษะด้านความคิดรวบยอดประกอบด้วย

1. การมองเห็นภาพพจน์โดยรวม
2. การวิเคราะห์
3. การวินิจฉัย
4. การรู้จักสังเคราะห์

5. การวิพากษ์วิจารณ์

6. การรู้จักถามคำถาม

เดรก และ โรว์ (Drake & Roe, 1986, 2) กล่าวว่า ทักษะด้านความคิดรวบยอดเป็นความสามารถในการประสานสิ่งต่าง ๆ เข้าด้วยกัน และสามารถมองเห็นองค์กรในภาพรวมซึ่งผู้บริหารจำเป็นต้องรู้ถึงการพึ่งพาอาศัยกันของส่วนต่าง ๆ หรือหน้าที่ต่างๆ ขององค์การและเข้าใจได้ว่า การเปลี่ยนแปลงในส่วนหนึ่ง จะมีผลกระทบต่อส่วนอื่นๆ อย่างไรบ้าง

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า ทักษะความคิดรวบยอด เป็นความสามารถ ความชำนาญการ และความเชี่ยวชาญของผู้บริหาร ในการมองเห็นภาพโดยรวมของหน่วยงานย่อยตามโครงสร้างขององค์กร มีความรู้และความเข้าใจถึงความสัมพันธ์กันของหน่วยงานย่อยในองค์กรและความสัมพันธ์ขององค์กร หน่วยงานย่อยในองค์กรกับองค์กรภายนอก มีความสามารถในการประสานงานต่าง ๆ เข้าด้วยกัน มีความสามารถในการหยั่งรู้และมีสายตายาวไกล สามารถคาดการณ์ล่วงหน้า มีความเข้าใจถึงการเปลี่ยนแปลงภายนอกองค์กรและภายในองค์กรซึ่งจะมีผลกระทบต่อองค์กรหน่วยงานย่อยทั้งภายในและภายนอกทั้งด้านที่เป็นด้านบวกและด้านลบ มีความสามารถในการเห็นช่องทางในการขจัดปัญหาและความขัดแย้งอันอาจเกิดขึ้นได้ และสามารถปรับเปลี่ยนกลยุทธ์ในการบริหารงานที่ทันต่อการเปลี่ยนแปลงนั้น

ทักษะด้านมนุษย

ทักษะด้านมนุษย เป็นความเข้าใจ การรู้จักสัมผัส การรู้จักสังเกตการณ์รู้จักการนำอภิปราย ความสามารถสะท้อนความรู้สึกและความคิดออกมา การมีส่วนร่วมในการอภิปราย และการแสดงบทบาทสมมุติ ซึ่งได้มีผู้กล่าวถึง ดังนี้

นพพงษ์ บุญจิตราคูล (2534, 17) กล่าวถึง ทักษะด้านมนุษยว่า ในการบริหารงานโรงเรียนไม่ว่าจะเป็นการบริหารงานด้านใด ครูใหญ่จำเป็นต้องมีทักษะทางด้านมนุษยสัมพันธ์อย่างดี เพราะว่าครูใหญ่ต้องทำงานสัมพันธ์กับบุคคลหลายประเภท ซึ่งมีความแตกต่างกันทางด้านวัฒนธรรมและวัฒนธรรมสังคม สิ่งแวดล้อมเศรษฐกิจ ทัศนคติ และค่านิยมของบุคคลประเภทต่าง ๆ ได้แก่ ผู้บังคับบัญชาเหนือครูใหญ่ ศิษยานุศิษย์ ครูหัวหน้าหมวดวิชา ครูปฏิบัติงาน พนักงานเจ้าหน้าที่ คนงาน ภารโรง นักเรียนและผู้ปกครอง ดังนั้น จึงต้องศึกษาพฤติกรรมและพยายามเข้าใจบุคคลทุกประเภทนอกจากที่กล่าวมายังมีอยู่หลายครั้งที่พบว่างานล้มเหลวเพราะความไม่เข้าใจกันจนไม่สามารถทำงานร่วมกันได้ ทักษะนี้ครูใหญ่จะศึกษาได้จากประสบการณ์ในการทำงานจากวิชาทางสังคมศาสตร์ ที่เกี่ยวกับจิตวิทยาศึกษาความต้องการของมนุษย์ ขวัญกำลังใจ ขบวนการหมู่พวกและสังคมวิทยาด้วย

เกศนา พันทาเศษ (2543, 8) ได้ให้ความหมายของทักษะด้านมนุษยไว้ว่า หมายถึง ความรู้ความชำนาญในการทำงานร่วมกับคน การใช้คนให้ปฏิบัติงานของโรงเรียน พร้อมทั้งความสามารถในการประสานงาน จูงใจสมาชิกในหน่วยงาน เสริมสร้างความร่วมมือของทีมงาน เพื่อบรรลุเป้าหมายขององค์กร

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2546, 26-26) กล่าวว่า ทักษะด้านมนุษย เป็นความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่น ได้อย่างมีประสิทธิภาพ สร้างความสัมพันธ์และความร่วมมือในการทำงาน สร้างแรงจูงใจ ยอมรับการเปลี่ยนแปลง มีความเข้าใจความรู้สึกของผู้อื่น การให้ความสำคัญกับคนทุกคน มีความจริงใจ มีอารมณ์ขัน การมองโลกในแง่ดี มีคุณธรรม ไม่เอาเปรียบผู้อื่น มีการปรับปรุงบุคลิกภาพของตนเองอยู่เสมอ

อนันต์ชัย พงศ์สุวรรณ (2551, 18) ได้ให้ความหมายของ ทักษะมนุษยสัมพันธ์ ว่า เป็นการ “รู้คน” สามารถที่จะเข้าใจ ทำงานด้วยดี รู้จักการนำ และควบคุมพฤติกรรมการทำงาน ของบุคคลและกลุ่มองค์กร

แคทซ์ (Katz., 1974, 42) ได้กล่าวว่า ทักษะด้านมนุษย หมายถึง ความสามารถในการบริหารของผู้บริหารงานอย่างมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล โดยใช้ทักษะทางด้านมนุษยสัมพันธ์อย่างดี ผู้บริหารจะต้องทำงานสัมพันธ์กับบุคคลหลายประเภทที่มีความแตกต่างกันทางด้าน ขนบธรรมเนียม และวัฒนธรรมสังคม สิ่งแวดล้อม เศรษฐกิจ ทัศนคติ และค่านิยม ดังนั้น ผู้บริหารจะต้องศึกษาพฤติกรรม และพยายามเข้าใจบุคคลทุกประเภท ต้องมีความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น ทักษะด้านนี้ผู้บริหารจะศึกษาได้จากประสบการณ์ในการทำงาน และจากวิชาสังคมศาสตร์ที่เกี่ยวกับ จิตวิทยาศึกษา ความต้องการของมนุษย์ ขบวนการหมู่พวก และสังคม จิตวิทยา

จากที่กล่าวมาพอสรุปได้ว่า ทักษะด้านมนุษย หมายถึง ความสามารถของผู้บริหารในการสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับบุคคลในองค์กรและนอกองค์กร โดยอาศัยหลักการด้านมนุษยสัมพันธ์ มีความรู้และความเข้าใจถึงความต้องการ ความคาดหวังและพฤติกรรมของบุคคล การประพฤติปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีเป็นที่ยอมรับนับถือแก่ทุก ๆ คนสามารถใช้ภาวะผู้นำกระตุ้นและเสริมแรง คึงศักยภาพของแต่ละบุคคลมาใช้ประโยชน์ในการดำเนินงานขององค์กร มีความสามารถในด้าน การประสานงานประสานประโยชน์ และความก้าวหน้าด้วย ความเป็นธรรม สร้างความเข้าใจ เห็นอกเห็นใจ การช่วยเหลือซึ่งกันและกัน สร้างสรรค์ความรักสามัคคีในหมู่คณะและมีเอกภาพใน องค์กรสามารถดำเนินงานและร่วมกิจกรรมกับชุมชนกลุ่มอาชีพอื่น ๆ

ทักษะด้านการศึกษาและการสอน

ทักษะด้านการศึกษาและการสอน เป็นทักษะที่จำเป็นสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา ต้อง เป็นผู้นำทางการศึกษา ที่มีความรู้และความเข้าใจในเรื่องการเรียนการสอน และเป็นนักวิชาการที่ดี

จึงเห็นได้ว่าทักษะด้านการศึกษาและการสอน ซึ่งเป็นทักษะสำคัญสำหรับผู้บริหาร โรงเรียน โดยได้มีผู้กล่าวถึงทักษะด้านการศึกษาและการสอนไว้ ดังนี้

วินัย เกษมเศรษฐ์ (2535, 47-56) กล่าวว่า ผู้บริหารจะต้องมีทักษะในการจัดการศึกษา กล่าวคือ ทักษะในการจัดการเรียนการสอนให้เกิดผลในการปฏิบัติตามจุดมุ่งหมายของการศึกษา ของหลักสูตร พัฒนาหลักสูตร การนำหลักสูตรไปใช้ให้เกิดผลในทางปฏิบัติ

เกศนา พันทาเดช (2543, 40-56) กล่าวว่า หน้าที่ความรับผิดชอบของผู้บริหาร โรงเรียน คือมีหน้าที่รับผิดชอบควบคุมดูแลเกี่ยวกับการวางแผนงานวิชาการ การจัดการเรียน การจัดการรายการเรียนการสอน การจัดครูเข้าสอน การพัฒนาการเรียนการสอน การจัดการเรียนการสอน การพัฒนาครู การจัดกิจกรรมนักเรียน การวัดและประเมินผล งานทะเบียนนักเรียนและงานอื่นที่ได้รับมอบหมายและกล่าวถึง ทักษะทางการศึกษาและการสอนว่า หมายถึงความรู้ความชำนาญในการจัดและบริหารหลักสูตรการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับภารกิจ และนโยบายการจัดการศึกษา ของรัฐ พร้อมทั้งมีความสัมพันธ์กับสภาพเศรษฐกิจ สังคมและชุมชน

ปรียาภรณ์ วงศ์อนุตรโรจน์ (2546, 38) ได้กล่าวว่า องค์ประกอบหลักของการเรียน การสอนมีอยู่ 3 ส่วน คือ ผู้เรียน หมายถึง นักเรียนนักศึกษาในโรงเรียน ผู้สอน หมายถึง ครู อาจารย์ที่ทำการสอนและรับผิดชอบเกี่ยวกับงานด้านการสอน รวมทั้งการถ่ายทอดความรู้และ แนวแนวทางในการแสวงหาความรู้ และบทบาท หมายถึง การสอนจะสอนอะไร สอนอย่างไร โรงเรียนจึงต้องมีหลักสูตรกำกับไว้ในการเรียนการสอน

เดรก และโรว์ (Drake & Roe, 1986, 29) ได้ให้ความหมายของทักษะทางการศึกษา และการสอนว่า เป็นทักษะที่จำเป็นสำหรับผู้บริหาร โรงเรียนในฐานะเป็นผู้นำทางการศึกษา ซึ่งจะต้อง มีความรู้และความเข้าใจในการเรียนการสอน ต้องเป็นผู้มีภูมิรู้ และเป็นนักวิชาการที่ดี

จากที่กล่าวมาพอสรุปได้ว่า ทักษะด้านการศึกษาและการสอน หมายถึง ความรู้และความชำนาญของผู้บริหารสถานศึกษาในการจัดทำและบริหารหลักสูตร ให้สอดคล้องกับภารกิจ และนโยบายการศึกษาของรัฐ ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 เป็นผู้นำทางวิชาการ มีความรู้ความเข้าใจในการจัดการเรียนการสอน การวัดผลและประเมินผล มีการศึกษาหาความรู้และพัฒนาตนเองอยู่เสมอมีความสามารถในการนิเทศ การสอน

ทักษะด้านเทคนิค

ทักษะด้านเทคนิค เป็นความสามารถของผู้บริหารในการใช้ความรู้ วิธีการ เทคนิค เครื่องมือและอุปกรณ์ที่จำเป็นในการปฏิบัติภารกิจอย่างใดอย่างหนึ่ง ทักษะทางด้านเทคนิคเกิดจาก

ประสบการณ์ การศึกษา และการฝึกอบรม ทักษะทางด้านเทคนิคจึงเป็นเทคนิคในการทำงานกับ
สิ่งของซึ่งได้มีผู้กล่าวถึงทักษะด้านเทคนิคไว้ ดังนี้

เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์ (2539, 1) ได้มาเสนอไว้ว่า ทักษะทางด้านเทคนิค เป็นทักษะที่
เกี่ยวข้องกับการมีความรู้ความเชี่ยวชาญ และความชำนาญในกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่ง พร้อมทั้ง
มีความคล่องแคล่วในการใช้เครื่องมือและเทคนิควิธีการในการทำกิจกรรมและเครคและโรว์ยงได้
กล่าวทางด้านเทคนิคไว้ว่าทักษะทางเทคนิค เป็นทักษะที่เกี่ยวข้องกับการมีความรู้ความชำนาญ
กับกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งพร้อมทั้งมี ความคล่องแคล่วในการใช้เครื่องมือ และเทคนิควิธีการ
ในการทำกิจกรรม

สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ (2543, 20-21) ให้ความเห็นว่าทักษะทางเทคนิคเป็นความสามารถ
ในการทำงานเฉพาะอย่าง ซึ่งเกี่ยวกับกระบวนการและเทคนิคอาศัยความรู้ การวิเคราะห์ และ
รู้จักใช้เครื่องมือในการปฏิบัติงาน ทักษะนี้ถึงจะมีความจำเป็นน้อยมาก สำหรับผู้บริหาร เพราะไม่
จำเป็นต้องทำหรือปฏิบัติเอง แต่จำเป็นต้องรู้และเข้าใจเพื่อตรวจสอบงานและสร้างศรัทธาให้กับ
ผู้ใต้บังคับบัญชา

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2546, 9-10) ได้กล่าวถึงเทคนิคในการบริหารงานว่า ผู้บริหาร
ต้องให้การตัดสินใจอย่างรอบคอบโดยอาศัยข้อมูลและเหตุผลเทคนิคในการสั่งการอย่างชัดเจนให้
เข้าใจง่ายถูกต้องตามกาลเทศะให้เหมาะสมกับบุคคล เทคนิคในการรับฟังความคิดเห็นสร้างบรรยากาศ
ให้ผู้ใต้บังคับบัญชาสามารถแสดงความคิดเห็นก่อนจะนำไปใช้เทคนิคในการติชม ควรติชมให้
เหมาะสมกับกาลเทศะ และติชมในเรื่องผลงาน ยึดหลักคิดเพื่อก่อ ชมเพื่อสร้างให้เกิดกำลังใจ เทคนิคใน
การก่อให้เกิดระเบียบวินัย การวางระเบียบวินัยคำนึงถึงความเหมาะสมและสามารถนำไปปฏิบัติได้
ต้องแจ้งให้ทราบล่วงหน้าก่อนนำไปปฏิบัติรวมทั้งมีมาตรการควบคุมในการปฏิบัติตามระเบียบวินัย
เทคนิคในการวางตัว ควรวางตัวเป็นตัวอย่างที่มีความเที่ยงตรงยุติธรรมไม่เลือกที่รักมักที่ชัง แจกจ่าย
ในงานให้ทั่วไม่ควรสนิทสนมกับผู้ใด โดยเฉพาะเทคนิคในการสร้างความสัมพันธ์ ต้องมีการติดต่อ
กับเพื่อนร่วมงาน เข้าร่วมสังคม เช่น ผู้บังคับบัญชา ส่งเสริมให้ผู้ใต้บังคับบัญชาได้มีโอกาสได้
เลื่อนขั้นตำแหน่ง รวมทั้ง การเป็นที่ปรึกษาและให้กำลังใจผู้ใต้บังคับบัญชา

เนาวรัตน์ แก้วสว่าง (2547, 60) ได้กล่าวถึง ทักษะทางเทคนิคว่าเป็นทักษะเกี่ยวกับ
การใช้ความรู้ กระบวนการและเครื่องมือที่จำเป็นเพื่อผลสำเร็จของงานซึ่งเกิดจากประสบการณ์
การศึกษา การฝึกอบรม รวมทั้งส่งเสริมให้ผู้ใต้บังคับบัญชานำเทคโนโลยีใหม่ ๆ มาใช้เพื่อ
ความก้าวหน้าในการทำงาน พร้อมทั้งสามารถแนะนำหรือชี้แนะให้ผู้อื่นปฏิบัติตามได้ และฝึกฝนจน
เกิดความชำนาญ ซึ่งทักษะทางนี้ประกอบ ด้วยการจัดหาวัสดุอุปกรณ์มาใช้ในการบริหารได้เหมาะสม
กับสภาพของหน่วยงาน การใช้แผนปฏิบัติงานเป็นเครื่องมือในการบริหารงาน การนำเทคนิคด้าน

กระบวนการบริหารมาประยุกต์ใช้ การใช้ภาษาสื่อสารเข้าใจง่าย ทั้งการพูดและการเขียน ใช้วิธี
 ประชาสัมพันธ์หลากหลายรูปแบบ และใช้เทคนิคการพัฒนางานวิชาการได้อย่างมีประสิทธิภาพ

เซอร์จิโอวานนี และสตาร์ตต์ (Sergiovanni & Staratt, 1983, 25) กล่าวว่า ทักษะ
 ทางด้านเทคนิค หมายถึง ความสามารถในการใช้ความรู้ วิธีการ และเทคนิค ในการใช้ความสามารถ
 โดยเฉพาะอย่างให้สำเร็จ ซึ่งทักษะในทางนี้ ได้แก่ วิธีเขียนแผนการทำงาน การพัฒนาการทำงาน
 การจัดหาอุปกรณ์ การเรียนการสอนที่เหมาะสม การจัดซื้ออุปกรณ์ การทดลอง การเตรียมการประชุม
 การวางแผนงานของผู้บริหารและการทำงานประจำปี

ซิทเทอร์ลี (Sitterly, 1993, 22) ได้ให้ความหมายของทักษะทางด้านเทคนิคว่า เป็น
 ความสามารถในการทำงานกับเครื่องมือ และมีลักษณะพิเศษเฉพาะอาชีพ

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า ทักษะทางด้านเทคนิค หมายถึง ความชำนาญและความเชี่ยวชาญ
 ของผู้บริหารในการใช้สื่อ อุปกรณ์และเครื่องมือ เทคโนโลยีได้อย่างคล่องแคล่ว การวางระเบียบ
 แนวปฏิบัติต่าง ๆ และปฏิบัติตามระเบียบแนวปฏิบัติของหน่วยงานต้นสังกัด การรวบรวมข้อมูล
 และการวิเคราะห์ข้อมูล การสังเคราะห์งาน การวางแผนการพัฒนางานต่างๆ การประสานงาน
 การกำกับติดตาม การควบคุมการปฏิบัติงาน การจัดทำงบประมาณ การเงิน การบัญชี การจัดซื้อ
 จัดจ้าง การประชาสัมพันธ์โรงเรียน งานสารบรรณ การวางแผน การตัดสินใจ การสั่งการ การดำเนิน
 ติชม การสร้างขวัญกำลังใจ การให้ความเป็นธรรม ความยุติธรรม การเพิ่มสมรรถภาพอยู่ได้บังคับ
 บัญชา การสร้างบรรยากาศในองค์กร การประชุม การประเมินผลงาน และการสรุปรายงานผล

ทักษะด้านความรู้ความคิด

ทักษะด้านความรู้ความคิด ผู้บริหารสถานศึกษาจำเป็นต้องมีความรู้ความคิด มีปัญญา
 และมีวิสัยทัศน์ผู้บริหารสถานศึกษาจะไม่สามารถเป็นผู้นำทางการศึกษาที่มีประสิทธิผลได้ถ้าปราศจาก
 ความรู้และไม่สามารถใช้ความรู้ในทางที่มีความหมายและสร้างสรรค์ ซึ่งได้มีผู้กล่าวถึงทักษะ
 ด้านความรู้ความคิดไว้ ดังนี้

ทิสนา แคมณี (2540, 45-47) กล่าวว่า บุคคลจำเป็นต้องมีทักษะพื้นฐานหลายประการ
 ในการดำเนินการคิด เช่น ความสามารถในการจำแนก ความสามารถในการจัดกลุ่ม ความสามารถ
 ในการสังเกต ความสามารถในการรวบรวมข้อมูล การตั้งสมมุติฐานซึ่งโดยทั่วไปแล้วมีการจัดทักษะ
 การคิดไว้ 2 ระดับ ได้แก่ ทักษะการคิดขั้นพื้นฐาน ทักษะการคิดขั้นสูงแต่ละขั้นมีรายละเอียด ดังนี้

1. ทักษะการคิดขั้นพื้นฐานที่สำคัญ คือ ทักษะการสื่อสาร ได้แก่ การฟัง การจำ
 การอ่าน การรับรู้ การเก็บความรู้ การดึงความรู้ การจำได้ การใช้ความรู้ การอธิบาย การทำ
 ความกระจำ การบรรยาย การพูด การเขียน การแสดงออกและทักษะที่เป็นแกนหรือเป็นทักษะ
 พื้นฐานทั่วไป ได้แก่ การสังเกต การสำรวจ การตั้งคำถาม การรวบรวมข้อมูล การจัดหมวดหมู่

การตีความ การเชื่อมโยง การใช้เหตุผล การระบุ การจำแนกความแตกต่าง การจัดระดับ การเปรียบเทียบ การอ้างอิง การแปลความ การขยายความ และการสรุปความ

2. ทักษะการคิดขั้นสูงที่สำคัญ มีดังนี้ การนิยาม การผสมผสาน การสร้าง การปรับ โครงสร้างการวิเคราะห์ การจัดระบบ การจัดโครงสร้าง การหาแบบแผน การทำนาย การตั้ง สมมุติฐาน การกำหนดเกณฑ์ การประยุกต์ การทดสอบสมมุติฐาน และการพิสูจน์ทักษะ 5 แนวคิด ของ เดรก และ โรว์ นี้สามารถยอมรับในการบริหารสถานศึกษาในบริษัทของสังคมไทยโดยเฉพาะ ทักษะทางด้านความรู้ความคิมนั้น แสดงว่าผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องมีปัญญา โดยมีปัญญาที่จะ บริหารและพัฒนาสถานศึกษาให้สามารถบรรลุเป้าหมายที่วางไว้ มีความสามารถในการเสาะแสวงหา ความรู้ และการใช้ความรู้ความสามารถและประสบการณ์ เพื่อให้การบริหารโรงเรียนมีประสิทธิภาพ ทักษะทางด้านความรู้ ความคิดเป็นพื้นฐานของทักษะอื่น ๆ นั่นคือถ้ามีทักษะทางด้านความรู้ ความคิดแล้วน่าจะพัฒนาทักษะด้านอื่น ๆ ที่จำเป็นในการบริหารสถานศึกษาได้

เกศนา พันทาเดช (2543, 34) ได้กล่าวไว้ว่า ในการทำงานปัจจุบัน ผู้บริหารเป็นกลไกที่ สำคัญการผลักดันงานต่างๆ ให้สำเร็จลุล่วงไปตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ การบริหารการศึกษาจะมี ประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลดีนั้น ผู้บริหารต้องมีความรู้ความชำนาญ และมีคุณลักษณะที่เอื้อ ต่อการบริหาร ซึ่งความรู้ที่ผู้บริหารควรมีนั้น ได้แก่ ความรู้ด้านหลักสูตรและการเรียนการสอน ด้านระเบียบและกฎหมายการศึกษา ด้านหลักการและทฤษฎีการบริหาร และความรู้ด้านระบบ การบริหารของชาติ

เดรกและ โรว์ (Darke & Roe, 1986, 30) ได้ให้ทัศนะเกี่ยวกับทักษะด้านความรู้ความคิมนั้น ว่าผู้บริหารจำเป็นต้องมีความรู้ความคิมนั้น มีสติปัญญาและมีวิสัยทัศน์ ซึ่งเป็นทักษะพื้นฐานของผู้บริหาร จากที่กล่าวมาข้างต้นจึงพอสรุปได้ว่า ทักษะด้านความรู้ความคิมนั้น หมายถึงความสามารถ ในการใช้ความรู้ความคิมนั้นสติปัญญาและวิสัยทัศน์มาประยุกต์ใช้ในการสร้างสรรค์ผลงานเปลี่ยนแปลง ปรับปรุงวิธีการทำงาน การนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติได้อย่างเหมาะสมสามารถนำแนวคิดและกลยุทธ์ ใหม่ ๆ มาใช้ในการบริหารโรงเรียน มีความสามารถในการบริหารเวลาเพื่อการทำงาน ตลอดจน การเผยแพร่ความรู้ ความคิดผ่านบทความทางวิชาการและเป็นวิทยากรในการให้ความรู้ แก่บุคลากร ทั้งภายในและภายนอกองค์กรได้ การบริหารสิ่งใดก็ตามจำเป็นต้องมีความรู้ความเข้าใจสิ่งนั้น และพัฒนาสมรรถภาพและทักษะในการบริหารสิ่งนั้นๆ ด้วย ซึ่งในการบริหารสถานศึกษาให้มี ประสิทธิภาพนั้น ผู้บริหารจำเป็นต้องมีทักษะ 5 ทักษะ คือ ทักษะทางความรู้ความคิมนั้น ทักษะทาง เทคนิค ทักษะทาง การศึกษาและการสอน ทักษะทางมนุษย์ และทักษะทางความคิดรวบยอด

หลักการแนวคิดเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา

ในปัจจุบันสิ่งที่เราได้ยินและได้ฟังจนคุ้นหูก็คือ คำว่า “คุณภาพ” ทุกคนต้องการ ความมีคุณภาพ ถูกคำต้องการสินค้าบริการที่มีคุณภาพ ประชาชนต้องการนักการเมืองและข้าราชการ ที่มีคุณภาพ เราต้องการระบบการศึกษาที่มีคุณภาพและอื่น ๆ ที่เราต้องการ และเรียกร้องให้มีคุณภาพ อีกมากมาย คุณภาพจึงไม่ใช่ทางเลือกที่จะมีก็ได้หรือไม่มีก็ได้คุณภาพจะเป็นถนนเส้นเดียวที่เราทุกคนจะต้องเดินกันต่อไปอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ถ้าเราต้องการอยู่รอด

ความหมายของคุณภาพ

คุณภาพเป็นสิ่งที่พึงปรารถนาของทุกคน ทุกหน่วยงาน ซึ่งในการปฏิบัติงานทุกอย่างย่อมต้องการคุณภาพ ซึ่งถือว่าเป็นเป้าหมายอันสำคัญของกระบวนการปฏิบัติงาน ได้มีผู้กล่าวถึงความหมายของคุณภาพไว้ ดังนี้

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2541, 5) ได้กล่าวถึง คุณภาพว่า คำว่า “คุณภาพ” (Quality) เป็นคำที่มีความหมายได้หลากหลายตามบริบทที่แตกต่างกันออกไปเนื่องจาก “คุณภาพ” เป็นภาพความคิด (Concept) ที่เกี่ยวเนื่องกับคุณค่า (Value) หรือความพึงพอใจ

ไพศาล ไกรสิทธิ์ (2541, 336) ได้กล่าวว่า คุณภาพมีการริเริ่มและมีการใช้อย่างจริงจัง ในทางอุตสาหกรรม ดังนั้น จึงมีการให้ความหมายของคำว่า คุณภาพอย่างหลากหลายบนฐานของกิจกรรมทางอุตสาหกรรม อันได้แก่ ความเป็นเลิศที่ประจักษ์ได้ ความสามารถในการตอบสนองความต้องการของผู้ใช้ได้้อย่างหลากหลาย การสร้าง (ผลผลิตหรือการบริการ) ได้ตามแบบ และราคา (ในการผลิตหรือบริการ) เป็นธรรม

สุนทร พูนพิพัฒน์ (2542, 6) ได้กล่าวถึงความหมายของคุณภาพว่า หมายถึงคุณสมบัติ และคุณลักษณะ โดยรวมของผลิตภัณฑ์หรือบริการ ที่แสดงให้เห็นได้ว่ามีความสามารถที่จะก่อให้เกิดความพึงพอใจได้ตรงตามความต้องการที่ได้ระบุไว้

มอร์กาทรอยด์ และมอร์แกน (Murgatroyd & Morgan, 1994, 45) ได้กล่าวถึงความหมายของคุณภาพไว้ 3 นิยามคือ

1. การประกันคุณภาพ (Quality Assurance) หมายถึง การกำหนดคุณภาพ โดยใช้กระบวนการตรวจสอบหรือการประเมินผลเพื่อตัดสินคุณภาพด้วยมาตรฐานวิธีการที่เหมาะสม
2. การปฏิบัติตามพันธะสัญญา (Contract Conformance) เป็นการกำหนดตามมาตรฐานคุณภาพขณะทำสัญญา
3. ความต้องการของลูกค้า (Customer Driven) หมายถึง ความสามารถในการสนองตอบความต้องการของลูกค้าหรือผู้ใช้บริการ

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า คุณภาพ เป็นคุณลักษณะพื้นฐาน ความเป็นเลิศ ความสมบูรณ์แบบ ความดีประจำตัวบุคคลหรือสิ่งของหรือบริการ ซึ่งแสดงถึงความมีมาตรฐานที่ตอบสนองความต้องการ ความสามารถในการสร้างความพึงพอใจให้ลูกค้า ความสามารถในการลดงานที่ต้องแก้ไขป้องกัน ความสูญเสีย การลดจำนวนของเสีย ลดปัญหาการร้องเรียนจากลูกค้า ลดต้นทุน หรือการดำรงอยู่ โดยปราศจากความสูญเสีย

การประกันคุณภาพการศึกษา

การประกันคุณภาพ (Quality Assurance) เป็นคำกล่าวที่รู้จักกันในวงการอุตสาหกรรม และวงการธุรกิจมานานแล้ว แต่สำหรับวงการศึกษานั้น เริ่มจะมาให้ความสนใจอย่างจริงจังหลังจาก มีพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 การประกันคุณภาพการศึกษา ในมุมมองของ นักการศึกษา ได้ให้ความหมายไว้หลากหลาย ดังนี้

สมเดช สีแสง (2541, 293) ได้ให้ความหมายว่า การประกันคุณภาพ หมายถึงแบบที่ สร้างความมั่นใจว่าสถานศึกษาที่ได้รับรองมาตรฐาน สามารถจัดการศึกษาให้แก่ลูกหลานของชุมชน ได้อย่างมีคุณภาพ นักเรียนที่เรียนจบแล้วได้มาตรฐานตามที่กำหนด

เกษม วัฒนชัย (2541, 15) ได้ให้ความหมายของการประกันคุณภาพการศึกษาไว้ว่า หมายถึง กิจกรรมหรือการปฏิบัติ หากได้ดำเนินการตามระบบและแผนที่ได้กำหนดไว้จะทำให้เกิดความเชื่อมั่นได้ว่าจะได้ผลผลิตที่มีคุณภาพตามลักษณะที่ประสงค์

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน (2541, 4) ให้ความหมายของการประกันคุณภาพการศึกษาไว้ว่า หมายถึง การให้ความมั่นใจแก่ผู้รับบริการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องว่า โรงเรียนมีแนวทางการจัดและพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ชัดเจนและสอดคล้องกับหลักการนโยบาย จุดเน้นของแผนการศึกษาของรัฐ ซึ่งโรงเรียนได้ปฏิบัติตามแนวทางดังกล่าวอย่างเป็นรูปธรรมเพื่อคุณภาพการศึกษาที่ดีของผู้เรียน

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2542, 2) ได้ให้ความหมายของการประกันคุณภาพการศึกษาไว้ว่า การประกันคุณภาพการศึกษา หมายถึง การดำเนินกิจกรรม ใดๆ เพื่อสร้างความมั่นใจต่อผู้ปกครอง ชุมชน และสังคม หมายถึง การดำเนินงานของ สถานศึกษาตามพันธกิจที่ได้ร่วมกันกำหนดไว้ นั้นจะให้ผลผลิตของการศึกษาที่มีคุณภาพอันพึง ประสงค์ ตามความคาดหวังของผู้ปกครอง ชุมชน และสังคม

กรมสามัญศึกษา (2542, 12) ได้ให้ความหมายการประกันคุณภาพการศึกษา ไว้ว่าเป็น กระบวนการพัฒนาการศึกษาซึ่งครอบคลุมการดำเนินการต่างๆ ในกระบวนการจัดการศึกษาตั้งแต่ การวางแผน ไว้ตั้งแต่ต้น เพื่อให้เกิดการปฏิบัติอย่างเป็นระบบ เพื่อสร้างความมั่นใจและเป็น

หลักประกันต่อผู้เรียน ผู้ปกครอง ชุมชน และสังคมว่า สถานศึกษาสามารถจัดการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผู้เรียนที่จบการศึกษามีคุณภาพมาตรฐานการศึกษา และเป็นที่ยอมรับของสังคม

อาร์ง จันทวานิช (2542, 79) ได้ให้ความหมายของการประกันคุณภาพการศึกษาว่า หมายถึง วิธีการหรือกลยุทธ์ที่กำหนดแนวปฏิบัติหรือแนวทางในการดำเนินงานในการจัดการศึกษาที่เป็นหลักประกันว่านักเรียนมีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาและเป็นที่ยอมรับของสังคม

วารินทร์ สิ้นสูงสุด (2542, 5) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การประกันคุณภาพการศึกษา หมายถึง การให้ความมั่นใจให้แก่ผู้รับบริการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องว่า โรงเรียนมีแนวทางจัดและพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ชัดเจนและสอดคล้องกับหลักการ นโยบายและจุดเน้นของแผนการศึกษาของรัฐและนักเรียนได้ปฏิบัติตามแนวทางที่เป็นรูปธรรมเพื่อคุณภาพทางการศึกษาที่ดีของผู้เรียนแต่ละคนและทุกคน

ศิริจันทร์ ทองประเสริฐ (2543, 34) กล่าวว่า การประกันคุณภาพการศึกษาหมายถึง กิจกรรมที่มีการทำเป็นระบบหรือมีการวางแผนไว้เพื่อสร้างความเชื่อมั่นอย่างเหมาะสมว่าผลิตภัณฑ์กระบวนการหรือบริการเป็นไปตามความต้องการที่ระบุไว้

รุ่ง แก้วแดง (2544, 171) การประกันคุณภาพ คือ การปฏิรูปการเรียนรู้ปฏิรูปการสอนปฏิรูปการบริหาร มีการบันทึกทุกสิ่งไว้ และคณะหรือผู้ประเมินภายนอกจะเข้าไปตรวจดูร่องรอยหลักฐานของการปฏิรูปการเรียนรู้ ปฏิรูปการสอน ปฏิรูปการบริหาร สถานศึกษาได้บันทึกไว้ทุกเรื่อง สำหรับการประกันคุณภาพการศึกษา หมายถึง การประกันคุณภาพการเรียนรู้โดยใช้ผู้เรียนเป็นตัวตั้ง ประเมินจากผู้เรียนเป็นหลัก ประเมินทุกสิ่งทุกอย่างจากผู้เรียน

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2546, 7) การประกันคุณภาพการศึกษา หมายถึง การบริหารจัดการและการดำเนินกิจกรรมตามภารกิจของสถานศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง ซึ่งจะเป็นการสร้างความมั่นใจให้ผู้รับบริการโดยตรง ได้แก่ ผู้เรียน ผู้ปกครอง และผู้รับบริการทางอ้อม ได้แก่ สถานประกอบการ ประชาชน และสังคม โดยรวมว่า การดำเนินงานของสถานศึกษาจะมีประสิทธิภาพ และทำให้ผู้เรียนมีคุณภาพ หรือคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามมาตรฐานการศึกษาที่กำหนด

ไครเยอร์ (Cryer, 1993, 78) กล่าวว่า การประกันคุณภาพการศึกษา คือ แผนงานและปฏิบัติการทั้งหลายที่เป็นระบบ เพื่อให้เกิดความมั่นใจว่าการให้การศึกษาจะสนองตอบต่อคุณภาพที่กำหนด เมื่อประมวลมุมมองจากต่างสถานการณ์กำหนดกิจกรรมและกระบวนการให้เป็นไปเพื่อบรรลุถึงการสร้างปัญญา (Intellect) ความเชี่ยวชาญ (Professionalization) และการมีจรรยาบรรณ (Code of Ethics) การประกันคุณภาพการศึกษาจึงหมายถึงปฏิบัติการทั้งหลายที่มีแผนและเป็นระบบ เพื่อให้เกิดความมั่นใจว่าการให้การศึกษาจะได้คุณภาพตามปรัชญาที่กำหนด

จากที่กล่าวมาพอจะสรุปได้ว่า การประกันคุณภาพการศึกษาหมายถึง ระบบที่สร้างความมั่นใจว่าสถานศึกษาสามารถจัดการศึกษาให้ได้คุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนด มีการวางแผนการดำเนินงาน และตรวจสอบผลการดำเนินงานอย่างเป็นระบบเพื่อให้ได้ผลผลิต (ผู้เรียน) ที่มีคุณภาพตามลักษณะที่พึงประสงค์

แนวคิดเกี่ยวกับระบบการประกันคุณภาพทางการศึกษา

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2546, 7-10) ได้ระบุว่าระบบการประกันคุณภาพการศึกษาที่ได้มีการพัฒนาการอยู่ในขณะนี้ มีแนวคิดเพื่อส่งเสริมและเสนอแนวทางเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยมีการดำเนินงาน 3 ขั้นตอน ดังนี้

1. การควบคุมคุณภาพ เป็นการกำหนดมาตรฐานคุณภาพ และการพัฒนาสถานศึกษาให้เข้าสู่มาตรฐาน
2. การตรวจสอบคุณภาพ เป็นการตรวจสอบ และติดตามผล การดำเนินงานให้เป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนด
3. การประเมินคุณภาพ เป็นการประเมินคุณภาพของสถานศึกษา โดยหน่วยงานที่กำกับดูแลในเขตพื้นที่ และหน่วยงานต้นสังกัดในส่วนกลาง ซึ่งถึงแม้จะเป็นบุคคลภายนอกแต่ก็ถือว่าเป็นการประเมินภายใน เพราะว่าเป็นการดำเนินการ โดยหน่วยงานที่อยู่ในสายงานบริหารของสถานศึกษา ซึ่งจะดำเนินการตรวจเยี่ยมและประเมินสถานศึกษา เป็นระยะ ตามที่กำหนดโดยหน่วยงานต้นสังกัด เพื่อให้ความช่วยเหลือ และส่งเสริมสนับสนุน ให้สถานศึกษา มีการพัฒนาคุณภาพ อันเป็นการเตรียมความพร้อม ก่อนรับการประเมินภายนอก จากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา ซึ่งเป็นองค์กรมหาชน

แนวคิดตามหลักการบริหาร

สำหรับในหลักการบริหารนั้น การประกันคุณภาพการศึกษา เป็นกระบวนการบริหารจัดการเพื่อให้บรรลุเป้าหมายในการพัฒนาคุณภาพให้เป็นที่ไปตามมาตรฐานที่ต้องการ หลักการบริหารดังกล่าว เป็นสิ่งที่ใช้ในการทำงานให้ประสบความสำเร็จ โดยต้องมีกระบวนการวางแผน ทำตามแผน ตรวจสอบประเมินผล และพัฒนาปรับปรุงคุณภาพอยู่เสมอ เพื่อให้การทำงานได้ผลและมีคุณภาพ ในภาคธุรกิจ อุตสาหกรรม และบริหาร ก็มีการใช้กระบวนการนี้ในการบริหารเพื่อพัฒนา ปรับปรุงคุณภาพของสินค้า และบริการตลอดเวลา ทำให้เป็นที่พอใจของลูกค้า สามารถขายสินค้า และมีกำไร

สำหรับการศึกษานั้น ไม่เหมือนธุรกิจ เพราะการศึกษาไม่ได้หวังผลกำไรเป็นตัวเงินแต่ผลที่ได้เป็นคุณภาพในด้านต่าง ๆ ของคน อย่างไรก็ตาม กระบวนการบริหารเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาก็สามารถนำแนวคิดและกระบวนการข้างต้นมาใช้ได้ โดยปรับให้เหมาะกับกระบวนการพัฒนาการศึกษา ซึ่งเป็นการพัฒนาคน การที่สถานศึกษาจะจัดการศึกษาให้มีคุณภาพ เพื่อสร้างคนที่

มีคุณภาพนั้นก็เปรียบเสมือนการสร้างบ้าน โดยคนในบ้านจะต้องมีเป้าหมายที่ชัดเจน ว่าต้องการสร้างบ้านนั้น เพื่อประโยชน์อะไร แล้วจึงออกแบบแปลนให้เหมาะสม ต่อจากนั้นจึงลงมือวางรากฐาน และดำเนินการก่อสร้างตามแบบแปลน ในระหว่างการก่อสร้าง ก็จะต้องตรวจสอบว่าตรงกับแปลนหรือไม่ วัสดุที่ใช้เป็นไปตามข้อกำหนดหรือไม่ มีความมั่นคงเพียงใด ระบบน้ำไฟเป็นอย่างไรถ้าพบสิ่งใดที่เป็นข้อบกพร่อง ก็ปรับปรุง แก้ไขทุกขั้นตอน ซึ่งจะทำให้บ้านที่ก่อสร้างขึ้นมา มีความแข็งแรง สวยงาม มั่นคง ตรงตามเป้าหมายที่ต้องการ แนวคิดการทำงานที่เป็นระบบเช่นนี้ จะสร้างความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกันภายในสถานศึกษา เกิดความรู้สึกว่าเป็นงานปกติ เป็นการมองตนเองและประเมินตนเอง ซึ่งจะทำให้สถานศึกษามีฐาน ข้อมูลที่มั่นคง เป็นจริง พร้อมเสมอต่อการตรวจสอบจากหน่วยงานภายนอกความสัมพันธ์ระหว่าง แนวคิดของระบบการประกันคุณภาพและแนวคิดตามหลักการบริหาร ถ้าพิจารณาแนวคิดเกี่ยวกับการระบบการประกันคุณภาพการศึกษาที่ประกอบด้วย การควบคุมคุณภาพ การตรวจสอบคุณภาพ และการประเมินคุณภาพ กับหลักการบริหารที่เป็นระบบ ครบวงจร (PDCA) จะสัมพันธ์กันดังนี้ การควบคุมคุณภาพ ก็คือ การที่สถานศึกษาต้องร่วมกันวางแผน ก็คือ (P) ร่วมกันปฏิบัติตามแผน ก็คือ (D) เพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพตามเป้าหมายและมาตรฐาน ส่วนการตรวจสอบคุณภาพ ก็คือ (C) ร่วมกันตรวจสอบการปฏิบัติตามแผนและประเมินคุณภาพ เพื่อให้การช่วยเหลือ พัฒนา ปรับปรุงคุณภาพ ให้เป็นไปตามเป้าหมายและมาตรฐานการศึกษา ก็คือ (A) นั่นเอง

สำหรับแนวคิดหลักในการบริหารการศึกษานั้น กรมสามัญศึกษา (2542, 6-7) ได้กล่าวถึงดังนี้

1. การยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนา (Child-centered Development) เป็นแนวความคิดที่มุ่งให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของการเรียนรู้ทั้งปวงและยึดประโยชน์ที่จะเกิดขึ้นกับผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยมีความเชื่อว่า มีมนุษย์มีศักยภาพที่จะเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ตลอดชีวิต ดังนั้น ในการจัดการศึกษา จึงต้องช่วยกระตุ้น เอื้ออำนวยความสะดวกและส่งเสริมให้ผู้เรียนแต่ละคนได้พัฒนาจนเต็มศักยภาพและมีคุณภาพ ได้มาตรฐานเพื่อเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคม สามารถดำรงตนในสังคมได้อย่างมีความสุข และร่วมมือพัฒนาอย่างสร้างสรรค์

2. การใช้สถานศึกษาเป็นฐานในการบริหารจัดการ (School-based Management : SBM) เป็นแนวความคิดที่มุ่งให้สถานศึกษามีอำนาจในการตัดสินใจในการบริหารการศึกษาได้ด้วยตนเอง ซึ่งมีความเชื่อว่า สถานศึกษาเป็นศูนย์กลางของการผลิตที่สามารถสร้างผลผลิต คือ ผู้เรียนให้มีคุณภาพได้ การใช้สถานศึกษาเป็นฐานในการบริหารจัดการ จึงเป็นการช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการของสถานศึกษาที่จะทำให้เกิดการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เพิ่มความ

รับผิดชอบที่ตรวจสอบได้ และเป็นการเสริมสร้างพลัง (Empowerment) ให้สถานศึกษา ชุมชน และสังคมร่วมมือกันจัดการศึกษาให้มีคุณภาพ ได้มาตรฐาน

3. การมีส่วนร่วมและการร่วมคิด ร่วมทำ (Participation & Collaboration) เป็นแนวความคิดที่มุ่งให้การศึกษาเป็นแหล่งของสาธารณชน ที่ทุกคน ทุกส่วนของสังคมต้องเข้ามามีส่วนร่วม รับผิดชอบ การศึกษาจึงเป็นเรื่องของทุกคน (All of Education) โดยแนวความคิดนี้เชื่อว่า การให้ทุกคน ทุกส่วนของสังคมมีส่วนร่วมคิด และร่วมดำเนินการจัดการศึกษา ตลอดจนการมีส่วนร่วมในกระบวนการประเมิน และประกันคุณภาพการศึกษาจะทำให้เกิดความรู้สึกความเป็นเจ้าของ ให้การสนับสนุนและร่วมรับผิดชอบต่อจัดการศึกษามากขึ้น ซึ่งจะก่อให้เกิดความมุ่งมั่น ร่วมกัน พัฒนาการศึกษา ให้มีคุณภาพเป็นที่ยอมรับของสังคม

4. การกระจายอำนาจทางการศึกษา (Decentralization of Education) เป็นแนวความคิดที่มุ่งกระจายอำนาจการจัดการศึกษา ให้กับผู้มีส่วนได้เสีย (Stakeholders) ซึ่งเป็นผู้เกี่ยวข้องกับผู้เรียนมากที่สุด ได้แก่ สถานศึกษา ผู้ปกครอง ชุมชน และสังคม แนวความคิดนี้ เชื่อว่าการกระจายอำนาจทางการศึกษาให้ผู้มีส่วนได้เสียกับการศึกษามากขึ้นนี้ จะทำให้เกิดความตระหนักในคุณประโยชน์ของการจัดการศึกษาและผลกระทบที่จะเกิดขึ้น จึงทำให้เกิดความร่วมมือในการจัดการศึกษา ให้สนองตอบตาม ความต้องการของเขา และมุ่งมั่นพัฒนาการศึกษาให้มีคุณภาพและเป็นที่ยอมรับศรัทธาของผู้ปกครอง ชุมชน และสังคมในที่สุด

5. การแสดงความรับผิดชอบต่อตรวจสอบได้ (Accountability) เป็นแนวความคิดที่มุ่งให้สถานศึกษาแสดงความรับผิดชอบต่อภาระหน้าที่ในการจัดการศึกษา (Authorities) ต่อผู้เรียน ผู้ปกครอง ชุมชน และสังคม และต่อการปฏิบัติหน้าที่ของตนให้ได้มาตรฐาน ซึ่งสามารถให้ผู้ปกครอง ชุมชน สังคม และหน่วยงานต้นสังกัดตรวจสอบได้ เพื่อเป็นหลักประกันและสร้างความเชื่อมั่นต่อผู้ปกครอง ชุมชน และสังคม ได้อย่างแท้จริง

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า แนวคิดของการประกันคุณภาพการศึกษา คือ การยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนา (Child-centered Development) การเรียนรู้และแสวงหาผลประโยชน์ที่จะเกิดกับผู้เรียนเป็นสำคัญ การใช้สถานศึกษาเป็นฐานในการบริหารจัดการ (School-based Management : SBM) เป็นศูนย์กลางของการผลิตที่สามารถสร้างผลผลิต คือผู้เรียนให้มีคุณภาพ การใช้สถานศึกษาเป็นฐานในการบริหารจัดการ ซึ่งเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการของสถานศึกษา และการมีส่วนร่วมและการร่วมทำร่วมรับผิดชอบในการจัดการศึกษา และเป็นกระจายอำนาจทางการศึกษา ตลอดจนเพื่อเป็นการแสดงความรับผิดชอบต่อภาระหน้าที่ในการจัดการศึกษา

ความจำเป็นในการประกันคุณภาพการศึกษา

การให้การศึกษาแก่ประชากร โดยทั่วไปเป็นหน้าที่หลักของรัฐ การลงทุนด้านการศึกษาส่วนใหญ่จึงมาจากรัฐ ซึ่งใช้เงินลงทุนและดำเนินการจากภาษีอากรในประเทศประชาธิปไตยการใช้จ่ายของรัฐจากภาษีอากรนี้จะตรวจสอบโดยกลการเมือง ดังนั้น ปริมาณและคุณภาพของการศึกษาจึงเป็นสิ่งที่รัฐต้องควบคุมจะเห็นได้ว่าคุณภาพของการศึกษาเป็นปัจจัยที่สำคัญ ในการแข่งขันด้านเศรษฐกิจระหว่างประเทศ ทั้งนี้ เพราะคุณภาพของผลผลิตและบริการ เป็นผลสืบเนื่องมาจากคุณภาพด้านการศึกษาของบุคลากร ศิริจันทร์ ทองประเสริฐ (2543, 35) ได้แสดง ความคิดเห็นเกี่ยวกับความจำเป็นในการประกันคุณภาพการศึกษาว่า แนวโน้มการศึกษาในระยะอันใกล้นี้ สถานศึกษาจะมีอิสระในการดำเนินการตัดสินใจในการบริหารงานสูงขึ้น มีความร่วมมือกับหน่วยงานหลากหลายขึ้นเพื่อให้สถานศึกษาสามารถตอบสนองความต้องการของท้องถิ่นและชุมชนได้ดียิ่งขึ้นสถานศึกษาจึงต้องมีความรับผิดชอบที่จะแสดงให้สังคมรับรู้ว่าได้ใช้อำนาจหน้าที่ในการบริการอย่างถูกต้องเหมาะสมและเกิดประโยชน์แก่สังคมที่สังคมคาดหวัง สถานศึกษาจะต้องสร้างความรับผิดชอบที่ตรวจสอบได้

กระแสการเปลี่ยนแปลงในยุคโลกาภิวัตน์ ความเจริญทางเทคโนโลยีสารสนเทศทำให้สังคมเป็นสังคมโลกที่สามารถติดต่อสื่อสารได้อย่างไร้พรมแดนและเป็นไปได้อย่างรวดเร็วประเทศไทยได้รับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวประกอบกับสภาพปัญหาทางเศรษฐกิจ และสังคมในปัจจุบันมีแนวโน้มให้เห็นชัดเจนว่าสังคมไทยกำลังก้าวสู่ภาวะวิกฤตการณ์ที่จะแก้วิกฤตของประเทศนั้น ต้องใช้การศึกษาเป็นเครื่องมือสร้างคุณภาพของคนในชาติให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ เอื้อต่อกระแสการเป็นเครื่องมือสร้างคุณภาพของคนในชาติให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ เอื้อต่อกระแสการเปลี่ยนแปลงรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2540 มาตรา 43 บัญญัติไว้ว่า “บุคคลย่อมมีสิทธิเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่า 12 ปี ที่รัฐจะต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย” และในมาตรา 81 ได้บัญญัติไว้ว่า “... ให้มีกฎหมายเกี่ยวกับการศึกษาแห่งชาติ..” ปัจจุบันคือพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาตินี้จะเป็นกฎหมายแม่บทในการบริหารจัดการศึกษา อบรมและจะเป็นกลไกสำคัญของการปฏิรูปการศึกษาของประเทศ โดยเฉพาะในหมวด 6 มาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษา ที่กำหนดให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาโดยหน่วยงานต้นสังกัดและสถานศึกษา จะต้องจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาโดยหน่วยงานต้นสังกัดและสถานศึกษาจะต้องมีการจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา เพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาและเพื่อรองรับมาตรฐานและประเมินคุณภาพทางการศึกษาอย่างน้อย 1 ครั้งในทุก 5 ปี การประเมินผล

ภายนอกครั้งแรกของสถานศึกษาทุกแห่งจะต้องดำเนินการภายใน 6 ปี นับตั้งแต่พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติมีผลบังคับใช้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2543, 29)

จากสาระในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ดังกล่าวเป็นสิ่งที่สถานศึกษาทุกแห่งจะต้องนำไปปฏิบัติเพื่อให้บรรลุเจตนารมณ์ในการพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษา ซึ่งเป็นการสร้างความมั่นใจแก่พ่อแม่ และประชาชนว่าลูกหลานจะได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพ

หลักการของการประกันคุณภาพการศึกษา

การประกันคุณภาพการศึกษา ครอบคลุมถึงมวตกิจกรรมและภารกิจทางวิชาการและทางการบริหารการจัดการที่มีการวางแผนล่วงหน้า และมีการประชาสัมพันธ์อย่างเป็นระบบเพื่อที่จะสร้างความมั่นใจที่สมเหตุสมผลว่าผู้เรียนจะมีความรู้ ความสามารถ และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามมาตรฐานการศึกษาที่ได้กำหนดไว้ การออกแบบและการดำเนินงานด้านการประกันคุณภาพการศึกษาจะยึดหลักการ ต่อไปนี้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2545, 9 -19)

1. คุณภาพการศึกษาในบริบทของการประกันคุณภาพจะเป็นการสร้างคามพึงพอใจให้กับผู้บริโภค ทั้งภายในและภายนอก

1.1 คุณภาพภายใน หมายถึง ความรู้ ความสามารถ และคุณลักษณะของผู้เรียน ที่สร้างความพึงพอใจให้กับผู้รับช่วงต่อในทุกขั้นตอนของกระบวนการผลิตหรือทุกระดับชั้น

1.2 คุณภาพภายนอก หมายถึง ความพึงพอใจในเชิงเศรษฐกิจ และสังคมระดับมหัพภาค(Macro Socio Economic Level) ซึ่งหมายถึง ความสามารถและคุณลักษณะของผู้เรียนที่จำเป็นต่อความอยู่รอด และการสร้างความมั่นคง ทางเศรษฐกิจ การเมืองและวัฒนธรรมของประเทศชาติ ในการแข่งขันทางธุรกิจ การค้า และ ทางเทคโนโลยีระดับภูมิภาคและระดับโลก

2. การประกันคุณภาพการศึกษา เป็นการบริหารจัดการศึกษา ทั้งระบบของสถานศึกษา และเป็นยุทธศาสตร์เชิงรุกที่เน้นการวางแผนและเตรียมการป้องกันล่วงหน้า ก่อนที่ปัญหาจะเกิดขึ้น ไม่ใช่การแก้สถานการณ์เฉพาะหน้า เพื่อตอบสนองต่อปัญหาที่เกิดขึ้นแล้ว

3. การประกันคุณภาพการศึกษา เป็นการสร้างความมั่นใจที่ตั้งอยู่บนรากฐานของหลักวิชา หลักฐาน ข้อเท็จจริง ที่สามารถตรวจสอบได้ กระบวนการวิเคราะห์และประมวลผลที่เป็นวิทยาศาสตร์ หลักตรรกและความสมเหตุสมผล

4. การตรวจสอบ การวัดและประเมินผลในบริบทของการประกันคุณภาพมีจุดประสงค์สำคัญ เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลย้อนกลับสำหรับใช้ในการวางแผนเพื่อการปรับปรุงคุณภาพอย่างต่อเนื่อง มิใช่การจับผิดหรือการคัดค้านใจให้รางวัลหรือลงโทษ

5. คุณภาพของการออกแบบ มาตรฐานการศึกษา หลักสูตร แผนการสอน และกระบวนการทำงาน (การเรียนการสอน การบริหารหลักสูตร ครูและบุคลากรทางการศึกษา) เป็นองค์ประกอบสำคัญที่นำไปสู่การพัฒนาคุณภาพผู้เรียน

6. การประกันคุณภาพการศึกษา เน้นความสำคัญของการสร้างความรู้ ทักษะ และความมั่นใจ แก่บุคลากรที่เกี่ยวข้อง ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา เพื่อสร้างโอกาสให้เกิดการมีส่วนร่วมอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

7. การประกันคุณภาพการศึกษา ให้ความสำคัญต่อการประสานสัมพันธ์ ภายในระหว่างหน่วยงานทางการศึกษาทุกระดับ และการร่วมมือของหน่วยงานและองค์กรต่างๆ ในเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัด

8. ภาวะความเป็นผู้นำและความเอาใจจริงเอาใจ ของผู้บริหารสถานศึกษาและการกระจายอำนาจความรับผิดชอบที่เหมาะสม เป็นปัจจัยสำคัญของการประกันคุณภาพการศึกษา

การประกันคุณภาพการศึกษาเป็นกลไกสำคัญในการ พัฒนาคุณภาพการศึกษาเพราะเป็นระบบที่สร้างความมั่นใจว่าสถานศึกษาสามารถจัดการศึกษาได้คุณภาพมาตรฐาน ผู้สำเร็จการศึกษามีความรู้ ความสามารถ มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามที่หลักสูตรกำหนดและสังคมต้องการ โดยมีหลักการดังต่อไปนี้ (กรมวิชาการ, 2542, 3)

1. การสร้างความมั่นใจและความพึงพอใจในคุณภาพการศึกษา
2. การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานการศึกษาของทุกฝ่ายทั้งผู้ให้และผู้รับบริการ
3. ความร่วมมือทางวิชาการขององค์กร บุคลากรในพื้นที่
4. การดำเนินงานเน้นคุณภาพในการปฏิบัติงานทุกระดับ ทุกขั้นตอน
5. การดำเนินงานสามารถติดตามตรวจสอบได้
6. การรายงานสู่สาธารณชนและผู้เกี่ยวข้อง

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า หลักการประกันคุณภาพการศึกษา คือ การสร้างความมั่นใจและเชื่อใจในผลการจัดการศึกษา โดยการมีส่วนร่วมของบุคคลที่เกี่ยวข้อง และมีการกำกับ ติดตาม ตรวจสอบ จนนำไปสู่ความพึงพอใจในผลการจัดการศึกษา

กระบวนการประกันคุณภาพการศึกษา

การประกันคุณภาพการศึกษาเป็นกระบวนการทำงานอย่างมีระบบ แบบแผน ซึ่งกรมวิชาการ (2542, 3-4) ได้กล่าวถึงกระบวนการประกันคุณภาพไว้ว่ามี 3 ประการ คือ

1. การควบคุมคุณภาพการศึกษา เป็นการดำเนินงานประกันคุณภาพภายใน เพื่อพัฒนาคุณภาพเข้าสู่มาตรฐานที่กำหนดไว้ ซึ่งประกอบไปด้วย

1.1 การกำหนดมาตรฐานการศึกษา โดยกระทรวงศึกษาธิการเป็นผู้กำหนดมาตรฐาน การศึกษาระดับชาติเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษากำหนดมาตรฐานการศึกษาให้สอดคล้องกับ มาตรฐานการศึกษาแห่งชาติ และจัดทำข้อมูลพื้นฐานการศึกษาไว้เพื่อใช้ในการพัฒนาคุณภาพต่อไป

1.2 การพัฒนาเข้าสู่มาตรฐาน โดยกระทรวงศึกษาธิการ เขตพื้นที่การศึกษาและ/หรือ คำนึงถึงและสถานศึกษาจัดทำแผนเพื่อใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงานพัฒนาคุณภาพเข้าสู่มาตรฐาน ที่กำหนดไว้ในด้านการพัฒนาหลักสูตร สื่อการพัฒนาครูและบุคลากรธรรมนุญสถานศึกษา การเรียน การสอน การแนะแนว การจัดการเรียนการสอน และการวัดประเมินผล เป็นต้น ทั้งนี้โดยเน้น ระบบและกลไกการปฏิบัติงานตามแผนติดตาม กำกับการดำเนินงานอย่างจริงจังและต่อเนื่อง

2. การตรวจสอบ ทบทวน และปรับปรุงคุณภาพการศึกษา เป็นการดำเนินงานประกัน คุณภาพภายในของสถานศึกษา เขตพื้นที่การศึกษาและ/หรือคำนึงถึง และกระทรวงศึกษาธิการ เพื่อยืนยัน ช่วยเหลือ สนับสนุน เฝ้าระวังปรับปรุงและพัฒนาการจัดการศึกษาให้เป็นไปตาม เป้าหมายที่กำหนด มุ่งไปสู่มาตรฐานที่ต้องการ ดังนี้

2.1 การตรวจสอบและทบทวนดำเนินงานทั้งระบบด้วยตนเองของสถานศึกษาเพื่อนำ ข้อมูลมาปรับปรุงและพัฒนาการจัดการศึกษาอย่างต่อเนื่อง สม่่าเสมอและรายงานผลต่อผู้ปกครอง ชุมชน สังคมและผู้รับผิดชอบการจัดการศึกษา

2.2 การตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา โดยเขตพื้นที่การศึกษา และ/หรือคำนึงถึง เพื่อส่งเสริม สนับสนุน และ/หรือใช้มาตรการในการส่งเสริมพัฒนาคุณภาพ การศึกษาให้เป็นไปตามมาตรฐานการศึกษาที่กำหนดไว้

2.3 การตรวจสอบ ติดตาม และการประเมินผล การพัฒนาคุณภาพการศึกษาใน ภาพรวมของประเทศโดยกระทรวงศึกษาธิการ เพื่อส่งเสริมสนับสนุนและ/หรือใช้มาตรการใน การส่งเสริมพัฒนาคุณภาพการศึกษา

3. การประเมินและรับรองคุณภาพการศึกษา เป็นกระบวนการหรือแนวปฏิบัติใน การตรวจสอบคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานที่กำหนด ประกอบไปด้วยการทบทวนคุณภาพ การศึกษา การประเมินเพื่อรับรองมาตรฐานการศึกษา การประเมินผล การพัฒนาคุณภาพการศึกษา ในภาพรวม หรือการประเมินคุณภาพการศึกษา ซึ่งระบบการประกันคุณภาพการศึกษาเพื่อพัฒนา คุณภาพและมาตรฐานการศึกษาทุกระดับ จำแนกเป็น 2 ส่วน คือ การประกันคุณภาพภายในและ การประกันคุณภาพภายนอก

จากข้อความข้างต้น สรุปได้ว่า ในการประกันคุณภาพการศึกษา สถานศึกษาจะต้องดำเนินการให้เป็นระบบ โดยเน้นการมีส่วนร่วมจากผู้เกี่ยวข้อง ตั้งแต่ การควบคุมคุณภาพการศึกษา การตรวจสอบ แทรกแซงคุณภาพการศึกษา และการประเมินคุณภาพการศึกษา โดยจำแนกเป็นการประกันคุณภาพภายในและการประกันคุณภาพภายนอก การดำเนินการประกันคุณภาพภายในทุกขั้นตอน ควรเน้นการประสานงานและการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ บุคลากรในการศึกษา กรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง บุคลากรของหน่วยงานและองค์กรต่างๆ ในชุมชน เขตพื้นที่การศึกษาและภูมิภาค เพื่อให้สอดคล้อง กับหลักการที่ให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาตามมาตรา 8 ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.254 สถานศึกษาควรจัดทำรายงานผลการประกันคุณภาพภายในให้เรียบร้อยก่อนเริ่มปีการศึกษาใหม่ของทุกปี โดยแสดงผลการประเมินคุณภาพการศึกษา แนวทางหรือแผนงานใน การปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการศึกษาในปีการศึกษาต่อไปแล้วเสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัดหน่วยงานที่เกี่ยวข้องตามที่กระทรวงกำหนด และสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษาตลอดจนสาธารณชน โดยจัดทำรายงาน โดยสรุปปีต่อประกาศไว้ที่สถานศึกษาแจ้งให้ผู้ปกครอง และเผยแพร่ต่อสาธารณชนได้รับทราบ รวมทั้งมีรายงานที่มีรายละเอียดครบถ้วนพร้อมที่จะให้ผู้ที่เกี่ยวข้องดูได้ตลอดเวลา

การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

การที่สถานศึกษาร่วมกันพัฒนาปรับปรุงคุณภาพให้เป็นไปตามมาตรฐานการศึกษา มีเป้าหมายที่สำคัญอยู่ที่การพัฒนาคุณภาพให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน เนื่องจากการประกันคุณภาพการศึกษา จะครอบคลุมถึงมวตกิจกรรมและภารกิจทางวิชาการ และทางการบริหารการจัดการที่มีการวางแผนล่วงหน้าและมีการประสานสัมพันธ์อย่างเป็นระบบ เพื่อที่จะสร้างความมั่นใจที่สมเหตุสมผลว่าผู้เรียนจะมีความรู้ ความสามารถและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามมาตรฐานการศึกษาที่กำหนด

กระทรวงศึกษาธิการ (2545, 9-19) ได้กล่าวว่า การประกันคุณภาพการศึกษาเป็นกลไกสำคัญ ที่ทำหน้าที่ส่งเสริมและผลักดันให้กระบวนการทำงานของหน่วยงานต่าง ๆ ในทุกระดับของวงการศึกษ และบุคคลที่เกี่ยวข้องดำเนินไปอย่างประสาน สอดรับกันเป็นระบบ มุ่งหน้าไปในทิศทางที่ได้ร่วมกันกำหนดไว้เพื่อให้บรรลุเป้าหมายของการปฏิรูปการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ อันได้แก่ การพัฒนาคุณภาพ ผู้เรียนให้เป็น “มนุษย์ที่สมบูรณ์ ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่น ได้อย่างมีความสุข” ทั้งนี้โดยอาศัยหลักการและ วิธีการบริหารและ การจัดการคุณภาพ (Quality Management) สมัยใหม่ที่เน้นการสร้าง ความมั่นใจให้กับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องว่าผลิตภัณฑ์ หรือ การบริการที่เป็นผลผลิตขององค์กร จะมีคุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนดไว้โดยที่ความมั่นใจนี้ ต้องตั้งอยู่บนรากฐานของหลัก

วิชาข้อเท็จจริง หลักฐานเชิงประจักษ์ และ ความสมเหตุสมผลเป็นสำคัญ ซึ่งการสร้างความมั่นใจ เป็นแกนหลักของการประกันคุณภาพ ประกอบด้วยองค์ประกอบ สำคัญหลายประการ ได้แก่ การวางแผนป้องกันไม่ให้เกิดปัญหาเกิดขึ้น ตั้งแต่ขั้นของการออกแบบ และการกำกับดูแล ตรวจสอบ และทบทวน เพื่อการปรับปรุงแก้ไขทุกขั้นตอนของการผลิต ซึ่งต่างจากรูปแบบการประเมินแบบเก่า ที่เน้นการตรวจจับ เมื่อปัญหาสำคัญ ในขั้นผลผลิตได้เกิดขึ้นแล้ว นอกจากนี้การสร้างความมั่นใจยัง รวมถึง การนำองค์ความรู้ ทางวิทยาศาสตร์ที่ทันสมัย อัน ได้แก่ รูปแบบกรรมวิธี และเทคนิควิธี ที่เป็นนวัตกรรมที่มีหลักฐานทางทฤษฎี และผลการวิจัยเชิงประจักษ์ที่น่าเชื่อถือ รองรับไปประยุกต์ใช้ในขั้นตอนต่างๆ ในกระบวนการผลิต ทั้งนี้เพื่อให้เกิด ความมั่นใจอย่างมีเหตุผลว่า การดำเนินงาน ตามขั้นตอนต่าง ๆ ทั้งระบบจะนำไปสู่เป้าหมายที่กำหนดไว้อย่าง น่าไว้วางใจ และจะมีความผิดพลาด คลาดเคลื่อนในวงจำกัดที่น้อยที่สุด โดยการประกันคุณภาพในบริบทของการปฏิรูปการศึกษา ซึ่งมี มาตรฐานเป็นแกนนำ การสร้างความมั่นใจจะเริ่มตั้งแต่การกำหนดมาตรฐานในระดับเป้าหมาย การศึกษาของชาติ โดยการนำข้อมูล สารสนเทศ และองค์ความรู้ทั้งเชิงทฤษฎี และเชิงประจักษ์ ที่ ทันสมัย และ น่าเชื่อถือ เกี่ยวกับสภาพทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมของประเทศ มาใช้ใน กระบวนการสร้างวิสัยทัศน์ เกี่ยวกับสังคมไทยในอนาคตในฐานะที่เป็นสมาชิกของสังคมโลกยุค โลกาภิวัตน์ ซึ่งจะเป็นกรอบและแนวทางในการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของชาติ ที่เหมาะสมกับ กาลสมัยและทันเหตุการณ์การเปลี่ยนแปลงในสังคมโลก และสามารถนำไปพัฒนาเป็นหลักสูตร สถานศึกษา ซึ่งจะ เป็นแนวทางจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษาต่อไป

ในระดับสถานศึกษา การประกันคุณภาพจะครอบคลุมถึงการสร้างความมั่นใจโดยการใช้ ข้อมูลสารสนเทศ และองค์ความรู้และการวางแผนป้องกันปัญหาที่จะเกิดตั้งแต่ในขั้นการออกแบบ กระบวนการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับมาตรฐานวิชาการ ในกรอบหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน การบริหารหลักสูตร การติดตาม ตรวจสอบและทบทวนเป็นระยะๆ เพื่อให้มีการแก้ไข ปรับปรุง คุณภาพอย่างต่อเนื่อง การประเมินคุณภาพผลผลิต การจัดทำรายงาน และนำเสนอข้อมูลการประเมิน สำหรับการตัดสินใจในระดับต่างๆ และสำหรับการวางแผนพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษาในระยะ ต่อไป

หลักการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา

การประกันคุณภาพการศึกษา ครอบคลุมถึงมวลกิจกรรมและภารกิจทางวิชาการและ ทางการบริหารจัดการที่มีการวางแผนล่วงหน้า และมีการประชาสัมพันธ์อย่างเป็นระบบเพื่อที่ จะสร้างความมั่นใจที่สมเหตุสมผลว่าผู้เรียนจะมีความรู้ ความสามารถ และคุณลักษณะพึงประสงค์ ตามมาตรฐานการศึกษาที่ได้กำหนดไว้ การออกแบบและการดำเนินงานด้านการประกันคุณภาพ การศึกษาจะยึดหลักการ ต่อไปนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2543, 11)

1. จุดมุ่งหมายของการประกันคุณภาพภายใน คือ การที่สถานศึกษาร่วมกันพัฒนา ปรับปรุงคุณภาพให้เป็นไปตามมาตรฐานการศึกษา ไม่ใช่การจับผิดหรือทำให้บุคลากรเสียหน้า โดยเป้าหมายสำคัญอยู่ที่ การพัฒนาคุณภาพให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน

2. การที่จะดำเนินการให้บรรลุเป้าหมายได้ต้องทำให้การประกันคุณภาพการศึกษาเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารจัดการและการทำงานของบุคลากรทุกคนในสถานศึกษา ไม่ใช่เป็นกระบวนการที่แยกส่วนมาจากการดำเนินงานตามปกติของสถานศึกษา โดยสถานศึกษาจะต้องวางแผนพัฒนาและแผนปฏิบัติการที่มีเป้าหมายชัดเจน ทำตามแผนตรวจสอบประเมินผลและพัฒนาปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง เป็นระบบที่มีความโปร่งใสและมีจิตสำนึกในการพัฒนาคุณภาพการทำงาน

3. การประกันคุณภาพเป็นหน้าที่ของบุคลากรทุกคนในสถานศึกษา ไม่ว่าจะเป็นผู้บริหาร ครู อาจารย์และบุคลากรอื่นๆ ในสถานศึกษา โดยในการดำเนินงานจะต้องให้ผู้เกี่ยวข้อง เช่น ผู้เรียน ชุมชน เขตพื้นที่การศึกษา หรือหน่วยงานที่กำกับดูแลเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมาย วางแผน ติดตามประเมินผลพัฒนาปรับปรุง ช่วยกันคิด ช่วยกันทำ ช่วยกันผลักดันให้สถานศึกษามีคุณภาพ เพื่อให้ผู้เรียนได้รับการศึกษาที่ดีมีคุณภาพ เป็นไปตามความต้องการของผู้ปกครอง สังคม และประเทศชาติ

กระทรวงศึกษาธิการ ได้จัดให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษา เพื่อพัฒนา การศึกษาไทยให้มีมาตรฐานเป็นเลิศ หลักการสำคัญของการประกันคุณภาพการศึกษา กำหนด ไว้ 3 ข้อ ดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2542, 2-3)

1. รัฐกระจายอำนาจให้การกำหนดนโยบายการบริหารวิชาการ งบประมาณ บุคลากร และทรัพยากร ให้จังหวัดและสถานศึกษาทุกระดับ และทุกประเภท

2. รัฐสนับสนุนให้ผู้ปกครอง ผู้นำชุมชน องค์กรปกครองท้องถิ่นได้มีส่วนร่วม รับผิดชอบในการจัดการศึกษา

3. โรงเรียนต้องแสดงภาระหน้าที่ ความรับผิดชอบต่อ นักเรียน ผู้ปกครอง มาตรฐานที่กำหนด และการจัดการศึกษา

กระบวนการดำเนินงานที่เป็นกลไกสำคัญของการประกันคุณภาพการศึกษา ประกอบด้วย การดำเนินการ 3 ประการ คือ

1. การควบคุมคุณภาพการศึกษา คือ กระบวนการ หรือแนวปฏิบัติที่นำการศึกษา สู่อุณหภูมิ ประกอบด้วย การกำหนดมาตรฐานด้านผลผลิต ปัจจัย และกระบวนการ รวมทั้ง การดำเนินการจัดทำแผนในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา ทั้งแผนแม่บท

อันได้แก่ ธรรมนูญสถานศึกษาหรือแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา และแผนระยะสั้น อันได้แก่ แผนปฏิบัติการประจำปี ที่สามารถพัฒนาสถานศึกษาเข้าสู่มาตรฐาน และดำเนินการพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามที่สถานศึกษาวางแผนเอาไว้

2. การตรวจสอบและแทรกแซงคุณภาพการศึกษา คือ กระบวนการหรือแนวปฏิบัติในการดำเนินงานเพื่อการปรับปรุงคุณภาพการศึกษา ประกอบด้วย การประเมินผลการปฏิบัติงานตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาที่วางไว้ และการจัดทำรายงานของสถานศึกษาต่อประชาชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และมีการนิเทศ ติดตาม และช่วยเหลือจากหน่วยงานต้นสังกัด และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง นอกจากนี้ ยังหามาตรการในการปรับปรุงคุณภาพสถานศึกษาที่มีคุณภาพไม่ถึงเกณฑ์มาตรฐานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

3. การประเมินคุณภาพการศึกษา คือ กระบวนการหรือแนวปฏิบัติในการตรวจสอบคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานที่กำหนด ประกอบด้วย การทบทวนคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา การประเมินเพื่อรับรองมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา การประเมินผลการพัฒนาคุณภาพการศึกษาในภาพรวม หรือการประเมินคุณภาพการศึกษา

ระบบการประกันคุณภาพการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาทุกระดับ จำแนกเป็น 2 ส่วน คือ การประกันคุณภาพภายในและการประกันคุณภาพภายนอก

จากข้อความข้างต้น สรุปได้ว่า ในการประกันคุณภาพการศึกษา สถานศึกษาจะต้องดำเนินการให้เป็นระบบ โดยเน้นการมีส่วนร่วมจากผู้เกี่ยวข้อง ตั้งแต่ การควบคุมคุณภาพการศึกษา การตรวจสอบแทรกแซงคุณภาพการศึกษา และการประเมินคุณภาพการศึกษา โดยจำแนกเป็นการประกันคุณภาพภายในและการประกันคุณภาพภายนอก

ระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา

ระบบหลักของการประกันคุณภาพ คือ การพัฒนาคุณภาพ มาตรฐานเกี่ยวข้องกับการประกันคุณภาพในส่วนนี้คือ การจะดำเนินกิจกรรมใดๆ เพื่อให้การยกระดับคุณภาพให้สูงขึ้น ต้องมีการกำหนดเป้าหมายและจัดกิจกรรม/โครงการพัฒนาคุณภาพที่ชัดเจนสอดคล้องกัน ในที่นี้เป้าหมายที่กำหนดก็คือมาตรฐานการศึกษาที่ชาติต้องการ ในการกำหนดมาตรฐานการศึกษานี้ ได้พัฒนาให้มีความเชื่อมโยงสอดคล้องกันตั้งแต่มาตรฐานการศึกษาชาติ มาตรฐานการศึกษาปฐมวัย และมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน อย่างไรก็ตามเขตพื้นที่การศึกษาอาจเพิ่มเติมมาตรฐานที่เฉพาะเจาะจงเหมาะสมกับของชุมชนได้ มาตรฐานจะเป็นกรอบควบคุมการดำเนินงานให้บรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2550, 7)

ส่วนระบบการติดตามตรวจสอบคุณภาพเป็นการดำเนินการ โดยหน่วยงานที่รับผิดชอบสถานศึกษา เพื่อให้การส่งเสริม สนับสนุน และช่วยเหลือให้สถานศึกษาสามารถดำเนินการพัฒนา

คุณภาพไปสู่เป้าหมายตามมาตรฐานที่กำหนดไว้ ตามกฎกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยระบบหลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ.2546 กำหนดให้สถานศึกษาทุกแห่งต้องได้รับการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาจากเขตพื้นที่การศึกษาอย่างน้อย 1 ครั้ง ภายใน 3 ปี นอกจากนี้เพื่อการช่วยเหลือสถานศึกษาให้พัฒนาอย่างต่อเนื่องแล้ว ยังเพื่อการเตรียมตัวสถานศึกษาให้พร้อมรับการประเมินคุณภาพภายนอกด้วย

สำหรับการประเมินคุณภาพ แบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ 1) การประเมินคุณภาพภายในซึ่งเป็นการประเมิน โดยสถานศึกษาเองและการประเมินโดยหน่วยงานต้นสังกัด และ 2) การประเมินคุณภาพภายนอกสถานศึกษาโดยองค์กรมหาชน ซึ่ง ได้แก่ สำนักงานรับรองมาตรฐานและ การประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) (สมศ.) มีหน้าที่ประเมินสถานศึกษาทุกแห่งและให้ การรับรองตามมาตรฐานที่ได้ประกาศให้ทราบก่อนแล้ว โดยที่สถานศึกษาทุกแห่งจะต้องได้รับการ ประเมินจากองค์กรภายนอก (สมศ.) 1 ครั้ง ในทุก 5 ปี

กระบวนการดำเนินงานทั้ง 3 ส่วน มีความสัมพันธ์เกี่ยวเนื่องกันเป็นวงจรการพัฒนาที่ ไม่หยุดนิ่ง โดยมีมาตรฐานเป็นหลักหรือเป้าหมาย รวมทั้งเป็นเครื่องมือในการพัฒนาคุณภาพ การศึกษาโดยรวม

จากหลักการและระบบการประกันคุณภาพการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ได้ออก กฎกระทรวง โดยกำหนดเป็นภาระงานให้สถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและระดับปฐมวัย เห็นชัดเจน ดังนี้

1. การกำหนดมาตรฐานของสถานศึกษา
2. การจัดระบบบริหารและสารสนเทศ
3. การจัดทำแผนพัฒนาสถานศึกษาที่มุ่งเน้นคุณภาพการศึกษา
4. การดำเนินงานตามแผนพัฒนาสถานศึกษา
5. การตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษา
6. การประเมินคุณภาพการศึกษา
7. การรายงานคุณภาพการศึกษาประจำปี
8. การพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง

การประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา เป็นระบบการทำงานปกติเป็นหน้าที่ของทุก คนทุกฝ่ายที่ต้องมีส่วนร่วมในการพัฒนาสถานศึกษา

ระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาเป็นกลไกขับเคลื่อนให้สถานศึกษา พัฒนาไปข้างหน้า อย่างต่อเนื่อง บนหลักการมีส่วนร่วมของชุมชน และการพัฒนาความรับผิดชอบ การจัดการศึกษาที่สถานศึกษาจะต้องดำเนินการบริหารจัดการศึกษาอย่างเป็นระบบต่อเนื่อง อัน

นำไปสู่การเสริมสร้างศักยภาพ ในการจัดการศึกษาของสถานศึกษาให้สังคมมั่นใจว่าผู้เรียนทุกคน มีความรู้ ความสามารถ บุคลิกลักษณะและคุณสมบัติได้ตามมาตรฐานหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน อย่างแท้จริง

สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดเชียงใหม่ (2545, 1) ได้ชี้แจงเกี่ยวกับการปฏิบัติตาม ประกาศของกระทรวงศึกษาธิการ เรื่องระบบหลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและปฐมวัย ลงวันที่ 26 พฤศจิกายน พ.ศ. 2544 โดยให้หน่วยงานต้นสังกัด และสถานศึกษาจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาตามระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา จำนวน 8 ข้อ ทั้งนี้ เพื่อสร้างความมั่นใจแก่ผู้ที่เกี่ยวข้องว่า ผู้เรียนทุกคน จะได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพจากสถานศึกษา เป็นผู้ที่มีความรู้ ความสามารถ และมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามมาตรฐานการศึกษาที่กำหนดไว้ในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างเต็มศักยภาพ กระบวนการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ที่จะทำให้การดำเนินงานเป็นระบบ และการจัดการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพควรดำเนินการดังนี้

การจัดระบบบริหารและสารสนเทศ

การจัดระบบบริหารในสถานศึกษา ควรจัดการบริหารแบบมีส่วนร่วมในรูปแบบของ คณะกรรมการ การกำกับ นิเทศ ติดตาม และประเมินผลที่เป็นระบบโดยสร้าง ความเข้าใจแก่บุคลากร เกี่ยวกับระบบบริหารจัดการ มีนักการศึกษาได้ให้แนวคิดการจัดระบบบริหารและสารสนเทศไว้ ดังต่อไปนี้

ชาคริต ชมชื่น (2546, 6) ได้ให้แนวคิดในด้านการดำเนินการในด้านการจัดระบบบริหารเพื่อเอื้อต่อการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา ว่าควรมีการจัด โครงสร้างการบริหารจัดการให้เอื้อต่อการดำเนินงาน ทุกคนควรมีส่วนร่วม และมีการประสานสัมพันธ์กันทุกฝ่ายทุกคน มีการแต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อกำหนดแนวทางให้เห็นและข้อเสนอแนะและแต่งตั้งคณะบุคคล ทำการตรวจสอบ ทบทวน และรายงานคุณภาพการศึกษา จัดให้มีข้อมูลที่เพียงพอในการดำเนินการพัฒนาคุณภาพการศึกษา เพื่อนำมากำหนดวิสัยทัศน์ ภารกิจ และแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยใช้ยุทธศาสตร์ในการบริหาร โดยให้โรงเรียนเป็นฐานของการพัฒนา โดยโรงเรียนจะต้องมีการปฏิรูประบบโครงสร้าง และกำหนดรูปแบบการจัดการของ โรงเรียน และอยู่ในลักษณะของ โรงเรียนคุณภาพ โดยเน้นภาวะผู้นำของโรงเรียน ผนวกกับความร่วมมือของชุมชนและผู้ปกครอง นอกจากนี้ยังได้เสนอแนวคิดในการพัฒนาโรงเรียนทั้งระบบ (Whole School Approach) ซึ่งมีลักษณะ 6 ประการ ดังนี้

1. การบูรณาการเข้าสู่ระบบงาน
2. การจัดให้ครบวงจร
3. การจัดให้ครอบคลุมทุกส่วนของระบบโรงเรียน

4. การจัดปัจจัยพื้นฐานที่เอื้ออำนวย
5. การส่งเสริมให้พัฒนาตนเอง
6. การมีส่วนร่วมอย่างเต็มที่

สำนักนิเทศและพัฒนามาตรฐานการศึกษา (2545, 44) ได้กล่าวว่า ในการบริหารจัดการดังกล่าว จะครอบคลุมองค์ประกอบหลักของโรงเรียน 4 ประการดังนี้

1. การบริหารจัดการ ได้แก่ เป้าหมาย ธรรมนูญโรงเรียน คณะกรรมการ โรงเรียน แผนระยะยาวและแผนปฏิบัติงาน ระบบงานของฝ่ายต่าง ๆ การพัฒนาบุคลากร การนิเทศและการประเมินภายในและ โครงสร้างพื้นฐานทางกายภาพและสื่อสารสัมพันธ์
2. การจัดการเรียนการสอน ได้แก่ หลักสูตร กระบวนการเรียนการสอน การจัดสภาพห้องเรียน การใช้สื่อและเทคโนโลยีในการประเมินผล
3. กิจกรรมในโรงเรียน ได้แก่ กิจกรรมที่เป็นกิจวัตรประจำวัน กิจกรรมประจำภาคการศึกษา กิจกรรมวันสำคัญ กิจกรรมนอกหลักสูตร
4. กิจกรรมที่ทำร่วมกับชุมชน หน่วยงานราชการ และองค์กรต่าง ๆ

นอกจากนั้นพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 กำหนดให้สถานศึกษามีการจัดระบบการประกันคุณภาพภายใน (มาตรา 47) และเตรียมความพร้อมสำหรับการประเมินภายนอก โดยสถานศึกษาต้องให้ความร่วมมือในการจัดเตรียมเอกสารหลักฐานต่าง ๆ ที่มีข้อมูลเกี่ยวกับภารกิจของสถานศึกษา ตลอดจนให้ผู้เกี่ยวข้องให้ข้อมูลเพิ่มเติมในส่วนที่เห็นว่าเกี่ยวข้องกับภารกิจของสถานศึกษา (มาตรา 50) จะเห็นได้ว่าสถานศึกษาต้องจัดเตรียมข้อมูลและสารสนเทศเพื่อตอบคำถามเกี่ยวกับการประเมินภายนอกอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้

ระบบข้อมูลสารสนเทศกับการประกันคุณภาพภายใน

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2542, 3) ได้กล่าวถึงความสำคัญและความจำเป็นของระบบข้อมูลสารสนเทศกับการประกันคุณภาพการศึกษา ว่าการประกันคุณภาพการศึกษาเป็นการดำเนินกิจกรรมใด ๆ เพื่อสร้างความมั่นใจต่อผู้ปกครองนักเรียน ชุมชน และสังคมว่า การดำเนินงานของ โรงเรียนตามพันธกิจที่ได้ร่วมกันกำหนดไว้ นั้น จะให้ผลผลิตทางการศึกษาที่มีคุณภาพอันพึงประสงค์ตามความคาดหวังของผู้ปกครอง ชุมชน และสังคมในระบบการประกันคุณภาพจะประกอบด้วย 3 ขั้นตอน คือ การควบคุมคุณภาพการศึกษา การตรวจสอบปรับปรุง และขั้นตอนสุดท้ายคือการประเมินคุณภาพการศึกษา ซึ่งการดำเนินกิจกรรมทั้ง 3 ขั้นตอนนั้นจะต้องมีการนำเอาข้อมูลสารสนเทศมาใช้เพื่อเป็นพื้นฐานสำคัญในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาเพื่อวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน ปัญหาหรือหาจุดพัฒนาเพื่อทำแผนแม่บท แผนปฏิบัติการ หรือแผนงานให้ดำเนินไปตามเป้าหมายที่ต้องการ โดยเริ่มตั้งแต่การกำหนดปรัชญาการศึกษาธรรมนูญโรงเรียน แผนปฏิบัติ

การประจำปี เป็นต้น และในระหว่างการค้าดำเนินงานของโรงเรียน ผลการค้าดำเนินงานจะทำให้ได้ ข้อมูลสารสนเทศที่บ่งบอกถึงคุณภาพ ความสามารถและศักยภาพของโรงเรียนที่จะสามารถนำมาใช้ เพื่อการเปิดเผยต่อสาธารณชน รายงานหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง หรือรองรับการประเมินจากองค์กร ภายนอก ซึ่งถือเป็นการประเมินเพื่อตรวจสอบ และรับรองคุณภาพของสถานศึกษา ซึ่งในการนำ ข้อมูลสารสนเทศไปใช้ประโยชน์เพื่อพัฒนาผู้เรียน เพื่อพัฒนากระบวนการจัดกิจกรรมการเรียน การสอนของครูผู้สอน เพื่อการควบคุมคุณภาพการศึกษาของผู้บริหาร เพื่อหน่วยงานในสังกัดมีส่วน รับรู้และใช้ประโยชน์จากข้อมูล และเพื่อผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วมในการใช้ข้อมูล

สำนักทดสอบทางการศึกษา (2544, 15-16) ได้จำแนกระบบสารสนเทศภายในสถานศึกษา ออกเป็น 5 ระบบดังนี้

1. ระบบสารสนเทศพื้นฐานของสถานศึกษา ประกอบด้วยข้อมูลและสารสนเทศที่ เกี่ยวข้องกับภาพรวมของสถานศึกษา สภาพเศรษฐกิจ การเมือง สังคม ความต้องการของชุมชน สภาพการบริหาร และการจัดการตาม โครงสร้างและภารกิจ และระบบเอกสารที่จำเป็นใน สถานศึกษา เป็นต้น
 2. ระบบสารสนเทศเกี่ยวกับผู้เรียน เป็นระบบสารสนเทศที่รวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับ ผู้เรียนทั้งหมด เช่น ผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนเป็นรายชั้น รายปี ผลการประเมินคุณภาพผู้เรียน ฯลฯ
 3. ระบบสารสนเทศการบริหารวิชาการเป็นการจัดระบบสารสนเทศเกี่ยวกับหลักสูตร และการเรียนการสอน การวัดและการประเมินผล การพัฒนากิจกรรมแนะแนว และกิจกรรม พัฒนาผู้เรียน ฯลฯ
 4. ระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารจัดการสารสนเทศประเภทนี้ต้องมีการประเมินผล รวม มีการเทียบข้อมูลอย่างถูกต้องและทันสมัย จึงจะมีความหมายต่อการจัดการและการบริหารงาน อย่างเต็มประสิทธิภาพ เช่น งานธุรการ งานการเงิน งานบุคลากร เป็นต้น
 5. ระบบสารสนเทศเพื่อการรายงาน เป็นการนำข้อมูลและสารสนเทศทั้ง 4 ส่วน ใน เบื้องต้นมาสรุปเป็นภาพรวมเพื่อใช้ในการรายงานผลการดำเนินงานของสถานศึกษา
- การพัฒนามาตรฐานการศึกษาและระดับสถานศึกษา**
- ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 มาตรฐานการศึกษา หมายถึง ข้อกำหนดเกี่ยวกับคุณลักษณะคุณภาพที่พึงประสงค์ และมาตรฐานที่ต้องการให้เกิดขึ้นภายใน สถานศึกษาทุกแห่งเพื่อใช้เป็นหลักในการเทียบเคียงสำหรับการส่งเสริม กำกับดูแล การตรวจสอบ การประเมินผล และการประกันคุณภาพการศึกษาและ พ.ร.บ. ได้กำหนดให้สถานศึกษาทุกแห่งต้อง จัดการศึกษาให้ได้ตามมาตรฐานการศึกษา

สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ (2543, 2) ได้กล่าวไว้ว่าคณะรัฐมนตรีได้อนุมัติมาตรฐานการศึกษา 14 มาตรฐาน ในส่วนตัวบ่งชี้ สถานศึกษาสามารถปรับลดได้ตามความเหมาะสม ส่วนมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษานั้น สถานศึกษาควรกำหนด 14++ คือเริ่มที่มาตรฐานการศึกษาขั้นต่ำ 14 มาตรฐาน และเพิ่มมาตรฐานตามที่ต้นสังกัดต้องการ เพิ่มมาตรฐานตามเอกลักษณ์ของสถานศึกษา และความต้องการของชุมชน ดังนั้นในแต่ละสถานศึกษาสามารถกำหนดมาตรฐานของสถานศึกษาให้แตกต่างกันไปได้ เพียงแต่ให้มีมาตรฐานขั้นต่ำรวม 14 มาตรฐาน

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2545, 68) ได้กล่าวถึงในส่วนของมาตรฐานคุณภาพการศึกษาที่ใช้เป็นกรอบในการประเมินภายนอก หรือที่เรียกว่า มาตรฐานการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน แบ่งออกเป็น 3 ด้าน คือ

1. มาตรฐานการศึกษาด้านผู้เรียน มี 12 มาตรฐาน 38 ตัวบ่งชี้ เน้นพัฒนาการด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์และสังคม โดยมุ่งเน้นให้ผู้เรียนเป็นคนดี มีความสามารถตามศักยภาพและความสุข

2. มาตรฐานการศึกษาด้านกระบวนการ มี 6 มาตรฐาน 29 ตัวบ่งชี้ เน้นในด้านกระบวนการบริหารจัดการ และกระบวนการจัดการเรียนการสอน

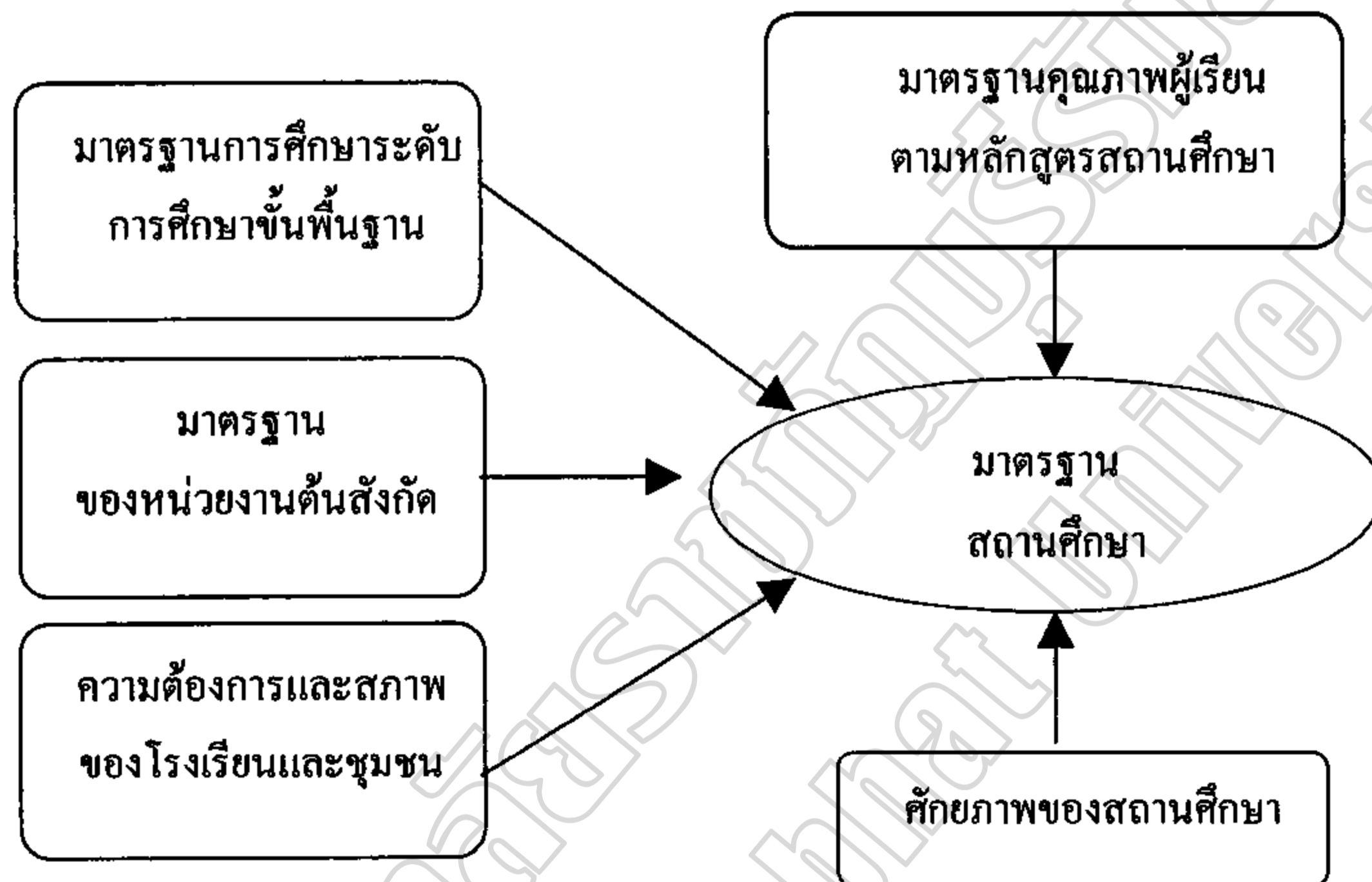
3. มาตรฐานการศึกษาด้านปัจจัย มี 9 มาตรฐาน 24 ตัวบ่งชี้ ด้านคุณลักษณะ หรือสภาพความพร้อมของผู้บริหารครู หลักสูตร อาคารสถานที่และชุมชน มาตรฐานการศึกษาทั้ง 27 มาตรฐาน 91 ตัวบ่งชี้ เป็นทิศทางให้สถานศึกษาที่มีศักยภาพ และมีความพร้อมได้มุ่งพัฒนาการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพยิ่งขึ้น เพื่อรองรับการประเมินภายนอกระยะต่อไปแต่ช่วง 5 ปีแรก หรือรอบแรกของการประเมินได้มีการคัดเลือกมาตรฐานมาเพียง 14 มาตรฐาน 53 ตัวบ่งชี้

รุ่ง แก้วแดง (2544, 22) ได้กล่าวไว้ว่า มาตรฐานการศึกษานั้นประกอบด้วยมาตรฐานที่สำคัญอยู่ 4 เรื่อง คือ

1. มาตรฐานการเรียนรู้ของผู้เรียน
2. มาตรฐานการสอนของครู
3. มาตรฐานการบริหารของผู้บริหาร
4. มาตรฐานของตัวป้อน

อารีรัตน์ วัฒนสิน (2544, 2) ได้กล่าวไว้ว่าการนำมาตรฐานสู่โรงเรียนและห้องเรียน ผู้บริหาร โรงเรียน คณะครู คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับโรงเรียน ทุกฝ่ายจะต้องมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน โดยใช้ข้อมูลจากสารสนเทศของสถานศึกษามาเป็นตัวกำหนดเป็นมาตรฐานการศึกษาระดับสถานศึกษา

จรัส นองมาก (2544, 21) ได้กล่าวว่า สถานศึกษาจะต้องดำเนินการตามมาตรฐาน เพื่อแสวงหาคุณภาพที่สมบูรณ์ดังนั้นการจัดทำมาตรฐานสถานศึกษาสามารถนำมาตรฐานที่เกี่ยวข้องมาหลอมรวมแล้ว กำหนดเป็นมาตรฐานของสถานศึกษา ดังภาพประกอบ 3 ต่อไปนี้ (จรัส นองมาก, 2544, 21)

ภาพประกอบ 3 ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับมาตรฐานสถานศึกษา

อวยชัย ศรีตระกูล (2544, 15) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของการกำหนดมาตรฐานการศึกษาไว้ 5 ประการ ดังนี้

1. ทำให้สถานศึกษามีแนวทางการพัฒนาที่ชัดเจนในการที่จะทำให้ผู้เรียนมีคุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนด กระบวนการบริหาร และกระบวนการจัดการเรียนรู้จะต้องจัดอย่างไรสถานศึกษาจะต้องมีการควบคุมคุณภาพอย่างไร การทำงานให้เป็นมาตรฐานจะต้องดำเนินการอย่างไร
2. ทำให้กรมเจ้าสังกัด และเขตพื้นที่การศึกษามีแนวทางในการจัดปัจจัยความพร้อมในด้านต่าง ๆ ในสถานศึกษาที่พึงมีพึงได้ตามมาตรฐานที่กำหนด
3. เป็นการกำหนดความสำเร็จขั้นต่ำที่ควรทำได้
4. เป็นการป้องกันการเลื่อนไหลกลับไปยังมาตรฐานเก่าที่ต่ำกว่า

5. ทำให้สะดวกในการที่จะกำกับ ตรวจสอบ ประเมินและรายงาน

สุพล วังสินธ์ (2545, 10) ได้กล่าวถึงการนำมาตรฐานสู่ห้องเรียน และสู่โรงเรียนควรมี การดำเนินงานในรูปของการพัฒนาโรงเรียนทั้งระบบ (Whole School Approach : WSA) ซึ่ง หมายถึง การดำเนินงานเพื่อจัดตั้งปรับปรุง และหรือเปลี่ยนแปลง เพื่อให้เกิดผลที่คาดหวังตาม เป้าหมายในเรื่องใดเรื่องหนึ่งหรือหลายเรื่อง โดยดำเนินการอย่างครอบคลุมทุกองค์ประกอบของ โรงเรียนในทุกขั้นตอนของกระบวนการและอาศัยการมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย โดยดำเนินงาน ตามกรอบของมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน หรือมาตรฐานของต้นสังกัดที่สถานศึกษาใช้เป็นเกณฑ์ การตรวจสอบการดำเนินงานของตนเอง

การจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา

ในระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา โรงเรียนทุกแห่งจะต้องมีการจัดทำ แผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา

รังสรรค์ มณีเล็ก (2545, 4) ได้กล่าวไว้ว่า ในการจัดทำแผนกลยุทธ์สถานศึกษาจะต้องมี การกำหนดวิสัยทัศน์ เป้าหมายและวัตถุประสงค์ นั่นก็คือ โรงเรียน ควรทำการวิเคราะห์ข้อมูลสภาพ ปัจจุบันปัญหา จุดแข็ง จุดอ่อนของ โรงเรียน และความต้องการ จำเป็นในการพัฒนาอย่างรอบด้าน เพื่อกำหนดวิสัยทัศน์ ภารกิจ เป้าหมายและทิศทางในการจัดการศึกษา ให้สอดคล้องกับหลักสูตร สถานศึกษาขั้นพื้นฐานและมาตรฐานของสถานศึกษา โดยการจัดทำต้องให้ชุมชนและหน่วยงานที่ เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมทุกขั้นตอน นอกจากนั้นสถานศึกษายังต้องวิเคราะห์ข้อมูลคุณภาพของผู้เรียน และสภาพปัจจุบันปัญหา ความต้องการ ความจำเป็นที่จะพัฒนาคุณภาพการศึกษาประจำปี รวมถึง การวิเคราะห์สภาพการณ์ขององค์กรที่เกี่ยวข้องกับสภาพแวดล้อมขององค์กรที่เกี่ยวข้องกับสภาวะ แวดล้อมภายนอก เป็นการเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง ค่านิยมประชากรที่เกี่ยวข้อง วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ตลอดจนการเปลี่ยนแปลงแนวโน้มความต้องการของผู้รับบริการ

สำนักทดสอบทางการศึกษา (2544, 22-23) ได้กำหนดเกณฑ์เกี่ยวกับแผนพัฒนาคุณภาพ การศึกษาของสถานศึกษา ไว้ว่าแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ดี ควรมี ลักษณะ 9 ประการ ดังนี้

1. องค์ประกอบต่าง ๆ ในแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาต้องมีความชัดเจน สอดคล้องรับกันอย่างสมเหตุสมผลและเป็นระบบ คือ วิสัยทัศน์และภารกิจ ต้องมีความชัดเจนเป็น ที่เข้าใจ และยอมรับร่วมกันจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง การวางแผนและการออกแบบกิจกรรมต่าง ๆ ใน สถานศึกษา เช่น การเรียนการสอน การวัดผลประเมินผล ตลอดจนการบริหารจัดการต้องสอดคล้อง กัน มุ่งสู่เป้าหมายร่วมกันอย่างเป็นระบบ

2. ระบบการสนับสนุนภายใน ผู้บริหาร คณาจารย์ บุคลากรทุกฝ่ายในสถานศึกษาและบุคลากรที่เกี่ยวข้องต้องเห็นชอบกับแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา และการสนับสนุนและร่วมมืออย่างจริงจังในการนำแผนสู่การปฏิบัติ

3. เป้าหมาย วัตถุประสงค์ และตัวบ่งชี้ในแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาต้องเป็นสิ่งที่สามารถวัดได้ และวัดได้ในเชิงประจักษ์

4. ยุทธศาสตร์และเทคนิควิธีต่าง ๆ ที่ใช้ในกระบวนการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล ตลอดจนการบริหารจัดการ ต้องตั้งอยู่บนรากฐานของทฤษฎี หรือหลักวิชาที่ถูกต้อง และต้องมีผลการวิจัยเชิงประจักษ์สนับสนุนประสิทธิภาพและประสิทธิผล

5. แผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาต้องกำหนดรูปแบบและวิธีการพัฒนาบุคลากรที่มีประสิทธิภาพเพื่อให้สามารถปฏิบัติภารกิจตามแผนได้เป็นอย่างดี

6. แผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา ต้องระบุแหล่งวิทยากรภายนอกที่จะให้ความร่วมมือช่วยเหลือ และสนับสนุนทางวิชาการ

7. ผู้ปกครองและชุมชนต้องมีโอกาสเข้ามามีส่วนร่วม และรับบทบาทสำคัญในกิจกรรมต่าง ๆ ตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา

8. ต้องมีการประชาสัมพันธ์และระดมทรัพยากรจากแหล่งต่าง ๆ เพื่อนำมาสนับสนุนการดำเนินงานตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา

9. ต้องมีเครื่องมือและระบบการวัดและประเมินการเรียนรู้และผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนที่สอดคล้องกับมาตรฐานหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ชาคริต ชมชื่น (2546, 1) ได้ให้รายละเอียดเกี่ยวกับการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน โดยจำแนกเป็นแผน 2 ระยะ ดังนี้

1. แผนพัฒนาคุณภาพที่เป็นแผนระยะกลาง คือ แผนระยะ 3-5 ปี ซึ่งอาจอยู่ในหลายรูปแบบ โรงเรียนจะใช้รูปแบบใดแบบหนึ่งก็ได้ เช่น ธรรมนูญโรงเรียน แผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา หรือ แผนยุทธศาสตร์ หรือแผนกลยุทธ์

2. แผนปฏิบัติการประจำปี หรือแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาประจำปี ซึ่งในระบบของการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา โรงเรียนทุกแห่งจะต้องมีแผนทั้ง 2 ระยะ ที่มีเป้าหมายชัดเจน มีแผนงาน/โครงการ/กิจกรรมรองรับเป้าหมายที่กำหนด มีการประเมินตรวจสอบแผนการดำเนินงานตามแผน และรายงานการจัดการศึกษาตามแผน ลักษณะสำคัญของแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน ในระบบการประกันคุณภาพศึกษามี 7 ประการ ดังนี้

1. เป็นแผนที่มาจากข้อมูลการวิเคราะห์สภาพปัญหา ความต้องการในการจัดการศึกษาของโรงเรียน ชุมชน ท้องถิ่น ซึ่งเรียกย่อๆ ว่า การวิเคราะห์ SWOT

2. เป็นแผนที่แสดงวิสัยทัศน์และเป้าหมายด้านคุณภาพชัดเจน
3. เป็นแผนที่เน้นมาตรฐานคุณภาพ โดยเฉพาะคุณภาพผลผลิต หรือมาตรฐานด้านนักเรียน คือแผนงาน โครงการ กิจกรรมที่ดำเนินการใน โรงเรียน หรือกิจกรรมเรียนรู้ในชุมชน ในชั้นเรียน ต่างมุ่งสู่การเสริมสร้างพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ของนักเรียนเป็นสำคัญ
4. เป็นแผนที่มาจากการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ทั้งบุคลากรภายใน และภายนอกโรงเรียน โดยเฉพาะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง นักเรียน และประชาชนในท้องถิ่น รวมถึงองค์กรในท้องถิ่น
5. เป็นแผนที่มีความสอดคล้องกันระหว่างแผนพัฒนาคุณภาพที่เป็นแผนระยะกลาง และแผนพัฒนาคุณภาพประจำปี และมีความสอดคล้องกับวิสัยทัศน์ เป้าหมาย กลยุทธ์ระดับแผนงาน และโครงการ กิจกรรมที่กำหนดในแผน
6. เป็นแผนเชิงกลยุทธ์ หรือแผนยุทธศาสตร์ คือ โครงการ/กิจกรรมที่กำหนดในแผน ต้องเป็นสิ่งที่นำไปสู่การปฏิบัติได้จริง หรือมีการปฏิบัติจริงเพื่อมุ่งสู่เป้าหมาย
7. ต้องมีการติดตาม ตรวจสอบการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง มีการประเมินกระบวนการดำเนินงานและผลที่เกิดขึ้น

การจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2542, 15-17) ได้กล่าวถึงการจัดทำแผนการปฏิบัติการประจำปี และการปรับปรุง โครงสร้างการบริหารภายในสถานศึกษาไว้ดังนี้

1. การจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีของโรงเรียน จะต้องสอดคล้องกับแผนพัฒนาคุณภาพ การศึกษาสนองตอบตามความต้องการของ โรงเรียนและชุมชน เน้นคุณภาพผู้เรียน โดยการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายโดยกำหนดวัตถุประสงค์ เป้าหมาย แผนงาน โครงการ กิจกรรม ที่จะดำเนินการประจำปี โดยเน้นคุณภาพผู้เรียน เมื่อสถานศึกษาได้จัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีเสร็จแล้วจะต้องตรวจสอบความสอดคล้องของแผนงาน โครงการ กิจกรรม พร้อมทั้งกำหนดผู้รับผิดชอบเพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างราบรื่นมุ่งสู่การกำกับ ติดตาม ประเมินผลให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้
2. การปรับปรุงโครงสร้างการบริหารจัดการภายในสถานศึกษา การปรับปรุงโครงสร้างการบริหารจัดการภายในสถานศึกษา ให้สามารถดำเนินการตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาได้อย่างเข้าใจตรงกัน ดำเนินงานไปในทิศทางเดียวกัน มีการเชื่อมโยงประสานสัมพันธ์ในทุกขั้นตอนของกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง และมีประสิทธิภาพ ควรได้พิจารณาโครงสร้างการบริหารจัดการภายในสถานศึกษา ให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาและให้ทุกคนมีส่วนร่วม มีการกำหนดบทบาท หน้าที่ความรับผิดชอบ และภาระงานอย่างชัดเจน และควรมีคณะทำงานด้าน

การประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้ควรทำเป็นเอกสารให้ทุกคนได้รับทราบและใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติงาน

การดำเนินงานตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา

สถานศึกษาต้องดำเนินงานตามแผน/โครงการ/กิจกรรม ที่กำหนด ตามปฏิทินปฏิบัติงาน ประจำปี มุ่งจัดการเรียนรู้ตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่กำหนดด้วยกระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลาย สอดคล้องกับหลักสูตรและแนวทางปฏิรูปการเรียนรู้ โดยมีการบันทึกข้อมูลและสรุปการดำเนินงาน เพื่อนำผลไปใช้รายงานตามวัตถุประสงค์ของโครงการและกิจกรรม มีการวางแผนดำเนินงานควบคุม กำกับ ติดตามอย่างมีระบบ และใช้ยุทธศาสตร์ต่าง ๆ มาเป็นตัวขับเคลื่อนให้การดำเนินงานประสบผลสำเร็จ

ดิลก พัฒนวิชัย โชคดี (2545, 17-20) ได้กล่าวถึงยุทธศาสตร์ 8 ประการ ของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ที่ใช้ในการดำเนินการเพื่อให้เกิดสัมฤทธิ์ผลการปฏิรูปการศึกษา คือ

ยุทธศาสตร์ที่ 1 ความเสมอภาคในโอกาสทางการศึกษา

1. ให้มีการปรับปรุงระบบข้อมูลประชากรวัยเรียนให้ง่ายต่อการสืบค้น สะดวกต่อการนำไปใช้

2. พัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาที่เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมายพร้อมเผยแพร่

3. รณรงค์ติดตามให้เด็กได้เข้าเรียนทุกคน โดยเน้นการมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย

4. สนับสนุนช่วยเหลือให้ผู้เรียนสามารถเรียนจนจบหลักสูตร

ยุทธศาสตร์ที่ 2 การปฏิรูปหลักสูตรสถานศึกษา

1. ส่งเสริมให้มีการจัดทำสาระหลักสูตรสถานศึกษา ที่สอดคล้องกับสภาพของผู้เรียน และท้องถิ่น

2. ส่งเสริมสนับสนุนให้สถานศึกษาบริหารหลักสูตร ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และพัฒนาหลักสูตรอย่างต่อเนื่อง

3. สร้างเครือข่ายประชาคม เพื่อให้การช่วยเหลือแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกันในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา

4. เร่งรัด กำกับ นิเทศ ติดตาม และประเมินผลการนำหลักสูตร ไปใช้อย่างถูกต้อง

ยุทธศาสตร์ที่ 3 การปฏิรูปการเรียนรู้

1. ส่งเสริมสนับสนุนให้สถานศึกษาจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

2. ส่งเสริมให้จัดกระบวนการเรียนรู้ในรูปแบบที่เหมาะสมทุกกลุ่มเป้าหมาย เพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาเต็มศักยภาพ

3. ส่งเสริมให้และพัฒนาแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย ให้เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้

4. ส่งเสริมให้ผู้ปกครองและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง มีส่วนร่วมในการพัฒนาผู้เรียน

5. ส่งเสริมให้มีการประเมินผู้เรียนตามสภาพจริงด้วยวิธีการที่หลากหลาย

ยุทธศาสตร์ที่ 4 การปฏิรูปครูและบุคลากร

1. พัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาให้เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้

2. ส่งเสริมครู และบุคลากรทางการศึกษา ให้ปฏิบัติงานตามมาตรฐานและจรรยาบรรณของวิชาชีพพร้อมยกย่องเชิดชูเกียรติ

3. สนับสนุนครูและบุคลากรทางการศึกษาให้มีความก้าวหน้าในวิชาชีพ

4. จัดสวัสดิการให้แก่ครูและบุคลากรทางการศึกษาอย่างเป็นธรรม และทั่วถึง โดยมีเป้าหมายสูงสุดคือครูและบุคลากรทางการศึกษา เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้และผ่านเกณฑ์มาตรฐานและจรรยาบรรณวิชาชีพ

ยุทธศาสตร์ที่ 5 การปฏิรูประบบบริหารจัดการ

1. ปรับระบบบริหารจัดการ โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานอย่างมีประสิทธิภาพ

2. เร่งรัดการกระจายอำนาจด้านงานวิชาการ บุคลากร การบริหารงบประมาณ และงานบริหารทั่วไปในสถานศึกษา

3. ให้ผู้มีส่วนได้เสียและผู้ที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสถานศึกษาทุกขั้นตอน

4. สร้างเครือข่ายการมีส่วนร่วมของทุกภาคทั้งรัฐและเอกชน ในการเปลี่ยนทรัพยากรในการจัดการศึกษาร่วมกัน

5. ส่งเสริมการบริหารที่มุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ (Result-Based-Management : RBM)

ยุทธศาสตร์ที่ 6 การประกันคุณภาพการศึกษา

1. ส่งเสริมการจัดระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาให้เข้มแข็ง ค่องเนื่อง

2. สร้างเครือข่ายเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการประกันคุณภาพการศึกษา

3. สนับสนุนให้สถานศึกษาให้พร้อมที่จะรับการประกันภายนอก

ยุทธศาสตร์ที่ 7 เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

1. พัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาให้มีความรู้ ความสามารถ ทักษะทางด้านสื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยี

2. ส่งเสริมสนับสนุนให้มีการจัดหาและนำเทคโนโลยีมาใช้ในการบริหารและจัดการศึกษา

ยุทธศาสตร์ที่ 8 การระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา

1. ระดมทรัพยากรและการลงทุนด้านงบประมาณ การเงิน และทรัพย์สินจากทุกภาคส่วน มาใช้ในการจัดการศึกษา

2. จัดสรรทรัพยากรทางการศึกษาให้สถานศึกษาตามความต้องการ และความจำเป็น โดยยึดหลักความเสมอภาคและเป็นธรรม

3. เตรียมความพร้อมสถานศึกษา ในการจัดการตามมาตรฐานของการบริหารงบประมาณ แบบมุ่งเน้นผลงาน (Performance-Based Budgeting : PBB)

จะเห็นได้ว่า ทุกยุทธศาสตร์และทุกมาตรการล้วนแล้วแต่มีเป้าหมาย เพื่อมุ่งให้เกิด สัมฤทธิ์ผลในการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพตามแนวปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ ตามพระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 22 ได้กำหนดไว้ว่าการจัดการศึกษา ต้องยึดหลักว่าผู้เรียนมี ความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้

สหชาติ เหล็กชาย (2545, 72) ได้กล่าวไว้ว่า ความสำเร็จในการปฏิรูปการเรียนรู้มีเงื่อนไข สำคัญคือ ครูผู้สอนต้องมีความมั่นใจที่จะปรับบทบาทจากผู้สอนเป็นผู้ดำเนินการเอื้ออำนวยให้ ผู้เรียนได้รับการพัฒนารอบด้าน ทั้งทางร่างกาย สติปัญญา จิตใจ อารมณ์ และสังคม

ปรีชา สுகนธมาน และคณะ (2545, 6) ได้เสนอแนวคิดในการจัดการเรียนรู้ตามแนวทาง การปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ไว้ 9 ประการ ดังนี้

1. เตรียมความพร้อม คือพร้อมกาย พร้อมใจ พร้อมความรู้
2. หลักสูตรต้องศึกษาให้ชัดเจน
3. วางแผนการสอนอย่างมีระบบ
4. สร้างบรรยากาศให้สดใส
5. สร้างความมั่นใจให้แก่ผู้เรียน
6. เพียรหาความรู้เพิ่มเติม
7. เสริมกิจกรรมในเนื้อหา
8. ประเมินผลเพื่อตรวจสอบ
9. นำผลมาพิจารณา

การตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษา

เป็นกระบวนการประเมินภายในของสถานศึกษาเพื่อการปรับปรุงแก้ไขให้เกิดคุณภาพ อย่างต่อเนื่อง การประเมินภายในต้องเริ่มต้นจากครูและบุคลากรทางการศึกษาทุกคนของสถานศึกษา ต้องประเมินตนเองตามแผนปฏิบัติงานของตนเอง โดยการบันทึกภาพความสำเร็จของงาน ปัญหา และการแก้ไขเป็นระยะๆ แต่ละหมวดวิชา หรือแต่ละกลุ่ม แต่ละฝ่ายเป็นระยะๆ เช่นเดียวกัน โดย กำหนดความสำเร็จที่ต้องการไว้ชัดเจน ประเมินผลจากการประเมินผลของทุกคน บันทึกไว้เป็น

หมวด/กลุ่ม/ฝ่าย และการสัมภาษณ์พิจารณาผลงานที่มีหลักฐานร่องรอย ปรากฏจากการปฏิบัติงาน ของทุกคน ทุกฝ่าย สรุปเป็นภาพรวมของคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา ซึ่งควรทำอย่างน้อยปี ละ 1 ครั้ง นำไปสู่การตรวจสอบทบทวนจากหน่วยงานต้นสังกัด และเขตพื้นที่การศึกษา เพื่อรองรับ การประเมินภายนอกต่อไป

กรมวิชาการ (2545, 30) ได้ให้แนวทางในการปฏิบัติการตรวจสอบและทบทวนคุณภาพ การศึกษาและสาระสำคัญที่ควรกำหนดไว้ในแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา มีแนวปฏิบัติ 6 ประการ ดังนี้

1. กำหนดให้มีการตรวจสอบ และทบทวนเป็นกิจกรรมของทุกฝ่าย และทุกงานใน โรงเรียน
2. สร้างความเข้าใจเกี่ยวกับการตรวจสอบ และทบทวนตนเองให้เกิดขึ้นกับคณะครูทุก คนซึ่งเป็นผู้ปฏิบัติงานในโรงเรียน
3. วางระบบเครือข่ายการทำงานมอบหมายงานตรวจสอบให้คณะผู้ปฏิบัติงานแต่ละคณะ ดำเนินการเป็นระยะ ๆ ตลอดช่วงเวลาการปฏิบัติงาน โดยกำหนดเรื่องที่จะตรวจสอบและทบทวน
4. ดำเนินการตรวจสอบและทบทวน
5. สรุปผลการตรวจสอบและทบทวนของผู้ปฏิบัติงาน
6. นำผลการประเมินไปใช้ในการปรับปรุง และพัฒนางานของโรงเรียนให้ดียิ่งขึ้น

สุพล วังสินธุ์ (2545, 10) ได้กล่าวถึงการตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษา ภายในของโรงเรียนไว้ว่า เป็นกระบวนการติดตามและตรวจสอบการดำเนินงานของ โรงเรียนเอง เพื่อการปรับปรุงคุณภาพการศึกษา

กมล ภูประเสริฐ (2545, 71-72) ได้กล่าวว่า จากการที่บุคคลทุกฝ่ายในสถานศึกษา ต้อง มีภารกิจในการประสานความร่วมมือร่วมใจในการตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษา จึงมี ความจำเป็นที่สถานศึกษาต้องมีการพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ ความสามารถในการดำเนินการใน เรื่องดังกล่าวได้ จำเป็นจะต้องมีการนิเทศภายในเพื่อเป็นการพัฒนาบุคลากร และได้เสนอแนวทางใน การใช้การนิเทศภายในในการพัฒนาบุคลากรไว้ 8 ประการ ดังนี้

1. การสำรวจและวิเคราะห์เพื่อทราบสภาพปัญหาทางด้านคุณภาพของสถานศึกษาและ ทราบจุดเด่น จุดด้อย ในด้านความรู้ ความสามารถของบุคลากรในสถานศึกษา ในสภาพที่เป็นจริง
2. การสร้างความตระหนักในความสำคัญที่จะต้องพัฒนาตนเองของครูและบุคลากร ทางการศึกษา เพื่อการพัฒนาของสถานศึกษา สถานศึกษาจะมีมาตรฐานสูงขึ้นได้ไม่ใช่เกิดขึ้นจาก การปรุงแต่งข้อมูล แต่เกิดขึ้นจากความรู้ ความสามารถของบุคลากรในสถานศึกษานั้นเอง
3. การทำความเข้าใจเกี่ยวกับการนิเทศภายในและการพัฒนาบุคลากร

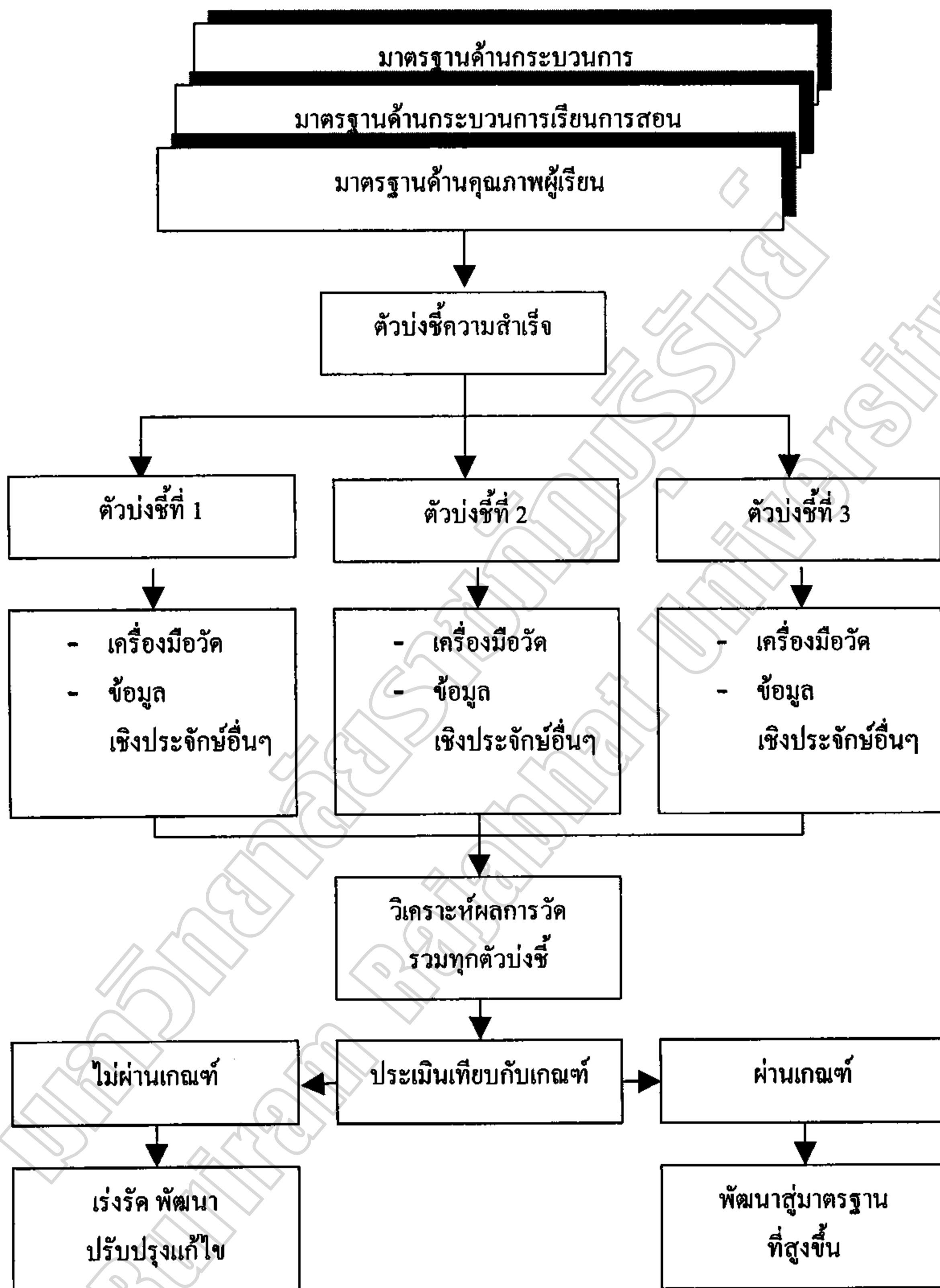
4. การวางแผนดำเนินการนิเทศภายในและการพัฒนาบุคลากร
5. การติดตามกำกับให้มีการดำเนินการตามแผนที่วางไว้ให้สมบูรณ์
6. การจัดบริการเพื่อส่งเสริมความสามารถของบุคลากร
7. การส่งเสริมให้บุคลากรมีโอกาสเผยแพร่ผลงานต่อสาธารณะ
8. การประเมินผลการดำเนินงาน

การประเมินคุณภาพการศึกษา

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2545, 38) ได้กล่าวถึงการประเมินคุณภาพการศึกษาไว้ 2 ลักษณะ ดังนี้

1. การประเมินผลสัมฤทธิ์นักเรียนตามสาระการเรียนรู้และคุณลักษณะที่สำคัญตามหลักสูตร สถานศึกษา เป็นการประเมินผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนในทุกระดับช่วงชั้นของสถานศึกษา ด้วยเครื่องมือที่ได้มาตรฐานในขณะเดียวกันหน่วยงานต้นสังกัดจะดำเนินการประเมินผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนทุกระดับชั้น ป.3 ป.6 และ ม.3 ของทุกโรงเรียน เพื่อเทียบเคียงผลการประเมินกับมาตรฐานกลาง

2. การประเมินคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานสถานศึกษา โรงเรียนต้องดำเนินการประเมินคุณภาพการศึกษาตามกรอบมาตรฐานสถานศึกษาที่ร่วมกันกำหนดในทุกมาตรฐานด้วยวิธีการที่หลากหลายและเหมาะสม และให้ผู้ที่เกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมในการประเมินคุณภาพการศึกษา การประเมินคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานสถานศึกษา มีขั้นตอนดังรายละเอียดดังภาพประกอบ 4 ต่อไปนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2545, 4)

ภาพประกอบ 4 ขั้นตอนของการประเมินคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานสถานศึกษา

อารีรัตน์ วัฒนสิน (2544, 5) กล่าวถึงการประเมินคุณภาพการศึกษาว่า เป็นการประเมินจากภายนอก ซึ่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติกำหนดให้มีสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา จัดตั้งเป็นองค์กรมหาชนทำหน้าที่ประเมินคุณภาพ การศึกษา โดยคำนึงถึงความมุ่งหมาย หลักการและแนวการจัดการศึกษาแต่ละระดับ และสอดคล้องกับระบบประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาและหน่วยงานต้นสังกัดที่ได้กำหนดมาตรฐานการศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อการประเมินภายนอกไว้เป็นเกณฑ์ในการเทียบเคียงคุณภาพ การศึกษา ทั้งนี้กระทรวงศึกษาธิการได้วิเคราะห์มาตรฐานการศึกษา เพื่อการประเมินภายนอก ดังกล่าวแล้ว สาระสำคัญสอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังนั้นการประเมินภายนอก จึงต้องประเมินตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาแต่ละ แห่ง โดยเริ่มต้นประเมินว่ามีการวางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาโดยใช้ทรัพยากร จุดเด่น จุดด้อย ของสถานศึกษาอย่างคุ้มค่าและประหยัดและได้คุณภาพ แล้วประเมินการดำเนินงาน ตามแผนพัฒนา คุณภาพการศึกษาที่กำหนด เป็นแผนปฏิบัติงานของสถานศึกษาว่า มีความสำเร็จ ตามที่วางแผนไว้ และได้คุณภาพตามมาตรฐานที่สถานศึกษากำหนด โดยประเมินจากร่องรอย หลักฐาน ทั้งจากงานการประเมินเป็นรายบุคคลและภาพรวมของสถานศึกษาและจากผลงานทั้งของ นักเรียนและครูที่ปรากฏ ตลอดจนผลงานประเมินผลการเรียนทั้งด้านความรู้ กระบวนการ และเจตคติ และสรุปผลการประเมินเป็นรายงานเชิงวิจิจฉัย ผลสำเร็จและปัญหาอุปสรรคเพื่อให้เกิดการพัฒนา ต่อเนื่องต่อไป

การประเมินมาตรฐานการศึกษา เป็นการที่สถานศึกษาร่วมมือกับเขตพื้นที่ หรือต้นสังกัด จัดให้นักเรียนทุกคนในชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ได้รับการประเมิน โดยเครื่องมือมาตรฐานเพื่อสร้างความเชื่อถือใน การพัฒนาคุณภาพ และเป็นเกณฑ์ เทียบเคียงกับมาตรฐานการศึกษาที่สถานศึกษากำหนด

การจัดทำรายงานคุณภาพการศึกษาประจำปี

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 48 ระบุไว้ว่าสถานศึกษาจะต้อง ทำรายงานประจำปีเสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัด หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และเปิดเผยต่อสาธารณชน เพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา และเพื่อการประเมินคุณภาพภายนอก ซึ่ง การรายงานผลการดำเนินงานของ โรงเรียนนับเป็นขั้นตอนที่สำคัญของการดำเนินการตามระบบ การประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา ซึ่งเราเรียกเอกสารนี้ว่า รายงานประจำปี หรือรายงาน การประเมินตนเอง

สุวิมล ว่องวานิช และคนอื่นๆ (2543, 145) ได้ให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับรูปแบบในการจัดทำรายงานไว้ 5 ข้อ ดังนี้

1. รูปแบบของรายงานผลการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษา ให้พิจารณาตามที่โรงเรียนเห็นว่าเหมาะสมไม่มีรูปแบบตายตัว แต่โรงเรียนต้องออกแบบให้สอดคล้องกับรายงานผลการประเมินตนเองที่โรงเรียนจัดทำ เพื่อเสนอหน่วยงานต้นสังกัดในแต่ละปี
 2. รายงานผลการประเมินตนเองควรมีเนื้อหาโดยสังเขป อ่านเข้าใจง่าย กระชับและสามารถนำเสนอข้อมูลเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพประกอบ หรือนำเสนอรูป แผนภูมิ กราฟ ตารางตามที่เห็นว่าเหมาะสม
 3. การขอรับการประเมินจากคณะกรรมการประเมินภายนอก ควรจัดทำบทสรุปผลการดำเนินงานของโรงเรียนในช่วง 5 ปี ด้วย
 4. สำหรับเอกสารอ้างอิง ซึ่งจะใช้เป็นข้อมูลประกอบการรายงานผลการประเมินตนเองของสถานศึกษา ควรดำเนินการดังนี้
 - 4.1 ข้อมูลที่คิดว่าจะมีความสำคัญและจำเป็นให้บรรจุลงในรายงานผลการประเมินตนเอง (ฉบับสมบูรณ์)
 - 4.2 หลักฐานอ้างอิงที่คิดว่าสำคัญ แต่ไม่สามารถจะบรรจุในรายงานผลการประเมินตนเองได้ ซึ่งสถานศึกษาอาจจัดทำเป็นเอกสารประกอบการอ่านรายงานผลการประเมินตนเอง
 5. รายงานผลการประเมินตนเองที่ใช้ในโรงเรียน โรงเรียนสามารถกำหนดได้ตามความเหมาะสม แต่สำหรับการจัดทำบทสรุปผลการดำเนินงาน เพื่อเสนอคณะกรรมการประเมินภายนอกควรมีความยาวไม่เกิน 20-30 หน้า (ถ้าสามารถจัดทำได้)
- นอกจากนี้ยังได้เสนอองค์ประกอบของการรายงานไว้ 3 ข้อ ดังนี้
1. ข้อมูลทั่วไปของโรงเรียน เช่น ชื่อสถานศึกษา ที่ตั้ง ระดับ/ประเภทที่เปิดสอนสังกัดของโรงเรียน แผนที่แสดงเขตบริการ แผนที่ผังอาณาเขตติดต่อกับสถานที่สำคัญต่าง ๆ โครงสร้างการบริหารของโรงเรียน จำนวนครูและจำนวนนักเรียนปัจจุบัน คณะกรรมการสถานศึกษา คณะกรรมการนักเรียน งบประมาณ ขนาดประชากรในเขตพื้นที่บริการ ศาสนา อาชีพ สภาพเศรษฐกิจ สภาพสังคม ชุมชน
 2. สภาพการดำเนินงานของโรงเรียน เช่น วิสัยทัศน์ พันธกิจ นโยบาย เป้าหมาย มาตรการ แผนงาน โครงการ แนวคิดหลัก วิธีการที่โรงเรียนใช้ในการพัฒนาไปสู่เป้าหมายที่กำหนดไว้ ผลการดำเนินงานตามวิสัยทัศน์ พันธกิจ นโยบาย เป้าหมาย มาตรการ แผนงาน โครงการของโรงเรียน ผลการประเมินตามมาตรฐานสถานศึกษา

3. แนวทางการพัฒนาโรงเรียนในอนาคต เช่น สรุปผลการดำเนินงานตามเป้าหมาย และยุทธศาสตร์ตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนที่กำหนดไว้ในแต่ละปี จุดเด่น จุดด้อยของโรงเรียน ข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาในปีต่อไป สิ่งที่ต้องการได้รับความช่วยเหลือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2545, 50) ได้กำหนดวัตถุประสงค์ของการจัดทำรายงานการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษา ไว้ 3 ประการ ดังนี้

1. เพื่อรายงานจุดเด่นและจุดด้อยของการจัดการศึกษา ตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนต่อหน่วยงานต้นสังกัด หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและสาธารณชน
2. เพื่อเสนอแนะแนวทางการส่งเสริม ปรับปรุงแก้ไข และพัฒนาการจัดการศึกษาของโรงเรียนให้เป็นไปตามมาตรฐานของสถานศึกษา
3. เพื่อให้โรงเรียน หน่วยงานต้นสังกัด และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง นำข้อมูลไปใช้ในการวางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนในปีต่อไป

สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (2545, 85-91) ได้กล่าวถึงการจัดทำรายงานประจำปีของสถานศึกษาว่า เป็นการจัดทำรายงานหรือรายงานผลการประเมินตนเองเสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัดเป็นประจำทุกปี แต่บทสรุปการประเมินตนเองสำหรับสถานศึกษาสำหรับการประเมินภายนอกจะจัดทำ 5 ปี ต่อ 1 ครั้ง โดยมีแนวทางการจัดทำบทสรุปการประเมินตนเอง ฉบับรวมผลการดำเนินงานในช่วง 3-5 ปี และเป็นรายงานสรุปผลการดำเนินงานตามเกณฑ์มาตรฐานที่สถานศึกษากำหนดขึ้นเอง มีองค์ประกอบ 4 ขั้นตอน ดังนี้

1. ข้อมูลพื้นฐาน ประกอบไปด้วย

1.1 สิ่งที่ต้องรายงาน ได้แก่ ข้อมูลเกี่ยวกับสถานศึกษา ชื่อสถานศึกษา ที่ตั้ง ต้นสังกัด สถานศึกษา ข้อมูลเกี่ยวกับนักเรียน ระดับการศึกษาที่ให้บริการ จำนวนนักเรียน จำแนกตามระดับ การศึกษา/ชั้นเรียน จำนวนชั้นเรียน ฯลฯ ข้อมูลเกี่ยวกับครู / บุคลากร จำนวนครู จำนวนบุคลากร วุฒิการศึกษา และประสบการณ์ทำงาน ข้อมูลเกี่ยวกับทรัพยากรลักษณะอาคารสถานที่ (จำนวน อาคาร ห้องเรียน ห้องสมุด อื่นๆ) จำนวนงบประมาณ รายรับ รายจ่าย (แหล่งที่มาของรายรับ) การจัดสรรงบประมาณรายจ่ายจำแนกตามประเภทรายจ่าย (เช่น เงินเดือน งบดำเนินการ งบลงทุน ฯลฯ) ข้อมูลเกี่ยวกับชุมชน ขนาดประชากรในเขตพื้นที่บริการ ศาสนา อาชีพ สภาพเศรษฐกิจ (รายได้ต่อหัวต่อปี) สภาพสังคม (ชีวิตความเป็นอยู่ ระดับความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับชุมชน ระดับความเข้มแข็งของชุมชน) ฯลฯ เกียรติยศ ชื่อเสียง / จุดเด่นของสถานศึกษา

1.2 วิธีการรายงาน สถานศึกษาควรมีการจัดทำรายงานมีสาระพอเข้าใจ กระชับ เนื้อหาไม่ควรเกิน 1-2 หน้า หากมีมากกว่านี้และคิดว่าจำเป็นให้นำเสนอในภาคผนวก รายละเอียดของข้อมูล ประกอบการพิจารณาขอให้จัดเตรียมไว้ที่สถานศึกษาหรือนำเสนอเป็นเอกสารประกอบ

2. สภาพการดำเนินงานของสถานศึกษา

2.1 สิ่งที่ต้องรายงาน วิสัยทัศน์ของสถานศึกษา เป้าหมายของสถานศึกษาแนวคิดหลักวิธีการ ที่สถานศึกษาใช้ในการไปสู่เป้าหมายที่ต้องการ ระบบโครงสร้างบริหารสถานศึกษา ลักษณะของการดำเนินงาน

2.2 วิธีการรายงาน อธิบายแนวทางการบริหารสถานศึกษาโดยภาพรวมที่จะทำให้อำนาจของสถานศึกษาบรรลุผล และวิธีการที่ใช้ในการสร้างความตระหนักและจิตสำนึก (Awareness) แก่บุคลากรในการพัฒนาสถานศึกษา

3. ผลการประเมินตามมาตรฐานการศึกษา

3.1 สิ่งที่ต้องรายงาน วิธีการพัฒนากิจกรรมที่สถานศึกษาได้ดำเนินการให้บรรลุเป้าหมายและวิธีการที่ใช้ในการประเมินผลการดำเนินงานตามมาตรฐานที่กำหนดในแต่ละมาตรฐาน ผลการดำเนินงานตามวิธีการพัฒนา กิจกรรมที่สถานศึกษากำหนด (Attempt) และสัมฤทธิ์ผล (Achievement) ของการดำเนินงานภายใต้แต่ละมาตรฐาน แนวทางการพัฒนาปรับปรุงการดำเนินงานเพื่อบรรลุตามเป้าหมายภายใต้แต่ละมาตรฐาน

3.2 วิธีการรายงาน ในรอบแรกของการประเมินภายนอกคณะรัฐมนตรีได้กำหนดมาตรฐานการศึกษาชาติ ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำหรับการตรวจสอบสถานศึกษา มาตรฐานดังกล่าวมีจำนวน 3 ด้าน จำแนกเป็นมาตรฐานย่อย 14 มาตรฐาน สถานศึกษาควรจัดทำรายงานสรุปผลการดำเนินงานของตนเองให้ครบถ้วนตามมาตรฐานการศึกษาที่กำหนด ทั้งนี้สถานศึกษาอาจกำหนดมาตรฐานเพิ่มเติมได้ตามความต้องการของต้นสังกัดและเอกลักษณ์ของสถานศึกษา และเนื่องจากสถานศึกษาและหน่วยงานต้นสังกัดมีการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของตนเองเพื่อใช้เป็นหลักเทียบในการดำเนินงาน มาตรฐานการศึกษาในรายงานประจำปี หรือรายงานผลการประเมินตนเองที่สถานศึกษาจัดทำขึ้นเสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัดในแต่ละปี อาจไม่สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาแห่งชาติ ดังนั้นการรายงานสรุปผลการประเมินตนเองที่สถานศึกษาจัดทำขึ้น เพื่อรองรับการประเมินภายนอกจึงไม่จำเป็นต้องเรียงลำดับตามมาตรฐานการศึกษาแห่งชาติ แต่ให้มีการจัดหมวดหมู่ของการรายงานสรุปผลการประเมินใหม่ โดยยังมีสาระของการประเมินครบถ้วนตามมาตรฐานการศึกษาชาติ คือ มาตรฐานเกี่ยวกับผู้เรียน มาตรฐานเกี่ยวกับครู มาตรฐานที่เกี่ยวกับบริหาร และมาตรฐานอื่นๆ (ตามที่สถานศึกษาหรือหน่วยงานต้นสังกัดกำหนด)

4. แนวทางการพัฒนาสถานศึกษาในอนาคต

4.1 สิ่งที่ต้องรายงาน ผลการประเมินตามมาตรฐานโดยสรุปรวม จุดแข็ง จุดอ่อน ของสถานศึกษา แผนพัฒนาสถานศึกษาโดยกำหนดตารางเวลาดำเนินงาน สิ่งที่ต้องการได้รับความช่วยเหลือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

4.2 วิธีการรายงาน สรุปการประเมินตามมาตรฐานการศึกษาในภาพรวม ซึ่งให้เห็น จุดแข็งและจุดอ่อนของการดำเนินงาน จุดเน้นสำคัญของสาระอยู่ที่แผนพัฒนาสถานศึกษาในอนาคต โดยระบุแผนการดำเนินงานเพื่อรักษาจุดแข็งหรือพัฒนาให้ดียิ่งขึ้น และแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขจุดอ่อน ภาคผนวกของรายงานสรุปผลการประเมินตนเอง สถานศึกษานำเสนอข้อมูลสถิติต่าง ๆ ลักษณะโครงการ กิจกรรมพิเศษที่เด่นของสถานศึกษา เพื่อใช้ประกอบการพิจารณาไม่ควรเกิน 5-10 หน้า

การผดุงระบบการประกันคุณภาพการศึกษา

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2545, 43) ได้กล่าวไว้ว่า เมื่อโรงเรียนได้ดำเนินการตามระบบการประกันคุณภาพการศึกษามาเสร็จสิ้นแล้วนั้น โรงเรียนจะต้องทำการผดุงระบบประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา โดยสามารถดำเนินการได้ 3 ลักษณะ คือ

1. ดำเนินการตรวจสอบ ติดตาม ทบทวน และประเมินผลการนำระบบการประกันคุณภาพการศึกษามาใช้ในสถานศึกษา ทั้งในช่วงของก่อนดำเนินงาน ระหว่างดำเนินการและหลังดำเนินการ

2. ทำการปรับปรุง และพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา

3. นำระบบการประกันคุณภาพการศึกษามาใช้ในการจัดการศึกษาของโรงเรียนอย่างต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพ

กระทรวงศึกษาธิการ (2549,17) ในการให้คุณภาพของสถานศึกษาดำรงอยู่อย่างยั่งยืน นั้น สถานศึกษาควรตรวจสอบและทบทวนการดำเนินงาน ตามโครงการ/กิจกรรมอยู่เสมอ โครงการ/กิจกรรมที่ต้องคุ้มค่า และเกิดประโยชน์ ส่งผลถึงผู้เรียน การพิจารณาโครงการ/กิจกรรมที่จะทำต่อไปหรือไม่นั้น ควรพิจารณา ดังนี้

1. ถ้าเป็นโครงการที่ดี สมควรดำเนินต่อไปก็ดำรงโครงการนั้นไว้

2. ถ้าเป็นโครงการที่ดี แต่ยังไม่สำเร็จหรือไม่บรรลุเป้าหมายเพราะมีจุดบกพร่อง ถ้าปรับปรุงแก้ไขสามารถบรรลุผลสำเร็จได้ก็ดำเนินการต่อไปและทำให้ดียิ่งขึ้น

3. ถ้าเป็นโครงการที่มีความก้าวหน้าในการดำเนินงานอยู่ตลอดเวลา ก็พัฒนาดำเนินโครงการนั้นต่อไปอย่างไม่หยุดยั้ง

4. หากมีเหตุการณ์หรือสิ่งที่สื่อเค้าว่าจะเกิดปัญหาต้องหาทางป้องกันไว้ก่อนก็จำเป็นต้องจัดทำโครงการใหม่ๆ ขึ้น เพื่อป้องกันปัญหา

อย่างไรก็ตาม ในการทำให้คุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาพัฒนาอย่างต่อเนื่องนั้น สถานศึกษาต้องคำนึงถึงสิ่งต่อไปนี้

1. สร้างจิตสำนึกการพัฒนาให้เกิดขึ้นในหมู่ครูและบุคลากรทุกคนในสถานศึกษา
2. เน้นย้ำหรือกำหนดเป็นนโยบายการทำงานอย่างมีระบบ รวมทั้งต้องทำงานอย่างมีเป้าหมายทำงานเป็นหมู่คณะ และต้องทำอย่างต่อเนื่อง
3. พัฒนาสถานศึกษาให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ (Learning Organization) การจะทำให้สถานศึกษาเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ได้นั้น ต้องทำให้บุคลากรทุกคนในสถานศึกษาเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ คือ รู้จักพัฒนาตนเอง ใฝ่รู้ หมั่นแสวงหาความรู้อยู่เสมอ มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้แบ่งปันความรู้กันตลอดเวลา เกิดทีมผู้เชี่ยวชาญในเรื่องต่างๆ หลากหลายจนได้รับการยอมรับจากผู้เกี่ยวข้อง มีการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์และแลกเปลี่ยนความรู้กับองค์กรอื่นๆ สถานศึกษาก็จะเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ที่มีความเคลื่อนไหวในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอยู่ตลอดเวลา ผลผลิตขององค์กรแห่งการเรียนรู้เห็นได้จาก (1) ผลสัมฤทธิ์ของงานสูงขึ้น (2) เกิดการพัฒนาคน (3) มีการพัฒนาความรู้และ (4) องค์กรมีศักยภาพสูงขึ้นมีแนวทางดำเนินการตามระบบ

มาตรฐานเพื่อการประเมินคุณภาพภายนอก

สำหรับมาตรฐานเพื่อการประเมินคุณภาพภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและมาตรฐานการศึกษาปฐมวัยนั้น สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา ได้ปรับปรุงให้สอดคล้องกับมาตรฐานที่กระทรวงศึกษาธิการประกาศไปแล้ว โดยมาตรฐานเพื่อการประเมินภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานมี 14 มาตรฐาน 60 ตัวบ่งชี้ ซึ่งทั้ง 14 มาตรฐาน จะเป็นส่วนหนึ่งในมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานหมดแล้ว ส่วนมาตรฐานเพื่อการประเมินภายนอกระดับปฐมวัยมี 14 มาตรฐาน 50 ตัวบ่งชี้ ซึ่งทั้ง 14 มาตรฐานจะเป็นส่วนหนึ่ง ในมาตรฐานการศึกษาปฐมวัยทั้งหมด เช่นเดียวกัน ดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2549, 30-31)

มาตรฐานเพื่อการประเมินภายนอกระดับการศึกษาปฐมวัย มีดังนี้

มาตรฐานด้านผู้เรียน

- มาตรฐานที่ 1 ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์
- มาตรฐานที่ 2 ผู้เรียนมีสุขนิสัย สุขภาพกาย และสุขภาพจิตที่ดี
- มาตรฐานที่ 3 ผู้เรียนมีสุนทรียภาพ และลักษณะนิสัยด้านศิลปะ ดนตรี และกีฬา
- มาตรฐานที่ 4 ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ มีวิจารณญาณ มีความคิดสร้างสรรค์ คิดไตร่ตรอง และมีวิสัยทัศน์

มาตรฐานที่ 5 ผู้เรียนมีความรู้และทักษะที่จำเป็นตามหลักสูตร

มาตรฐานที่ 6 ผู้เรียนมีทักษะในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง รักการเรียนรู้และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง

มาตรฐานที่ 7 ผู้เรียนมีทักษะในการทำงาน รักการทำงาน สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ และมีเจตคติที่ดีต่ออาชีพสุจริต

มาตรฐานด้านครู

มาตรฐานที่ 8 ครูมีวุฒิ/ความรู้ ความสามารถตรงกับงานที่รับผิดชอบและมีครูเพียงพอ

มาตรฐานที่ 9 ครูมีความสามารถในการจัดการเรียนการสอน อย่างมีประสิทธิภาพและเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

มาตรฐานด้านผู้บริหาร

มาตรฐานที่ 10 ผู้บริหารมีภาวะผู้นำและมีความสามารถในการบริหารจัดการ

มาตรฐานที่ 11 สถานศึกษามีการจัดองค์กร โครงสร้าง และการบริหารงานอย่างเป็นระบบ ครบวงจรให้บรรลุเป้าหมายการศึกษา

มาตรฐานที่ 12 สถานศึกษามีการจัดกิจกรรมและการเรียนการสอน โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

มาตรฐานที่ 13 สถานศึกษามีหลักสูตรที่เหมาะสมกับผู้เรียน และท้องถิ่น มีสื่อการเรียนการสอนที่เอื้อต่อการเรียนรู้

มาตรฐานที่ 14 สถานศึกษาส่งเสริมความสัมพันธ์ และความร่วมมือกับชุมชนในการพัฒนาการศึกษา

มาตรฐานเพื่อการประเมินภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีดังนี้

มาตรฐานด้านผู้เรียน

มาตรฐานที่ 1 ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์

มาตรฐานที่ 2 ผู้เรียนมีสุขนิสัย สุขภาพกาย และสุขภาพจิตที่ดี

มาตรฐานที่ 3 ผู้เรียนมีสุนทรียภาพ และลักษณะนิสัยด้านศิลปะ ดนตรี และกีฬา

มาตรฐานที่ 4 ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ มีวิจารณญาณ มีความคิดสร้างสรรค์ คิดไตร่ตรอง และมีวิสัยทัศน์

มาตรฐานที่ 5 ผู้เรียนมีความรู้และทักษะที่จำเป็นตามหลักสูตร

มาตรฐานที่ 6 ผู้เรียนมีทักษะในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง รักการเรียนรู้และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง

มาตรฐานที่ 7 ผู้เรียนมีทักษะในการทำงาน รักการทำงาน สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ และมีเจตคติที่ดีต่ออาชีพสุจริต

มาตรฐานด้านครู

มาตรฐานที่ 8 ครูมีวุฒิ/ความรู้ ความสามารถตรงกับงานที่รับผิดชอบและมีครูเพียงพอ

มาตรฐานที่ 9 ครูมีความสามารถในการจัดการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพและเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

มาตรฐานด้านผู้บริหาร

มาตรฐานที่ 10 ผู้บริหารมีภาวะผู้นำและมีความสามารถในการบริหารจัดการ

มาตรฐานที่ 11 สถานศึกษามีการจัดองค์กร โครงสร้าง และ การบริหารงานอย่างเป็นระบบ ครบวงจรให้บรรลุเป้าหมายการศึกษา

มาตรฐานที่ 12 สถานศึกษามีการจัดกิจกรรมและการเรียนการสอน โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

มาตรฐานที่ 13 สถานศึกษามีหลักสูตรที่เหมาะสมกับผู้เรียน และท้องถิ่น มีสื่อการเรียนการสอนที่เอื้อต่อการเรียนรู้

มาตรฐานที่ 14 สถานศึกษาส่งเสริมความสัมพันธ์ และความร่วมมือกับชุมชน ในการพัฒนาการศึกษา

มาตรฐานการศึกษาสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ใช้ในการดำเนินการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียน

มาตรฐานเพื่อการประเมินคุณภาพภายในระดับการศึกษาปฐมวัย

มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน แบ่งออกเป็น 4 ด้าน คือ 1) มาตรฐานด้านคุณภาพผู้เรียน มี 8 มาตรฐาน 32 ตัวบ่งชี้ 2) มาตรฐานด้านการเรียนการสอน มี 2 มาตรฐาน 14 ตัวบ่งชี้ 3) มาตรฐานด้านการบริหารและการจัดการศึกษา 6 มาตรฐาน 32 ตัวบ่งชี้ และ 4) มาตรฐานด้านการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ มี 2 มาตรฐาน 4 ตัวบ่งชี้ รวม 18 มาตรฐาน 82 ตัวบ่งชี้ ดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2550, 9-14)

มาตรฐานด้านคุณภาพเด็ก

มาตรฐานที่ 1 เด็กมีคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์

ตัวบ่งชี้

1. มีวินัย มีความรับผิดชอบ และปฏิบัติตามหลักธรรมเบื้องต้นของศาสนาที่ตนนับถือ
2. มีความซื่อสัตย์สุจริต
3. มีความกตัญญูกตเวที

4. มีเมตตากรุณา เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ และเสียสละเพื่อส่วนรวม
5. ประหยัด รู้จักใช้ทรัพย์สินสิ่งของของตนเองและส่วนรวมอย่างคุ้มค่า
6. ภูมิใจในความเป็นไทย เห็นคุณค่าภูมิปัญญาไทย นิยมไทย และดำรงไว้ซึ่งความเป็นไทย

มาตรฐานที่ 2 เด็กมีจิตสำนึกในการอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม
ตัวบ่งชี้

1. รู้คุณค่าของสิ่งแวดล้อมและตระหนักถึงผลกระทบที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงสิ่งแวดล้อม
2. เข้าร่วมหรือมีส่วนร่วมกิจกรรม/โครงการอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม

มาตรฐานที่ 3 เด็กสามารถทำงานจนสำเร็จ ทำงานร่วมกับผู้อื่นได้และมีความรู้สึกที่ดี

ต่ออาชีพสุจริต

ตัวบ่งชี้

1. มีทักษะในการจัดการและทำงานให้สำเร็จ
2. เพียรพยายาม ขยัน อดทน ละเอียดรอบคอบในการทำงาน
3. ทำงานอย่างมีความสุข พัฒนางานและภูมิใจในผลงานของตนเอง
4. ทำงานร่วมกับผู้อื่นได้
5. มีความรู้สึกที่ดีต่ออาชีพสุจริตและหาความรู้เกี่ยวกับอาชีพที่ตนสนใจ

มาตรฐานที่ 4 เด็กสามารถคิดรวบยอด คิดแก้ปัญหาและคิดริเริ่ม สร้างสรรค์

ตัวบ่งชี้

1. มีความคิดรวบยอดเกี่ยวกับสิ่งต่างๆที่เกิดจากการเรียนรู้
2. แก้ปัญหาได้เหมาะสมกับวัย
3. มีจินตนาการและมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์

มาตรฐานที่ 5 เด็กมีความรู้และทักษะเบื้องต้น

ตัวบ่งชี้

1. มีทักษะในการใช้กล้ามเนื้อใหญ่-เล็ก
2. มีทักษะในการใช้ประสาทสัมผัสทั้ง 5
3. มีทักษะในการสื่อสาร
4. มีทักษะในการสังเกตและสำรวจ
5. มีทักษะในเรื่องมิติสัมพันธ์
6. มีทักษะในเรื่องจำนวน ปริมาณ น้ำหนัก และการกะประมาณ
7. เชื่อมโยงความรู้และทักษะต่างๆ

มาตรฐานที่ 6 เด็กมีความสนใจ ใฝ่รู้ รักการอ่าน และพัฒนาตนเอง

ตัวบ่งชี้

1. รู้จักตั้งคำถามเพื่อหาเหตุผล และมีความสนใจใฝ่รู้
2. มีความกระตือรือร้นในการเรียนรู้สิ่งต่างๆรอบตัว และสนุกกับการเรียนรู้

มาตรฐานที่ 7 เด็กมีสุขนิสัย สุขภาพกาย และสุขภาพจิตที่ดี

ตัวบ่งชี้

1. รักการออกกำลังกาย ดูแลสุขภาพ และช่วยเหลือตนเองได้
2. มีน้ำหนัก ส่วนสูง และมีสมรรถภาพทางกายตามเกณฑ์
3. มีความมั่นใจ กล้าแสดงออกอย่างเหมาะสม
4. ร่าเริง แจ่มใส มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีต่อเพื่อน ครูและผู้อื่น

มาตรฐานที่ 8 เด็กมีสุนทรียภาพและลักษณะนิสัยด้านศิลปะ คนตรี และการเคลื่อนไหว

ตัวบ่งชี้

1. มีความสนใจและร่วมกิจกรรมด้านศิลปะ
2. มีความสนใจและร่วมกิจกรรมด้านดนตรี
3. มีความสนใจและร่วมกิจกรรมการเคลื่อนไหว

มาตรฐานด้านการเรียนรู้

มาตรฐานที่ 9 ครูมีคุณธรรม จริยธรรม มีวุฒิ/ความรู้ ความสามารถ ตรงกับงานที่รับผิดชอบ หมั่นพัฒนานาตนเอง เข้ากับชุมชนได้ดี และมีครูพอเพียง

ตัวบ่งชี้

1. มีคุณธรรม จริยธรรม และปฏิบัติตามจรรยาบรรณของวิชาชีพ
2. มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับเด็ก ผู้ปกครอง และชุมชน
3. มีความมุ่งมั่น และอุทิศตนในการสอนและพัฒนาเด็ก
4. มีการแสวงหาความรู้และเทคนิควิธีการใหม่ รับฟังความคิดเห็น ใจกว้าง และยอมรับการเปลี่ยนแปลง
5. จบการศึกษาระดับปริญญาตรีทางการศึกษาหรือเทียบเท่าขึ้นไป
6. สอนตรงตามวิชาเอก-โท หรือ ตรงตามความถนัด
7. มีจำนวนพอเพียง (หมายรวมทั้งครูและบุคลากรสนับสนุน)

มาตรฐานที่ 10 ครูมีความสามารถในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพและเน้นเด็กเป็นสำคัญ

ตัวบ่งชี้

1. มีความรู้ ความเข้าใจเป้าหมายการจัดการศึกษาและหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย

2. มีการวิเคราะห์เด็กเป็นรายบุคคล
3. มีความสามารถในการจัดประสบการณ์ที่เน้นเด็กเป็นสำคัญ
4. มีความสามารถในการใช้สื่อที่เหมาะสมและสอดคล้องกับการเรียนรู้ของเด็ก
5. มีการประเมินพัฒนาการของเด็กตามสภาพจริง โดยคำนึงถึงพัฒนาการตามวัย
6. มีการนำผลการประเมินพัฒนาการมาปรับเปลี่ยนการจัดประสบการณ์ เพื่อพัฒนา

เด็กให้เต็มตามศักยภาพ

7. มีการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของเด็กและนำไปใช้พัฒนาเด็ก

มาตรฐานด้านการบริหารและการจัดการศึกษา

มาตรฐานที่ 11 ผู้บริหารมีคุณธรรม จริยธรรม มีภาวะผู้นำ และมีความสามารถในการบริหารจัดการศึกษา

ตัวบ่งชี้

1. มีคุณธรรม จริยธรรม และปฏิบัติตามจรรยาบรรณของวิชาชีพ
2. มีความคิดริเริ่ม มีวิสัยทัศน์ และเป็นผู้นำทางวิชาการ
3. มีความสามารถในการบริหารงานวิชาการและการจัดการ
4. มีการบริหารที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ผู้เกี่ยวข้องพึงพอใจ

มาตรฐานที่ 12 สถานศึกษามีการจัดองค์กร โครงสร้างระบบการบริหารงาน และพัฒนาองค์กรอย่างเป็นระบบครบวงจร

ตัวบ่งชี้

1. มีการจัดองค์กร โครงสร้าง และระบบการบริหารงานที่มีความคล่องตัวสูงและปรับเปลี่ยนได้เหมาะสมตามสถานการณ์
2. มีการจัดการข้อมูลสารสนเทศอย่างเป็นระบบ ครอบคลุมและทันต่อการใช้งาน
3. มีระบบการประกันคุณภาพภายในที่ดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง
4. มีการพัฒนาบุคลากรอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง
5. ผู้รับบริการและผู้เกี่ยวข้องพึงพอใจผลการบริหารงานและการพัฒนาเด็ก

มาตรฐานที่ 13 สถานศึกษามีการบริหารและจัดการศึกษา โดยใช้สถานศึกษาเป็นฐาน

ตัวบ่งชี้

1. มีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา
2. มีการบริหารเชิงกลยุทธ์และใช้หลักการมีส่วนร่วม
3. มีคณะกรรมการสถานศึกษาร่วมพัฒนาสถานศึกษา
4. มีการบริหารที่มุ่งผลสัมฤทธิ์ของงาน

5. มีการตรวจสอบและถ่วงดุล

มาตรฐานที่ 14 สถานศึกษามีการจัดหลักสูตร และประสบการณ์การเรียนรู้ที่เน้นเด็กเป็นสำคัญ

ตัวบ่งชี้

1. มีหลักสูตรที่เหมาะสมกับเด็กและท้องถิ่น
2. มีการส่งเสริมให้ครูจัดทำแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ที่ตอบสนองความสนใจ และเหมาะสมกับวัยของเด็ก
3. มีการส่งเสริมและพัฒนานวัตกรรมการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ และสื่ออุปกรณ์ การเรียนที่เอื้อต่อการเรียนรู้
4. มีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยบูรณาการผ่านการเล่นและเด็กได้เรียนรู้จาก ประสบการณ์ตรง
5. มีการบันทึก การรายงานผล และการส่งต่อข้อมูลของเด็กอย่างเป็นระบบ
6. มีการนิเทศและนำผลไปปรับปรุงการจัดกิจกรรม/ประสบการณ์อย่างสม่ำเสมอ
7. มีการนำแหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการจัดประสบการณ์

มาตรฐานที่ 15 สถานศึกษามีการจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณภาพเด็กอย่างหลากหลาย

ตัวบ่งชี้

1. มีการจัดและพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือเด็กอย่างทั่วถึง
2. มีการจัดกิจกรรม กระตุ้นพัฒนาการทางสมอง ตอบสนองความสนใจ และส่งเสริม ความคิดสร้างสรรค์เด็ก
3. มีการจัดกิจกรรมส่งเสริมค่านิยมที่ดีงาม
4. มีการจัดกิจกรรมส่งเสริมด้านศิลปะ ดนตรี และการเคลื่อนไหว
5. มีการจัดกิจกรรมสืบสานและสร้างสรรค์ วัฒนธรรม ประเพณีและภูมิปัญญาไทย
6. มีการจัดกิจกรรมส่งเสริมความเป็นประชาธิปไตย

มาตรฐานที่ 16 สถานศึกษามีการจัดสภาพแวดล้อมและการบริการที่ส่งเสริมให้พัฒนา ตามธรรมชาติเต็มศักยภาพ

ตัวบ่งชี้

1. มีสภาพที่เอื้อต่อการเรียนรู้ มีอาคารสถานที่ที่เหมาะสม
2. มีการส่งเสริมสุขภาพอนามัยและความปลอดภัยของเด็ก
3. มีการให้บริการเทคโนโลยีสารสนเทศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ด้วยตนเอง และการเรียนรู้ แบบมีส่วนร่วม

4. มีห้องเรียน ห้องสมุด สนามเด็กเล่น พื้นที่สีเขียว และสิ่งอำนวยความสะดวกพอเพียง และอยู่ในสภาพใช้งานได้ดี

5. มีการจัดและใช้แหล่งเรียนรู้ทั้งในและนอกสถานศึกษา

มาตรฐานด้านการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้

มาตรฐานที่ 17 สถานศึกษามีการสนับสนุนและใช้แหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาในท้องถิ่น
ตัวบ่งชี้

1. มีการเชื่อมโยงและแลกเปลี่ยนข้อมูลกับแหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาในท้องถิ่น
2. สนับสนุนให้แหล่งเรียนรู้ ภูมิปัญญา และชุมชน เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำ

หลักสูตรระดับสถานศึกษา

มาตรฐานที่ 18 สถานศึกษามีการร่วมมือกันระหว่างบ้าน องค์กรทางศาสนา สถาบันทางวิชาการ และองค์กรภาครัฐและเอกชนเพื่อพัฒนาวิธีการเรียนรู้ในชุมชน

ตัวบ่งชี้

1. เป็นแหล่งวิทยากรในการแสวงหาความรู้และบริการชุมชน
2. มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน

มาตรฐานเพื่อการประเมินคุณภาพภายในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน แบ่งออกเป็น 4 ด้าน คือ 1) มาตรฐานด้านคุณภาพผู้เรียน มี 8 มาตรฐาน 33 ตัวบ่งชี้ 2) มาตรฐานด้านการเรียนการสอน มี 2 มาตรฐาน 14 ตัวบ่งชี้ 3) มาตรฐานด้านการบริหารและการจัดการศึกษา 6 มาตรฐาน 33 ตัวบ่งชี้ และ 4) มาตรฐานด้านการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ มี 2 มาตรฐาน 4 ตัวบ่งชี้ รวม 18 มาตรฐาน 84 ตัวบ่งชี้ ดังนี้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2549, 11-17)

มาตรฐานด้านคุณภาพผู้เรียน

มาตรฐานที่ 1 ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์

ตัวบ่งชี้

1. มีวินัย มีความรับผิดชอบ ปฏิบัติตนตามหลักธรรมเบื้องต้น ของศาสนาที่ตนนับถือ
2. มีความซื่อสัตย์ สุจริต
3. มีความกตัญญูกตเวทิต
4. มีเมตตากรุณา เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ และเสียสละเพื่อส่วนรวม
5. ประหยัด รู้จักใช้ทรัพย์สินของส่วนตนและส่วนรวมอย่างคุ้มค่า
6. ภูมิใจในความเป็นไทย เห็นคุณค่าภูมิปัญญาไทย นิยมไทยและดำรงไว้ซึ่งความเป็นไทย

มาตรฐานที่ 2 ผู้เรียนมีจิตสำนึกในการอนุรักษ์และพัฒนา

ตัวบ่งชี้

1. รับรู้คุณค่าของสิ่งแวดล้อมและตระหนักถึงผลกระทบที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงสิ่งแวดล้อม

2. เข้าร่วมหรือมีส่วนร่วมกิจกรรม/โครงการอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม

มาตรฐานที่ 3 ผู้เรียนมีทักษะในการทำงาน รักการทำงาน สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ และมีเจตคติที่ดีต่ออาชีพ

ตัวบ่งชี้

1. มีทักษะในการจัดการและทำงานให้เสร็จ

2. เพียรพยายาม ขยัน อดทน ละเอียดรอบคอบในการทำงาน

3. ทำงานอย่างมีความสุข พัฒนางานและภูมิใจในผลงานของตนเอง

4. ทำงานร่วมกับผู้อื่นได้

5. มีความรู้สึกที่ดีต่ออาชีพสุจริตและหาความรู้เกี่ยวกับอาชีพที่ตนสนใจ

มาตรฐานที่ 4 ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ มีวิจารณญาณ มีความคิดสร้างสรรค์ คิดไตร่ตรอง และมีวิสัยทัศน์

ตัวบ่งชี้

1. สามารถคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ สรุปความคิดรวบยอด คิดอย่างเป็นระบบและมีการคิดแบบองค์รวม

2. สามารถคาดการณ์ กำหนดเป้าหมาย และแนวทางการตัดสินใจได้

3. ประเมินและเลือกแนวทางการตัดสินใจ และแก้ไขปัญหาอย่างมีสติ

มาตรฐานที่ 5 ผู้เรียนมีความรู้และทักษะที่จำเป็นตามหลักสูตร

ตัวบ่งชี้

1. มีระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเฉลี่ยตามเกณฑ์

2. มีผลทดสอบรวบยอดระดับชาติเฉลี่ยตามเกณฑ์

3. สามารถสื่อความคิดผ่านการพูด เขียน หรือนำเสนอด้วยวิธีต่าง ๆ

4. สามารถใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารได้ทั้งภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ

5. สามารถใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อพัฒนาการเรียนรู้

มาตรฐานที่ 6 ผู้เรียนมีทักษะในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง รักการเรียนรู้และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง

ตัวบ่งชี้

1. มีนิสัยรักการอ่าน การเขียน และการฟัง รู้จักตั้งคำถามเพื่อหาเหตุผล
2. สนใจแสวงหาความรู้จากแหล่งต่างๆรอบตัว ใช้ห้องสมุด แหล่งความรู้และสื่อต่าง ๆ ได้ ทั้งในและนอกสถานศึกษา
3. มีวิธีการเรียนรู้ของตนเอง เรียนรู้ร่วมกับผู้อื่นได้ สนุกกับการเรียนรู้และชอบมาโรงเรียน

มาตรฐานที่ 7 ผู้เรียนมีสุขนิสัย สุขภาพกาย และสุขภาพจิตที่ดี
ตัวบ่งชี้

1. มีสุขนิสัยในการ ดูแลสุขภาพ และออกกำลังกายสม่ำเสมอ
2. มีน้ำหนัก ส่วนสูง และมีสมรรถภาพทางกายตามเกณฑ์
3. ป้องกันตนเองจากสิ่งเสพติดให้โทษและหลีกเลี่ยงสภาวะที่เสี่ยงต่อความรุนแรง

โรคภัย อุบัติเหตุ และปัญหาทางเพศ

4. มีความมั่นใจ กล้าแสดงออกอย่างเหมาะสม และให้เกียรติผู้อื่น
5. มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีต่อเพื่อน ครูและผู้อื่น

มาตรฐานที่ 8 ผู้เรียนมีสุนทรียภาพและลักษณะนิสัยด้านศิลปะ ดนตรี และกีฬา
ตัวบ่งชี้

1. ชื่นชม ร่วมกิจกรรม และมีผลงานด้านศิลปะ
2. ชื่นชม ร่วมกิจกรรม และมีผลงานด้านดนตรี/นาฏศิลป์
3. ชื่นชม ร่วมกิจกรรม และมีผลงานด้านกีฬา /นันทนาการ

มาตรฐานด้านการจัดการเรียนรู้

มาตรฐานที่ 9 ครูมีคุณธรรม จริยธรรม มีวุฒิ/ความรู้ ความสามารถ ตรงกับงานที่
รับผิดชอบ หมั่นพัฒนานาตนเอง เข้ากับชุมชนได้ดี และมีครูพอเพียง

ตัวบ่งชี้

1. มีคุณธรรม จริยธรรม และปฏิบัติตามจรรยาบรรณของวิชาชีพ
2. มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับเด็ก ผู้ปกครอง และชุมชน
3. มีความมุ่งมั่น และอุทิศตนในการสอนและพัฒนาผู้เรียน
4. มีการแสวงหาความรู้และเทคนิควิธีการใหม่ รับฟังความคิดเห็น ใจกว้าง และ

ยอมรับการเปลี่ยนแปลง

5. จบการศึกษาระดับปริญญาตรีทางการศึกษาหรือเทียบเท่าขึ้นไป
6. สอนตรงตามวิชาเอก-โท หรือ ตรงตามความถนัด
7. มีจำนวนพอเพียง (หมายรวมทั้งครูและบุคลากรสนับสนุน)

มาตรฐานที่ 10 ครูมีความสามารถในการจัดการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพและ
เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

ตัวบ่งชี้

1. มีความรู้ ความเข้าใจเป้าหมายการจัดการศึกษาและหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน
2. มีการวิเคราะห์ศักยภาพของผู้เรียนและเข้าใจผู้เรียนเป็นรายบุคคล
3. มีความสามารถในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
4. มีความสามารถใช้เทคโนโลยีในการพัฒนาการเรียนรู้ของตนเองและผู้เรียน
5. มีการประเมินผลการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับสภาพการเรียนรู้ที่จัดให้ผู้เรียน

และอิงพัฒนาการของผู้เรียน

6. มีการนำผลการประเมินมาปรับเปลี่ยน การเรียนการสอน เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เต็ม

ตามศักยภาพ

7. มีการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนและนำไปใช้พัฒนาผู้เรียน

มาตรฐานด้านการบริหารและการจัดการศึกษา

มาตรฐานที่ 11 ผู้บริหารมีคุณธรรม จริยธรรม มีภาวะผู้นำ และมีความสามารถในการบริหารจัดการศึกษา

ตัวบ่งชี้

1. มีคุณธรรม จริยธรรม และปฏิบัติตามจรรยาบรรณของวิชาชีพ
2. มีความคิดริเริ่ม มีวิสัยทัศน์ และเป็นผู้นำทางวิชาการ
3. มีความสามารถในการบริหารงานวิชาการและการจัดการ
4. มีการบริหารที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ผู้เกี่ยวข้องพึงพอใจ

มาตรฐานที่ 12 สถานศึกษามีการจัดองค์กร โครงสร้าง ระบบการบริหารงาน และพัฒนาองค์กรอย่างเป็นระบบครบวงจร

ตัวบ่งชี้

1. มีการจัดองค์กร โครงสร้าง และระบบการบริหารงานที่มีความคล่องตัวสูงและปรับเปลี่ยนได้เหมาะสมตามสถานการณ์

2. มีการจัดการข้อมูลสารสนเทศอย่างเป็นระบบ ครบคลุมและทันต่อการใช้งาน
3. มีระบบการประกันคุณภาพภายในที่ดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง
4. มีการพัฒนาบุคลากรอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง
5. ผู้รับบริการและผู้เกี่ยวข้องพึงพอใจผลการบริหารงานและการพัฒนาผู้เรียน

มาตรฐานที่ 13 สถานศึกษามีการบริหารและจัดการศึกษา โดยใช้สถานศึกษาเป็นฐาน
ตัวบ่งชี้

1. มีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา
2. มีการบริหารเชิงกลยุทธ์และใช้หลักการมีส่วนร่วม
3. มีคณะกรรมการสถานศึกษาร่วมพัฒนาสถานศึกษา
4. มีการบริหารที่มุ่งผลสัมฤทธิ์ของงาน
5. มีการตรวจสอบและถ่วงดุล

มาตรฐานที่ 14 สถานศึกษามีการจัดหลักสูตร และกระบวนการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียน
เป็นสำคัญ

ตัวบ่งชี้

1. มีหลักสูตรที่เหมาะสมกับผู้เรียนและท้องถิ่น
2. มีรายวิชา/กิจกรรมที่หลากหลายให้ผู้เรียนเลือกเรียนตามความสนใจ
3. มีการส่งเสริมให้ครูจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ที่ตอบสนอง ความถนัดและ

ความสามารถของผู้เรียน

4. มีการส่งเสริมและพัฒนานวัตกรรมจัดการเรียนรู้ และสื่ออุปกรณ์การเรียนรู้ที่
เอื้อต่อการเรียนรู้

5. มีการจัดระบบการบันทึก การรายงานผล และการส่งต่อข้อมูลของผู้เรียน
6. มีระบบการนิเทศการสอนและนำผลไปปรับปรุงการสอนอย่างสม่ำเสมอ
7. มีการนำแหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการเรียนการสอน

มาตรฐานที่ 15 สถานศึกษามีการจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณภาพผู้เรียนอย่างหลากหลาย

ตัวบ่งชี้

1. มีการจัดและพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนที่เข้มแข็งและทั่วถึง
2. มีการจัดกิจกรรมส่งเสริม และตอบสนองความสามารถทางวิชาการ และความคิด

สร้างสรรค์ของผู้เรียน

3. มีการจัดกิจกรรมส่งเสริมและตอบสนองความสามารถพิเศษและความถนัดของ
ผู้เรียนให้เต็มตามศักยภาพ

4. มีการจัดกิจกรรมส่งเสริมค่านิยมที่ดีงาม
5. มีการจัดกิจกรรมส่งเสริมด้านศิลปะ ดนตรี/นาฏศิลป์และกีฬา/นันทนาการ
6. มีการจัดกิจกรรมสืบสานและสร้างสรรค์ วัฒนธรรม ประเพณีและภูมิปัญญาไทย
7. มีการจัดกิจกรรมส่งเสริมความเป็นประชาธิปไตย

มาตรฐานที่ 16 สถานศึกษามีการจัดสภาพแวดล้อมและการบริการที่ส่งเสริมให้พัฒนา
ตามธรรมชาติเต็มศักยภาพ

ตัวบ่งชี้

1. มีสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ มีอาคารสถานที่ที่เหมาะสม
2. มีการส่งเสริมสุขภาพอนามัยและความปลอดภัยของผู้เรียน
3. มีการให้บริหารเทคโนโลยีสารสนเทศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ด้วยตนเอง และการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม
4. มีห้องเรียน ห้องสมุด สนามเด็กเล่น พื้นที่สีเขียว และสิ่งอำนวยความสะดวก พอเพียง และอยู่ในสภาพใช้การได้ดี
5. มีการจัดและใช้แหล่งเรียนรู้ทั้งในและนอกสถานศึกษา

มาตรฐานด้านการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้

มาตรฐานที่ 17 สถานศึกษามีการสนับสนุนและใช้แหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาในท้องถิ่น
ตัวบ่งชี้

1. มีการเชื่อมโยงและแลกเปลี่ยนข้อมูลกับแหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาในท้องถิ่น
2. สนับสนุนให้แหล่งเรียนรู้ ภูมิปัญญา และชุมชน เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตรระดับสถานศึกษา

มาตรฐานที่ 18 สถานศึกษามีการร่วมมือกันระหว่างบ้าน องค์กรทางศาสนา สถาบัน
ทางวิชาการ และองค์กรภาครัฐและเอกชนเพื่อพัฒนาวิธีการเรียนรู้ในชุมชน

ตัวบ่งชี้

1. เป็นแหล่งวิทยากรในการแสวงหาความรู้และบริการชุมชน
2. มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน

**การเปรียบเทียบมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานกับมาตรฐานเพื่อการประเมินคุณภาพ
ภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน**

จากการศึกษามาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน และมาตรฐานเพื่อการประเมินคุณภาพ
ภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน สามารถเปรียบเทียบกันดังตาราง 1 ต่อไปนี้ (สำนักงาน
คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2550, 18-19)

ตาราง 1 การเปรียบเทียบมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานกับมาตรฐานเพื่อประเมินคุณภาพ
ภายนอก ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน	มาตรฐานเพื่อประเมินคุณภาพภายนอก ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน
<p>มาตรฐานด้านคุณภาพผู้เรียน</p> <p>มาตรฐานที่ 1 ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรม และ ค่านิยมที่พึงประสงค์</p> <p>มาตรฐานที่ 2 ผู้เรียนมีจิตสำนึกในการอนุรักษ์ และพัฒนาสิ่งแวดล้อม</p> <p>มาตรฐานที่ 3 ผู้เรียนมีทักษะในการทำงาน รักการทำงาน สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ และมีเจตคติที่ดีต่ออาชีพสุจริต</p> <p>มาตรฐานที่ 4 ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ มีวิจารณญาณ มีความคิดสร้างสรรค์ คิดไตร่ตรองและมีวิสัยทัศน์</p> <p>มาตรฐานที่ 5 ผู้เรียนมีความรู้และทักษะที่จำเป็นตามหลักสูตร</p> <p>มาตรฐานที่ 6 ผู้เรียนมีทักษะในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง รักการเรียนรู้ และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง</p> <p>มาตรฐานที่ 7 ผู้เรียนมีสุขนิสัย สุขภาพกาย และสุขภาพจิตที่ดี</p> <p>มาตรฐานที่ 8 ผู้เรียนมีสุนทรียภาพและลักษณะนิสัยด้านศิลปะ ดนตรี และกีฬา</p>	<p>มาตรฐานด้านคุณภาพผู้เรียน</p> <p>มาตรฐานที่ 1 ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ (1,2)</p> <p>มาตรฐานที่ 2 ผู้เรียนมีสุขนิสัย สุขภาพกาย และสุขภาพจิตที่ดี (7)</p> <p>มาตรฐานที่ 3 ผู้เรียนมีสุนทรียภาพและลักษณะนิสัยด้านศิลปะ ดนตรี และกีฬา (8)</p> <p>มาตรฐานที่ 4 ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ มีวิจารณญาณ มีความคิดสร้างสรรค์ คิดไตร่ตรองและมีวิสัยทัศน์ (4)</p> <p>มาตรฐานที่ 5 ผู้เรียนมีความรู้และทักษะที่จำเป็นตามหลักสูตร (5)</p> <p>มาตรฐานที่ 6 ผู้เรียนมีทักษะในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง รักการเรียนรู้ และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง (6)</p>

ตาราง 1 (ต่อ)

มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน	มาตรฐานเพื่อประเมินคุณภาพภายนอก ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน
<p>มาตรฐานด้านการเรียนการสอน</p> <p>มาตรฐานที่ 9 ครูมีคุณธรรมจริยธรรม มีวุฒิ/ ความรู้ความสามารถตรงกับงานที่รับผิดชอบ หมั่นพัฒนาตนเองเข้ากับชุมชน ได้ดี และมีครูพอเพียง</p> <p>มาตรฐานที่ 10 ครูมีความสามารถในการจัดการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพและเน้น ผู้เรียนเป็นสำคัญ</p>	<p>มาตรฐานด้านครู</p> <p>มาตรฐานที่ 8 ครูมีคุณธรรมจริยธรรม มีวุฒิ/ความรู้ความสามารถตรงกับงานที่รับผิดชอบ หมั่นพัฒนาตนเอง และมีครูพอเพียง (9)</p> <p>มาตรฐานที่ 9 ครูมีความสามารถในการจัดการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพและเน้น ผู้เรียนเป็นสำคัญ (10)</p>
<p>มาตรฐานด้านการบริหารและการจัดการศึกษา</p> <p>มาตรฐานที่ 11 ผู้บริหารมีคุณธรรมจริยธรรม มีภาวะผู้นำ และมีความสามารถในการบริหารจัดการศึกษา</p> <p>มาตรฐานที่ 12 สถานศึกษามีการจัดองค์กร โครงสร้างระบบการบริหาร และพัฒนาองค์กรอย่างเป็นระบบครบวงจร</p> <p>มาตรฐานที่ 13 สถานศึกษามีการจัดการบริหารและจัดการศึกษาโดยใช้สถานศึกษาเป็นฐาน</p> <p>มาตรฐานที่ 14 สถานศึกษามีการจัดหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ</p> <p>มาตรฐานที่ 15 สถานศึกษามีการจัดกิจกรรม ส่งเสริมคุณภาพผู้เรียนอย่างหลากหลาย</p> <p>มาตรฐานที่ 16 สถานศึกษามีการจัดสภาพแวดล้อมและการบริการที่ส่งเสริมให้พัฒนาตามธรรมชาติเต็มศักยภาพ</p>	<p>มาตรฐานด้านผู้บริหาร</p> <p>มาตรฐานที่ 10 ผู้บริหารมีภาวะผู้นำและมีความสามารถในการบริหารจัดการศึกษา (11)</p> <p>มาตรฐานที่ 11 สถานศึกษามีการจัดองค์กร โครงสร้าง และการบริหารงานอย่างเป็นระบบครบวงจรให้บรรลุเป้าหมายการศึกษา (12, 13)</p> <p>มาตรฐานที่ 12 สถานศึกษามีการจัดการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (14,15,16)</p> <p>มาตรฐานที่ 13 สถานศึกษามีหลักสูตรที่เหมาะสมกับผู้เรียนและท้องถิ่น มีสื่อการเรียนการสอนที่เอื้อต่อการเรียนรู้ (14)</p>
<p>มาตรฐานด้านการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้</p> <p>มาตรฐานที่ 17 สถานศึกษามีการสนับสนุนและใช้แหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาในท้องถิ่น</p> <p>มาตรฐานที่ 18 สถานศึกษามีการร่วมมือกันระหว่างบ้าน องค์กรทางศาสนา สถาบันทางวิชาการ และองค์กรภาครัฐและเอกชน เพื่อพัฒนาวิถีการเรียนรู้ในชุมชน</p>	<p>มาตรฐานที่ 14 สถานศึกษาส่งเสริมความสัมพันธ์และความร่วมมือกับชุมชนในการพัฒนาการศึกษา (17, 18, 14.7)</p>

เมื่อวิเคราะห์เปรียบเทียบความเชื่อมโยงสอดคล้องกัน จะเห็นได้ว่ามีความเชื่อมโยงและสอดคล้องกันในทุกมิติ แม้ในส่วนของ การประเมินคุณภาพเขตพื้นที่การศึกษา ยังใช้มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นเครื่องมือประเมินเพื่อเติมเต็มในส่วนที่ควรพัฒนาให้ดีขึ้นภายในสถานศึกษา เพื่อให้สถานศึกษาพร้อมรับการประเมินคุณภาพภายนอกได้อย่างมั่นใจ

ปัญหาการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนและการดำเนินการประกันคุณภาพภายใน

หน้าที่สำคัญประการหนึ่งของผู้บริหารโรงเรียน คือ การหาวิธีการหรือเทคนิคต่าง ๆ มาใช้ในการแก้ปัญหาและปรับปรุงงานในหน้าที่ให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงในด้านต่าง ๆ การบริหารงานในโรงเรียนเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามเป้าหมายนั้น จำเป็นต้องใช้ทักษะการบริหารงานที่หลากหลายพร้อมปรับให้เหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบันอยู่เสมอ โดยเฉพาะการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อการประกันคุณภาพการศึกษานั้น เป็นตัวบ่งชี้ให้เห็นถึงความน่าเชื่อถือของโรงเรียนต่อการจัดการศึกษา ว่ามีทิศทางความก้าวหน้าหรือถอยหลัง และได้มาตรฐานมากน้อยเพียงใด

ปัญหาการดำเนินการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียน

จากรายงานรายงานประจำปี 2551 ของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (2551,13) ด้านปัญหาและอุปสรรคในการประเมินคุณภาพและมาตรฐาน ทางการศึกษาไว้ดังนี้

1. สถานศึกษายังขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาหรือการประกันคุณภาพภายใน ตามมาตรา 48 แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 กล่าวคือสถานศึกษายังไม่ได้นำระบบการประกันคุณภาพการศึกษามาใช้ในการบริหารงานภายในสถานศึกษาอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง รวมทั้งการส่งเสริมให้ครูอาจารย์และบุคลากรภายในสถานศึกษาปฏิบัติงานภายใต้ระบบการประกันคุณภาพเพื่อให้เกิดการปฏิบัติงานปกติ ซึ่งโดยภาพรวมการปฏิบัติงานและการบริหารจัดการภายในสถานศึกษายังไม่สะท้อนภาพของการประกันคุณภาพการทำงานที่เป็นระบบชัดเจน

2. สถานศึกษายังไม่สามารถรายงานผลการปฏิบัติงานที่เป็นรายงานการประเมินตนเอง (SAR) หรือรายงานประจำปีที่มีคุณภาพ ข้อมูลในรายงานการประเมินตนเองไม่สะท้อนถึงระบบการประกันคุณภาพและการประเมินตนเองเพื่อการพัฒนา มีสถานศึกษาหลายแห่งที่จัดทำรายงานการประเมินตนเองหรือรายงานประจำปีที่รายงานต่อต้านสังกัด และที่ใช้ในการรับรองการประเมินภายนอกเป็นคนละฉบับ รวมทั้งไม่สามารถจัดทำรายงานการประเมินตนเองเพื่อรับการประเมินภายนอกได้ทันตามระยะเวลาที่กำหนดแม้จะสิ้นปีการศึกษามาเป็นระยะเวลานาน และจากการให้

ข้อสังเกต ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าว นอกเหนือจากผู้บริหารสถานศึกษาที่เป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญต่อกระบวนการและการดำเนินการด้านการประกันคุณภาพการจัดการศึกษาภายในสถานศึกษาแล้ว ในระยะยาวควรมีการเตรียมความพร้อมสำหรับผู้ช่วยผู้บริหารสถานศึกษา หรือครูอาจารย์รุ่นใหม่ให้เป็นผู้นำทางด้านการประกันคุณภาพการศึกษา เพื่อให้กระบวนการในการประกันคุณภาพภายในขับเคลื่อนไปอย่างต่อเนื่องและสะท้อนประสิทธิภาพในการบริหารจัดการศึกษาภายในสถานศึกษาแต่ละแห่งได้อย่างยั่งยืน หรือเป็นวัฒนธรรมการปฏิบัติงานด้านการศึกษาอย่างประกันคุณภาพ เพื่อคุณภาพของผู้จบการศึกษาในแต่ละด้านอย่างแท้จริง ทั้งนี้ ควรมีมาตรการส่งเสริมที่มีประสิทธิภาพ เช่นการเชื่อมโยงสอดคล้องกับระบบการประเมินวิทยฐานะ เป็นต้น

ปัญหาในการจัดการศึกษาของประเทศไทยโดยเฉพาะคุณภาพการศึกษาของคนไทย ยังมีความแตกต่างกันในแต่ละพื้นที่ โดยเฉพาะระหว่างเขตเมืองกับชนบท ดังที่สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2542, 2) ได้สรุปว่า ผู้จบการศึกษาในแต่ละระดับของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานยังไม่มีคุณภาพและยังไม่มีมาตรฐานกลางของสถานศึกษาที่พึงประสงค์ มีความสับสนและขาดสภาพสมดุลของแนวคิดต่างๆ เจริญไยบาย ขาดมาตรฐานที่กำกับติดตามให้สถานศึกษาติดตามให้สถานศึกษาดำเนินงานอย่างต่อเนื่องในการพัฒนาคุณภาพของการจัดการเรียนการสอนซึ่ง อารุง จันทวานิช และไพบุลย์ แจ่มพงษ์ (2542, 5) เสนอว่า คุณภาพการศึกษากำลังเป็นจุดวิกฤติของระบบการศึกษาไทย กล่าวคือครูผู้สอนระดับประถมศึกษาที่มีคุณภาพต่ำลง ครูมีเจตคติที่ไม่ดีต่อการประกอบวิชาชีพครูกำหนดสัดส่วนเวลาเรียนและเนื้อหาทางวิชาการและทักษะอื่นๆ ยังไม่เหมาะสม ขาดเนื้อหาสาระที่จำเป็นต่อการเรียนรู้โลกแห่งอนาคต ครูส่วนใหญ่ยังใช้การสอนแบบบรรยาย ไม่นับกระบวนการให้ผู้เรียนได้พัฒนาการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ บูรณาการ การแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง และครูยังใช้สื่อการเรียนการสอนไม่มากนัก

จากสภาพปัญหาดังกล่าว รัฐบาลได้ตระหนักถึงความสำคัญของการประเมินคุณภาพการศึกษาเพื่อให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 หมวด 6 ที่กำหนดให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาโดยหน่วยงานต้นสังกัดต้องจัดให้มีระบบการประเมินคุณภาพการศึกษา เพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา และเพื่อรองรับการประเมินคุณภาพจากองค์กรภายนอกอย่างน้อย 1 ครั้ง ทุก 5 ปี ดังนั้น มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2550, 8) ประกาศให้ใช้เมื่อวันที่ 15 พฤศจิกายน 2548 ประกอบด้วย อุดมการณ์และหลักการจัดการศึกษามาตรฐานการศึกษา และเพื่อให้สะดวกต่อการนำสู่การปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมถึงประสิทธิผลในการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จึงได้จัดทำคำอธิบายและระดับคุณภาพพร้อมทั้งเกณฑ์การผ่านมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานขึ้น เพื่อให้สถานศึกษา

ตลอดจนเขตพื้นที่การศึกษาใช้เป็นเครื่องมือในการควบคุม ตรวจสอบ และประเมินคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษาต่อไป

บริบทของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 (2552, 5-6) ในการปฏิรูปการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 เป็นการปรับเปลี่ยนครั้งสำคัญของการศึกษาไทย ทั้งแนวคิด โครงสร้างและกระบวนการ ด้วยความ มุ่งมั่นที่จะยกระดับคุณภาพการศึกษา และคุณภาพของคนไทยโดยรวม รวมทั้งเป็นการ ปรับเปลี่ยนที่เกี่ยวข้องและส่งผลกระทบต่อคนไทยทุกคน การปรับเปลี่ยนครั้งสำคัญนี้ จึงจำเป็นต้องดำเนินการบนพื้นฐานของปรัชญา สภาพจริง ความเป็นไปได้และต้องดำเนินการ อย่างรอบคอบระมัดระวังรวมทั้งใช้ยุทธศาสตร์การปรับเปลี่ยนที่เหมาะสมอีกด้วย สาระสำคัญของการปฏิรูปที่แท้จริงแล้ว จำเป็นต้องปฏิรูปองค์รวม การจัดการปฏิรูปทุกเรื่องจำเป็นต้องดำเนินการประสานสอดคล้องกันทุกเรื่องทุกระดับ จึงจะส่งผลสำเร็จตามเป้าประสงค์ อย่างไรก็ตามในส่วนของการปรับเปลี่ยน โครงสร้าง โดยเฉพาะการปรับเปลี่ยนโครงสร้างการบริหารจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน กำหนดให้มีเขตพื้นที่การศึกษา (มาตรา 37) รองรับ การกระจายอำนาจทั้งด้านบริหารทั่วไป ด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ และด้านบุคลากร นับเป็นการปรับเปลี่ยนที่มีความสำคัญอย่างยิ่งและส่งผล โดยตรงต่อครูและบุคลากรทางการศึกษาที่จะเป็น กลจักรสำคัญที่จะนำไปสู่ความสำเร็จของการปฏิรูปการศึกษา

พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ.2546 ได้กำหนดเขตพื้นที่การศึกษา จำนวน 175 เขต และปี พ.ศ. 2551 กระทรวงศึกษาธิการ ได้มีประกาศ กระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง ปรับปรุงแก้ไข กำหนดเขตพื้นที่การศึกษา และกำหนดเขตพื้นที่ การศึกษาเพิ่มเติม ตามพระราชกฤษฎีกา เบกษา หน้า 18 เล่ม 125 ตอนพิเศษ 24 ง วันที่ 4 กุมภาพันธ์ 2551 ประกาศเขตพื้นที่เป็น 185 เขต โดยให้กระทรวงศึกษาธิการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องยึดถือ จำนวนและขอบเขตของเขตพื้นที่การศึกษาเป็นหลักในการกำหนดอัตรากำลัง การจัดระบบ การบริหารงานและการดำเนินการอื่นใดที่เกี่ยวข้องเพื่อการบริหารจัดการทางการศึกษาในรูปแบบใหม่

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหาร ราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ.2546 โดยมีอาคารสำนักงานชั่วคราวตั้งอยู่ในบริเวณ โรงเรียนพุท ไชสง อำเภอพุทไชสง ระยะทางห่างจากตัวจังหวัดประมาณ 60 กิโลเมตร ไปทางทิศเหนือ มีหน้าที่ รับผิดชอบส่งเสริม สนับสนุนการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ให้แก่โรงเรียนในอำเภอ พุทไชสง อำเภอนาโพธิ์ อำเภอกุเมือง อำเภอบ้านใหม่ไชยพจน์ อำเภอสตึก และอำเภอแคนดง รวม 6 อำเภอ

ในปัจจุบันสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 ได้ย้ายมาอยู่ที่โรงเรียนตงศิริราษฎร์อนุสรณ์ ถนนสายพุทธโรสงอำเภอบ้านใหม่ไชยพจน์ อำเภอบุรีรัมย์ เมื่อวันที่ 14 พฤษภาคม พ.ศ.2551 เริ่มปฏิบัติงานตั้งแต่วันที่พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการมีผลใช้บังคับเมื่อวันที่ 7 กรกฎาคม พ.ศ.2546 ตอบสนองงานของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการอย่างต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพ โดยปัจจุบันมี นายธีรวุฒิ พุทธการี เป็นผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 มีบุคลากรในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 จำนวน 75 คน จำนวนครู 2,652 คน จำนวนนักเรียน 52,038 คน โรงเรียนในสังกัด จำนวน 208 โรงเรียน โดยแบ่งตามขนาดของโรงเรียน ดังนี้ ขนาดเล็กจำนวน 46 โรงเรียน ขนาดกลางจำนวน 99 โรงเรียน และขนาดใหญ่จำนวน 63 โรงเรียน

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการบริหารงานของผู้บริหาร โรงเรียนกับการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 ผู้วิจัยได้ศึกษางานวิจัยภายในประเทศและต่างประเทศ จึงได้นำมาเสนอไว้ตามลำดับดังต่อไปนี้

งานวิจัยในประเทศ

สมภูมิ ระวีวรรณ (2542, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการใช้ทักษะการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดหนองคาย พบว่ามีการใช้ทักษะทั้ง 3 ด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และยังให้ข้อเสนอแนะสำหรับผู้บริหารไว้ ดังนี้ คุณภาพของสถานศึกษา ด้านการพัฒนาและปรับปรุงมาตรฐานและด้านการเตรียมรับการประเมินจากองค์กรภายนอก แต่ผู้บริหารและครูอาจารย์เห็นว่ามี การปฏิบัติงานการประกันคุณภาพการศึกษา โดยส่วนรวมเป็นรายด้าน 3 ด้าน อยู่ในระดับมากและที่เหลืออีก 3 ด้านอยู่ในระดับปานกลาง คือ ด้านการศึกษาและการเตรียมความพร้อม ด้านการวางแผนการประกันคุณภาพการศึกษา และด้านการทำแผนการประกันคุณภาพการศึกษาไปใช้ ยกเว้นผู้บริหารเห็นว่ามี การปฏิบัติงานด้านเตรียมรับการประเมินจากองค์กรภายนอกอยู่ในระดับมาก

เกียรติศักดิ์ ทันจันทร์ (2543, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร ผลการศึกษาพบว่า โดยส่วนร่วมมีการดำเนินการอยู่ในระดับปานกลาง จำแนกตามมาตรฐานโรงเรียนในแต่ละด้าน ดังนี้ การดำเนินการตามมาตรฐานการบริการมีการดำเนินการอยู่ในระดับมาก การดำเนินการตามมาตรฐาน การเรียนการสอนมีการดำเนินการอยู่ในระดับปานกลางและการดำเนินการตามมาตรฐาน

ด้านคุณภาพนักเรียน มีผลการดำเนินการอยู่ในระดับปานกลาง ปัญหาการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร โดยรวมมีปัญหาการดำเนินการอยู่ในระดับน้อย จำแนกตามมาตรฐานโรงเรียนทั้ง 3 ด้าน พบมีปัญหาอยู่ในระดับน้อยทุกรายการ การเปรียบเทียบการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร จำแนกตามขนาดโรงเรียน ตามวุฒิการศึกษาและประสบการณ์ของผู้บริหาร โรงเรียนพบว่า การดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานโรงเรียนทั้ง 3 ด้านไม่แตกต่างกัน การเปรียบเทียบปัญหาการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกำแพงเพชรจำแนกตามขนาดโรงเรียนตามวุฒิการศึกษาและประสบการณ์ของผู้บริหาร โรงเรียน พบว่า ปัญหาการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา ตามมาตรฐานโรงเรียน ทั้ง 3 ด้าน ไม่แตกต่างกัน

ทรงศักดิ์ ชมสวน และคนอื่นๆ (2543, 65) ได้ศึกษาสภาพการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดแพร่ ผลการศึกษาพบว่า สภาพการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษา ของโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดแพร่ โดยรวมพบว่า ด้านปัจจัยด้านกระบวนการและด้านผลผลิต มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากเป็นส่วนใหญ่ ส่วนผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของบุคลากรต่อสภาพการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดแพร่พบว่า บุคลากรมี ความคิดเห็นด้านปัจจัยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านกระบวนการและด้านผลผลิต แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ โรงเรียนเป็นองค์ประกอบหนึ่งที่ส่งผลถึงทักษะการบริหารงานอยู่ในระดับมาก สรุปได้ว่า ผู้บริหารที่มีวุฒิต่างกันจะมีทักษะการบริหาร และมีความต้องการในการพัฒนาทักษะแตกต่างกัน ประสบการณ์ในการบริหารงาน เป็นปัจจัยที่สำคัญเพราะประสบการณ์จะเพิ่มความสุขุมรอบคอบในการตัดสินใจ ผู้บริหารที่มีประสบการณ์มาก มีความรอบรู้ในงานมากช่วยให้เข้าใจปัญหาและสถานการณ์ที่เกิดขึ้น

วิรุฬห์ แสงงาม (2543, บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาการประกันคุณภาพเพื่อรับรองมาตรฐานการศึกษาของโรงเรียนเอกชนประเภทสามัญศึกษา ในจังหวัดปัตตานี ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยด้านการนำเข้า ได้แก่ ปัจจัยเกี่ยวกับผู้บริหารโรงเรียน ปัจจัยเกี่ยวกับบุคลากรของโรงเรียน ปัจจัยเกี่ยวกับสื่ออุปกรณ์การเรียน ส่วนปัจจัยด้านกระบวนการ ได้แก่ ปัจจัยเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน ปัจจัยเกี่ยวกับการบริหารจัดการ และปัจจัยเกี่ยวกับกระบวนการประกันคุณภาพและรับรองมาตรฐานการศึกษา ปัจจัยด้านผลผลิต ได้แก่ ปัจจัยเกี่ยวกับเอกสารหลักฐานหรือร่องรอยการทำงาน และปัจจัยเกี่ยวกับผลสรุปการปฏิบัติงาน และปัจจัยที่เป็นปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงานการประกัน

คุณภาพการศึกษา ได้แก่ การเปลี่ยนแปลงบุคลากรของโรงเรียน สภาพการจัดการศึกษาไม่สอดคล้องกับธรรมเนียมโรงเรียนระบบการตรวจสอบ ระบบการประเมินตนเอง ทักษะในการตรวจสอบและประเมินตนเอง การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน และความรู้ความเข้าใจแนวทางประกันคุณภาพ

ประกาย บัตรีริมงคล (2544, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนในสหวิทยาเขตพุทธมณฑลอิสาน สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดมหาสารคาม ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหาร ครู อาจารย์ และคณะกรรมการประเมินคุณภาพการศึกษาระดับจังหวัดเห็นว่า โรงเรียนมีการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาโดยรวมและเป็นรายขั้นตอนไม่แตกต่างกัน บุคลากรในโรงเรียนขนาดต่างกัน เห็นว่าโรงเรียนมีการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาโดยรวม 6 ขั้นตอน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยบุคลากรในโรงเรียนขนาดใหญ่ เห็นว่าโรงเรียนมีการดำเนินงานมากกว่าบุคลากรในโรงเรียนขนาดกลาง และขนาดเล็ก และบุคลากรในโรงเรียนขนาดกลาง เห็นว่ามี การดำเนินงานมากกว่าบุคลากรในโรงเรียนขนาดเล็กมีปฏิสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ระหว่างขนาดของโรงเรียนและสถานภาพต่อการมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา ขั้นตอนการตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน ขั้นตอนการพัฒนาและปรับปรุงคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน และขั้นตอนการเตรียมรับการประเมินจากองค์กรภายนอก

มงคล อุพงษ์ (2544, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการควบคุมคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนในสหวิทยาเขตศรีวิทยาภูมิ จังหวัดสกลนคร ผลการศึกษาพบว่า บุคลากรโดยรวมและคณะกรรมการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนมีความคิดเห็นว่าการดำเนินงานการควบคุมคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนในสหวิทยาเขตศรีวิทยาภูมิ จังหวัดสกลนคร โดยภาพรวมและด้านการตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง และมีการดำเนินงาน อีก 3 ด้าน คือ การศึกษาและการเตรียมการ การวางแผนการประกันคุณภาพ และการนำแผนการประกันคุณภาพการศึกษาไปใช้ อยู่ในระดับมากยกเว้นคณะกรรมการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาเห็นว่า มีการดำเนินงานด้านการนำแผนการประกันคุณภาพการศึกษาไปใช้ อยู่ในระดับปานกลางแต่ผู้บริหารโรงเรียนเห็นว่า มีการดำเนินงานการควบคุมคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน โดยรวมและเป็นรายด้าน 3 ด้าน อยู่ในระดับมาก คือ การศึกษา และการเตรียมการ การวางแผน การประกันคุณภาพการศึกษา และการนำแผนการประกันคุณภาพการศึกษาไปใช้ และมีการดำเนินงานด้านการตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีรายชื่อที่ปฏิบัติอยู่ในระดับมาก และมีค่าเฉลี่ยสูงสุดในแต่ละด้านดังนี้ ด้านการศึกษาและการเตรียมการ คือ การตั้งคณะกรรมการและอนุกรรมการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาคือ ทุกฝ่าย/หมวด/งานมีส่วนร่วมในการกำหนดแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษา ด้านการนำ

แผนการประกันคุณภาพการศึกษาไปใช้ คือ โรงเรียนได้มีการพัฒนาบุคลากร และการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาให้ทุกคนมีส่วนร่วมโดยการทำงานเป็นทีม ด้านการตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา คือ คณะกรรมการตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษาปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง

สุริยา มะโยธี (2544, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเปรียบเทียบการประกันคุณภาพการศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดหนองคาย ผลการศึกษาพบว่า โรงเรียนมีการประกันคุณภาพการศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา โดยรวมและในแต่ละส่วนอยู่ในระดับปานกลาง ยกเว้นสหวิทยาเขตเทศรังสีมีการดำเนินงานส่วนการควบคุมคุณภาพการศึกษา อยู่ในระดับมาก ส่วนการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษา ในโรงเรียนมัธยมศึกษา มีปัญหาเกี่ยวกับด้านของการขาดแคลนสิ่งอำนวยความสะดวกในการศึกษา ขาดการสื่อและเทคโนโลยี บุคลากรไม่ได้ศึกษา คู่มือการประกันคุณภาพการศึกษา ขาดการติดตามงานที่เป็นระบบและไม่ต่อเนื่อง ขาดการประสานงานระหว่างโรงเรียนและผู้ปกครองและชุมชน ขาดการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ในชุมชน ขาดการจัดนิทรรศการแสดงผลงานและไม่มีการสรุปและจัดทำรายงานผลการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา

เนาวรัตน์ แก้วสว่าง (2547, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความเป็นผู้นำกับการใช้ทักษะการบริหารงานของผู้บริหาร โรงเรียนเอกชน อำเภอธัญบุรี จังหวัดปทุมธานี จากการศึกษาพบว่า ผู้บริหารโรงเรียนเอกชน อำเภอธัญบุรี จังหวัดปทุมธานี มีความเป็นผู้นำในแต่ละแบบอยู่ในระดับมาก โดยมีความเป็นผู้นำแบบมีส่วนร่วมมากกว่าแบบอื่นๆ รองลงมาคือ แบบมุ่งความสำเร็จแบบบงการ และแบบให้การสนับสนุน ตามลำดับ และผู้บริหารมีการใช้ทักษะการบริหารโดยรวมอยู่ในระดับมากและมีการใช้ทักษะการบริหารแต่ละด้านอยู่ในระดับมาก โดยมีการใช้ทักษะทางความคิดรวบยอดมากกว่าด้านอื่นๆ รองลงมาคือ ทักษะทางความรู้ความคิด ทักษะทางการศึกษา และการสอน ทักษะทางมนุษย์และทักษะทางเทคนิค ตามลำดับ ซึ่งแบบความเป็นผู้นำมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการใช้ทักษะการบริหารของผู้บริหารโรงเรียนเอกชน อำเภอธัญบุรี จังหวัดปทุมธานี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

วุฒิชัย บุญหล้า (2547, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างวิสัยทัศน์ของผู้บริหาร โรงเรียนกับการประกันคุณภาพภายในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 1 ผลการศึกษาพบว่า โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 1 มีการประกันคุณภาพภายในอยู่ในระดับมาก การศึกษาขนาดของโรงเรียนพบว่า โรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ มีการประกันคุณภาพภายในไม่แตกต่างกัน และ โรงเรียนที่ได้รับการประเมินคุณภาพภายนอกแล้วกับโรงเรียนที่ยังไม่ได้รับการประเมิน

คุณภาพภายนอก มีการประกันคุณภาพภายในไม่แตกต่างกัน และพบว่า ทัศนคติของผู้บริหารโรงเรียนมีความสัมพันธ์ในทางบวกกับการประกันคุณภาพภายใน

ชาติรี รัตนพิพิธชัย (2547, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการใช้ทักษะการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนกับการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชนบุรี เขต 1 จากการศึกษาพบว่า มีการใช้ทักษะการบริหารงานอยู่ในระดับมากทุกด้านตามลำดับคือ ด้านมนุษย ด้านความรู้ความคิด ด้านความคิดรวบยอด ด้านเทคนิค และด้านการศึกษาและการสอน จากผลการศึกษาด้านการดำเนินการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนพบว่า มีการดำเนินการประกันคุณภาพภายในโรงเรียน โดยรวมและเป็นรายด้าน คือการเตรียมการด้านการดำเนินการและด้านการรายงาน อยู่ในระดับมาก และพบว่าความสัมพันธ์ระหว่างการใช้ทักษะการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนทั้ง 5 ด้าน กับการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียน เป็นความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยการใช้ทักษะการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนด้านความคิดรวบยอด และด้านมนุษยสัมพันธ์ทางบวกอยู่ในระดับปานกลางกับการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียน และการใช้ทักษะการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนด้านการศึกษาและการสอน ด้านเทคนิค และด้านความรู้ความคิดมีความสัมพันธ์ทางบวกอยู่ในระดับสูงกับการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียน

นงลักษณ์ เฟ็งศิษฐ์ (2548, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษากับการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนนทบุรี ผลการศึกษาพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีคุณลักษณะเกี่ยวกับภาวะผู้นำ มีมนุษยสัมพันธ์และทัศนคติอยู่ในระดับสูงกว่าระดับปานกลางทุกด้าน และด้านการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาภายในพบว่า อยู่ในระดับสูงกว่าระดับปานกลางทุกด้าน พบว่า คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาที่เกี่ยวกับภาวะผู้นำ มนุษยสัมพันธ์และทัศนคติ มีความสัมพันธ์กับการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

มุฮัมมัดฮิลมี อุซัน (2549, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการบริหารงานกับการปฏิบัติงานตามกระบวนการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ในจังหวัดปัตตานี ผลการศึกษาพบว่า ระดับทักษะการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ในจังหวัดปัตตานี ตามทัศนะของครู โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทักษะด้านความคิดรวบยอดและทักษะด้านเทคนิคอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์อยู่ในระดับมาก ระดับทักษะการปฏิบัติงานตามกระบวนการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดปัตตานี

ตามทัศนะของครู โดยภาพรวมและรายด้านมีความสัมพันธ์กันทางบวกในระดับค่อนข้างสูงถึงสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ .001

สายทอง โพธิ์น้ำเที่ยง (2550, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการบริหารงานกับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัด กรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาพบว่า ทักษะการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร โดยรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทักษะการบริหารงาน ในระดับมากที่สุด คือ ทักษะทางความคิดรวบยอด ทักษะทางมนุษยสัมพันธ์ ส่วนทักษะการบริหารงานที่อยู่ในระดับมาก คือ ทักษะทางการศึกษาและการสอน ทักษะทางความรู้ ความคิด และทักษะทางเทคนิค ตามลำดับ และการศึกษาการบริหารวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา กลุ่มกรุงเทพมหานคร พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีการบริหารงานวิชาการทุกด้านอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับคือ การบริหารงานวิชาการด้านการวัดผลและประเมินผล การบริหารงานวิชาการด้านการจัดการเรียนการสอน การบริหารงานวิชาการด้านการนิเทศการเรียนการสอน และการบริหารงานวิชาการด้านการบริหารหลักสูตร และการนำหลักสูตร ไปใช้ ตามลำดับ การศึกษาความสัมพันธ์ พบว่า ทักษะการบริหารงานมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

สุริยา ศิริสอน (2550, บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาการศึกษาการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดบุรีรัมย์ ตามมาตรฐานการประเมินคุณภาพภายนอก ผลการศึกษาพบว่า การบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาตามเกณฑ์มาตรฐานการประเมินคุณภาพภายนอก โดยรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เพื่อพิจารณารายด้านพบว่า มาตรฐานด้านคุณภาพผู้เรียน มาตรฐานด้านครู โดยรวมอยู่ในระดับมาก ส่วนมาตรฐานด้านผู้บริหาร โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง จากการเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์ตามเกณฑ์มาตรฐานการประเมินภายนอก จำแนกตามประสบการณ์ในการบริหารงาน โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำแนกตามขนาดของโรงเรียน โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

รุสนีย์ กอศิริย์ (2551, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการบริหารทักษะทางวิชาการกับการปฏิบัติงานประกันคุณภาพ การศึกษาของผู้บริหาร ตามทัศนะของคณะกรรมการประกันคุณภาพในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ผลการศึกษาพบว่า ระดับทักษะการบริหารของผู้บริหารตามทัศนะของคณะกรรมการประกันคุณภาพ ในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยภาพรวมและราย

ด้าน อยู่ในระดับมาก ระดับทักษะทางวิชาการของผู้บริหารตามทัศนะของคณะกรรมการประกันคุณภาพ ในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าทักษะด้านการบริหารบุคลากรทางวิชาการอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนทักษะด้านการนิเทศ และด้านการประเมินผล อยู่ในระดับมาก ระดับการปฏิบัติงานประกันคุณภาพการศึกษาของผู้บริหารตามทัศนะของคณะกรรมการประกันคุณภาพในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการตรวจสอบคุณภาพอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนด้านการควบคุมคุณภาพ และด้านการประเมินคุณภาพอยู่ในระดับมาก ความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการบริหารกับการปฏิบัติงานประกันคุณภาพการศึกษาของผู้บริหารตามทัศนะของคณะกรรมการประกันคุณภาพ ในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยรวมมีความสัมพันธ์ทางบวกอยู่ในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01 ความสัมพันธ์ระหว่างทักษะทางวิชาการกับการปฏิบัติงานประกันคุณภาพการศึกษาของผู้บริหารตามทัศนะของคณะกรรมการประกันคุณภาพในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์ทางบวกอยู่ในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

บุญเลิศ ขวัญนิมิต (2551, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความต้องการพัฒนาทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 ผลการศึกษาพบว่า ความต้องการพัฒนาทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน ทุกด้านคือ ทักษะด้านความรู้ความสามารถ ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ ทักษะด้านเทคนิควิธีการ และทักษะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศก็อยู่ในระดับมาก การเปรียบเทียบความต้องการพัฒนาทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 ระหว่างตำแหน่งไม่แตกต่างกัน ด้านการเปรียบเทียบความต้องการพัฒนาทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 ระหว่างสาขาการศึกษาที่สำเร็จไม่แตกต่างกัน และการเปรียบเทียบความต้องการพัฒนาทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 ระหว่างช่วงประสบการณ์การบริหารไม่แตกต่างกัน

พิทักษ์ อุทรัพย์ (2552, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของครู และผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 3 ผลการศึกษาพบว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของครู และผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช

เขต 3 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าด้านคุณธรรม และด้านมนุษยสัมพันธ์ อยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนด้านความรู้ความสามารถทางการบริหาร ด้านบุคลิกภาพ ด้านการเป็นผู้นำ และด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ อยู่ในระดับมาก การเปรียบเทียบคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของครู และผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 3 ที่มีระดับการศึกษาต่างกัน โดยรวมมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ทุกด้าน คือ ด้านความรู้ความสามารถทางการบริหาร ด้านบุคลิกภาพ ด้านคุณธรรม ด้านมนุษยสัมพันธ์ ด้านการเป็นผู้นำ และด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

สมชัย ประจง (2552, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับทักษะการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 3 ผลการศึกษาพบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับทักษะการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 3 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าด้านปฏิบัติงาน ด้านมนุษยสัมพันธ์ ด้านความคิดอยู่ในระดับมาก ส่วนด้านเทคโนโลยีสารสนเทศอยู่ในระดับปานกลาง

จากงานวิจัยภายในประเทศที่เกี่ยวข้องสรุปได้ว่า มีการวิจัยเกี่ยวกับการดำเนินงาน การประกันคุณภาพการศึกษา และประเมินการปฏิบัติงานตามมาตรฐาน โรงเรียน ผลการศึกษามีการดำเนินงานอยู่ในระดับปานกลางถึงมาก การศึกษาดังกล่าวเกิดขึ้นก่อนมีกฎหมายให้มีการประกันคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษาและมีการประเมินคุณภาพจากองค์กรภายนอก แสดงให้เห็นว่ากระทรวง กรม และสถานศึกษา ได้ให้ความสำคัญกับเรื่องคุณภาพ การศึกษาและมีการจัดทำมาตรฐานการศึกษาเพื่อดำเนินการก่อนที่จะกฎหมายด้านการประกันคุณภาพการศึกษาบังคับใช้แล้วจะมีการดำเนินการตามกฎหมายอย่างจริงจังเพื่อให้โรงเรียนมีคุณภาพเป็นที่ยอมรับของผู้ปกครองและพร้อมที่จะรับการประเมินคุณภาพจากองค์กรภายนอกต่อไป และในด้านความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการบริหารงานของผู้บริหาร โรงเรียนเป็นทางบวกกับการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของโรงเรียน

งานวิจัยต่างประเทศ

งานวิจัยที่เกี่ยวกับการบริหารการศึกษาและการประกันคุณภาพการศึกษาของต่างประเทศ มีดังต่อไปนี้

โสมทิป (Somtip, 1999, 2723–2724) ได้ศึกษาการศึกษาความสัมพันธ์ของทักษะการบริหารงานของผู้บริหาร โรงเรียน โดยได้ทำการศึกษาผู้บริหารการประถมศึกษา และสูงกว่ามัธยมศึกษาพบว่า ทักษะการบริหารที่จำเป็นสำหรับผู้บริหารระดับดังกล่าวมี 4 ประเภท คือ ทักษะ

การจัดดำเนินงาน ด้านการตัดสินใจ การแก้ปัญหาและการหาวิธีการบริหารทักษะในการดำเนินงาน ด้านการติดต่อสื่อสาร และด้านการสร้างความสัมพันธ์กับบุคคล ทักษะด้านองค์กร ได้แก่ การควบคุม การใช้งานทรัพยากรบุคคลและทักษะในการพัฒนาโครงการจัดการศึกษา และจัดกิจกรรมการเรียน การสอน

เอ็มซอลลา (Msolla, 1995, 15) ได้ศึกษาการประเมินการใช้ทักษะการบริหารงาน และความรู้ของครู ผู้บริหารวิทยาลัยในแทนซาเนีย การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ใช้การสำรวจเพื่อการศึกษา การใช้ความรู้และทักษะการบริหารงานของครูและผู้บริหารวิทยาลัยในแทนซาเนีย ผลการศึกษา พบว่า ปัญหาที่ครูและผู้บริหารเผชิญในการปฏิบัติภาระงานทั้งหมดเฉลี่ยแล้วอยู่ในขั้นต่ำและ ภาระงานที่ปฏิบัติทั้งหมดมี 7 ด้าน ได้แก่ ด้านการเงินและการพึ่งพาตนเอง ด้านการจัดการวัสดุ และทรัพยากร ด้านสิ่งแวดล้อมและอาคารสถานที่ ด้านหลักสูตรและการเรียนการสอน ด้านกิจการ นักศึกษา ด้านการบริหารบุคลากรและด้านการวางแผนและการพัฒนา ซึ่งในการประเมินนั้นพบว่า ด้านที่พบได้ยากที่สุดตามลำดับดังนี้ ด้านการจัดการวัสดุและทรัพยากร ด้านสิ่งแวดล้อมและอาคาร สถานที่ ด้านการเงินและโครงการพึ่งพาตนเอง ด้านการบริหารบุคลากร และด้านหลักสูตรการเรียน การสอน

ทิลลอสัน (Tillotson, 1996, 64) ได้ศึกษาการวิเคราะห์ทักษะทางเทคนิค ทักษะทาง มนุษย์ และทักษะทางความคิดรวบยอดของนักศึกษา สาขาการบริหารการศึกษาระดับสูงขององค์กร ผู้บริหารกิจการนักศึกษาของวิทยาลัยและมหาวิทยาลัยแห่งรัฐเท็กซัส (TACUSPA : Texas Association of College and University Student Personnel Administrators) ซึ่งได้ศึกษาลำดับความสำคัญของทักษะ ทั้ง 3 ตามทฤษฎีของ แคทซ์ (Katz) ได้แก่ ทักษะทางเทคนิค ทักษะทางมนุษย์ และทักษะการคิดรวบยอด จากนักศึกษาสาขาการบริหารระดับสูง ผลการศึกษาพบว่า ทักษะที่มีความสำคัญเป็นลำดับแรก ได้แก่ ทักษะทางมนุษย์ ซึ่งประกอบด้วยทักษะด้านความมนุษยสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ทักษะด้านการจัด องค์กร ทักษะด้านการติดต่อสื่อสาร ทักษะด้านการอำนวยความสะดวกที่จำเป็นในการทำงาน รองลงมาได้แก่ ทักษะการคิดรวบยอด และทักษะทางเทคนิค ตามลำดับ

แจ็กสัน (Jackson, 1999, 3417) ได้ศึกษาผลกระทบของโครงสร้างขององค์กรที่มีต่อ การพัฒนาทักษะการบริหารงานของผู้บริหารระดับกลางที่บรรจุใหม่ ผลการศึกษาสามารถสรุปได้ ว่า ขนาดขององค์กรและสายการบังคับบัญชาไม่มีผลกระทบอย่างมีนัยสำคัญต่อการพัฒนาทักษะ ของผู้บริหารขอบข่ายของการควบคุมมีผลต่อการพัฒนาทักษะของผู้บริหารที่บรรจุใหม่ และใน ภาควิชาที่มีผู้บริหาร 4 คนขึ้นไป มีการพัฒนา ทักษะการบริหารทั้ง 7 ประการมากกว่าภาควิชาที่ มีผู้บริหาร 1-3 คน จากศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องพบว่าผู้บริหารโรงเรียนที่ปฏิบัติงานมี

ประสิทธิผลและประสิทธิภาพนั้น พบว่าทักษะทางการบริหารทั้ง 3 ทักษะของผู้บริหารโรงเรียน เป็นสิ่งสนับสนุนส่งเสริมให้เกิดความร่วมมือร่วมใจอย่างจริงจังในการทำงานของบุคลากร

บั๊ก (Bugg, 2000, Abstract) ได้ศึกษาการประกันคุณภาพและแผนพัฒนาในโรงเรียนมัธยมศึกษา รัฐอิลลินอยซ์ สหรัฐอเมริกา การวิจัยเป็นการตรวจสอบวิเคราะห์ประสิทธิผลของคณะกรรมการประกันคุณภาพการศึกษาและวางแผนพัฒนาของรัฐอิลลินอยซ์ ซึ่งเป็นการส่งเสริมการพัฒนากระบวนการเปลี่ยนแปลงระบบในโรงเรียนมัธยมของรัฐ เป็นการศึกษาเพื่อใช้ในการตัดสินใจในขอบเขตของโรงเรียน 2 โรงเรียน ผลการวิจัยพบว่าก่อนที่จะมีการประกันคุณภาพและการวางแผนพัฒนาโรงเรียนทั้งสองโรงเรียน ไม่มีโครงสร้างอย่างเป็นทางการในการพัฒนาปรับปรุงโรงเรียน เนื่องจากโรงเรียนในชนบท สามารถที่ใช้ประโยชน์จากกระบวนการประกันคุณภาพให้เป็นตัวกระตุ้น ในการพัฒนาโครงสร้างการพัฒนาโรงเรียนอย่างมีรูปแบบ แต่โรงเรียนในเมืองไม่สามารถจะประสบความสำเร็จตามขั้นตอนนี้ได้ และผลกระทบทางบวกของการประกันคุณภาพ คือเทคนิคการสอน ที่ใช้ประโยชน์ได้ทั้งสองโรงเรียน ถึงแม้ว่าการประกันคุณภาพจะประสบความสำเร็จในเรื่องเกี่ยวกับการปรับปรุงแต่ยังเป็นที่ถกเถียงกันว่าสิ่งแวดล้อมบางประการอาจทำให้โรงเรียนไม่สามารถค้นหาปัญหาที่แท้จริงได้ ดังนั้น กรอบของการประกันคุณภาพจึงมีศักยภาพที่ช่วยเหลือโรงเรียนที่จะยึดเป็นแบบอย่างในการพัฒนาโรงเรียนต่อไป อย่างไรก็ตามตัวแปรที่หายไป เช่น ภาวะผู้นำ และทรัพยากรด้านการเงิน ทำให้กระบวนการไม่ประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์

ฟลอยท์ (Floit, 2000, Abstract) ได้ศึกษาผลกระทบของรายงานการประเมินคุณภาพภายนอกต่อโรงเรียนในมลรัฐอิลลินอยซ์ การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาว่ามีส่วนร่วมในการทบทวนการดำเนินงานจากภายนอกจะมีส่วนช่วยให้กระบวนการพัฒนาโรงเรียนแบบบูรณาการดำเนินไปได้อย่างต่อเนื่องหรือไม่ ผู้วิจัยวิเคราะห์จากรายงานการประเมินภายนอก (Exit report) และรายงานข้อคิดเห็นจากโรงเรียนที่ถูกประเมิน (Response report) ระหว่างปี 1998 - 1999 กรอบแนวคิดสำหรับการวิเคราะห์ที่ได้ทดสอบเทคโนโลยีหลักของโครงสร้าง ที่สนับสนุนจากภายในและภายนอก จากการวิเคราะห์ พบว่า รายงานการประเมินภายนอก (Exit report) ได้ระบุให้เห็นถึงประเด็นบรรยากาศการเรียนรู้และถึงแม้ว่ารายงานนี้ได้กล่าวถึงความจำเป็นต่อการกำหนดทิศทางของหลักสูตรให้สอดคล้องกับมาตรฐานของรัฐ แต่มีหลักฐานอ้างอิงน้อยมากในการปรับปรุงหลักสูตรการประเมินและกลยุทธ์การสอนส่วนการสนับสนุนจากชุมชนและผู้ทรงคุณวุฒิในชุมชนไม่ได้บูรณาการกับกิจกรรมการเรียนรู้และกิจกรรมที่กำหนด

จากการศึกษาเอกสารและรายงานการวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ สรุปได้ว่าทักษะการบริหารงานของผู้บริหาร มีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องศึกษาสาเหตุปัญหาและ

มาตรการแนวทางแก้ไขการดำเนินงาน รวมทั้งคิดค้นหลักเกณฑ์การทำงานอื่นๆ เพื่อยกระดับคุณภาพของโรงเรียนและการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพอยู่เสมอ เพราะงานต่างๆ ในโรงเรียนมีปัญหาเกิดขึ้นเป็นประจำและหลากหลายปัญหาต่างๆ เหล่านี้เกิดจากองค์ประกอบและสภาพแวดล้อมที่แตกต่างกันทั้งด้าน เศรษฐกิจ สังคม ขนาดและที่ตั้งของ โรงเรียนในแต่ละชุมชน แต่ละจังหวัดและแต่ละอำเภอ นอกจากนี้จะเห็นได้ว่าความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียน มีความสัมพันธ์ในทางบวกกับการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของโรงเรียน

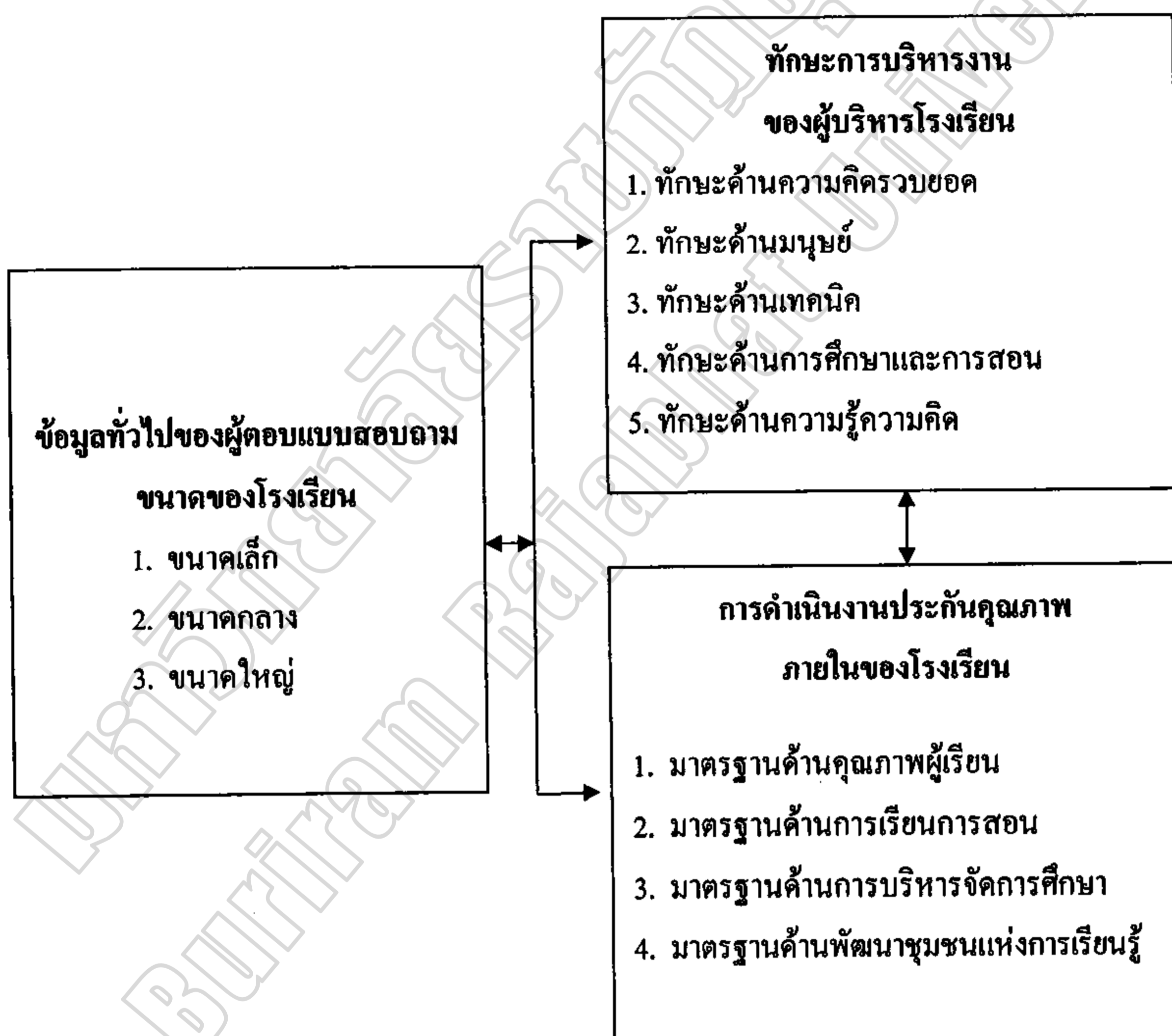
กรอบแนวคิดในการวิจัย

สำหรับกรอบการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าจากเอกสาร บทความ วารสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่า ปัจจุบันทุกหน่วยงาน องค์กร นักวิชาการ ได้ให้ความสำคัญกับการใช้ทักษะการบริหารงานเป็นอย่างมาก ซึ่งจากผลการวิจัยพบว่า องค์ประกอบของความสำเร็จในการบริหารงานของผู้บริหารประการหนึ่ง ได้แก่ ทักษะการบริหารงาน (ปราชญา กิตติพิชญ์, 2547, 18) ทักษะการบริหารงาน มีความสำคัญต่อการบริหารงานของผู้บริหารทุกคน ผู้บริหารโรงเรียนที่ประสบผลสำเร็จในการบริหารงานต่างก็มีความรู้ ความชำนาญในการใช้ทักษะในการบริหารงานนั้น (เกศนา พันทาเดช, 2543, 58) ซึ่งผู้บริหารที่มีทักษะการบริหารงานจะใช้เป็นเครื่องมือที่จะผลักดันกิจกรรมต่างๆ ให้ดำเนินไปสู่เป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้น ผู้บริหารต้องเป็นผู้ที่มีทักษะในการบริหารงาน (สมหวัง พิธิยานุวัฒน์, 2543, 20) ผู้บริหารยุคใหม่จะต้องมีคุณลักษณะ คึกกว้าง มองไกล ใฝ่สูง มุ่งความสำเร็จ สิ่งที่สำคัญที่สุดคือตัวผู้บริหารต้องมีคุณภาพ ต้องพัฒนาตนเองให้มีคุณลักษณะและมีทักษะในการบริหารเพิ่มขึ้นอยู่เสมอ (ไพโรจน์ กลิ่นกุหลาบ, 2545, 13) ในการบริหารสถานศึกษาให้มีประสิทธิผลนั้น ผู้บริหารจำเป็นต้องมีทักษะ 5 ด้าน คือ ทักษะทางความรู้ความคิด ทักษะทางเทคนิค ทักษะทางการศึกษาและการสอน ทักษะทางมนุษย์ และทักษะทางความคิดรวบยอด เป็นองค์ประกอบที่สำคัญ (เสริมศักดิ์ วิชาลาภรณ์, 2539, 1-6) นอกจากนั้น เครค และโรว์ ได้เสนอแนวคิดที่ว่า ทักษะที่จำเป็นในการบริหารสถานศึกษา ควรจะมี 5 ทักษะคือ ทักษะทางเทคนิค ทักษะทางมนุษย์ ทักษะทางความคิดรวบยอด ทักษะทางการศึกษาและการสอน และทักษะทางความรู้ความคิด (Drake & Roe, 1986, 29-30) ซึ่งผู้วิจัยเลือกเป็นตัวแปรด้านการใช้ทักษะการบริหารงาน สำหรับการประกันคุณภาพภายในซึ่งเป็นเป้าหมายหลักของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ผู้วิจัยได้นำแนวคิดหลักการจากการประกันคุณภาพการศึกษาตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษาเพื่อการประเมินภายนอก รอบที่ 2 (พ.ศ. 2549 - 2553) ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2550, 9-14) ซึ่งแบ่งออกเป็น

4 ด้าน คือ ด้านคุณภาพผู้เรียน ด้านการเรียนการสอน ด้านการบริหารและจัดการศึกษา และด้านพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้

ความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนกับการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 สามารถกำหนดเป็นกรอบการวิจัยดังภาพประกอบ 5 ต่อไปนี้

ตัวแปรที่ศึกษา

ภาพประกอบ 5 กรอบแนวคิดในการวิจัย

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างการใช้ทักษะการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนกับการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาค้นคว้า ตามลำดับดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล
5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ จำนวน 416 คน ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียนและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 ปีการศึกษา 2552 จำนวนเท่า ๆ กัน จากโรงเรียน จำนวน 208 คน แยกเป็น โรงเรียนขนาดเล็กจำนวน 63 คน ขนาดกลางจำนวน 99 คน และ ขนาดใหญ่จำนวน 46 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียนและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 ปีการศึกษา 2552 โดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโรงเรียน โดยใช้ตารางกำหนดขนาดของเครซี และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970, 608 - 610) ได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 200 คน จากนั้นจึงทำการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) โดยการเทียบสัดส่วน ได้ผู้บริหารและครู โรงเรียนละ 2 คน จำแนกเป็นผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็ก จำนวน 60 คน ขนาดกลางจำนวน 96 คน และขนาดใหญ่อจำนวน 44 คน

ตาราง 2 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามขนาดโรงเรียน

ตำแหน่ง	ประชากร			รวม	กลุ่มตัวอย่าง			รวม
	เล็ก	กลาง	ใหญ่		เล็ก	กลาง	ใหญ่	
ผู้บริหาร	63	99	46	208	30	48	22	100
ครู	63	99	46	206	30	48	22	100
	126	198	92	416	60	96	44	200

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ลักษณะของเครื่องมือเป็นแบบสอบถามความคิดเห็นของผู้บริหาร โรงเรียนและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 เกี่ยวกับการใช้ทักษะการบริหารงานของผู้บริหาร โรงเรียนกับการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 โดยผู้วิจัยได้ทำการออกแบบสอบถามโดยการศึกษารูปแบบการใช้ทักษะการบริหารงาน และขั้นตอนในการดำเนินการประกันคุณภาพภายใน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลแบ่งออกเป็น 4 ตอน คือ

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการใช้ทักษะการบริหารงานของผู้บริหาร โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 ซึ่งแบ่งออก 5 ด้าน คือ ด้านความคิดรวบยอด ด้านมนุษย ด้านเทคนิค ด้านการศึกษาและการสอน และด้านความรู้ความคิด มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า แบ่งเป็น 5 ระดับ (Rating Scales) ตามวิธีของลิเคอร์ท (Likert Type) มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด จำนวน 30 ข้อ

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 แบ่งออกเป็น 4 ด้าน คือ ด้านคุณภาพผู้เรียน ด้านการเรียนการสอน ด้านการบริหารและจัดการศึกษา และด้านพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า แบ่งเป็น 5 ระดับ (Rating Scales) ตามวิธีของลิเคอร์ท (Likert Type) คือมากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด จำนวน 30 ข้อ

ตอนที่ 4 เป็นแบบสอบถามแบบปลายเปิด (Open Form) เพื่อให้กลุ่มตัวอย่างได้ให้ความคิดเห็นและเสนอแนะปัญหาอื่นๆ เกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4

ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือตามขั้นตอน ดังนี้

1. ศึกษาความรู้พื้นฐาน หลักการ แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวกับการใช้ทักษะการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียน และการประกันคุณภาพภายในจากเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง นอกจากนี้ยังได้นำเครื่องมือของ สุชาติพิทย์ รุทธิฤทธิ (2546, 132 - 133) และ วุฒิชัย บุญหล้า (2547, 87) มาพัฒนาปรับปรุงเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม
2. สร้างแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ โดยให้มีเนื้อหาครอบคลุมขอบข่ายขั้นตอนของการใช้ทักษะการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนกับการประเมินคุณภาพภายใน
3. นำแบบสอบถามเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และผู้เชี่ยวชาญ ที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญเกี่ยวกับการใช้ทักษะการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียน การประกันคุณภาพภายใน การวิจัยและการใช้สถิติ จำนวน 5 ท่าน ช่วยแนะนำและตรวจสอบความเที่ยงตรงในเนื้อหาของแบบสอบถาม
4. ปรับปรุงเครื่องมือตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ และคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ ทำการตรวจสอบเพื่อให้ได้คำถามที่ครอบคลุม ตรงสภาพ และปัญหาเป็นการหาความเที่ยงตรงเชิงประจักษ์ของแบบสอบถามแบบ (Face Validity) ผู้เชี่ยวชาญที่ทำการตรวจสอบได้แก่
 - 4.1 นายปิยะเชษฐ์ จันภักดี รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานุริรัมย์ เขต 4
 - 4.2 นายธีรศักดิ์ เลื่อยไชสง ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานุริรัมย์ เขต 4
 - 4.3 นายมงคล ฤทธิธรม ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานุริรัมย์ เขต 4
 - 4.4 นายสมพร นามพรหม ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านสวายสอ(ประชานุริยะ) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานุริรัมย์ เขต 1
 - 4.5 นางสงกรานต์ พันธุ์พินิจ ผู้อำนวยการโรงเรียนทศพรวิทยา อำเภอสตึก จังหวัดนุริรัมย์
5. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้ (Try Out) กับผู้บริหารโรงเรียนและครู สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานุริรัมย์ เขต 4 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน จากนั้นก็วิเคราะห์หาความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา

(Alpha Coefficient) ตามวิธีการของ ครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม เท่ากับ 0.95 จากนั้นจึงจัดพิมพ์แบบสอบถามที่ผ่านเกณฑ์การหาค่าความเชื่อมั่นแล้วเป็น แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ แล้วนำไปใช้ในการเก็บข้อมูลจริงต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมแบบสอบถามด้วยตนเอง ตามวิธีการและขั้นตอน ดังนี้

1. นำแบบสอบถามพร้อมหนังสือราชการขอความร่วมมือตอบแบบสอบถามจาก บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ไปถึงผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 เพื่อออกหนังสือแจ้งไปยังโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการเก็บข้อมูล โดยเก็บข้อมูลจาก ผู้บริหารโรงเรียนและครู จำนวน 200 ฉบับ

2. ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บแบบสอบถามจากโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างด้วยตนเองตาม กำหนดเวลาที่นัดหมายไว้ ได้แบบสอบถามฉบับที่สมบูรณ์สามารถนำมาวิเคราะห์ได้ จำนวน 200 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยวิเคราะห์ด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป โดยดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. ดำเนินการตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมาทั้งหมดเพื่อนำไปใช้ในการวิเคราะห์ ซึ่งพบว่ามีความสมบูรณ์สามารถวิเคราะห์ได้ทุกฉบับ

2. นำข้อมูลในแบบสอบถามตอนที่ 1 ซึ่งเป็นข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม นำเสนอในรูปตารางและมีการบรรยายประกอบ

3. นำข้อมูลในแบบสอบถามตอนที่ 2 ซึ่งเป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการใช้ทักษะการบริหารงานของผู้บริหาร โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 แบ่งออกเป็น 5 ด้าน คือ ด้านความคิดรวบยอด ด้านมนุษยสัมพันธ์ ด้านการศึกษาและการสอน ด้านเทคนิค และด้านความรู้ความคิด จากผู้บริหารโรงเรียนมาตรวจให้คะแนนแล้วนำมาแปลเป็นความหมายออกเป็น 5 ระดับ ดังนี้

4.50 – 5.00 หมายถึง มีทักษะการปฏิบัติในระดับมากที่สุด

3.50 – 4.49 หมายถึง มีทักษะการปฏิบัติในระดับมาก

2.50 – 3.49 หมายถึง มีทักษะการปฏิบัติในระดับปานกลาง

1.50 – 2.49 หมายถึง มีทักษะการปฏิบัติในระดับน้อย

1.00 - 1.49 หมายถึง มีทักษะการปฏิบัติในระดับน้อยที่สุด

4. ข้อมูลในแบบสอบถามตอนที่ 3 ซึ่งเป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ด้าน คือ ด้านการเตรียมการ ด้านการดำเนินการ และด้านการรายงาน จากผู้บริหารโรงเรียนมาตรวจให้คะแนนแล้วนำมาแปลเป็นความหมายออกเป็น 5 ระดับ ดังนี้

4.50 – 5.00 หมายถึง มีระดับการปฏิบัติมากที่สุด

3.50 – 4.49 หมายถึง มีระดับการปฏิบัติมาก

2.50 – 3.49 หมายถึง มีระดับการปฏิบัติปานกลาง

1.50 – 2.49 หมายถึง มีระดับการปฏิบัติน้อย

1.00 – 1.49 หมายถึง มีระดับการปฏิบัติน้อยที่สุด

5. นำข้อมูลในแบบสอบถามมาวิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างการใช้ทักษะการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนกับการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 ด้วยการหาค่าสัมประสิทธิ์แบบเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation) โดย r จะมีค่าอยู่ระหว่าง -1 กับ $+1$

ถ้า x, y มีค่าเพิ่มขึ้นหรือลดลงไปในทิศทางเดียวกันแล้ว r จะมีค่าเป็นบวก

ถ้า x, y มีค่าเพิ่มขึ้นหรือลดลงไปในทิศทางตรงกันข้ามกันแล้ว r จะมีค่าเป็นลบ

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

1.1 การหาสอดคล้องระหว่างแบบสอบถามกับจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม โดยให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณา โดยใช้สูตรดังนี้ (กรมวิชาการ, 2546, 59)

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IOC แทน ดัชนีความสอดคล้องระหว่างแบบสอบถามกับจุดประสงค์

R แทน คะแนนของผู้เชี่ยวชาญ

$\sum R$ แทน ผลรวมของคะแนนผู้เชี่ยวชาญแต่ละคน

N แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

1.2 การหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของครอนบัค (Cronbach) โดยใช้สูตร ดังนี้ (ถ้วน สายยศ และอังคณา สายยศ, 2536, 171)

$$\alpha = \frac{n}{n-1} \left\{ 1 - \frac{\sum s_i^2}{s_t^2} \right\}$$

เมื่อ	α	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์ของความเชื่อมั่น
	n	แทน	จำนวนข้อของเครื่องมือวัด
	s_i^2	แทน	คะแนนความแปรปรวนเป็นรายข้อ
	s_t^2	แทน	คะแนนความแปรปรวนของเครื่องมือนี้ทั้งฉบับ

2. สถิติพื้นฐาน

2.1 ค่าร้อยละ (Percentage) โดยใช้สูตรดังนี้ (กรมวิชาการ, 2546, 71)

$$\text{ร้อยละ} = \frac{\text{จำนวนข้อมูลที่เราสนใจศึกษา}}{\text{จำนวนข้อมูลทั้งหมด}} \times 100$$

2.2 ค่าเฉลี่ย (Mean) จำนวนโดยใช้สูตร ดังนี้ (ถ้วน สายยศ และอังคณา สายยศ, 2536, 59)

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ	\bar{X}	แทน	คะแนนเฉลี่ย
	$\sum X$	แทน	ผลรวมของคะแนนทั้งหมด
	N	แทน	จำนวนของข้อมูล

2.3 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) โดยใช้สูตรดังนี้ (ถ้วน สายยศ และอังคณา สายยศ, 2536, 64)

$$S.D. = \sqrt{\frac{N \sum X^2 - (\sum x)^2}{N(N-1)}}$$

เมื่อ $S.D.$ แทน ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
 $\sum x^2$ แทน ผลรวมของคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสอง
 $(\sum x)^2$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมดยกกำลังสอง
 N แทน จำนวนกลุ่มตัวอย่าง

3. สถิติทดสอบสมมติฐาน

3.1 การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way Analysis of Variance) เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู จำแนกตามการปฏิบัติงานในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน มีสูตรดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2542, 266)

$$F = \frac{MS_b}{MS_w}$$

เมื่อ F แทน ค่าแจกแจงของ F
 MS_b แทน ความแปรปรวนระหว่างกลุ่ม
 MS_w แทน ความแปรปรวนภายในกลุ่ม

เมื่อพบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยในแต่ละด้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แล้วจะใช้วิธีการเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่หรือในแต่ละด้าน ตามวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe's Method) โดยใช้สูตร ดังนี้ (ชูศรี วงศ์รัตนะ, 2541, 248-249)

$$CV_d = \sqrt{(K-1)(F^*)(MS_{within})(2/n)}$$

เมื่อ K แทน จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
 F^* แทน ค่า F ที่เปิดจากตาราง (Critical Value)

MS_{within} แทน ค่า Mean square within group ที่คำนวณไว้แล้ว
ในการวิเคราะห์ความแปรปรวน
 n แทน จำนวนหน่วยตัวอย่างในแต่ละกลุ่มตัวอย่าง

3.2 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation Coefficient) เป็นการหาความสัมพันธ์ของ ตัวแปรหรือผลการวัด 2 ชุด ที่เกิดจากสิ่งเดียวกัน โดยลักษณะของข้อมูลที่ได้จากตัวแปรทั้ง 2 ตัว ต้องเป็นแบบต่อเนื่อง และอยู่ในระดับ อินตรภาค (Interval Scale) หรือระดับอัตราส่วน (Ratio Scale) โดยใช้สูตร ดังนี้ (ยูทธ ไกรยวรรณ, 2549, 273)

$$r_{xy} = \frac{N \sum XY - (\sum X)(\sum Y)}{\sqrt{[N \sum X^2 - (\sum X)^2][N \sum Y^2 - (\sum Y)^2]}}$$

เมื่อ r_{xy} แทน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน
 $\sum X$ แทน ผลรวมของข้อมูลที่วัดได้จากตัวแปรตัวที่ 1 (X)
 $\sum Y$ แทน ผลรวมของข้อมูลที่วัดได้จากตัวแปรตัวที่ 2 (Y)
 $\sum XY$ แทน ผลรวมของผลคูณระหว่างข้อมูลตัวแปรที่ 1 และ 2
 $\sum X^2$ แทน ผลรวมของกำลังสองของข้อมูลที่วัดได้จากตัวแปรตัวที่ 1
 $\sum Y^2$ แทน ผลรวมของกำลังสองของข้อมูลที่วัดได้จากตัวแปรตัวที่ 2
 N แทน ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ปรากฏผลการวิเคราะห์ข้อมูล ที่จะนำมาเสนอตามลำดับหัวข้อต่อไปนี้

1. สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล
2. การวิเคราะห์ข้อมูล
3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

- n แทน จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม
- \bar{x} แทน ค่าเฉลี่ย (Mean)
- $S.D.$ แทน ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
- r_{xy} แทน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation Coefficient)
- * แทน ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
- ** แทน ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ มีลำดับขั้นตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูเกี่ยวกับทักษะการบริหารงานของผู้บริหาร โรงเรียนกับการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของ โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4

ตอนที่ 3 การวิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูเกี่ยวกับทักษะการบริหารงานของผู้บริหาร โรงเรียนกับการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของ โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 จำแนกขนาดของโรงเรียน

ตอนที่ 4 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการบริหารงานของผู้บริหาร โรงเรียนกับการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของ โรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4

ตอนที่ 5 การศึกษาความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ที่เป็นคำถามปลายเปิด (Open Form) เกี่ยวกับทักษะการบริหารงานของผู้บริหาร โรงเรียนกับการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ปรากฏดังตาราง 3

ตาราง 3 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามตำแหน่ง และขนาดของโรงเรียน
($n = 200$ คน)

สถานภาพ	จำนวน	ร้อยละ
ตำแหน่ง		
ผู้บริหาร โรงเรียน	100	50
ครู	100	50
รวม	200	100
ขนาดของโรงเรียน		
ขนาดเล็ก	60	30
ขนาดกลาง	96	48
ขนาดใหญ่	44	22
รวม	200	100

จากตาราง 3 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามจำนวนทั้งสิ้น 200 คน เป็นผู้บริหาร โรงเรียนจำนวน 100 คน คิดเป็นร้อยละ 50 ครู จำนวน 100 คน คิดเป็นร้อยละ 50 เป็นโรงเรียนขนาดเล็กจำนวน 60 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 30 โรงเรียนขนาดกลาง จำนวน 96 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 48 และโรงเรียนขนาดใหญ่ จำนวน 44 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 22

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู เกี่ยวกับทักษะการบริหารงานของผู้บริหาร โรงเรียนกับการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 ปรากฏดังตาราง 4-7

ตาราง 4 ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ($S.D.$) ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู เกี่ยวกับ ทักษะการบริหารงานของผู้บริหาร โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4

ทักษะการบริหารงาน	ผู้บริหาร $n = 100$			ครู $n = 100$			รวม $n = 200$		
	\bar{X}	$S.D.$	ความหมาย	\bar{X}	$S.D.$	ความหมาย	\bar{X}	$S.D.$	ความหมาย
ด้านความคิดรวบยอด									
1. การกำหนดนโยบาย จุดมุ่งหมายและขอบข่ายของงานที่ปฏิบัติได้สอดคล้องกับสภาพปัญหาของโรงเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ	4.30	0.76	มาก	4.29	0.76	มาก	4.29	0.76	มาก
2. การวิเคราะห์สภาพทางเศรษฐกิจ สังคม การเมือง วัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อมเพื่อใช้เป็นข้อมูลในการปฏิบัติงาน	4.11	0.59	มาก	4.13	0.60	มาก	4.12	0.59	มาก
3. การปรับปรุงเปลี่ยนแปลงงานได้เหมาะสมกับสภาพการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป ทำให้การบริหารงานมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น	4.13	0.60	มาก	4.14	0.60	มาก	4.13	0.60	มาก
4. การวิเคราะห์งบประมาณประเภทต่าง ๆ ที่โรงเรียนได้รับ มาจัดทำเป็นแผนการใช้จ่ายงบประมาณที่มีประสิทธิภาพตรวจสอบได้	4.24	0.66	มาก	4.25	0.66	มาก	4.24	0.66	มาก
5. การวิเคราะห์จุดแข็งจุดอ่อนของโรงเรียนมาใช้ประโยชน์ในการกำหนดยุทธศาสตร์การบริหารได้อย่างมีประสิทธิภาพ	4.36	0.48	มาก	4.38	0.48	มาก	4.37	0.48	มาก

ตาราง 4 (ต่อ)

ทักษะการบริหารงาน	ผู้บริหาร <i>n</i> = 100			ครู <i>n</i> = 100			รวม <i>n</i> = 200		
	\bar{X}	S.D.	ความหมาย	\bar{X}	S.D.	ความหมาย	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
6. การประสานและสร้างความเข้าใจกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เกิดการร่วมมือในการปฏิบัติงาน ได้อย่างมีประสิทธิภาพ	4.24	0.55	มาก	4.25	0.56	มาก	4.24	0.55	มาก
7. บริหารความขัดแย้งในองค์กร ได้อย่างเหมาะสมเกิดประโยชน์ต่อการพัฒนางาน	4.05	0.55	มาก	4.06	0.57	มาก	4.05	0.56	มาก
รวมเฉลี่ย	4.20	0.46	มาก	4.21	0.47	มาก	4.20	0.46	มาก
ด้านมนุษย์									
8. การเปิดโอกาสให้ผู้ร่วมงานมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ ได้อย่างเหมาะสม	4.50	0.61	มากที่สุด	4.48	0.61	มาก	4.49	0.61	มาก
9. การให้คำปรึกษาแก่ผู้ใต้บังคับบัญชา ด้านการปฏิบัติงาน และการปฏิบัติตน ได้อย่างเหมาะสม	4.56	0.49	มากที่สุด	4.54	0.50	มากที่สุด	4.55	0.49	มาก
10. ให้การช่วยเหลือและให้กำลังใจแก่ผู้ใต้บังคับบัญชาอย่างเหมาะสม	4.36	0.54	มาก	4.29	0.78	มาก	4.32	0.66	มาก
11. การประสานความร่วมมือช่วยเหลือ เพื่อให้ชุมชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา	4.17	0.53	มาก	4.14	0.60	มาก	4.15	0.56	มาก
12. การสร้างความมั่นคงในอารมณ์และควบคุมอารมณ์ได้ทุกเหมาะสมทุกสถานการณ์	4.18	0.63	มาก	4.13	0.60	มาก	4.15	0.61	มาก
13. การนำนโยบายของผู้บังคับบัญชา เหนือชั้นขึ้นไป มาปฏิบัติได้ผลอย่างมีประสิทธิภาพ	4.03	0.53	มาก	4.25	0.66	มาก	4.14	0.59	มาก

ตาราง 4 (ต่อ)

ทักษะการบริหารงาน	ผู้บริหาร <i>n</i> = 100			ครู <i>n</i> = 100			รวม <i>n</i> = 200		
	\bar{X}	S.D.	ความ หมาย	\bar{X}	S.D.	ความ หมาย	\bar{X}	S.D.	ความ หมาย
14. การปฏิบัติงานให้เป็นที่ศรัทธาและเป็นที่ยอมรับของคนทั่วไปได้เป็นอย่างดี	4.26	0.54	มาก	4.38	0.48	มาก	4.32	0.51	มาก
รวมเฉลี่ย	4.29	0.41	มาก	4.31	0.48	มาก	4.30	0.44	มาก
ด้านการศึกษาและการสอน									
15. การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาอย่างมีคุณภาพถูกต้องตามเป้าหมาย	4.19	0.52	มาก	4.25	0.56	มาก	4.22	0.54	มาก
16. การส่งเสริมให้ครูจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ที่ตอบสนองความถนัดและความสามารถของผู้เรียน	4.21	0.45	มาก	4.07	0.56	มาก	4.14	0.50	มาก
17. การแนะนำให้ครูอาจารย์พัฒนาวิธีการวัดผลด้วยวิธีการที่หลากหลายตามสภาพจริงและจัดระบบการบันทึกและรายงานผล	4.23	0.55	มาก	4.49	0.61	มาก	4.36	0.58	มาก
18. การจัดให้มีการนิเทศการเรียนการสอนและนำผลไปปรับปรุงการเรียนการสอนอย่างสม่ำเสมอ	4.19	0.50	มาก	4.55	0.50	มากที่สุด	4.37	0.50	มาก
19. การส่งเสริมให้ครูพัฒนานวัตกรรมจัดการการเรียนรู้และสื่ออุปกรณ์การเรียน	4.21	0.52	มาก	4.38	0.48	มาก	4.29	0.50	มาก
20. การใช้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเรียนการสอนที่มีอยู่ถ่ายทอดแนะนำให้ครูเกิดความเข้าใจในการเรียนการสอนยิ่งขึ้น	4.12	0.58	มาก	4.19	0.52	มาก	4.15	0.55	มาก
รวมเฉลี่ย	4.19	0.45	มาก	4.32	0.38	มาก	4.25	0.41	มาก

ตาราง 4 (ต่อ)

ทักษะการบริหารงาน	ผู้บริหาร <i>n</i> = 100			ครู <i>n</i> = 100			รวม <i>n</i> = 200		
	\bar{X}	S.D.	ความ หมาย	\bar{X}	S.D.	ความ หมาย	\bar{X}	S.D.	ความ หมาย
ด้านเทคนิค									
21. การจัดทำแผนงาน โครงการกิจกรรม พัฒนาการศึกษาของโรงเรียนให้มีคุณภาพ ตามมาตรฐานการศึกษา	4.33	0.51	มาก	4.19	0.63	มาก	4.26	0.57	มาก
22. การนำเทคนิคกระบวนการบริหาร คุณภาพ (PDCA) มาใช้อย่างมี ประสิทธิภาพ	4.09	0.58	มาก	4.01	0.51	มาก	4.05	0.54	มาก
23. การนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมเข้ามา ช่วยในการปฏิบัติงาน ได้อย่างเหมาะสม	4.19	0.52	มาก	4.25	0.56	มาก	4.22	0.54	มาก
24. การใช้เทคนิควิธีการจูงใจให้บุคลากร ในหน่วยงานทำงานให้สำเร็จและมี ประสิทธิภาพ	4.02	0.50	มาก	4.19	0.52	มาก	4.10	0.51	มาก
25. การควบคุม กำกับ การปฏิบัติงานของ บุคลากร ได้อย่างมีประสิทธิภาพ	4.14	0.65	มาก	4.25	0.43	มาก	4.19	0.54	มาก
รวมเฉลี่ย	4.15	0.47	มาก	4.17	0.41	มาก	4.11	0.44	มาก
ด้านความรู้ความคิด									
26. การจัดทำแผนงาน โครงการกิจกรรม พัฒนาการศึกษาของโรงเรียนให้มีคุณภาพ ตามมาตรฐานการศึกษา	4.33	0.49	มาก	4.20	0.53	มาก	4.26	0.51	มาก
27. การนำเทคนิคกระบวนการบริหาร คุณภาพ (PDCA) มาใช้อย่างมี ประสิทธิภาพ	4.53	0.52	มากที่สุด	4.13	0.48	มาก	4.33	0.50	มาก
28. การนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมเข้า มาช่วยในการปฏิบัติงาน ได้อย่างเหมาะสม	4.28	0.47	มาก	4.19	0.52	มาก	4.23	0.49	มาก

ตาราง 4 (ต่อ)

ทักษะการบริหารงาน	ผู้บริหาร $n = 100$			ครู $n = 100$			รวม $n = 200$		
	\bar{X}	<i>S.D.</i>	ความ หมาย	\bar{X}	<i>S.D.</i>	ความ หมาย	\bar{X}	<i>S.D.</i>	ความ หมาย
29. การใช้เทคนิควิธีการจูงใจให้บุคลากร ในหน่วยงานทำงานให้สำเร็จและมี ประสิทธิภาพ	4.32	0.60	มาก	4.36	0.60	มาก	4.34	0.60	มาก
30. ควบคุม กำกับ การปฏิบัติงานของ บุคลากรได้อย่างมีประสิทธิภาพ	4.36	0.48	มาก	4.68	0.50	มากที่สุด	4.52	0.49	มาก
รวมเฉลี่ย	4.36	0.44	มาก	4.20	0.46	มาก	4.28	0.45	มาก

จากตาราง 4 พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูมีความคิดเห็นเกี่ยวกับทักษะการบริหารงาน
ของผู้บริหาร โรงเรียน โดยรวมแต่ละด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงลำดับจากด้านที่มีความคิดเห็น
มากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านมนุษย ($\bar{X} = 4.30$) ด้านการศึกษาและการสอน ($\bar{X} = 4.29$) ด้านความรู้
ความคิด ($\bar{X} = 4.28$) ด้านความถี่รวบยอด ($\bar{X} = 4.25$) และด้านเทคนิค ($\bar{X} = 4.11$)

ตาราง 5 ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ($S.D.$) ความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครู เกี่ยวกับ ทักษะการบริหารงานของผู้บริหาร โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 โดยรวมทุกด้าน

ทักษะการบริหารงาน	ผู้บริหาร $n = 100$			ครู $n = 100$			รวม $n = 200$		
	\bar{X}	$S.D.$	ความหมาย	\bar{X}	$S.D.$	ความหมาย	\bar{X}	$S.D.$	ความหมาย
1. ด้านความคิดรวบยอด	4.20	0.46	มาก	4.21	0.47	มาก	4.20	0.46	มาก
2. ด้านมนุษย	4.29	0.41	มาก	4.31	0.48	มาก	4.30	0.44	มาก
3. ด้านการศึกษาและการสอน	4.19	0.45	มาก	4.32	0.38	มาก	4.25	0.41	มาก
4. ด้านเทคนิค	4.15	0.47	มาก	4.17	0.41	มาก	4.11	0.44	มาก
5. ด้านความรู้ความคิด	4.36	0.44	มาก	4.20	0.46	มาก	4.28	0.45	มาก
รวมเฉลี่ย	4.24	0.37	มาก	4.25	0.40	มาก	4.24	0.38	มาก

จากตาราง 5 พบว่า ผู้บริหาร โรงเรียนและครูมีความคิดเห็นเกี่ยวกับทักษะการบริหารงานของผู้บริหาร โรงเรียน โดยรวมทุกด้านอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.24$) ด้านที่มีความคิดเห็นมากที่สุด ได้แก่ ด้านมนุษย ($\bar{X} = 4.30$) รองลงมา ได้แก่ด้านการศึกษาและการสอน ($\bar{X} = 4.29$) ส่วนด้านที่มีความคิดเห็นน้อยที่สุด ได้แก่ ด้านเทคนิค ($\bar{X} = 4.11$)

ตาราง 6 ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ($S.D.$) ความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครู เกี่ยวกับการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4

การดำเนินงานประกันคุณภาพภายใน	ผู้บริหาร $n = 100$			ครู $n = 100$			รวม $n = 200$		
	\bar{X}	$S.D.$	ความหมาย	\bar{X}	$S.D.$	ความหมาย	\bar{X}	$S.D.$	ความหมาย
ด้านคุณภาพผู้เรียน									
1. การส่งเสริมให้ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์	4.41	0.71	มาก	4.68	0.47	มากที่สุด	4.54	0.59	มาก
2. การส่งเสริมให้ผู้เรียนมีจิตสำนึกในการอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม	4.27	0.62	มาก	4.49	0.47	มาก	4.38	0.54	มาก
3. การส่งเสริมให้ผู้เรียนมีทักษะในการทำงาน รักการทำงาน สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ และมีเจตคติที่ดีต่ออาชีพสุจริต	4.25	0.61	มาก	4.50	0.61	มากที่สุด	4.37	0.61	มาก
4. การส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ มีวิจารณญาณ มีความคิดสร้างสรรค์ คิดไตร่ตรอง และมีวิสัยทัศน์	4.32	0.62	มาก	4.43	0.50	มาก	4.37	0.56	มาก
5. การส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความรู้และทักษะที่จำเป็นตามหลักสูตร	4.40	0.49	มาก	4.36	0.49	มาก	4.38	0.49	มาก
6. การส่งเสริมให้ผู้เรียนมีทักษะในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง รักการเรียนรู้ และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง	4.29	0.56	มาก	4.68	0.48	มากที่สุด	4.48	0.52	มาก
7. การส่งเสริมให้ผู้เรียนมีสุขนิสัย สุขภาพกาย และสุขภาพจิตที่ดี	4.23	0.60	มาก	4.49	0.47	มาก	4.36	0.53	มาก
8. การส่งเสริมให้ผู้เรียนมีสุนทรียภาพ และลักษณะนิสัยด้านศิลปะ ดนตรี และกีฬา	4.52	0.59	มากที่สุด	4.62	0.61	มากที่สุด	4.57	0.60	มาก
รวมเฉลี่ย	4.33	0.46	มาก	4.53	0.39	มากที่สุด	4.43	0.42	มาก

ตาราง 6 (ต่อ)

การดำเนินงานประกันคุณภาพภายใน	ผู้บริหาร <i>n</i> = 100			ครู <i>n</i> = 100			รวม <i>n</i> = 200		
	\bar{X}	<i>S.D.</i>	ความ หมาย	\bar{X}	<i>S.D.</i>	ความ หมาย	\bar{X}	<i>S.D.</i>	ความ หมาย
ด้านการเรียนการสอน									
9. การส่งเสริมให้ ครุมีคุณธรรม จริยธรรม และปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณของวิชาชีพ	4.57	0.49	มากที่สุด	4.55	0.48	มากที่สุด	4.56	0.48	มาก
10. การส่งเสริมให้ครุมีการแสวงหาความรู้ และเทคนิควิธีการใหม่ๆ รับฟังความคิดเห็น ใจกว้างและยอมรับการเปลี่ยนแปลง	4.42	0.49	มาก	4.50	0.50	มากที่สุด	4.46	0.49	มาก
11. การส่งเสริมให้ครุมีการวิเคราะห์ ศักยภาพของผู้เรียนและเข้าใจผู้เรียนเป็นรายบุคคล	4.26	0.54	มาก	4.30	0.50	มาก	4.28	0.52	มาก
12. การส่งเสริมให้ครุมีการประเมินผลการ เรียนการสอนที่สอดคล้องกับสภาพการ เรียนรู้ที่จัดให้ผู้เรียนและอิงพัฒนาการของ ผู้เรียน	4.20	0.60	มาก	3.76	0.48	มาก	3.98	0.54	มาก
13. มีครูสอนตรงตามวิชาเอก-โท หรือตาม ความถนัด และมีครูพอเพียง	3.96	0.54	มาก	4.06	0.67	มาก	4.01	0.60	มาก
14. การส่งเสริมให้ครุมีการทำวิจัยเพื่อ พัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน และนำผลไป ใช้พัฒนาผู้เรียน	4.20	0.59	มาก	4.12	0.66	มาก	4.16	0.62	มาก
15. การส่งเสริมให้ครุมีความสามารถใช้ เทคโนโลยีในการพัฒนาการเรียนรู้ของ ตนเองและผู้เรียน	4.18	0.56	มาก	4.61	0.60	มากที่สุด	4.39	0.58	มาก
รวมเฉลี่ย	4.25	0.42	มาก	4.27	0.44	มาก	4.26	0.43	มาก

ตาราง 6 (ต่อ)

การดำเนินงานประกันคุณภาพภายใน	ผู้บริหาร <i>n</i> = 100			ครู <i>n</i> = 100			รวม <i>n</i> = 200		
	\bar{X}	S.D.	ความ หมาย	\bar{X}	S.D.	ความ หมาย	\bar{X}	S.D.	ความ หมาย
ด้านการบริหารและการจัดการศึกษา									
16. ผู้บริหารมีคุณธรรม จริยธรรม และปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณของวิชาชีพ	4.34	0.47	มาก	4.61	0.48	มากที่สุด	4.47	0.47	มาก
17. ผู้บริหารมีความคิดริเริ่ม มีวิสัยทัศน์ และเป็นผู้นำทางวิชาการ	4.31	0.54	มาก	4.37	0.48	มาก	4.34	0.51	มาก
18. สถานศึกษามีการจัดองค์กร โครงสร้างระบบการบริหารงานและที่มีความคล่องตัวสูงและปรับเปลี่ยนได้เหมาะสมตามสถานการณ์	4.19	0.50	มาก	4.37	0.48	มาก	4.28	0.49	มาก
19. สถานศึกษามีระบบการประกันคุณภาพภายในที่ดำเนินการอย่างต่อเนื่อง	4.25	0.54	มาก	4.37	0.60	มาก	4.31	0.57	มาก
20. สถานศึกษามีการบริหารและการจัดการศึกษาโดยใช้สถานศึกษาเป็นฐาน	4.18	0.58	มาก	4.32	0.47	มาก	4.25	0.52	มาก
21. สถานศึกษามีการจัดหลักสูตรที่เหมาะสมกับผู้เรียนและท้องถิ่น	4.35	0.48	มาก	4.31	0.46	มาก	4.33	0.47	มาก
22. การจัดกิจกรรมส่งเสริมและตอบสนองความสามารถพิเศษและความถนัดของผู้เรียนให้เต็มตามศักยภาพ	4.14	0.60	มาก	4.25	0.56	มาก	4.19	0.58	มาก
23. ระบบการนิเทศการสอนและนำผลไปปรับปรุงการสอนอย่างสม่ำเสมอ	4.17	0.57	มาก	4.19	0.63	มาก	4.18	0.60	มาก
24. สถานศึกษามีการจัดกิจกรรมส่งเสริมความเป็นประชาธิปไตยในโรงเรียน	4.08	0.59	มาก	4.36	0.71	มาก	4.22	0.65	มาก
25. สถานศึกษามีการให้บริการเทคโนโลยีสารสนเทศทุกรูปแบบที่เอื้อต่อการเรียนรู้ด้วยตนเองและการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม	4.15	0.68	มาก	4.30	0.60	มาก	4.22	0.64	มาก

ตาราง 6 (ต่อ)

การดำเนินงานประกันคุณภาพภายใน	ผู้บริหาร <i>n</i> = 100			ครู <i>n</i> = 100			รวม <i>n</i> = 200		
	\bar{X}	S.D.	ความหมาย	\bar{X}	S.D.	ความหมาย	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
26. สถานศึกษามีห้องเรียน ห้องปฏิบัติการ ห้องสมุด พื้นที่สีเขียว สิ่งอำนวยความสะดวกพอเพียงและอยู่ในสภาพใช้การได้ดี	4.29	0.59	มาก	3.94	0.83	มาก	4.11	0.71	มาก
รวมเฉลี่ย	4.22	0.42	มาก	4.33	0.42	มาก	4.27	0.42	มาก
ด้านการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้									
27. สถานศึกษามีการเชื่อมโยงและแลกเปลี่ยนข้อมูลกับแหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาในท้องถิ่น	4.51	0.58	มากที่สุด	4.13	0.70	มาก	4.32	0.64	มาก
28. สถานศึกษามีการสนับสนุนให้แหล่งเรียนรู้ ภูมิปัญญา และชุมชน เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตรระดับสถานศึกษา	4.24	0.57	มาก	4.00	0.79	มาก	4.12	0.68	มาก
29. สถานศึกษาเป็นแหล่งวิทยากรในการแสวงหาความรู้และบริการชุมชน	4.31	0.58	มาก	4.19	0.52	มาก	4.25	0.55	มาก
30. สถานศึกษามีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันระหว่างบ้าน องค์กรทางศาสนา สถาบันทางวิชาการ และองค์กรภาครัฐและเอกชน	4.36	0.48	มาก	4.37	0.48	มาก	4.36	0.48	มาก
รวมเฉลี่ย	4.35	0.48	มาก	4.17	0.54	มาก	4.26	0.51	มาก

จากตาราง 6 พบว่า ผู้บริหาร โรงเรียนและครูมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของโรงเรียน โดยรวมแต่ละด้านมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงลำดับจากด้านที่มีความคิดเห็นมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านคุณภาพผู้เรียน ($\bar{X} = 4.43$) ด้านการบริหารและการจัดการศึกษา ($\bar{X} = 4.27$) ด้านการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.26$) และด้านการเรียนการสอน ($\bar{X} = 4.26$)

ตาราง 7 ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ($S.D.$) ความคิดเห็นของผู้บริหาร โรงเรียนและครู เกี่ยวกับการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 โดยรวมทุกด้าน

การดำเนินงานประกันคุณภาพภายใน	ผู้บริหาร $n = 100$			ครู $n = 100$			รวม $n = 200$		
	\bar{X}	$S.D.$	ความหมาย	\bar{X}	$S.D.$	ความหมาย	\bar{X}	$S.D.$	ความหมาย
1. ด้านคุณภาพผู้เรียน	4.33	0.46	มาก	4.53	0.39	มากที่สุด	4.43	0.42	มาก
2. ด้านการเรียนการสอน	4.25	0.42	มาก	4.27	0.44	มาก	4.26	0.43	มาก
3. ด้านการบริหารและการจัดการเรียนการสอน	4.22	0.42	มาก	4.33	0.42	มาก	4.27	0.42	มาก
4. ด้านการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้	4.35	0.48	มาก	4.17	0.54	มาก	4.26	0.51	มาก
รวมเฉลี่ย	4.29	0.45	มาก	4.33	0.45	มาก	4.31	0.45	มาก

จากตาราง 7 พบว่า ผู้บริหาร โรงเรียนและครูมีความคิดเห็นเกี่ยวกับดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของโรงเรียน โดยรวมและทุกด้านมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.31$) ด้านที่มีความคิดเห็นว่ามี การปฏิบัติมากที่สุดได้แก่ ด้านคุณภาพผู้เรียน ($\bar{X} = 4.43$) รองลงมา ได้แก่ ด้านการบริหารและการจัดการศึกษา ($\bar{X} = 4.27$) ส่วนด้านที่มีความคิดเห็นว่ามี การปฏิบัติ น้อยที่สุดได้แก่ ด้านการเรียนการสอน ($\bar{X} = 4.26$) และด้านการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.26$)

ตอนที่ 3 การวิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหาร โรงเรียนและครู เกี่ยวกับทักษะการบริหารงานของผู้บริหาร โรงเรียนกับการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของ โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 จำแนกตามขนาดของโรงเรียน ปราบกฏดังตาราง 8 - 9

ตาราง 8 เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหาร โรงเรียนและครูเกี่ยวกับทักษะการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 จำแนกตามขนาดของโรงเรียน โดยรวมทุกด้าน

ทักษะการบริหาร	ขนาดเล็ก		ขนาดกลาง		ขนาดใหญ่		F	Sig
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
1. ด้านความคิดรวบยอด	4.25	0.45	4.22	0.47	4.11	0.47	1.08	.30
2. ด้านมนุษย์	4.33	0.42	4.31	0.44	4.23	0.48	.63	.50
3. ด้านการศึกษาและการสอน	4.26	0.42	4.25	0.43	4.24	0.39	.04	.95
4. ด้านเทคนิค	4.16	0.45	4.17	0.46	4.14	0.40	.05	.96
5. ด้านความรู้ความคิด	4.32	0.46	4.30	0.46	4.16	0.42	1.79	.17
รวมเฉลี่ย	4.27	0.38	4.25	0.39	4.18	0.38	.72	.46

จากตาราง 8 พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษากับครูมีความคิดเห็นเกี่ยวกับทักษะการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนจำแนกตามขนาดของโรงเรียน โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

ตาราง 9 เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 จำแนกตามขนาดของโรงเรียนโดยรวมทุกด้าน

การดำเนินงานประกันฯ	ขนาดเล็ก		ขนาดกลาง		ขนาดใหญ่		F	Sig
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
1. ด้านคุณภาพผู้เรียน	4.42	0.43	4.39	0.45	4.55	0.41	1.90	.15
2. ด้านการเรียนการสอน	4.27	0.42	4.24	0.42	4.30	0.47	.29	.75
3. ด้านการบริหารและการจัดการศึกษา	4.27	0.43	4.25	0.42	4.33	0.41	.48	.62
4. ด้านการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้	4.30	0.52	4.27	0.51	4.19	0.55	.62	.54
รวมเฉลี่ย	4.32	0.38	4.29	0.37	4.36	0.39	.55	.58

จากตาราง 9 พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษากับครูมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของโรงเรียน จำแนกตามขนาดของโรงเรียน โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

ตอนที่ 4 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนกับการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูชำนาญการของโรงเรียน ปรากฏดังตาราง 10- 13

ตาราง 10 ความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการบริหารงานของผู้บริหาร โรงเรียนกับการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร โรงเรียนและครูในโรงเรียนขนาดเล็ก

ข้อความ	<i>n</i>	\bar{X}	<i>S.D.</i>	r_{xy}	Sig
ทักษะการบริหารงานของผู้บริหาร โรงเรียน	60	4.26	0.38	0.023	0.860
การดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของโรงเรียน	60	4.33	0.38		

จากตาราง 10 พบว่า ผู้บริหาร โรงเรียนและครูในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 มีความคิดเห็นต่อทักษะการบริหารงานของผู้บริหาร โรงเรียนกับการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของโรงเรียน ไม่สัมพันธ์กัน เนื่องจากค่าความสัมพันธ์ (r_{xy}) มีค่า 0.023

ตาราง 11 ความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการบริหารงานของผู้บริหาร โรงเรียนกับการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร โรงเรียนและครูในโรงเรียนขนาดกลาง

ข้อความ	<i>n</i>	\bar{X}	<i>S.D.</i>	r_{xy}	Sig
ทักษะการบริหารงานของผู้บริหาร โรงเรียน	96	4.25	0.39	0.364	0.000**
การดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของโรงเรียน	96	4.28	0.37		

** สัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 11 พบว่า ผู้บริหาร โรงเรียนและครูในโรงเรียนขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 มีความคิดเห็นต่อทักษะการบริหารงานของผู้บริหาร โรงเรียนกับ

การดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของโรงเรียน สัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เนื่องจากค่าความสัมพันธ์ (r_{xy}) มีค่า 0.364

ตาราง 12 ความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนกับการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร โรงเรียนและครูในโรงเรียนขนาดใหญ่

ข้อความ	n	\bar{X}	$S.D.$	r_{xy}	Sig
ทักษะการบริหารงานของผู้บริหาร โรงเรียน	44	4.18	0.38	0.103	0.507
การดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของโรงเรียน	44	4.35	0.39		

จากตาราง 12 พบว่า ผู้บริหาร โรงเรียนและครูในโรงเรียนขนาดใหญ่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 มีความคิดเห็นต่อทักษะการบริหารงานของผู้บริหาร โรงเรียนกับการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของโรงเรียน ไม่สัมพันธ์กัน เนื่องจากค่าความสัมพันธ์ (r_{xy}) มีค่า 0.103

ตาราง 13 ความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการบริหารงานของผู้บริหาร โรงเรียนกับการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร โรงเรียนและครู โดยรวมทุกขนาดโรงเรียน

ข้อความ	n	\bar{X}	$S.D.$	r_{xy}	Sig
ทักษะการบริหารงานของผู้บริหาร โรงเรียน	200	4.24	0.39	0.200	0.004**
การดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของโรงเรียน	200	4.31	0.38		

**สัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 13 พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนและครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 มีความคิดเห็นต่อทักษะการบริหารงานของผู้บริหาร โรงเรียนกับการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของโรงเรียน สัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เนื่องจากค่าความสัมพันธ์ (r_{xy}) มีค่า 0.200

ตอนที่ 5 การศึกษาความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ที่เป็นคำถามปลายเปิด (Open Form) เกี่ยวกับทักษะการบริหารงานของผู้บริหาร โรงเรียนกับการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 ปราบกฏดังตาราง 14 - 15

ตาราง 14 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมของผู้บริหาร โรงเรียนและครู เกี่ยวกับทักษะการบริหารงานของผู้บริหาร โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ	จำนวน n = 85	ร้อยละ
1. ควรส่งเสริมสวัสดิการและสวัสดิภาพของครูและบุคลากรทางการศึกษาให้มากกว่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน	19	22.35
2. ควรกระจายอำนาจทางการบริหารจัดการศึกษาลงสู่สถานศึกษาให้เป็นไปตามนโยบายการกระจายอำนาจที่กฎหมายกำหนดกำหนด	15	17.65
3. ควรมีการพัฒนาทักษะของผู้บริหาร โรงเรียนเกี่ยวกับด้านการใช้เทคโนโลยีทางการศึกษา	13	15.29
4. ควรส่งเสริมด้านการศึกษาคือของครูและบุคลากรทางการศึกษา โดยสนับสนุนด้านเงินทุนการศึกษาในทุก ๆ ระดับ จนถึงระดับปริญญาเอก	9	10.59
5. ทางราชการควรกระจายงบประมาณการบริหารจัดการศึกษาให้เกิดความเป็นธรรมมากขึ้น	7	8.24
6. ควรจัดให้มีการอบรมเชิงปฏิบัติการ ในการพัฒนาทักษะการบริหารของผู้บริหาร โรงเรียน	6	7.06
7. ควรส่งเสริม สนับสนุนให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาให้มากขึ้น	5	5.88
8. ควรเปิดโอกาสให้ครูผู้สอนได้มีโอกาสเข้าร่วมกิจกรรมทางการศึกษาให้มากขึ้น	4	4.71
9. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาควรจัดให้มีระบบการนิเทศติดตามผลจากเขตให้มากกว่านี้	4	4.71
10. ควรเพิ่มจำนวนบุคลากรทางการศึกษาให้เพียงพอกว่านี้	3	3.53

จากตาราง 14 พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครู มีความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับทักษะการบริหารงานของผู้บริหาร โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 มากที่สุด 3 ลำดับแรก ได้แก่ ควรส่งเสริมสวัสดิการและสวัสดิภาพของครูและบุคลากรทางการศึกษาให้มากกว่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน (ร้อยละ 22.35) ควรกระจายอำนาจทางการบริหารจัดการศึกษาลงสู่สถานศึกษาให้เป็นไปตามนโยบายการกระจายอำนาจที่กฎหมายกำหนด (ร้อยละ 17.65) และควรมีการพัฒนาทักษะของผู้บริหาร โรงเรียนเกี่ยวกับด้านการใช้เทคโนโลยีทางการศึกษา (ร้อยละ 15.29)

ตาราง 15 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมของผู้บริหาร โรงเรียนและครู เกี่ยวกับการดำเนินงาน
ประกันคุณภาพภายในของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ	จำนวน n = 85	ร้อยละ
1. ควรพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษา เนื่องจากบุคลากรใน โรงเรียนยังขาดความรู้ ความเข้าใจ ขาดทักษะ ขาดความตระหนัก และขาดความสนใจในการประกันคุณภาพภายใน	14	19.72
2. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาควรให้การส่งเสริมสนับสนุนการดำเนินการประกันคุณภาพ ของโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง	12	16.90
3. ผู้บริหารควรให้ความสำคัญกับการประกันคุณภาพการศึกษาให้มากขึ้น	11	15.49
4. ควรจัดบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถในการนประกันคุณภาพการศึกษา เพื่อดำเนินการ นิเทศ ติดตาม และประเมินผลก่อนการประเมินภายนอกจาก สมศ.	8	11.27
5. ควรสร้างความตระหนักให้แก่ผู้บริหาร โรงเรียนถึงความสำคัญของการประกันคุณภาพ การศึกษา	7	9.86
6. ควรจัดการอบรมพัฒนานักเรียนให้มีความสามารถในด้านการคิดวิเคราะห์	6	8.45
7. ควรพัฒนาครูด้านทักษะการจัดการเรียนรู้ที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ	5	7.04
8. ควรส่งเสริมให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาให้มากขึ้น	3	4.23
9. ควรดำเนินการพัฒนาผู้เรียนอย่างรอบด้าน ทั้งด้านความรู้ คุณธรรม และสุขภาพ	3	4.23
10. ควรจัดให้มีการศึกษาดูงาน ใน โรงเรียนที่สามารถดำเนินการประกันคุณภาพได้อย่างมี คุณภาพ	2	2.82

จากตาราง 15 พบว่า ผู้บริหาร โรงเรียนและครู มีความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม เกี่ยวกับการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของ โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 มากที่สุด 3 ลำดับแรก ได้แก่ ควรพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษา เนื่องจากบุคลากร ในโรงเรียนยังขาดความรู้ความเข้าใจ ขาดทักษะ ขาดความตระหนัก และขาดความสนใจในการประกัน คุณภาพภายใน (ร้อยละ 19.72) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาควรให้การส่งเสริมสนับสนุนการดำเนินงาน ประกันคุณภาพของโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง (ร้อยละ 16.90) และผู้บริหารควรให้ความสำคัญกับการประกัน คุณภาพการศึกษาให้มากขึ้น (ร้อยละ 15.49)

บทที่ 5

สรุปผล อภิปราย และข้อเสนอแนะ

ในการวิจัยเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการบริหารงานของผู้บริหาร โรงเรียนกับการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 ผู้วิจัยจะสรุปผล และมีข้อเสนอแนะตามลำดับดังนี้

1. ความมุ่งหมายของการวิจัย
2. สมมติฐานของการวิจัย
3. วิธีดำเนินการวิจัย
4. สรุปผลการวิจัย
5. อภิปรายผล
6. ข้อเสนอแนะ
 - 6.1 ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้
 - 6.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาทักษะการบริหารงานของผู้บริหาร โรงเรียน และการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหาร โรงเรียนและครูเกี่ยวกับทักษะการบริหารงานของผู้บริหาร โรงเรียน และการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 จำแนกตามขนาดของโรงเรียน
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการบริหารงานของผู้บริหาร โรงเรียนกับการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 จำแนกตามขนาดของโรงเรียน

สมมติฐานของการวิจัย

1. ผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 ที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับทักษะการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียน แตกต่างกัน
2. ผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 ที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของโรงเรียน แตกต่างกัน
3. ทักษะการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียน กับการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 มีความสัมพันธ์กัน

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร ที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ จำนวน 416 คน ได้แก่ ผู้บริหาร โรงเรียนและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 ปีการศึกษา 2552 จำนวนเท่าๆ กัน จากโรงเรียน จำนวน 208 คน แยกเป็น โรงเรียนขนาดเล็กจำนวน 63 คน ขนาดกลางจำนวน 99 คน และขนาดใหญ่จำนวน 46 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหาร โรงเรียนและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 ปีการศึกษา 2552 โดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโรงเรียน โดยใช้ตารางกำหนดขนาดของเครซี และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970, 608 - 610) ได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 200 คน จากนั้นจึงทำการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) โดยการเทียบสัดส่วน ได้ผู้บริหารและครู โรงเรียนละ 2 คน จำแนกเป็นผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็กจำนวน 60 คน ขนาดกลางจำนวน 96 คน และขนาดใหญ่จำนวน 44 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ลักษณะของเครื่องมือเป็นแบบสอบถามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 เกี่ยวกับการใช้ทักษะการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนกับการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 โดยผู้วิจัยได้ทำการออกแบบสอบถามโดยการศึกษารูปแบบการใช้ทักษะการบริหารงาน และขั้นตอนในการดำเนินงานประกันคุณภาพภายใน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลแบ่งออกเป็น 4 ตอน คือ

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการใช้ทักษะการบริหารงานของผู้บริหาร โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 ซึ่งแบ่งออก 5 ด้าน มีลักษณะเป็นแบบมาตรา ส่วนประมาณค่า แบ่งเป็น 5 ระดับ (Rating Scales) ตามวิธีของลิเคอร์ท (Likert Type) มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด จำนวน 30 ข้อ

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียน สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 แบ่งออกเป็น 4 ด้าน มีลักษณะเป็นแบบ มาตราส่วนประมาณค่า แบ่งเป็น 5 ระดับ (Rating Scales) ตามวิธีของลิเคอร์ท (Likert Type) คือมากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด จำนวน 30 ข้อ

ตอนที่ 4 เป็นแบบสอบถามแบบปลายเปิด (Open Form) เพื่อให้กลุ่มตัวอย่างได้ให้ความคิดเห็นและเสนอแนะปัญหาอื่นๆ เกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียน สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4

ผู้วิจัยได้สร้างเครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูล โดยได้รับคำปรึกษาแนะนำจากคณะกรรมการ ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ และผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน ซึ่งเป็นการหาความเที่ยงตรงเชิงประจักษ์ แล้วนำไปทดลองใช้กับกลุ่มทดลอง ซึ่งเป็นผู้บริหาร โรงเรียน สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน จากนั้นก็วิเคราะห์หาความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีการของ ครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม เท่ากับ 0.95 ซึ่งถือว่าแบบสอบถามมีคุณภาพอยู่ในเกณฑ์ใช้ได้

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมแบบสอบถามด้วยตนเอง ตามวิธีการและขั้นตอน ดังนี้

1. นำแบบสอบถามพร้อมหนังสือราชการขอความร่วมมือตอบแบบสอบถามจาก บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ไปถึงผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 เพื่อออกหนังสือแจ้งไปยังโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการเก็บข้อมูล โดยเก็บข้อมูลจากผู้บริหารโรงเรียนและครู จำนวน 200 ฉบับ

2. ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บแบบสอบถามจากโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างด้วยตนเอง ตามกำหนดเวลาที่นัดหมายไว้ ได้แบบสอบถามฉบับที่สมบูรณ์สามารถนำมาวิเคราะห์ได้ จำนวน 200 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป โดยวิเคราะห์ดังต่อไปนี้

4.1 การวิเคราะห์เกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

วิเคราะห์ด้วยสถิติร้อยละ

4.2 การวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู เกี่ยวกับทักษะการบริหารงานของผู้บริหาร โรงเรียนกับการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของ โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 โดยหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ($S.D.$)

4.3 การวิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหาร โรงเรียนและครู เกี่ยวกับทักษะการบริหารงานของผู้บริหาร โรงเรียนกับการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของ โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 จำแนกตามขนาดของ โรงเรียน โดยหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ($S.D.$) และค่าความแปรปรวนทางเดียว (One-way Analysis of Variance).

4.4 การวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการบริหารงานของผู้บริหาร โรงเรียนกับการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของ โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 โดยการหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ($S.D.$) และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation Coefficient)

สรุปผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหาร โรงเรียนและครู เกี่ยวกับทักษะการบริหารงานของผู้บริหาร โรงเรียนกับการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของ โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ผู้บริหาร โรงเรียนและครู มีความคิดเห็นเกี่ยวกับทักษะการบริหารงานของผู้บริหาร โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 โดยรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับจากด้านที่มีความคิดเห็นมากไปหาน้อย คือ ด้านมนุษยสัมพันธ์ ด้านความรู้ความคิด ด้านการศึกษาและการสอน ด้านความถี่รวบยอด และด้านเทคนิค

2. ผู้บริหาร โรงเรียนและครู มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของ โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 โดยรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับจากด้านที่มี

ความคิดเห็นมากไปหาน้อย คือ ด้านคุณภาพผู้เรียน ด้านการบริหารและการจัดการศึกษา ด้านการเรียนการสอน และด้านการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้

3. ผู้บริหารโรงเรียนและครู ที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับทักษะการบริหารงานของผู้บริหาร โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 พบว่า ไม่แตกต่างกัน

4. ผู้บริหารโรงเรียนและครู ที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับค่านิยมงานประกันคุณภาพภายในของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 พบว่า ไม่แตกต่างกัน

5. ผู้บริหารโรงเรียนและครูในโรงเรียนที่มีขนาดแตกต่างกัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 มีความคิดเห็นต่อทักษะการบริหารงานของผู้บริหาร โรงเรียนกับการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของโรงเรียน สัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

6. ผู้บริหารโรงเรียนและครู มีความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับทักษะการบริหารงานของผู้บริหาร โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 มากที่สุด 3 ลำดับแรก ได้แก่ ควรส่งเสริมสวัสดิการและสวัสดิภาพของครูและบุคลากรทางการศึกษา ให้มากกว่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน ควรกระจายอำนาจทางการบริหารจัดการศึกษาลงสู่สถานศึกษาให้ เป็นไปตามนโยบายการกระจายอำนาจที่กฎหมายกำหนด และควรมีการพัฒนาทักษะของผู้บริหารโรงเรียนเกี่ยวกับด้านการใช้เทคโนโลยีทางการศึกษา

7. ผู้บริหารโรงเรียนและครู มีความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับการดำเนินการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 มากที่สุด 3 ลำดับแรก ได้แก่ ควรพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษา เนื่องจากบุคลากรในโรงเรียนยังขาดความรู้ความเข้าใจ ขาดทักษะ ขาดความตระหนัก และขาดความสนใจในการประกันคุณภาพภายใน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาควรให้การส่งเสริมสนับสนุนการดำเนินการประกันคุณภาพของโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง และผู้บริหารควรให้ความสำคัญกับการประกันคุณภาพการศึกษา ให้มากขึ้น

การอภิปรายผล

1. ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้บริหาร โรงเรียนและครู เกี่ยวกับทักษะการบริหารงานของผู้บริหาร โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องมาจากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2549, 25) ซึ่งถือว่าเป็น

กฎหมายทางการศึกษาระดับแรกของไทย ได้ให้ความสำคัญกับการกำกับดูแลการปฏิบัติหน้าที่ให้ เป็นไปตามคุณภาพมาตรฐานของวิชาชีพที่กำหนด โดยกำหนดไว้ในมาตรา 53 ว่า ให้มีองค์กรวิชาชีพ ครู ผู้บริหารสถานศึกษาและผู้บริหารการศึกษา มีฐานะเป็นองค์กรอิสระภายใต้การบริหารของสภา วิชาชีพในกำกับของกระทรวง มีอำนาจหน้าที่กำหนดมาตรฐานวิชาชีพ ออกและเพิกถอนใบอนุญาต ประกอบวิชาชีพ กำกับดูแลการปฏิบัติตามมาตรฐานและจรรยาบรรณของวิชาชีพ รวมทั้งการพัฒนา ครู ผู้บริหารสถานศึกษาและผู้บริหารการศึกษา ซึ่งการที่จะเป็นผู้บริหารการศึกษาที่มีคุณภาพได้นั้น จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้บริหารสถานศึกษา จะต้องพัฒนาตนเองให้มีทักษะการบริหาร เพื่อเข้าสู่การเป็น ผู้บริหารการศึกษามืออาชีพ ตามนัยแห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 นอกจากนี้ ปรีชาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2546, 10-12) ยังได้กล่าวว่า ทักษะที่ทำให้การบริหารงานของผู้บริหาร ประสบผลสำเร็จ ได้แก่ ทักษะทางเทคนิค ทักษะทางมนุษยสัมพันธ์ และทักษะทางการจัดการ ซึ่งเป็นทักษะในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ในการบริหาร เป็นความสามารถของผู้บริหารที่จะบริหารงาน และรักษาไว้ซึ่งความร่วมมือของบุคคลในการทำงาน การสร้างความก้าวหน้าและพัฒนาสถานศึกษา เพื่อความสัมฤทธิ์ผลตามจุดมุ่งหมายของสถานศึกษา ดังนั้น จึงน่าจะเป็นเหตุผลอันสำคัญที่ส่งผล ให้ผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 มีทักษะการบริหารงาน ของผู้บริหารโรงเรียน ทั้งโดยรวมและเป็นรายด้านอยู่ในระดับมาก ผลการศึกษาในครั้งนี้สอดคล้องกับ ผลการศึกษาของ รุสนีย์ กอศิริย์ (2551, บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการบริหาร ทักษะทางวิชาการกับการปฏิบัติงานประกันคุณภาพการศึกษาของผู้บริหาร ตามทัศนะของคณะกรรมการ ประกันคุณภาพใน โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ที่พบว่า ระดับ ทักษะการบริหารของผู้บริหารตามทัศนะของคณะกรรมการประกันคุณภาพใน โรงเรียนเอกชน สอนศาสนาอิสลามในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยภาพรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก

2. ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้บริหาร โรงเรียนและครู เกี่ยวกับการดำเนินงาน ประกันคุณภาพภายในของ โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 โดยรวมและ รายด้านอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องมาจากกระทรวงศึกษาธิการมีนโยบายการกระจายอำนาจ การบริหารจัดการศึกษาลงสู่สถานศึกษา ซึ่งผู้บริหาร โรงเรียนจะต้องดำเนินการบริหารจัดการศึกษา อย่างมีคุณภาพ สอดคล้องกับความต้องการของชุมชนและท้องถิ่น มีความโปร่งใสและสามารถ ตรวจสอบได้ ดังนั้น จึงมีความจำเป็นที่ผู้บริหาร โรงเรียนทุกแห่งจะต้องดำเนินการพัฒนาคุณภาพ การศึกษาอย่างจริงจัง โดยการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาอย่างจริงจัง และอย่างต่อเนื่อง เพื่อผลของการประเมินคุณภาพภายนอกที่จะตามมา ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ ศิริจันทร์ ทองประเสริฐ (2543, 35) ที่ได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับความจำเป็นในการดำเนินการ ประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาว่า แนวโน้มของการบริหารจัดการศึกษาในระยะอันใกล้นี้

สถานศึกษาจะมีอิสระในการดำเนินการตัดสินใจในการบริหารงานสูงขึ้น มีความร่วมมือกับหน่วยงานหลากหลายขึ้น เพื่อให้สถานศึกษาสามารถตอบสนองความต้องการของท้องถิ่นและชุมชนได้ดียิ่งขึ้น สถานศึกษาจึงต้องมีความรับผิดชอบที่จะแสดงให้เห็นให้สังคมรับรู้ได้ว่า ได้ใช้อำนาจหน้าที่ในการบริหารอย่างถูกต้อง เหมาะสม และเกิดประโยชน์แก่สังคมตามที่สังคมคาดหวัง สถานศึกษาจะต้องสร้างความรับผิดชอบต่อที่ตรวจสอบได้ ซึ่งผลการศึกษารุ่นนี้สอดคล้องกับผลการศึกษาของ ปรภาย บัตรศิริมงคล (2544, บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนในสหวิทยาเขตพุทธมณฑลอิสาน สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดมหาสารคาม ที่พบว่า ผู้บริหาร ครู อาจารย์ และบุคลากรใน โรงเรียนขนาดใหญ่เห็นว่า โรงเรียนมัธยมศึกษามีการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา โดยรวม 6 ขั้นตอน อยู่ในระดับมาก นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับผลการศึกษาของ ชาตรี รัตนพิพิธชัย (2547, บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการใช้ทักษะการบริหารงานของผู้บริหาร โรงเรียนกับการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 1 ที่พบว่า มีการใช้ทักษะการบริหารงานอยู่ในระดับมาก

3. ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้บริหาร โรงเรียนและครู ที่ปฏิบัติงานใน โรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน เกี่ยวกับทักษะการบริหารงานของผู้บริหาร โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานบุรีรัมย์ เขต 4 ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้เนื่องมาจากการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานบุรีรัมย์ เขต 4 ดำเนินการการบริหารจัดการอย่างเป็นระบบ ยึดตามแผนนโยบายที่ทางการบริหารจัดการที่ทางสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากำหนด ดังนั้น ไม่ว่าจะเป็โรงเรียนขนาดใดก็มีการบริหารจัดการไปในทิศทางเดียวกัน โดยอาศัยทักษะการบริหารงานของผู้บริหารที่มีคุณภาพ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของสมชาย เทพแสง (2543, 21) ที่ได้กล่าวถึงสมรรถนะของผู้บริหารสมัยใหม่ว่า ผู้บริหาร หรือผู้นำ หรือผู้จัดองค์การ หรือหัวหน้างาน ไม่ว่าจะหน่วยงานเล็กหรือหน่วยงานใหญ่ หน่วยงานราชการหรือเอกชนก็ตาม ย่อมมีบทบาทที่เป็นผลต่อการสำเร็จหรือประสิทธิภาพของงานขององค์การเป็นอย่างยิ่ง บางครั้งการจัดองค์การ แม้จะไม่เรียบร้อยถูกต้องอยู่บ้าง ก็อาจได้รับผลงานสูงได้ หากผู้บริหารมีคุณลักษณะที่ดี แต่ถ้าคุณลักษณะหรือสมรรถภาพในการเป็นผู้นำของผู้บริหาร ไม่ดี แม้ว่าการจัดองค์การถูกต้อง หรือดีเพียงใดก็ตาม ผลงานที่เกิดขึ้นขององค์การนั้นๆ ย่อมสมบูรณ์ได้ยาก ดังนั้นผู้บริหารหรือผู้นำจะต้องมีคุณสมบัติเหมาะสม มีสมรรถภาพในการนำที่ถูกต้องเหมาะสม เพราะความสำเร็จของงานทุกด้านขององค์การ ขึ้นอยู่กับผู้บริหาร หรือผู้นำ ซึ่งจะวินิจฉัยสั่งการ หรือตัดสินใจแก้ปัญหาต่าง ๆ เพื่อให้งานเกิดประสิทธิภาพ นอกจากนี้ ผลการศึกษารุ่นนี้สอดคล้องกับผลการศึกษาของ กาญจนา ชูช่วง (2544, บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการบริหารของผู้บริหารกับความผูกพันต่อโรงเรียนของครู โรงเรียนมัธยมศึกษา เขตการศึกษา 12 ที่ผลการศึกษาพบว่า ผลการเปรียบเทียบพฤติกรรมการบริหารของ

ผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาเขตการศึกษา 12 เมื่อจำแนกตามขนาดของโรงเรียน วุฒิต่างการศึกษา และประสบการณ์ในการทำงาน ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

4. ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้บริหาร โรงเรียนและครู ที่ปฏิบัติงานใน โรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน เกี่ยวกับการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้เนื่องมาจากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ที่ถือว่าเป็นกฎหมายทางการศึกษาที่โรงเรียนทุกขนาดจะต้องถือปฏิบัติตาม ได้กำหนดเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาไว้ในมาตรา 47 ว่า ให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาทุกระดับ ประกอบด้วยระบบการประกันคุณภาพภายใน และระบบ การประกันคุณภาพภายนอก ระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง ซึ่งสถานศึกษาทุกแห่งจะต้องให้ความสำคัญกับการประกันคุณภาพการศึกษา สอดคล้องกับแนวคิด ของสุภาวดี ตริรัตน์ (2546, 2) ที่ได้กล่าวถึงความสำคัญของการประกันคุณภาพการศึกษาไว้ว่า การประกันคุณภาพการศึกษามีความสำคัญ คือ ทำให้ประชาชนได้รับข้อมูลคุณภาพการศึกษาที่ เชื่อถือได้ เกิดความเชื่อมั่นและสามารถตัดสินใจเลือกใช้บริการที่มีคุณภาพมาตรฐาน รวมทั้งเป็น การป้องกันการจัดการศึกษาที่ไม่มีคุณภาพ ซึ่งจะเป็นการคุ้มครองผู้บริโภคและเกิดความเสมอภาค ในโอกาสที่จะได้รับการบริการการศึกษาที่มีคุณภาพอย่างทั่วถึง และทำให้ผู้รับผิดชอบในการจัด การศึกษามุ่งบริหารจัดการศึกษาสู่คุณภาพและมาตรฐานอย่างจริงจัง ซึ่งมีผลให้การศึกษาที่มีพลังที่จะ พัฒนาประชากรให้มีคุณภาพอย่างเป็นรูปธรรมและต่อเนื่อง ดังนั้น จึงน่าจะเป็นสาเหตุอันสำคัญที่ ทำให้ผู้บริหารสถานศึกษาและครู ที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับ การดำเนินการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับผลการศึกษาของ วุฒิชัย บุญหล้า (2547, บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างวิสัยทัศน์ของผู้บริหาร โรงเรียน กับการประกันคุณภาพภายใน โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 1 ที่ผลการศึกษาพบว่า โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 1 ใน โรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ มีการประกันคุณภาพภายในไม่แตกต่างกัน

5. ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้บริหาร โรงเรียนและครูใน โรงเรียนที่มีขนาด แตกต่างกัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 4 มีความคิดเห็นต่อทักษะการบริหารงาน ของผู้บริหารโรงเรียนกับการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของโรงเรียน สัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งนี้เนื่องมาจากการประกันคุณภาพการศึกษาเป็นสิ่งที่สถานศึกษาต้อง ดำเนินการตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 6 เพื่อประกันว่า การจัดการศึกษาของโรงเรียนจะส่งผลให้นักเรียนมีคุณภาพตามที่กล่าวไว้ในหลักสูตรการศึกษา ขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 คือ เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุข และมีศักยภาพพร้อมที่จะแข่งขันและ

ร่วมมืออย่างสร้างสรรค์ในโลก (สำนักงานนิเทศและพัฒนามาตรฐานการศึกษา, 2545, บทนำ) ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษาที่มีคุณภาพจะต้องให้ความสำคัญกับการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียน ดังนั้นจึงน่าจะเป็นสาเหตุอันสำคัญที่ทำให้ผู้บริหารสถานศึกษามีทักษะการบริหารงานสัมพันธ์กับการดำเนินการประกันคุณภาพภายในอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ ชาตรี รัตนพิพิชชัย (2547, บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการใช้ทักษะการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนกับการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชนบุรี เขต 1 ที่พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างการใช้ทักษะการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนทั้ง 5 ด้าน กับการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียน เป็นความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับผลการศึกษาของ มุฮัมมัดฮิลมี อุซัน (2549, บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการบริหารงานกับการปฏิบัติงานตามกระบวนการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดปัตตานี ที่พบว่า ทักษะการบริหารงานกับการปฏิบัติงานตามกระบวนการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ในจังหวัดปัตตานีตามทัศนะของครู โดยภาพรวมและรายด้านมีความสัมพันธ์กันทางบวกในระดับก่อนข้างสูงถึงสูงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ .001

6. ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมของผู้บริหาร โรงเรียนและครูเกี่ยวกับทักษะการบริหารงานของผู้บริหาร โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 มากที่สุด 3 ลำดับแรก ได้แก่ ควรส่งเสริมสวัสดิการและสวัสดิภาพของครูและบุคลากรทางการศึกษาให้มากกว่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน ควรกระจายอำนาจทางการบริหารจัดการศึกษาลงสู่สถานศึกษาให้เป็นไปตามนโยบายการกระจายอำนาจที่กฎหมายกำหนด และควรมีการพัฒนาทักษะของผู้บริหารโรงเรียนเกี่ยวกับด้านการใช้เทคโนโลยีทางการศึกษา ทั้งนี้เนื่องมาจากผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 มองเห็นว่า สภาพปัจจุบันและที่ผ่านมา ภาครัฐยังให้การส่งเสริมด้านสวัสดิการ สวัสดิภาพ ขวัญและกำลังใจ ตลอดจนสิ่งที่เอื้อต่อสภาพความเป็นอยู่ และการทำงานของครูในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานอยู่ในระดับน้อย ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของนักการศึกษาหลายท่านที่กล่าวว่า ข้าราชการครูมีปัญหาในการปฏิบัติงานในลักษณะต่าง ๆ ทั้งปัญหาระดับประเทศ ปัญหาระดับเขตพื้นที่การศึกษาและปัญหาระดับสถานศึกษา ปัญหาดังกล่าวมี 7 ประการ คือ ปัญหาระดับแรก ได้แก่ รายได้ของครูต่ำไม่เพียงพอกับรายจ่าย อันเนื่องมาจากการได้รับค่าตอบแทนสวัสดิการและสิทธิประโยชน์ที่ต่ำกว่าไม่เหมาะสมกับสภาพในปัจจุบัน (อนุกุล สุนทรพงษ์, 2547, 194) ปัญหาที่สอง ผู้บริหารหรือผู้บังคับบัญชาขาดความสามารถในการบริหารงาน ซึ่งเสริมศักดิ์ วิสาลาภรณ์ (2539, 45) ได้กล่าวว่า ผู้บริหารต้อง

อ่านคนออก บอกคนได้ ใช้คนเป็น และกำหนดให้เห็นเป็นรูปธรรม ปัญหาประการที่สาม ได้แก่ ข้าราชการครูไม่สามารถทำงานตามหน้าที่ได้อย่างสมบูรณ์ ซึ่งอมรวิรัช นาคทรพรพ และสันทัต สินธุพันธ์ประทุม (2549, 27) ได้ทำการวิจัยพบว่า ข้าราชการครูส่วนใหญ่มีชั่วโมงสอนมาก และยังคงรับผิดชอบงานธุรการต่าง ๆ ในโรงเรียน ปัญหาประการที่สี่ ได้แก่ การขาดความยุติธรรม ขาดความซื่อสัตย์ในการบริหารงานของผู้บริหาร บริหารงานไม่เป็นไปตามหลักธรรมาภิบาล (รัตนะ บัวสนธ์, 2545, 1-3) ปัญหาประการที่ห้า ได้แก่ การใช้หลักเกณฑ์และวิธีการเดียวกันในการประเมินผลการทำงาน ของข้าราชการครูที่มีสภาพปัญหาการทำงานแตกต่างกัน ปัญหาประการที่หก ได้แก่ การไม่ได้รับโอกาสให้มีส่วนร่วมในการวางแผนการทำงานร่วมกัน รวมถึงการจัดสภาพแวดล้อมในการทำงาน (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา, 2542, 25) และปัญหาประการที่เจ็ด ได้แก่ การออกกฎหมายไม่ตรงกับสภาพความเป็นจริง ใช้อำนาจเกินขอบเขต หาผลประโยชน์เพื่อตนเองและพวกพ้อง (สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา, 2548, 65) ปัญหาเหล่านี้ส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตการทำงานของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ที่ทำให้เกิดความกังวลใจในการทำงาน ทำให้คุณภาพชีวิตการทำงานของข้าราชการครูอยู่ในระดับต่ำ ไม่เป็นที่น่าพอใจ แต่ก็ยังไม่มิดชิดบ่งชี้คุณภาพชีวิตการทำงานของข้าราชการครู (พจน์ เจริญสันเทียะ, 2551, 1)

7. ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมของผู้บริหารสถานศึกษาและครู เกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุขมนตรี เขต 4 มากที่สุด 3 ลำดับแรก ได้แก่ ควรพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษา เนื่องจากบุคลากรในโรงเรียนยังขาดความรู้ความเข้าใจ ขาดทักษะ ขาดความตระหนัก และขาดความสนใจในการประกันคุณภาพภายใน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาควรให้การส่งเสริมสนับสนุนการดำเนินการประกันคุณภาพของโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง และผู้บริหารควรให้ความสำคัญกับการประกันคุณภาพการศึกษาให้มากขึ้น ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุขมนตรี เขต 4 เห็นว่าการประกันคุณภาพการศึกษาเป็นงานที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในโรงเรียนส่วนใหญ่ยังขาดความรู้ความเข้าใจ ความสนใจ และทักษะในการดำเนินการประกันคุณภาพภายในเพื่อรับการประเมินจากภายนอก ดังนั้นจึงควรให้มีการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาของแต่ละโรงเรียนให้สามารถดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาในโรงเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (2551, 13) ที่ได้สรุปรายงานการประเมินคุณภาพภายนอก ประจำปี 2551 ของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษาได้กล่าวถึงปัญหาและอุปสรรคในการประเมินคุณภาพและมาตรฐานทางการศึกษาว่า สถานศึกษา

ส่วนใหญ่ยังขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาหรือการประกันคุณภาพภายในตามมาตรา 48 แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 กล่าวคือ สถานศึกษายังไม่ได้นำระบบการประกันคุณภาพการศึกษามาใช้ในการบริหารงานภายในสถานศึกษาอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง รวมทั้งการส่งเสริมให้ครูและบุคลากรภายในสถานศึกษาปฏิบัติงานภายใต้ระบบการประกันคุณภาพเพื่อให้เกิดเป็นการปฏิบัติงานปกติ ซึ่งโดยรวมการปฏิบัติงานและการบริหารจัดการภายในสถานศึกษายังไม่สะท้อนภาพของการประกันคุณภาพการทำงานที่เป็นระบบชัดเจน และสถานศึกษายังไม่สามารถรายงานผลการปฏิบัติงานที่เป็นรายงานการประเมินตนเอง (SAR) หรือรายงานประจำปีที่มีคุณภาพ ข้อมูลต่าง ๆ ในรายงานการประเมินตนเองไม่สะท้อนถึงระบบการประกันคุณภาพและการประเมินตนเองเพื่อการพัฒนา โดยมีสถานศึกษาหลายแห่งที่จัดทำรายงานการประเมินตนเองหรือรายงานประจำปีที่รายงานต่อต้านสังคม และที่ใช้ในการรับรองการประเมินภายนอกเป็นคุณลักษณะ รวมทั้งไม่สามารถจัดทำรายงานการประเมินตนเองเพื่อรับการประเมินภายนอกได้ตามความระยะเวลาที่กำหนด แม้จะสิ้นปีการศึกษามาเป็นระยะเวลานานแล้ว และจากการให้ข้อสังเกตข้อเสนอแนะเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าว นอกเหนือจากผู้บริหารสถานศึกษาที่เป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญต่อกระบวนการและการดำเนินการด้านการประกันคุณภาพการจัดการศึกษาภายในสถานศึกษาแล้ว ในระยะยาวควรมีการเตรียมความพร้อมสำหรับผู้ช่วยผู้บริหารสถานศึกษา หรือครูอาจารย์รุ่นใหม่ให้เป็นผู้นำทางด้านการประกันคุณภาพการศึกษา เพื่อให้กระบวนการในการประกันคุณภาพภายในขับเคลื่อนไปอย่างต่อเนื่องและสะท้อนประสิทธิภาพในการบริหารจัดการศึกษาภายในสถานศึกษาแต่ละแห่งได้อย่างยั่งยืนหรือเป็นวัฒนธรรมการปฏิบัติงานด้านการศึกษาอย่างประกันคุณภาพ เพื่อคุณภาพของผู้จบการศึกษาในแต่ละด้านอย่างแท้จริง ทั้งนี้ ควรมีมาตรการส่งเสริมที่มีประสิทธิภาพ เช่น การเชื่อมโยงสอดคล้องกับระบบการประเมินวิทยฐานะเป็นต้น ซึ่งผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับผลการศึกษาของ ญัตติฐรี โพธิ์คง (2546, บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาระบบและกลไกที่มีประสิทธิภาพในการประกันคุณภาพการศึกษา ของ โรงเรียนเอกชน อำเภอเมืองเชียงใหม่ ที่ผลการศึกษาพบว่ามีปัญหาและข้อเสนอแนะที่พบเกี่ยวกับการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน คือ บุคลากรขาดความรู้ความเข้าใจและทักษะ ขาดความตระหนักและความสนใจ ขาดความพร้อมและประสบการณ์ ในเรื่องการประกันคุณภาพของสถานศึกษา

ข้อเสนอแนะ

จากการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ และข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1.1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 ควรจัดให้มีการอบรมเพื่อเพิ่มพูนและพัฒนาทักษะการบริหารงานทั้ง 5 ด้าน โดยเน้นการพัฒนาทักษะด้านเทคนิคให้มากขึ้น

1.2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 ควรส่งเสริมและสนับสนุนให้โรงเรียนในสังกัด มีการปฏิบัติเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในให้มากขึ้นและครบทุกมาตรฐานของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) โดยเน้นด้านการเรียนการสอนและด้านการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้

1.3 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 ควรให้ความสำคัญกับการตรวจสอบคุณภาพการปฏิบัติงานประกันคุณภาพ โดยจัดให้การดำเนินการตรวจสอบภายใน และดำเนินการทบทวนคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนเป็นไปตามคู่มือและทบทวนคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน และควรแต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษาที่มาจากบุคคลหลายฝ่าย

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาถึงปัจจัยต่าง ๆ ที่มีอิทธิพลต่อทักษะการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียน

2.2 ควรศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการบริหารงาน และการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในกับตัวแปรด้านอื่น ๆ เช่น ทักษะการบริหารของผู้บริหารโรงเรียน ความมุ่งหวังด้านประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการเรียนการสอน ผลสำเร็จของการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียน เป็นต้น

2.3 ควรศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการบริหารงาน กับการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนของเขตพื้นที่การศึกษาอื่น ๆ

บรรณานุกรม

มหาวิทยาลัยสุรนารี
Buriram Rajabhat University

บรรณานุกรม

- กมล ภู่งาม. (2545). การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา. กรุงเทพฯ : เสริมสิน
พีเพรสซีสเทม.
- กรมวิชาการ. (2542). การประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา. กรุงเทพฯ : กรมวิชาการ.
- _____. (2545). รายงานผลการดำเนินงาน 2 ปี กับการปฏิรูปการเรียนรู้ของกระทรวงศึกษาธิการ.
กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2545). การประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา : กรอบและแนว
ดำเนินงาน. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- _____. (2549). แนวทางการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา. กรุงเทพฯ :
โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- กาญจนา ชูชัย. (2544). ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมกรรมการบริหารของผู้บริหารกับความผูกพัน
ต่อโรงเรียนของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา เขตการศึกษา 12. วิทยานิพนธ์ กศ.ม.
(การบริหารการศึกษา). ชลบุรี : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา.
- เกศนา พันทาเดช. (2543). การศึกษาทักษะการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา
ในเขต จังหวัดกำแพงนครเวียงจันทน์ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว.
ปริญญาโท กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ.
- เกษม วัฒนชัย. (2541). การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา,
กรุงเทพฯ : สมาคมสถาบันอุดมศึกษาเอกชนแห่งประเทศไทย.
- เกียรติศักดิ์ ทันจันทร์. (2543). การศึกษาการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน
ในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดกำแพงเพชร. วิทยานิพนธ์ ค.ม.
(การบริหารการศึกษา). กำแพงเพชร : บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันราชภัฏกำแพงเพชร.
- จรัส นองมาก. (2544). ปฏิบัติการประกันคุณภาพการศึกษา. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ :
พัฒนาคุณภาพวิชาการ.
- ชาคริต ชมชื่น. (2546). กระบวนทัศน์การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน
สถานศึกษา : ยุทธศาสตร์การวิจัยเพื่อพัฒนา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ดาราวรรณ.

- ชาติรี รัตนพิพิธชัย. (2547). ความสัมพันธ์ระหว่างการใช้ทักษะการบริหารงานของผู้บริหาร
โรงเรียนกับการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาราชบุรี เขต 1. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา). ราชบุรี :
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ณัฐรี โพธิ์คง. (2546). การศึกษาระบบและกลไกที่มีประสิทธิภาพในการประกันคุณภาพ
การศึกษา ของโรงเรียนเอกชน อำเภอเมืองเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์ กศ.ม.
(การบริหารการศึกษา). เชียงใหม่ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- คิลก พัฒนวิชัยโชติ. (2545, มิถุนายน - กรกฎาคม). ยุทธศาสตร์ปฏิรูปการศึกษา 8 ประการ.
วารสารประชาศึกษา. 5(4), 17-19.
- ทรงศักดิ์ ชวนชม และคนอื่นๆ. (2543). การศึกษาสภาพการดำเนินงานการประกันคุณภาพ
การศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดแพร่.
การศึกษาค้นคว้าอิสระ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). พิษณุโลก : บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- ทศนา แยมมณี. (2540, กรกฎาคม - ตุลาคม). การเรียนรู้เพื่อพัฒนากระบวนการคิด. วารสาร
ครุศาสตร์. 26(1), 5-60.
- ธีระ รุณเจริญ. (2545). การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน. กรุงเทพฯ : ข้าวฟ่าง
- นงลักษณ์ เฟื่องศิษฐ์. (2548). ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษากับ
การดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัด
นนทบุรี. ปรินญาณิพนธ์. กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- นพพงษ์ บุญจิตราคุณ. (2534). หลักการบริหารการศึกษา เพื่อช่วยพัฒนาความเข้าใจระหว่างครู
กับผู้บริหาร. กรุงเทพฯ : อนงค์ศิลป์.
- เนาวรัตน์ แก้วสว่าง. (2547). การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างแบบความเป็นผู้นำกับการใช้ทักษะ
การบริหารของผู้บริหารโรงเรียนเอกชน อำเภอชัยบุรี จังหวัดปทุมธานี. ปรินญาณิพนธ์
กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- บุญเลิศ ขวัญนิมิต. (2551). ความต้องการพัฒนาทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2. วิทยานิพนธ์ ค.ม.
(การบริหารการศึกษา). นครศรีธรรมราช : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏ
นครศรีธรรมราช.

- ประกาย บัตรีริมงคล. (2544). การดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนใน
สหวิทยาเขตพุทธมณฑลอิสาน สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดมหาสารคาม.
วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2546). การบริหารงานวิชาการ. กรุงเทพฯ : วัฒนาพานิช.
- ปราชญา กล้าผจญ. (2547). หลักและทฤษฎีการบริหารการศึกษา (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ :
สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ปรีชา สุคนธนาม และคนอื่นๆ. (2545, มีนาคม). การจัดการเรียนรู้ตามแนวทางการปฏิรูป
การศึกษา. วารสารวิชาการ. 5(3), 6.
- พิทักษ์ อุทร์พย. (2552). การศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็น
ของครู และผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช
เขต 3. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา). นครศรีธรรมราช : บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช.
- พจน์ เจริญสันเทียะ (2551). การพัฒนาดัชนีคุณภาพชีวิตการทำงานของข้าราชการครู
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ของประเทศไทย. ปรินูญานิพนธ์ (กศ.ค.). นครราชสีมา :
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล.
- ไพโรจน์ กลิ่นกุหลาบ. (2545, มกราคม). คุณภาพเริ่มจากผู้บริหาร. บริหารการศึกษา มศว.
1(1),12-13.
- ไพศาล ไกรสิทธิ์. (2541). การศึกษาเพื่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์. ราชบุรี : คณะครุศาสตร์
สถาบันราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง.
- มงคล อุปพงษ์. (2544). การควบคุมคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนในสหวิทยาเขตศรีวิทยาภูมิ
จังหวัดสกลนคร. รายงานค้นคว้าอิสระ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). มหาสารคาม :
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- มุขัมมัดฮิลมี อุซัน. (2549). การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการบริหารงานกับการปฏิบัติงาน
ตามกระบวนการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนเอกชน
สอนศาสนาอิสลาม ในจังหวัดปัตตานี. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (การวัดผลและวิจัยการศึกษา).
สงขลา : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- รังสรรค์ มณีเล็ก. (2545). การวางแผนเชิงกลยุทธ์ในสถานศึกษา. กรุงเทพฯ : เสริมสิน
พีรเพรสซีสเทม.
- รัตนะ บัวสนธ์. (2545). คอร์ปชั่นในวงการการศึกษาของไทย : กรณีศึกษาในเขตจังหวัดภาคเหนือ

- ตอนล่าง. พิชญโลก : ภาควิชาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยนเรศวร.
รุ่ง แก้วแดง. (2544). ประกันคุณภาพทุกคนทำได้ไม่ยาก. กรุงเทพฯ : วัฒนาพานิช.
- รุสนีย์ กอศิริย์. (2551). ความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการบริหารทักษะทางวิชาการกับการปฏิบัติงาน
ประกันคุณภาพ การศึกษาของผู้บริหาร ตามทัศนะของคณะกรรมการประกันคุณภาพ
ในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สามจังหวัดชายแดนภาคใต้. วิทยานิพนธ์ กศ.ม.
(การบริหารการศึกษา). ปัตตานี : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
วิทยาเขตปัตตานี.
- วิทยา คำนัชรกุล. (2546). การบริหาร. กรุงเทพฯ : เชิร์คเวฟ เอ็ดดูเคชั่น
- วินัย เกษมเศรษฐ์. (2535). การศึกษาทักษะการบริหารของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาตามทัศนะ
ของผู้บริหารโรงเรียนและครูอาจารย์ สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดสงขลา. วิทยานิพนธ์
กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). สงขลา : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย สงขลานครินทร์.
- วิรุฬห์ แสงงาม. (2543). การประกันคุณภาพเพื่อรับรองมาตรฐานการศึกษาของโรงเรียนเอกชน
ประเภทสามัญศึกษา ในจังหวัดปัตตานี. ปัตตานี : วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (การบริหาร
การศึกษา). ปัตตานี : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี.
- วิโรจน์ สารัตนะ. (2542). การบริหาร หลักการ ทฤษฎี และประเด็นทางการศึกษา. กรุงเทพฯ :
โรงพิมพ์ทิพย์วิสุทธิ์.
- วารินทร์ สิ้นสูงสุด. (2542). การประกันคุณภาพการศึกษา. กรุงเทพฯ : สยามมิตรการพิมพ์.
- วุฒิชัย บุญหล้า. (2547). การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างวิสัยทัศน์ของผู้บริหารโรงเรียนกับ
การประกันคุณภาพภายในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ราชบุรี เขต 1. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ศิริจันทร์ ทองประเสริฐ. (2543, กุมภาพันธ์ - มีนาคม). การประกันคุณภาพการศึกษา. วารสาร
ราชบัณฑิตสถาน. 25(2), 34-42.
- สมบัติ โขนิชวานิช. (2542). การศึกษาการใช้ทักษะการบริหารของหัวหน้าฝ่ายการเจ้าหน้าที่ตาม
การรับรู้ของตนเอง และของผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัด สังกัดสำนักงาน
การประถมศึกษาแห่งชาติ. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ :
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สมภูมิ ระวีวรรณ. (2542). การศึกษาการใช้ทักษะการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา
สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดหนองคาย. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (การบริหาร

การศึกษา). ขอนแก่น : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

สมชัย ประจง. (2552). การศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับทักษะการบริหารงานของผู้บริหาร
สถานศึกษาโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช
เขต 3. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา) นครศรีธรรมราช : บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช.

สมชาย เทพแสง. (2543). ลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพ. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา.

สมเดช สีแสง. (2541). คู่มือปฏิบัติราชการและเตรียมสอบผู้บริหารการศึกษา. ชัยนาท : มปม.

สมหวัง พิธิยานุวัฒน์. (2543). เราไม่มีอำนาจให้คุณให้โทษใคร. วารสารวิทยาจารย์. 10(8), 25.

สหชาติ เหล็กชาย. (2545, เมษายน). สภาพการดำเนินงานโครงการเรียนรู้ด้วยการทำงานโดยใช้
ปัจจัยองค์รวมที่ส่งผลต่อการปฏิรูปการเรียนรู้. วารสารวิชาการ. 5(4), 71.

สายทอง โพธิ์น้ำเที่ยง. (2550). ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการบริหารงานกับการบริหารงาน
วิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา กลุ่มกรุงเทพมหานคร สังกัด
กรุงเทพมหานคร. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ :
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดเชียงใหม่. (2545). การพัฒนาสถานศึกษาทั้งระบบสู่การปฏิรูป
การศึกษา. เชียงใหม่ : ช้างเผือกการพิมพ์.

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุริรัมย์ เขต 4. (2552). แผนนิเทศ ติดตาม และประเมินผลระบบ
การบริหารจัดการการศึกษา ประจำปี 2552. มุริรัมย์ : สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
มุริรัมย์ เขต 4.

_____. (2552). ข้อมูลพื้นฐานทางการศึกษา ประจำปี 2552. มุริรัมย์ : สำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษามุริรัมย์ เขต 4.

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2542). การประกันคุณภาพการศึกษาเล่มที่ 1
แนวทางการประกันคุณภาพการศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2545). ขุมเสริมประสบการณ์พัฒนาระบบ
การประกันคุณภาพในสถานศึกษา แนวทางพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายใน
สถานศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2549). แนวทางการประกันคุณภาพภายใน
สถานศึกษา. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.

_____. (2550). แนวทางการนำมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานสู่การปฏิบัติ. กรุงเทพฯ : ✕

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2541). รายงานการวิจัยเรื่องระบบการประกันคุณภาพ

และมาตรฐานการศึกษาแห่งชาติ : การอุดมศึกษา. กรุงเทพฯ : สำนักพัฒนานโยบาย
และวางแผนการจัดการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.

_____. (2543). แนวทางการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา : เพื่อพร้อมรับการประเมิน
ภายนอก. กรุงเทพฯ : พิมพ์ดี.

_____. (2545). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม
(ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545. กรุงเทพฯ : พรินทวาทกราฟฟิค.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน. (2541). แนวดำเนินการเพื่อการประกันคุณภาพและ
การรับรองมาตรฐานคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนเอกชน. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์
กรมการศาสนา.

สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา. (2548, เมษายน - มิถุนายน).
บทบรรณาธิการ. วารสารข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา. 25(2), 65

สำนักนิเทศและพัฒนามาตรฐานการศึกษา. (2545). แนวดำเนินการของสถานศึกษาเพื่อจัดกิจกรรม
เสริมประสบการณ์พัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา. กรุงเทพฯ :
โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.

สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา. (2542). พระราชบัญญัติการศึกษา
แห่งชาติ พ.ศ.2542 และการวิเคราะห์สาระสำคัญ. กรุงเทพฯ : พรินทวาทกราฟฟิค.

_____. (2545). หลักเกณฑ์และวิธีการประเมินคุณภาพภายนอก ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน.
กรุงเทพฯ : พิมพ์ดี.

_____. (2551). รายงานประเมินคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาปี 2551. กรุงเทพฯ : พิมพ์ดี.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2546). แนวทางการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา :
เพื่อพร้อมรับการประเมินภายนอก (พิมพ์ครั้งที่ 6). กรุงเทพฯ : พิมพ์ดี.

สำนักทดสอบทางการศึกษา. (2544). การประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา. กรุงเทพฯ :
โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

สุชาติพิทย์ รุทธ์ฤทธิ. (2546). การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบความฉลาดทางอารมณ์
กับทักษะการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาส่วนกลาง สังกัดกรม

- สามัญศึกษา. ปริชญานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สุนทร พูนพิพัฒน์. (2542, มกราคม). พ.ร.บ. การศึกษาแห่งชาติและรูปแบบการประกันคุณภาพ การศึกษา. วารสารเพิ่มผลผลิต. 37(6), 40.
- สุนทร โคตรบรรเทา. (2547). หลักการและทฤษฎีการบริหารการศึกษา. ปทุมธานี : มหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเชีย.
- สุพล วังสินธ์. (2545, กรกฎาคม). การพัฒนาโรงเรียนทั้งระบบเพื่อปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้. วารสารวิชาการ. 5(7), 10.
- สุภาวดี ตีร์รัตน์. (2546). การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา. กรุงเทพฯ : สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ.
- สุรียา มะโยธี. (2544). การดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดหนองคาย. รายงานการค้นคว้าอิสระ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สุรียา ศิริสอน. (2550). การศึกษาการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์ ตามเกณฑ์มาตรฐานการประเมินคุณภาพภายนอก. วิทยานิพนธ์ ก.ม. (การบริหารการศึกษา). บุรีรัมย์ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- สุวิมล ว่าองวานิช และคณะ. (2543). รายงานวิจัยและพัฒนาระบบการประเมินผลภายในของสถานศึกษา. กรุงเทพฯ : วี ที ซี คอมมิวนิเคชั่น.
- เสริมศักดิ์ วิชาลาภรณ์. (2539). ทักษะที่จำเป็นสำหรับผู้บริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- หฤทัย ปุตราเศรษฐินี. (2539). Pocket MBA ภาวะผู้นำ. กรุงเทพฯ : คู่แข่ง.
- หวน พิณรุฬพันธ์. (2548). การบริหารศึกษานักบริหารมืออาชีพ. นนทบุรี : พิณรุฬพันธ์การพิมพ์.
- อนันต์ชัย พงศ์สุวรรณ. (2551). การบริหารการศึกษา “หลักการ ทฤษฎี แนวปฏิบัติ การวิจัย และเครื่องมือ” (พิมพ์ครั้งที่ 4). บุรีรัมย์ : มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- อนุกุล สุนทรพงษ์. (2547). มาตรการทางกฎหมายในการควบคุมวินัยเกี่ยวกับการทุจริตต่อหน้าที่ราชการของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา. วิทยานิพนธ์ น.ม. (นิติศาสตร์). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- อมรวิชัย นาคทรพรพ และสันศักดิ์ สินธุพันธ์ประทุม. (2549, มกราคม 17). โครงการติดตามสภาพการณ์ทำงานของครูหรือ Teacher Watch . มติชนรายวัน, หน้า 27.
- อวยชัย ศรีตระกูล. (2544). ความพร้อมและทัศนคติต่อการประเมินผลภายใน ของโรงเรียนเอกชน

อำเภอเมืองเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). เชียงใหม่ :
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

อารีรัตน์ วัฒนสิน. (2544, ธันวาคม). ระบบการประกันคุณภาพการศึกษา. วารสารวิชาการ.
3(12), 8-12.

อำรุง จันทวานิช และไพบุลย์ แจ่มพงษ์. (2542). การประกันคุณภาพเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา
ในแนวคิดและนโยบายกระทรวงศึกษาธิการ : พื้นฐานการปฏิรูปการศึกษา. กรุงเทพฯ :
โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

Bugg, K. A. (2000). **Quality Assurance and Improvement Planning in Illinois**. Illinois :
High School.

Cryer, P. (1993). **Preparing for Quality Assessment and Audit Establishing a Quality
Assurance System in Higher Education**. London : CVCP Publication.

Drake, T. L. & William H. R. (1986). **The Principal Ship**. (3rd Ed). New York :
Macmillan.

Floit, D. J. (2000). The Effects of the Quality Assurance External Review on Illinois School
Reform Dissertation. **Dissertation Doctoral Dissertation**. Educational Administration,
Illinois University.

Harris, B. M. (1963). **Supervisory Behavior in Education Englewood Cliffs**. New Jersey :
Prentice – Hall.

Jackson, T. R. (1999). Effective of Organizational Structure on New Housing Professionals
Development of Effective Mid-level Administrative Skills. **Dissertation Abstracts
International – A**. (CD – Rom). 57(8).

Katz, R. L. (1974, September-October). Skill of an Effective Administrator.
Hayward Business Review, 4(12) : 12-15.

Krejcie, R. V. & Morgan, D. W. (1970). Determining Sample Size for Research Activities.
Journal of Educational and Psychological Measurement, 30(3) : 607-610.

Msolla, J. J. (1995). Assessing Administrative Skills and Knowledge of Teacher's
College Principals in Tanzania. **Dissertation Abstracts Intertional – A**, (CD-ROM)
33 (10).

Murgatroyd, S. & Colin, M. (1994). **Total Quality Management and the School**.

Buckingham : Open University Press.

Sergiovanni, T. J. & Robert, J. S. (1983). **Supervision Human Perspectives**. (3rd Ed).

New York : Mc Grew - Hill.

Sitterly, C. (1993). **How to Develop Essential Skills for Success**. London : Cogan

Page.

Sometip, T. (1999). A Study of the Perceived Importance of Managerial Skills
of Education Administrators. **Dissertation Abstracts International – A**,
(CD-ROM). 45(09).

Tillotson, E. A. (1996). An Analysis of Technical, Human and Conceptual Skill among
Student Affairs Administrators in Higher Education. **Dissertation Abstracts
International – A**, (CD – ROM), 57(10).

ภาคผนวก

มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี
Buriram Rajabhat University

ภาคผนวก ก

หนังสือเชิญผู้เชี่ยวชาญและขอความร่วมมือเพื่อการวิจัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
Rajabhat Ramphat University

ที่ ศธ ๐๕๔๕.๑๑/ว ๑๗๕

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
ถ.จระ ค.ในเมือง อ.เมืองบุรีรัมย์
จ.บุรีรัมย์ ๓๑๐๐๐

๑ พฤษภาคม ๒๕๕๒

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน คุณปิยะเชษฐ์ จันทักดี

ด้วย นางศรินรัตน์ มาลาชาติ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างการใช้ทักษะการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนกับการประกันคุณภาพ ภายในของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาวิทยาลัย เขต ๔ โดยมี ดร.สุรัชย์ ปิยานุกูล เป็นที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ พิจารณาแล้วว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถและประสบการณ์ในเรื่องนี้อย่างดียิ่ง จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญ ตรวจสอบเครื่องมือในการทำการวิจัยและศึกษาข้อมูลครั้งนี้ เพื่อให้ผู้ทำการวิจัยจะได้ดำเนินการใน ขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดอนุเคราะห์และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

๑๕ ๖ ๖๖

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุเทียบ ละอองทอง)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย ปฏิบัติราชการแทน
อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

สำนักงานเลขานุการบัณฑิตวิทยาลัย

โทร ๐ ๔๔๖๑ ๑๒๒๑, ๐ ๔๔๖๐ ๑๖๑๖ ต่อ ๓๘๐๖

โทรสาร ๐ ๔๔๖๑ ๒๘๕๘

ที่ ศธ ๐๕๔๕.๑๑/ว ๑๓๕

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
ถ.จระ ค.ในเมือง อ.เมืองบุรีรัมย์
จ.บุรีรัมย์ ๓๑๐๐๐

๑ พฤษภาคม ๒๕๕๒

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน คุณมงคล อุทธีรณ

ด้วย นางศรินรัตน์ มาลาชาติ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างการใช้ทักษะการบริหารงานของผู้บริหาร โรงเรียนกับการประกันคุณภาพ ภายในของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาวิทยาลัย เขต ๔ โดยมี ดร.สุรัชย์ ปิยานุกูล เป็นที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ พิจารณาแล้วว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถและประสบการณ์ในเรื่องนี้อย่างดี จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญ ตรวจสอบเครื่องมือในการทำวิจัยและศึกษาข้อมูลครั้งนี้ เพื่อให้ผู้ทำการวิจัยจะได้ดำเนินการใน ขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อ โปรดอนุเคราะห์และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

๗ ๗พ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุเทียบ ละอองทอง)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย ปฏิบัติราชการแทน
อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

สำนักงานเลขานุการบัณฑิตวิทยาลัย

โทร ๐ ๔๔๖๑ ๑๒๒๑, ๐ ๔๔๖๐ ๑๖๑๖ ต่อ ๓๘๐๖

โทรสาร ๐ ๔๔๖๑ ๒๘๕๘

ที่ ศธ ๐๕๔๕.๑๑/ว ๑๗๕

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
ถ.จระ ต.ในเมือง อ.เมืองบุรีรัมย์
จ.บุรีรัมย์ ๓๑๐๐๐

๑ พฤษภาคม ๒๕๕๒

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน คุณธีรศักดิ์ เลือยไธสง

ด้วย นางศรินรัตน์ มาลาชาติ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างการใช้ทักษะการบริหารงานของผู้บริหาร โรงเรียนกับการประกันคุณภาพ ภายในของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาวิทยาลัย เขต ๔ โดยมี คร.สุรัชย์ ปิยานุกุล เป็นที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ พิจารณาแล้วว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถและประสบการณ์ในเรื่องนี้อย่างดี จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญ ตรวจสอบเครื่องมือในการทำวิจัยและศึกษาข้อมูลครั้งนี้ เพื่อให้ผู้ทำการวิจัยจะได้ดำเนินการใน ขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อ โปรดอนุเคราะห์และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

๙ ๖๖

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ คร.สุเทียบ ละอองทอง)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย ปฏิบัติราชการแทน

อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

สำนักงานเลขานุการบัณฑิตวิทยาลัย

โทร ๐ ๔๔๖๑ ๑๒๒๑, ๐ ๔๔๖๐ ๑๖๑๖ ต่อ ๓๘๐๖

โทรสาร ๐ ๔๔๖๑ ๒๘๕๘

ที่ ศธ ๐๕๔๕.๑๑/ว ๑๗๕

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
ถ.จระ ค.ในเมือง อ.เมืองบุรีรัมย์
จ.บุรีรัมย์ ๓๑๐๐๐

๑ พฤษภาคม ๒๕๕๒

เรื่อง ขอกความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน คุณสมพร นามพรหม

ด้วย นางศรินรัตน์ มาลาชาติ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างการใช้ทักษะการบริหารงานของผู้บริหาร โรงเรียนกับการประกันคุณภาพ ภายในของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาวิทยาลัย เขต ๔ โดยมี ดร.สุรัชย์ ปิยานุกุล เป็นที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ พิจารณาแล้วว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถและประสบการณ์ในเรื่องนี้อย่างดี จึงขอกความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญ ตรวจสอบเครื่องมือในการทำวิจัยและศึกษาข้อมูลครั้งนี้ เพื่อให้ผู้ทำการวิจัยจะได้ดำเนินการใน ขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อ โปรดอนุเคราะห์และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุเทียบ ละอองทอง)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย ปฏิบัติราชการแทน

อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

สำนักงานเลขานุการบัณฑิตวิทยาลัย

โทร ๐ ๔๔๖๑ ๑๒๒๑, ๐ ๔๔๖๐ ๑๖๑๖ ต่อ ๓๘๐๖

โทรสาร ๐ ๔๔๖๑ ๒๘๕๘

ที่ ศธ ๐๕๔๕.๑๑/ว ๑๗๕

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
ถ.จระ ค.ในเมือง อ.เมืองบุรีรัมย์
จ.บุรีรัมย์ ๓๑๐๐๐

๑ พฤษภาคม ๒๕๕๒

เรื่อง ขอกความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน คุณสงกรานต์ พันธุ์พินิจ

ด้วย นางศรินรัตน์ มาลาชาติ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างการใช้ทักษะการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนกับการประกันคุณภาพ ภายในของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาวิทยาลัย เขต ๔ โดยมี คร.สุรัชย์ ปิยานุกูล เป็นที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ พิจารณาแล้วว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถและประสบการณ์ในเรื่องนี้อย่างดียิ่ง จึงขอกความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญ ตรวจสอบเครื่องมือในการทำการวิจัยและศึกษาข้อมูลครั้งนี้ เพื่อให้ผู้ทำการวิจัยจะได้ดำเนินการใน ขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดอนุเคราะห์และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

๙ ๙๗

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ คร.สุเทียบ ละอองทอง)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย ปฏิบัติราชการแทน

อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

สำนักงานเลขานุการบัณฑิตวิทยาลัย

โทร ๐ ๔๔๖๑ ๑๒๒๑, ๐ ๔๔๖๐ ๑๖๑๖ ต่อ ๓๘๐๖

โทรสาร ๐ ๔๔๖๑ ๒๘๕๘

ภาคผนวก ข

หนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
Buriram Rajabhat University

ที่ ศธ ๐๕๔๕.๑๑/ว ๖๕๑

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
ถ.จระ ค.ในเมือง อ.เมืองบุรีรัมย์
จ.บุรีรัมย์ ๓๑๐๐๐

๑๓ กันยายน ๒๕๕๒

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ทดลองเครื่องมือในการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาวิทยาลัย เขต ๔

ด้วย นางสรินรัตน์ มาลาชาติ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการบริหารของผู้บริหารโรงเรียนกับการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของ โรงเรียน สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาวิทยาลัย เขต ๔ โดยมี ดร.สุรัชย์ ปิยานุกูล เป็นประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ในการนี้นักศึกษามีความประสงค์ในการทดลอง ใช้เครื่องมือในการวิจัยที่จะใช้กับกลุ่มตัวอย่างจริง เพื่อหาประสิทธิภาพของเครื่องมือในการวิจัย

ดังนั้นจึงขออนุญาตให้ นางสรินรัตน์ มาลาชาติ ใช้เครื่องมือในการวิจัยกับกลุ่มตัวอย่าง สำหรับกำหนดการทำงานผู้ทำการวิจัยจะประสานในรายละเอียดอีกครั้ง มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

ล สุว

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุเทียบ ละอองทอง)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย ปฏิบัติราชการแทน
อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

โทร ๐ ๔๔๖๑ ๑๒๒๑, ๐ ๔๔๖๐ ๑๖๑๖ ต่อ ๓๘๐๖

โทรสาร ๐ ๔๔๖๑ ๒๘๕๘

ที่ ศธ.๐๕๔๕.๑๑/ว ๖๕๘

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

ถ.จระ ต.ในเมือง อ.เมือง

จ.บุรีรัมย์ ๓๑๐๐๐

๑๖ กันยายน ๒๕๕๒

เรื่อง ขอกความอนุเคราะห์แจกแบบสอบถาม

เรียน ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาวิทยาลัย เขต ๔

ด้วย นางศรินรัตน์ มาลาชาติ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการบริหารของผู้บริหารโรงเรียนกับการดำเนินงานประกันคุณภาพ ภายในของโรงเรียน สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาวิทยาลัย เขต ๔ โดยมี ดร.สุรัชย์ ปิยานุกูล เป็นประธานกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ โดยการนี้นักศึกษามีความประสงค์เก็บรวบรวมข้อมูล โดยการแจกแบบสอบถามผู้เกี่ยวข้องในการศึกษาวิจัยดังกล่าว จึงขอกความอนุเคราะห์อนุญาตให้นักศึกษา เข้าเก็บข้อมูลในหน่วยงานของท่านด้วย

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านและ ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

๙ ม

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุเทียบ ละอองทอง)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย ปฏิบัติราชการแทน

อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร ๐ ๔๔๖๑ ๑๒๒๑ ต่อ ๓๘๐๖

โทรสาร ๐ ๔๔๖๑ ๒๘๕๘

ภาคผนวก ค
แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

มหาวิทยาลัยสุโขทัย
Buriram Rajabhat University

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง

ความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียน
กับการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของโรงเรียน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม
คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย / ลงใน () หน้าข้อความที่เป็นจริงเกี่ยวกับสถานภาพของท่าน

1. ตำแหน่ง

- () ผู้บริหารสถานศึกษา
() ครู

2. ขนาดของโรงเรียน

- () ขนาดเล็ก (มีจำนวนนักเรียน 120 คนลงมา)
() ขนาดกลาง (มีจำนวนนักเรียนระหว่าง 121 - 300 คน)
() ขนาดใหญ่ (มีจำนวนนักเรียนตั้งแต่ 301 คนขึ้นไป)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับทักษะการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียน

คำชี้แจง โปรดเขียนเครื่องหมาย / ลงในช่อง ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับทักษะการบริหารงาน
ของผู้บริหารโรงเรียนที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุดเพียงข้อละหนึ่งช่อง

ระดับ 5 หมายถึง มีทักษะในระดับมากที่สุด

ระดับ 4 หมายถึง มีทักษะในระดับมาก

ระดับ 3 หมายถึง มีทักษะในระดับปานกลาง

ระดับ 2 หมายถึง มีทักษะในระดับน้อย

ระดับ 1 หมายถึง มีทักษะในระดับน้อยที่สุด

ข้อ	ทักษะการบริหารงาน	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
	ทักษะทางด้านความคิดรวบยอด					
1	การกำหนดนโยบาย จุดมุ่งหมายและขอบข่ายของงานที่ปฏิบัติ ได้สอดคล้องกับสภาพปัญหาความต้องการของโรงเรียนอย่างมี ประสิทธิภาพ					
2	การวิเคราะห์สภาพทางเศรษฐกิจ สังคม การเมือง วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อมเพื่อใช้เป็นข้อมูลในการปฏิบัติงาน					
3	การปรับปรุงเปลี่ยนแปลงงานได้เหมาะสมกับสภาพการณ์ที่ เปลี่ยนแปลงไปทำให้การบริหารงานมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น					
4	การวิเคราะห์งบประมาณประเภทต่างๆ ที่โรงเรียนได้รับ มาจัดทำเป็นแผนการใช้จ่ายงบประมาณที่มีประสิทธิภาพ ตรวจสอบได้					
5	การวิเคราะห์จุดแข็งจุดอ่อนของโรงเรียนมาใช้ประ โยชน์ ในการกำหนดยุทธศาสตร์การบริหาร ได้อย่างมีประสิทธิภาพ					
6	การประสานและสร้างความเข้าใจกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเกิด ความร่วมมือในการปฏิบัติงาน ได้อย่างมีประสิทธิภาพ					
7	บริหารความขัดแย้งในองค์กร ได้อย่างเหมาะสมเกิดประ โยชน์ ต่อการพัฒนางาน					
	ทักษะทางด้านมนุษย์					
8	การเปิด โอกาสให้ผู้ร่วมงานมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ ไอ อย่างเหมาะสม					

ข้อ	ทักษะการบริหารงาน	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
9	การให้คำปรึกษาแก่ผู้ได้บังคับบัญชาในด้านการปฏิบัติงานและการปฏิบัติตนได้อย่างเหมาะสม					
10	ให้การช่วยเหลือและให้กำลังใจแก่ผู้ได้บังคับบัญชาอย่างเหมาะสม					
11	การประสานความร่วมมือช่วยเหลือเพื่อให้ชุมชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา					
12	การสร้าง ความมั่นคงในอารมณ์และควบคุมอารมณ์ได้เหมาะสมทุกสถานการณ์					
13	การนำนโยบายของผู้บังคับบัญชาเหนือขึ้นไป มาปฏิบัติได้ผลอย่างมีประสิทธิภาพ					
14	การปฏิบัติงานให้เป็นที่ศรัทธาและเป็นที่ยอมรับของคนทั่วไปได้เป็นอย่างดี					
15	ทักษะทางด้านการศึกษาและการสอน การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาอย่างมีคุณภาพถูกต้องตามเป้าหมาย					
16	การส่งเสริมให้ครูจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ที่ตอบสนองความถนัดและความสามารถของผู้เรียน					
17	การแนะนำให้ครูอาจารย์พัฒนาวิธีการวัดผลด้วยวิธีการที่หลากหลาย ตามสภาพจริงและจัดระบบการบันทึกและการรายงานผล					
18	การจัดให้มีการนิเทศการเรียนการสอน และนำผลไปปรับปรุงการเรียนการสอนอย่างสม่ำเสมอ					
19	การส่งเสริมให้ครูพัฒนานวัตกรรมจัดการเรียนรู้และสื่ออุปกรณ์การเรียน					
20	การใช้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเรียนการสอนที่มีอยู่ถ่ายทอดแนะนำให้ครูเกิดความเข้าใจในการเรียนการสอนยิ่งขึ้น					

ข้อ	ทักษะการบริหารงาน	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
	ทักษะทางด้านเทคนิค					
21	การจัดทำแผนงาน โครงการกิจกรรมพัฒนาการศึกษาของโรงเรียนให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา					
22	การนำเทคนิคกระบวนการบริหารคุณภาพ (PDCA) มาใช้อย่างมีประสิทธิภาพ					
23	การนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมเข้ามาช่วยในการปฏิบัติงานได้อย่างเหมาะสม					
24	การใช้เทคนิควิธีการจูงใจให้บุคลากรในหน่วยงานทำงานให้สำเร็จและมีประสิทธิภาพ					
25	การควบคุม กำกับ การปฏิบัติงานของบุคลากร ได้อย่างมีประสิทธิภาพ					
	ทักษะทางด้านความรู้ความคิด					
26	การสร้างวิสัยทัศน์เพื่อใช้ในการบริหารงานของโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพ					
27	การกระจายอำนาจและความรับผิดชอบให้ครูตามความเหมาะสม					
28	มีความรู้ความเข้าใจในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาได้สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลาง สภาพปัญหาของชุมชนและท้องถิ่น					
29	กำหนดยุทธศาสตร์การบริหารงานได้สอดคล้องแผน นโยบาย กับภารกิจและสภาพปัญหาความต้องการของหน่วยงาน					
30	มีความรู้ความเข้าใจเป้าหมายของการจัดการศึกษา ได้อย่างถูกต้องชัดเจน					

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของโรงเรียน

คำชี้แจง โปรดเขียนเครื่องหมาย / ลงในช่อง ระดับการปฏิบัติ เกี่ยวกับการดำเนินงานประกัน

คุณภาพภายในของโรงเรียนที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุดเพียงข้อละหนึ่งช่อง

ระดับ 5	หมายถึง	มีระดับการปฏิบัติมากที่สุด
ระดับ 4	หมายถึง	มีระดับการปฏิบัติมาก
ระดับ 3	หมายถึง	มีระดับการปฏิบัติปานกลาง
ระดับ 2	หมายถึง	มีระดับการปฏิบัติน้อย
ระดับ 1	หมายถึง	มีระดับการปฏิบัติน้อยที่สุด

ข้อ	การดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของโรงเรียน	ระดับการปฏิบัติ				
		5	4	3	2	1
ด้านคุณภาพผู้เรียน						
1	การส่งเสริมให้ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์					
2	การส่งเสริมให้ผู้เรียนมีจิตสำนึกในการอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม					
3	การส่งเสริมให้ผู้เรียนมีทักษะในการทำงาน รักการทำงาน สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ และมีเจตคติที่ดีต่ออาชีพสุจริต					
4	การส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ มีวิจารณญาณ มีความคิดสร้างสรรค์ คิดไตร่ตรอง และมีวิสัยทัศน์					
5	การส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความรู้และทักษะที่จำเป็นตามหลักสูตร					
6	การส่งเสริมให้ผู้เรียนมีทักษะในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง รักการเรียนรู้ และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง					
7	การส่งเสริมให้ผู้เรียนมีสุขนิสัย สุขภาพกาย และสุขภาพจิตที่ดี					
8	การส่งเสริมให้ผู้เรียนมีสุนทรียภาพและลักษณะนิสัยด้านศิลปะ ดนตรี และกีฬา					
ด้านการเรียนการสอน						
9	การส่งเสริมให้ครูมีคุณธรรม จริยธรรม และปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณของวิชาชีพ					
10	การส่งเสริมให้ครูมีการแสวงหาความรู้และเทคนิควิธีการใหม่ ๆ รับผิดชอบต่อความคิดเห็น ใจกว้างและยอมรับการเปลี่ยนแปลง					
11	การส่งเสริมให้ครูมีการวิเคราะห์ศักยภาพของผู้เรียนและเข้าใจผู้เรียนเป็นรายบุคคล					

ข้อ	การดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของโรงเรียน	ระดับการปฏิบัติ				
		5	4	3	2	1
12	การส่งเสริมให้ครูมีการประเมินผลการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับสภาพการเรียนรู้ที่จัดให้ผู้เรียนและอิงพัฒนาการของผู้เรียน					
13	ครูสอนตรงตามวิชาเอก-โทหรือตามความถนัดและมีครูพอเพียง					
14	การส่งเสริมให้ครูทำการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน และนำไปใช้พัฒนาผู้เรียน					
15	การส่งเสริมให้ครูมีความสามารถใช้เทคโนโลยีในการพัฒนาการเรียนรู้ของตนเองและผู้เรียน					
	ด้านการบริหารและการจัดการศึกษา					
16	ผู้บริหารมีคุณธรรม จริยธรรม และปฏิบัติตามจรรยาบรรณของวิชาชีพ					
17	ผู้บริหารมีความคิดริเริ่ม มีวิสัยทัศน์ และเป็นผู้นำทางวิชาการ					
18	สถานศึกษามีการจัดองค์กร โครงสร้าง ระบบการบริหารงานที่มีความคล่องตัวสูงและปรับเปลี่ยนได้เหมาะสมตามสถานการณ์					
19	สถานศึกษามีระบบการประกันคุณภาพภายในที่ดำเนินการอย่างต่อเนื่อง					
20	สถานศึกษามีการบริหารและการจัดการศึกษาโดยใช้สถานศึกษาเป็นฐาน					
21	สถานศึกษามีการจัดหลักสูตรที่เหมาะสมกับผู้เรียนและท้องถิ่น					
22	มีการจัดกิจกรรมส่งเสริมและตอบสนองความสามารถพิเศษและความถนัดของผู้เรียนให้เต็มตามศักยภาพ					
23	มีระบบการนิเทศการสอนและนำไปปรับปรุงการสอนอย่างสม่ำเสมอ					
24	สถานศึกษามีการจัดกิจกรรมส่งเสริมความเป็นประชาธิปไตยในโรงเรียน					
25	สถานศึกษามีการให้บริการเทคโนโลยีสารสนเทศทุกรูปแบบที่เอื้อต่อการเรียนรู้ด้วยตนเองและการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม					
26	สถานศึกษามีห้องเรียน ห้องปฏิบัติการ ห้องสมุด พื้นที่สีเขียว สิ่งอำนวยความสะดวกพอเพียงและอยู่ในสภาพใช้การได้ดี					
	ด้านการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้					
27	สถานศึกษามีการเชื่อมโยงและแลกเปลี่ยนข้อมูลกับแหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาในท้องถิ่น					
28	สถานศึกษามีการสนับสนุนให้แหล่งเรียนรู้ ภูมิปัญญา และชุมชน เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตรระดับสถานศึกษา					
29	สถานศึกษาเป็นแหล่งวิทยากร ในการแสวงหาความรู้และบริการชุมชน					
30	สถานศึกษามีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันระหว่างบ้าน องค์กรทางศาสนา สถาบันทางวิชาการ และองค์กรภาครัฐและเอกชน					

ตอนที่ 4 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

คำชี้แจง โปรดให้ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมตามหัวข้อดังต่อไปนี้

ทักษะการบริหารของผู้บริหารโรงเรียน

ด้านความคิดรวบยอด

.....

ด้านมนุษย์

.....

ด้านการศึกษาและการสอน

.....

ด้านเทคนิค

.....

ด้านความรู้ความคิด

.....

การดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของโรงเรียน

ด้านคุณภาพผู้เรียน

.....

ด้านการเรียนการสอน

.....

ด้านการบริการและจัดการศึกษา

.....

ด้านการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้

.....

ประวัติย่อของผู้วิจัย

ชื่อ	นางศรินรัตน์ มาลาชาติ
วัน เดือน ปี เกิด	21 มิถุนายน 2506
สถานที่เกิด	อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	บ้านเลขที่ 137 หมู่ที่ 7 ถนนนิคมบูรพา ตำบลนิคม อำเภอสตึก จังหวัดบุรีรัมย์
ตำแหน่งหน้าที่การงาน	นักวิชาการศึกษา ชำนาญการ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุขบุรี เขต 4
ประวัติการศึกษา	พ.ศ. 2523 มัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนสตึก อำเภอสตึก จังหวัดบุรีรัมย์ พ.ศ. 2526 ประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.บัญชี) กรุงเทพมหานครวิทยาลัย เขตพญาไท กรุงเทพฯ พ.ศ. 2541 อนุปริญญา (อ.ศศ. บัญชี) สถาบันราชภัฏอุดรธานี พ.ศ. 2544 ศิลปศาสตรบัณฑิต (ศศ.บ.) สาขาการจัดการทั่วไป (แขนงการบัญชี) สถาบันราชภัฏบุรีรัมย์ พ.ศ. 2548 ปริญญาตรีศึกษาศาสตรบัณฑิต (ศษ.บ.) แขนงวิชาการแนะแนว มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช พ.ศ. 2553 ครุศาสตรมหาบัณฑิต (ค.ม.) สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์